



Taikomasis suaugusiųjų švietimo tyrimas

ATASKAITA

PARENGĖ: SOCIALINĖS INFORMACIJOS
IR MOKYMŲ AGENTŪRA

VILNIUS, 2011

TURINYS

I. Tyrimo pagrindimas ir problema	3
II. Tyrimo tikslas.....	6
III. Tyrimo uždaviniai	6
IV. Bendroji tyrimo metodologija	6
IV.1. Tyrimo metodologijos principai.....	6
IV.2. Tyrimo metodai ir jų pasirinkimo pagrindas	7
IV.3. Tyrimo respondentų atranka	7
IV.4. Naudojama statistinė analizė.....	12
IV.5. Naudojamų metodų struktūra.....	12
IV.6. Tyrimo duomenų surinkimo ir apdorojimo kokybės užtikrinimas	12
IV.7. Tyrimo vadybinė struktūra	13
V. Tyrimo duomenų analizė.....	14
V.1 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų apklausos duomenų analizė.....	14
V.1.1 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų dalyvavimas mokymuose.....	14
V.1.2 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų mokymosi motyvacija	21
V.1.3 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų mokymosi poreikiai.....	25
V.1.4 Išvados ir rekomendacijos.....	27
V.2 Turinčių negalę asmenų apklausos duomenų analizė.....	35
V.2.1 Turinčių negalę asmenų mokymo kontekstas	35
V.2.2 Turinčių negalę asmenų sociodemografinės charakteristikos	37
V.2.3 Turinčių negalę asmenų mokymosi mastas	38
V.3.4 Turinčių negalę asmenų mokymosi motyvai ir poreikiai	43
V.3.4 Turinčių negalę asmenų mokymosi naudos suvokimas.....	48
V.3.4 Išvados ir rekomendacijos.....	50
V.3 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje apklausos duomenų analizė	57
V.3.1 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje dalyvavimas mokymuose	57
V.3.2 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje mokymosi motyvacija.....	60
V.3.3 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje mokymosi poreikiai	63
V.3.4 Išvados ir rekomendacijos.....	64
<u>1 priedas.</u> Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų apklausos suminiai duomenys.....	74
<u>2 priedas.</u> Turinčių negalę asmenų apklausos suminiai duomenys.....	126
<u>3 priedas.</u> Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje apklausos suminiai duomenys .	196
<u>4 priedas.</u> Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų apklausos anketa	233
<u>5 priedas.</u> Turinčių negalę asmenų apklausos anketa	238
<u>6 priedas.</u> Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje apklausos anketa	244

I. Tyrimo pagrindimas ir problema.

Sėkminga šalies socialinė-ekonominė raida ir konkurencingumas tiek regioninėje, tiek ir globalinėje pasaulio rinkoje stipriai priklauso nuo suaugusiųjų švietimo plėtros bei jo vystymosi tendencijų. Konstruktyvus, aktyvus bei produktyvus funkcionavimas reikalauja ir tam tikrų kompetencijų, kurių įgijimas ir nuolatinis tobulinimas reikalauja tiek profesinės, tiek bendrosios kvalifikacijos kėlimo, sugebėjimo savo veiklą grįsti naujausiomis žiniomis bei mokslo ir technologijų laimėjimais. Šių tikslų pasiekimas neįmanomas be nuostatos ir supratimo, kad stengiantis prisitaikyti prie nuolat besikeičiančių socialinių, kultūrinių ir ekonominių gyvenimo sąlygų būtina nuolat tobulėti, kelti kvalifikaciją, įgyti naujų, gyvenimo iššūkius atliepiančių kokybių. Šios nuostatos taip pat deklaruojamos Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatose ir Mokymosi visą gyvenimą memorandumė, kur pažymima, kad mokymasis visą gyvenimą yra būtina prielaida, siekiant visiems Europos gyventojams sudaryti lygias galimybes prisitaikyti prie besikeičiančių socialinių ir ekonominių sąlygų. Tam būtini esminiai Lietuvos švietimo sistemos pokyčiai, kurie padėtų didinti švietimo sistemos efektyvumą, išplėsti švietimo prieinamumą, sukurti sąlygas tęstiniam, visą gyvenimą trunkančiam mokymuisi, užtikrinti europinius standartus ir šiuolaikinės Lietuvos visuomenės poreikius atitinkančią švietimo kokybę.

Dokumentai, reglamentuojantys suaugusiųjų švietimą

Lietuvoje suaugusiųjų mokymąsi reglamentuoja šie įstatymai bei teisiniai aktai:

- LR Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas, 1998;
- LR Švietimo įstatymas, 2004.
- LR švietimo ir mokslo ministro 2001 m. spalio 1 d. įsakymas Nr. 1353 „Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje ir savarankiškai įgytų žinių įvertinimo ir valstybės pripažįstamų aukštesniojo išsilavinimo ir profesinio mokymo arba tam tikros jų pakopos ar modulio baigimo dokumentų bei kvalifikacijos įgijimo laikinosios tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 88-3111).
- LR socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 70 „Dėl darbo rinkos profesinio mokymo įstaigų, įmonių atrankos egzaminavimui eksterno būdu tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 58-2357) .
- LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Dėl darbo rinkos neformaliojo profesinio mokymo organizavimo ir vykdymo tvarkos ir darbo rinkos neformaliojo profesinio mokymo programų sąvado nuostatų patvirtinimo, 2002 03 22, Nr. 38.
- LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo tarybos nuostatų ir sudėties.
- LR Švietimo ir mokslo ministerija. Dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo finansavimo tvarkos, 1999 01 07 Nr.15.
- LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas Dėl teisės užsiimti neformaliuoju suaugusiųjų švietimu įgijimo tvarkos 1999 12 24 Nr. 1279.

Naujoje Švietimo įstatymo redakcijoje pažymima, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kvalifikacijų.

Neformalusis suaugusiųjų švietimas teikiamas kiekvienam jį pasirinkusiam mokiniui, ne jaunesniam kaip 18 metų amžiaus.” (Švietimo įstatymas, 2004).

LR Švietimo įstatymas nustato, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kvalifikacijų. Neformalusis suaugusiųjų švietimas teikiamas kiekvienam jį pasirinkusiam asmeniui, ne jaunesniam kaip 18 metų. Neformalųjį suaugusiųjų švietimą gali teikti visi švietimo teikėjai. Neformaliojo

švietimo būdu asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip formaliojo švietimo programos ar kvalifikacijos dalis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta arba aukštosios mokyklos nusistatyta tvarka. Neformalųjį suaugusiųjų švietimą reglamentuoja LR Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatyme nustatyta, kad neformalusis suaugusiųjų švietimas - asmens ir visuomenės interesus atliepiantis mokymasis, lavinimasis ar studijos, kurias baigusiam neišduodamas valstybės pripažįstamas dokumentas, patvirtinantis išsilavinimo, tam tikros jo pakopos ar atskiro reglamentuoto modulio baigimą arba kvalifikacijos įgijimą. Nustatyti šie pagrindiniai neformaliojo suaugusiųjų švietimo uždaviniai:

- 1) padėti asmeniui tenkinti savišvietos poreikius, plėtoti savo kultūrinius interesus;
- 2) ugdyti asmens kūrybines galias ir gebėjimus;
- 3) padėti asmeniui tapti aktyviu demokratinės visuomenės piliečiu;
- 4) sudaryti sąlygas įgyti profesinei veiklai reikalingų teorinių žinių ir praktinių gebėjimų, taip pat sąlygas kvalifikacijai tobulinti.

Anot neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymo, rengti ir įgyvendinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas gali Lietuvos neformaliojo švietimo įstaigos, taip pat bendrojo lavinimo, profesinio mokymo, aukštesniosios ir aukštosios mokyklos, įsteigusios neformaliojo suaugusiųjų švietimo padalinius (skyrius, grupes ir t.t.), kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka yra įgiję teisę užsiimti neformaliuoju suaugusiųjų švietimu. Ši nuostata privalomai netaikoma fizinių asmenų organizuojamiems vienkartiniams neformaliojo švietimo renginiams. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstaigas Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali steigti valstybės institucijos, savivaldybės, nevyriausybinių organizacijos ir kiti juridiniai bei fiziniai asmenys. Neformaliu suaugusiųjų švietimu užsiima andragogai.

Pagrindinės sąvokos:

Formalusis mokymasis - nustatytos struktūros aplinkoje (mokykloje, mokymo centre ir/arba įmonėje) vykstanti sisteminga mokymosi veikla, kuri yra tiesiogiai orientuota į mokymąsi tikslu, laiko ir aprūpinimo prasme. Formalųjį mokymąsi asmuo renkasi tikslingai. Užbaigus tokio mokymosi programas, išduodamas valstybės pripažintas dokumentas (Mokymosi Visą Gyvenimą Užtikrinimo Strategija, 2004).

Savaiminis mokymasis – kasdieninės veiklos pasekmė. Tai nėra sistemingas mokymasis tikslu, laiko ir aprūpinimo prasme. Savaiminio mokymosi asmuo nesirenka tikslingai (Mokymosi Visą Gyvenimą Užtikrinimo Strategija, 2004).

Neformalusis suaugusiųjų švietimas – suaugusiųjų švietimo sistemos dalis, kuri tenkina suaugusiųjų žmonių bendrojo ir profesinio lavinimosi bei švietimosi poreikius. Šis švietimas apima lavinimąsi, mokymąsi, studijas, nesuteikiančias valstybės pripažinto išsilavinimo ir profesinės kvalifikacijos (Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas, 1998).

Neformalusis mokymasis - dalis planingos veiklos, kuri nėra tiesiogiai orientuota į mokymąsi tikslu, laiko ir aprūpinimo prasme, bet kurioje mokymosi veikla išlieka svarbi. Neformalųjį mokymąsi asmuo renkasi tikslingai. Užbaigus tokio mokymosi programas, paprastai valstybės pripažintas dokumentas nėra išduodamas.

Mokymasis visą gyvenimą (nuolatinis mokymasis) - visa mokymosi veikla, vykstanti visą gyvenimą, siekiant tobulinti žinias, įgūdžius ir kompetenciją asmeninėje, pilietinėje, socialinėje ir/arba su darbu susijusioje perspektyvoje (Mokymosi visą gyvenimą memorandumas, 2000).

Tęstinis profesinis mokymas – mokymas, teikiamas asmeniui, turinčiam profesinę kvalifikaciją arba dirbančiam, skirtas padėti: tobulinti arba atnaujinti žinias ir/arba gebėjimus; įgyti naujus gebėjimus, kopiant karjeros laiptais arba persikvalifikuojant; tobulėti asmenine ir profesine prasme.

II. Tyrimo tikslas. Išanalizuoti suaugusiųjų mokymo ir mokymosi ypatumus įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus bei neįgaliųjų asmenų.

III. Tyrimo uždaviniai.

1. Ištirti asmenų esančių įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų asmenų mokymo(-si) apimtį, motyvaciją, ją lemiančius veiksnius bei mokymosi patirtis;
2. Išanalizuoti šių socialinių grupių mokymo (-si) organizavimo būklę ir ją lemiančius veiksnius;
3. Išanalizuoti teisinį reglamentavimą.
4. Pateikti išsamias tyrimo rekomendacijas, reikalingas asmenų įkalinimo įstaigose senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų mokymosi plėtrai.

IV. Bendroji tyrimo metodologija.

Teorinio tyrimo modeliavimo paskirtis yra formuluoti / patikslinti pagrindines metodologines pozicijas, nusakyti aprašomąsias dimensijas, apibrėžti priežastinius analizuojamų reiškinių ryšius, formuluoti aprašomąsias ir analitines hipotezes. Teorinis modeliavimas yra pagrindas vėliau kuriant empirinį tyrimo instrumentariją, užtikrina pastarojo kokybę. Apibendrintai teorinis modelis užtikrina tyrimo kryptingumą iki pat ataskaitos parengimo.

Teorinį modeliavimą šiandienos socialinių mokslų požiūriu įtakoja nuolatinis pasirinkimas tarp įvairių paradigminių, visuomet galimų ginčyti, nuostatų. Tai didele dalimi lemia daugiaprasmė, kintanti, dažnai miglota socialinių reiškinių prigimtis, o taip pat vertybinės tyrėjų pozicijos, pasižyminčios didesniu ar mažesniu refleksijos laipsniu. Konkurencinių socialinių diskursų gausos sąlygomis teorinio modelio pagrįstumą lemia pirmiausia adekvati sisteminė objekto analizė, korektiškos prielaidos, sąvokos bei kiti instrumentai, pvz. klasifikacijos, periodizacijos ir t.t.

Tyrimas pagal užsakovo suformuluotą techninę užduotį ir konkursui parengtą tyrimo programą yra mišrus pagal vadinamojo bendrojo plano pobūdį: jis jungia ir aprašomojo ir analitinio plano elementus. Pirmąjį atvejį apsprendžia aprašomojo pobūdžio uždaviniai (pvz. uždavinys – ištirti asmenų esančių įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų asmenų mokymo(-si) apimtį, motyvaciją, ją lemiančius veiksnius bei mokymosi patirtis). Antruoju atveju uždaviniai nurodo jau į analitinės analizės būtinybę (pvz. uždavinys – išanalizuoti šių socialinių grupių mokymo (-si) organizavimo būklę ir ją lemiančius veiksnius). Analitinėje perspektyvoje ypač svarbūs tampa priežastingumo ryšiai, kintamųjų, lemiančių mokymosi būklę ir poreikius charakterizavimas.

IV.1. Tyrimo metodologijos principai. Šio tyrimo metodologijos, kaip teorinių ir empirinių procedūrų visumos, pagrindiniai principai yra šie:

1. Kiekybinių ir kokybinių tyrimo metodų panaudojimas bei derinimas siekiant tyrimo uždavinių įgyvendinimo;
2. Socialiniuose tyrimuose priimtas patikimumo procedūrų užtikrinimas: duomenų atrankos, surinkimo, saugojimo, aprašomosios ir daugiamatės statistikos panaudojimo išryškinant analizuojamų reiškinių tendencijas bei jų statistinį reikšmingumą ir pan.
3. Ekspertų apklausos įvertinant lauko tyrimo duomenis. Siekiant geresnio lauko tyrimo metu surinktų duomenų apibendrinimo bei esminių neformalaus suaugusiųjų švietimo vystymo tendencijų nustatymo, ekspertai (Švietimo ir mokslo bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, savivaldybių darbuotojai, universitetų mokslininkai) pasitelkti ne tik rengiant tyrimų instrumentus, kaip tai paprastai daroma socialiniuose tyrimuose, bet ir aiškinant bei apibendrinant lauko tyrimo metu surinktus duomenis.

4. Rekomendacijose pateikti esminiai, asmenų esančių įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų, suaugusiųjų švietimo veiksniai, lemiantys mokymo(-si) apimtį, motyvaciją bei mokymosi patirtis.

IV.2. Tyrimo metodai ir jų pasirinkimo pagrindimas

Renkant empirinius duomenis panaudoti šie kiekybiniai ir kokybiniai metodai:

1. Anketinė apklausa. Siekiant atsakyti į tyrimo klausimus, būtina surinkti duomenis kelių anketų pagalba:
 - Asmenų įkalinimo įstaigose anketa,
 - Senyvo amžiaus žmonių anketa,
 - Neįgaliųjų gyventojų anketa.

Kiekvienos generalinės visumos atveju buvo formuluojamos atsitiktinės imtys.

Kadangi tyrimas savo pobūdžiu daugiau aprašomasis, būtinas atsitiktinės respondentų atrankos principo užtikrinimas, kuris leido reprezentatyviai įvertinti tiriamas objekto charakteristikas, statistinį duomenų reikšmingumą ir patikimumą. Statistinės paklaidos dydis ne daugiau nei 5 proc., kaip tai įprasta socialiniuose tyrimuose ir yra visiškai pakankamas šio tyrimo atveju.

2. Ekspertų apklausa. Ekspertų apklausa planuota apklausiant ekspertus, dirbančius Švietimo ir mokslo ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos pareigūnus. Taip surinkta informacija leido parengti galutinius tyrimo instrumentus bei įvertinti lauko tyrimo metu surinktus duomenis.
3. Focus grupės. Focus grupė (arba grupinis interviu: 8 – 12 dalyvių) suteikia galimybę rinkti duomenis apie respondentų nuomones, elgesį ir kartu nagrinėti sąveiką tarp jų. Tokiam interviu tipui būdinga nuomonių apsikeitimo sąveika sukuria spontanišką dalyvių reakciją, stimuliuoja diskusiją. Toks dinamizmas vadinamas „sinergetiniu (sąveikaujančiu) grupės efektu“ Grupės diskusija daugiau idėjų ir problemos sprendimo būdų, nei individualus pokalbis.
4. Dokumentų analizė. Atlikta specialiai pasirinktų neformalaus suaugusiųjų švietimo paslaugą teikiančių institucijų dokumentacijos analizė. Jos pagalba buvo vertinami svarbūs asmenų įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų gyventojų mokymosi poreikių tenkinimą nusakantys elementai: strateginiai planai, organizacinės struktūros modeliai, kvalifikaciniai reikalavimai pedagoginiam ir administraciniam personalui, institucijose atliktų ir apie jų veiklą bylojančių tyrimų duomenys ir kt. Dokumentų analizės būdu taip pat buvo įgyvendinamas 3 tyrimo uždavinys, vertinant teisinę, minėtų socialinių grupių, mokymosi aplinką.

IV.3. Tyrimo respondentų atranka

Kiekybinei apklausai imčiai sudaryti bus naudojama reprezentatyvi tikimybinė atranka. Atsitiktinės tikimybinės atrankos pagrįstai yra laikomos patikimesnėmis už tikslines, nes kiekvienas generalinės visumos narys turi galimybę pakliūti į imtį. Atsitiktinės atrankos taip pat leidžia apdorojant duomenis įvertinti jų patikimumą. Pasirinktas atrankos patikimumas – 95 proc., paklaida – 0,05. Tokie rodikliai kiekybiniuose tyrimuose reprezentatyvumo požiūriu laikomi pakankamais.

$$n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}$$

(kur n -

atrankos dydis, Δ – paklaidos dydis (0,05), N – generalinės visumos dydis.

Tyrimo eigoje buvo apklausti 309 asmenys įkalinimo įstaigose, 479 senyvo amžiaus žmonės bei 315 neįgaliųjų gyventojų grupei priklausantys asmenys. Tyrimo imties tūrį sudaro 1103 respondentai.

Lentelė 1.1 Apklaustų senyvo amžiaus gyventojų pasiskirstymas

		N	Proc.
Respondento lytis	Vyras	205	42,9
	Moteris	274	57,1
Amžiaus grupė	55-64 m.	155	32,4
	65-74 m.	136	28,3
Išsimokslinimas	Pradinis	37	7,8
	Pagrindinis	64	13,4
	Bendras vidurinis	132	27,6
	Povidurinis	115	24,0
	Aukštesnysis	23	4,7
	Aukštasis	108	22,5
Užimtumas	Dirba	206	43,0
	Nedirba	273	57,0
Pagrindinis užsiėmimas	Vadovas, įmonės savininkas	16	3,3
	Tarnautojas	52	11,0
	Specialistas	48	10,0
	Darbininkas/Ūkininkas	88	18,3
	Pensininkas	206	43,1
	Bedarbis	55	11,5
	Namų šeimininkė	12	2,4
	Kita	2	0,5
Pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį	Iki 600 Lt	117	24,3
	601-800 Lt	134	28,0
	801-1100 Lt	105	22,0
	1101 Lt ir daugiau	65	13,6
	Nenurodė	58	12,0
Tautybė	Lietuvis/lietuvė	399	83,2
	Rusas/rusė	39	8,0
	Lenkas/lenkė	30	6,2
	Ukrainietis/ukrainietė	1	0,2
	Baltarusis/baltarusė	9	1,9
	Gruzinas/gruzinė	1	0,2
	Vokietis/vokietė	1	0,2

Gyvenamosios vietos dydis	Iki 2000 gyv.	152	31,7
	2000-30000 gyv.	103	21,4
	30000-180000 gyv.	66	13,9
	Virš 180 000 gyv.	158	33,1
Apskritis	Alytaus	37	7,7
	Kauno	88	18,4
	Klaipėdos	43	8,9
	Marijampolės	24	5,0
	Panevėžio	30	6,3
	Šiaulių	45	9,3
	Tauragės	21	4,4
	Telšių	18	3,8
	Utenos	32	6,6
	Vilniaus	141	29,5

Lentelė 1.2 Apklaustų negalią turinčių gyventojų pasiskirstymas

		N	Proc.
Respondento lytis	Vyras	148	47,0
	Moteris	167	53,0
Amžiaus grupė	18-25 m.	25	7,9
	26-35 m.	74	23,5
	36-45 m.	85	27,0
	46-55 m.	65	20,6
	56-65 m.	49	15,6
	66-75 m.	17	5,4
Išsimokslinimas	Pradinis	33	10,5
	Pagrindinis	50	15,9
	Bendras vidurinis	58	18,4
	Povidurinis	80	25,4
	Aukštesnysis	39	12,4
	Aukštasis	55	17,5
Užimtumas	Dirba	126	40
	Nedirba	189	60
Pagrindinis užsiėmimas	Vadovas, įmonės savininkas	3	1
	Tarnautojas	26	8,3
	Specialistas	40	12,7
	Darbininkas/Ūkininkas	59	18,7
	Pensininkas	5	1,6
	Bedarbis	5	1,6
	Namų šeimininkė	118	37,5
	Kita	29	9,2
Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį	Iki 600 Lt	90	28,6
	601-800 Lt	180	57,1
	801-1100 Lt	36	11,4
	1801 Lt ir daugiau	9	2,9

Tautybė	Lietuvis/lietuvė	205	65,1
	Rusas/rusė	50	15,9
	Lenkas/lenkė	55	17,5
	Kitokia tautybė	5	1,6
Kokiai ligų grupei priskiriama Jūsų negalia?	Infekcinės ir parazitinės ligos	3	1,0
	Tuberkuliozė	7	2,2
	Navikai	20	6,3
	Piktybiniai navikai	16	5,1
	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	15	4,8
	Psichikos ir elgesio sutrikimai	52	16,5
	Nervų sistemos ligos	40	12,7
	Akies ir jos priedinių organų ligos	11	3,5
	Ausies ir spenonės ataugos ligos	18	5,7
	Kraujotakos sistemos ligos	26	8,3
	Kvėpavimo sistemos ligos	17	5,4
	Virškinimo sistemos ligos	14	4,4
	Odos ir poodžio ligos	15	4,8
	Jungamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	7	2,2
	Urologinės sistemos ligos	5	1,6
	Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	23	7,3
	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	21	6,7
	Profesinės ligos ir apsinuodijimai	5	1,6
Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neigalumas?	Sunkus	58	18,4
	Vidutinis	159	50,5
	Lengvas	98	31,1

Lentelė 1.3 Apklaustų įkalinimo įstaigose atliekančių bausmę gyventojų pasiskirstymas

		N	Proc.
Amžiaus grupė	18-25 m.	57	18.5
	26-35 m.	137	44.4
	36-45 m.	72	23.3
	46-55 m.	33	10.7

	56-65 m.	6	1.9
	66-75 m.	3	0.9
Išsimokslinimas	Pradinis	44	14.2
	Nebaigtas vidurinis	85	27.5
	Vidurinis	107	34.6
	Spec. vidurinis (profesinis)	49	15.8
	Aukštesnysis (technikumas)	15	4.8
	Nebaigtas aukštasis	1	0.3
	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	1	0.3
	Aukštasis universitetinis	4	1.2
	Išsilavinimo neturiu	3	0.9
Tautybė	Lietuvis	232	75.8
	Rusas	40	13.0
	Lenkas	23	7.5
	Baltarusis	3	0.9
	Armėnas	1	0.3
	Ukrainietis	2	0.6
	Romas	5	1.6

Statistinė duomenų paklaida

- Vertinant rezultatus, būtina kreipti dėmesį į statistinę paklaidą. Ji atsiranda dėl to, kad yra daroma respondentų atranka, o ne vykdoma ištininė apklausa. Ši paklaida yra apskaičiuojama matematiškai.
- Tolesnėje lentelėje yra pateikiamos paklaidos, esant įvairiam respondentų skaičiui bei atsakymų pasiskirstymui.

Lentelė 1.4 Paklaidos, esant įvairiam respondentų skaičiui bei atsakymų pasiskirstymui

Atsakymų pasiskirstymas ⇒	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
Atrankos dydis ↓										
10	31	30.8	30.4	29.6	28.4	26.8	24.8	22.1	18.6	13.5
30	17.9	17.8	17.5	17.1	16.4	15.5	14.3	12.8	10.7	7.8
50	13.9	13.8	13.6	13.2	12.7	12	11.1	9.9	8.3	6
75	11.3	11.3	11.1	10.8	10.4	9.8	9.1	8.1	6.8	4.9
100	9.8	9.8	9.6	9.3	9	8.5	7.8	7	5.9	4.3
150	8	8	7.8	7.6	7.3	6.9	6.4	5.7	4.8	3.5
200	6.9	6.9	6.8	6.6	6.4	6	5.5	4.9	4.2	3
300	5.7	5.6	5.5	5.4	5.2	4.9	4.5	4	3.4	2.5
400	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.2	3.9	3.5	2.9	2.1
500	4.4	4.4	4.3	4.2	4	3.8	3.5	3.1	2.6	1.9

600	4	4	3.9	3.8	3.7	3.5	3.2	2.9	2.4	1.7
700	3.7	3.7	3.6	3.5	3.4	3.2	3	2.6	2.2	1.6
800	3.5	3.4	3.4	3.3	3.2	3	2.8	2.5	2.1	1.5
900	3.3	3.2	3.2	3.1	3	2.8	2.6	2.3	2	1.4
1000	3.1	3.1	3	3	2.8	2.7	2.5	2.2	1.9	1.4

Pavyzdys

Tarkime, kad 1000 respondentų buvo paklausta, ar jie naudojami internetu. Tarkime, kad 55% jų pasakė, kad naudojami. Tai reiškia, kad su 95% tikimybe galime teigti, jog tikroji reikšmė yra intervale $55\% \pm 3,1\%$.

IV.4. Naudojama statistinės analizė

Pirminiai empiriniai duomenys buvo apdoroti aprašomosios ir daugiamatės statistikos pagalba. Duomenų atrankos patikimumas buvo užtikrintas kruopščios atsitiktinės atrankos būdu, o duomenų surinkimo patikimumas – laikantis anonimiškumo, laiko, būtino atsakyti į anketos klausimus, tinkamo anketų dizaino ir kitų principų. Visos anketo buvo tikrinamos ir atskiriamos bei atmetamos tos, kuriose bus daugiau nei pusė neatsakytų klausimų, arba sistemiškai kartojasi atsakymų pasirinkimo modelis. Anketas patikrinus ir suregistravus, duomenys buvo koduojami ir kompiuterinio duomenų apdorojimo programų paketo SPSS pagrindu formuojama kompiuterinė duomenų bazė, leidusi taikyti progresyvių duomenų analizės būdus.

IV.5. Naudojamų metodų struktūra

Instrumentarijos tematiniai blokai:

1. Demografinis blokas (amžius, lytis, išsimokslinimas ir kt.)
2. Klausimų blokas nusakantis asmenų įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų gyventojų mokymosi apimtį
3. Klausimų blokas nusakantis asmenų įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų gyventojų mokymosi motyvaciją bei ją lemiančius veiksnius
4. Klausimų blokas nusakantis asmenų įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų gyventojų mokymosi poreikius
5. Asmenų įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų gyventojų mokymosi konteksto (infrastruktūrinio, organizacinio, kultūrinio ir kt.) analizės blokas.

IV.6. Tyrimo duomenų surinkimo ir apdorojimo patikimumo užtikrinimas

Tyrimo validumo pagrindimas. Tyrimo validumas paprastai tikrinamas tikslinant sąvokas, hipotezes, kintamuosius, renkant, analizuojant, apibendrinant duomenis ir formuluojant išvadas. Kadangi tyrimas yra įvertinamasis, jis grindžiamas ne tik teorinėmis prielaidomis ir dedukcija, bet ir ekspertinėmis bei praktinėmis žiniomis apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą. Rodiklių tiriamų kintamųjų parinkimo pagrindimas daugiausia buvo tikrinamas loginio validumo (pagrįstumo) kriterijais: specialistų ir ekspertų vertinimu, ar pasirinkti kintamieji tinkamai identifikuoja ir matuoja norimą reiškinių ir jo savybes. Svarbus vaidmuo nustatant konstrukto (loginį) validumą teko ir bandomajam (pilotiniam) tyrimui, kuriame buvo išgryninami empiriniai rodikliai (atmetant nevalidžius) ir išbandomi tyrimo instrumentai. Vidinis tyrimo validumas, nusakantis kintamųjų ryšio ir analizės pagrįstumą, buvo užtikrintas tiek minėtame rodiklių parinkimo ir matavimo adekvatumo etape, tiek ir griežtai laikantis matematinių duomenų rinkimo ir analizės reikalavimų. Kokybinės tyrimo dalies validumas buvo užtikrinamas pasitelkiant ekspertus.

Lauko tyrimo organizavimo kokybės kontrolė. Tikrinant interviuotojų darbo kokybę, su 21 proc. respondentų buvo užmezgamas pakartotinis kontaktas telefonu. Telefoninio pokalbio metu buvo tikrinami respondentų atrankos principai, klausimyno reikalavimų laikymasis. Surinkus duomenis (atsakytas anketas), buvo tikrinama anketų užpildymo logika ir teisingumas. Parengus tyrimo kompiuterinę duomenų bazę, buvo specialiai patikrinta 11% anketų suvedimo kokybė.

IV.7. Tyrimo organizacinė vadybinė struktūra.

Tyrimo etapai:

I etapas. Tiriamojo objekto vertinimo kriterijų ir rodiklių sistemos sukūrimas

II etapas. Tyrimo instrumentarijaus parengimas, pilotinis tyrimas, instrumentarijaus tobulinimas ir suderinimas su Perkančiąja organizacija.

III etapas. Anketinė asmenų įkalinimo įstaigose, senyvo amžiaus žmonių bei neįgaliųjų gyventojų apklausa, dokumentų analizė.

IV etapas. Ekspertų apklausa, dokumentų analizė, fokus grupės.

V etapas. Tyrimo ataskaitos rengimas.

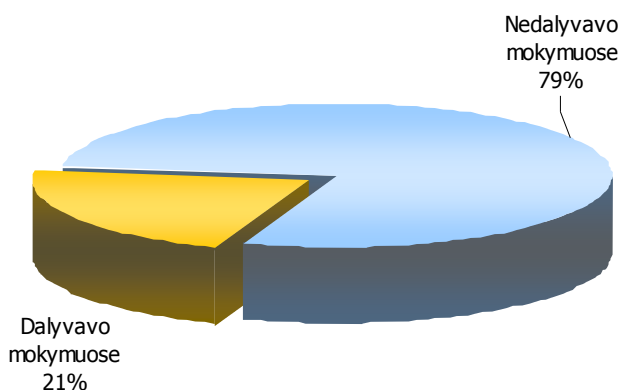
V. Tyrimo duomenų analizė

V.1 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų apklausos duomenų analizė

V.1.1 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų dalyvavimas mokymuose

Tyrimo metu surinkti duomenys parodė, kad apie penktadaliui (21%) vyresnio amžiaus (55-74 metų) gyventojų per pastaruosius trejus metus yra tekę dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose jie stengėsi praturtinti jau turimas žinias ir įgyti naujų kompetencijų, tuo tarpu 3 iš 4 (79%) vyresnio amžiaus žmonių nedalyvavo mokymuose per šį laikotarpį. (žr. pav.1.1.).

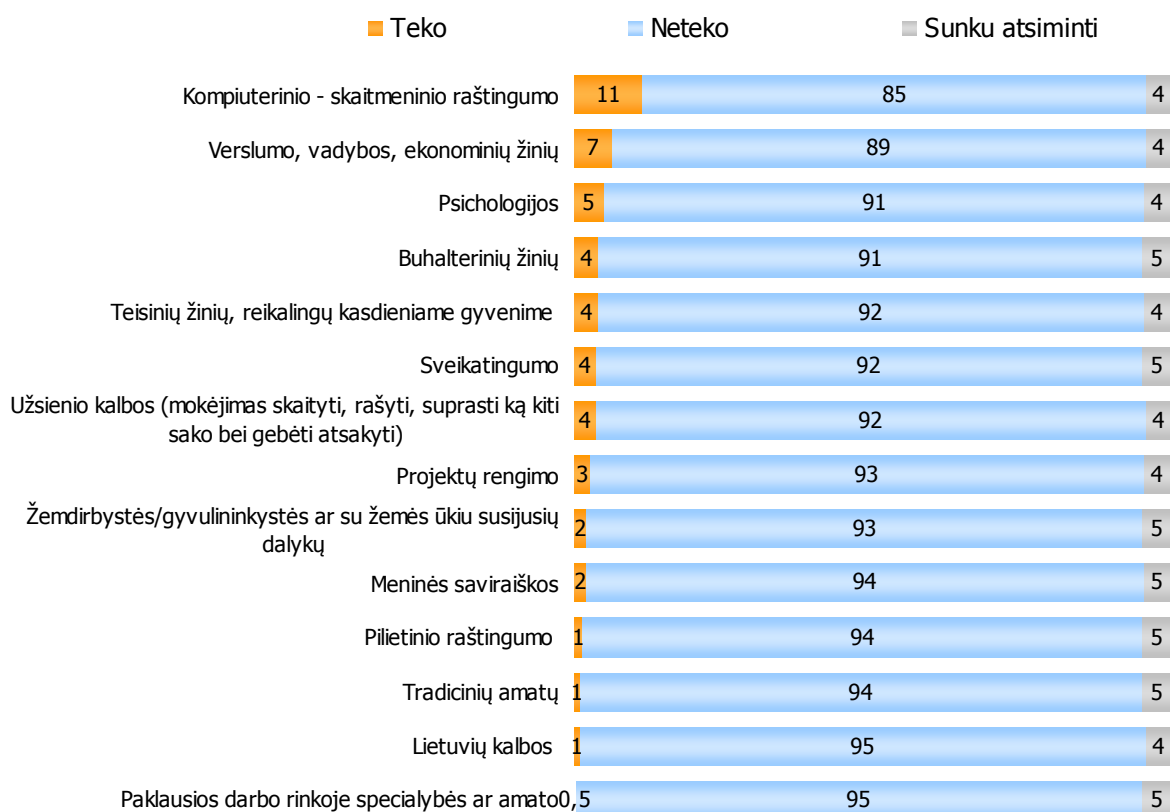
Paveikslas 2.1 Dalyvavimas mokymuose



Tyrimo duomenimis dažniau vyresnio amžiaus respondentai dalyvavo kompiuterinio – skaitmeninio raštingumo (11%) bei verslumo, vadybos, ekonominių žinių mokymuose (7%). 5% respondentų yra dalyvavę psichologijos mokymuose, 4% buhalterinių žinių mokymuose, 4% teisinių, reikalingų kasdieniniame gyvenime mokymuose, 4% sveikatingumo mokymuose, 4% užsienio kalbos mokymuose. Kituose mokymuose dalyvavo mažiau nei po 3% respondentų. (žr. pav.1.2.).

Ši tendencija pastebima ir anksčiau atliktuose tyrimuose bei tvirtai kartojasi nuo 2004 m. kai vyresnio amžiaus gyventojai demonstruoja labai menką dalyvavimo nuolatinio mokymosi veikloje apimtį. Faktiškai galima teigti, kad gyventojų nuo 45 metų mokyosi lygis yra tapęs tradiciškai žemu ir tai aiškiai disonuoja su mokymosi visą gyvenimą idėjomis. Kartu galima teigti, kad ir Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategijos įgyvendinimas nuo 2004 m. šios amžiaus grupės mokymosi visą gyvenimą linkme kiek ženkliau neišjudino.

Paveikslas 2.2 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“



Tyrimo metu surinktų duomenų analizė pagal pagrindinius sociodemografinio pobūdžio kintamuosius leidžia nustatyti eilę statistiškai reikšmingų skirtumų pagal išsilavinimą, užimtumą bei gaunamas pajamas.

Kompiuterinio raštingumo mokymuose statistiškai reikšmingai dažniau dalyvavo 55-64 metų vyresnio amžiaus respondentai bei asmenys, įgiję aukštąjį išsimokslinimą, dirbantys apklausos dalyviai, tarnautojai specialistai.

Verslumo, vadybos, ekonominių žinių mokymuose dažniau dalyvavo dirbantys respondentai, tarnautojai, specialistai, asmenys su aukštomis pajamomis (1101 Lt ir daugiau vienam šeimos nariui per mėnesį).

Lentelė 1 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai pagal respondentų pajamas)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601-800 Lt (n=134)	801-1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,7%	0,9%	0,0%	1,8%	1,8%	0,9%
	Neteko	97,4%	96,3%	96,0%	87,1%	94,4%	95,0%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	11,1%	3,8%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	5,6%	10,5%	15,5%	17,4%	10,2%	11,3%
	Neteko	92,5%	86,7%	80,5%	75,0%	82,2%	84,6%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	7,7%	7,7%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos,	Teko	2,0%	3,5%	4,3%	21,1%	10,2%	6,5%

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601-800 Lt (n=134)	801-1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
ekonominių žinių	Neteko	96,1%	93,7%	91,7%	69,6%	84,0%	89,4%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	9,3%	5,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	1,0%	0,9%	6,7%	10,6%	4,1%	3,9%
	Neteko	97,1%	95,4%	89,3%	78,4%	92,1%	91,8%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,0%	11,1%	3,8%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	1,8%	1,1%	3,6%	1,8%	1,4%
	Neteko	98,1%	95,4%	93,8%	83,7%	94,4%	94,0%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	5,1%	12,7%	3,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	0,7%	0,9%	3,4%	5,4%	0,0%	1,9%
	Neteko	97,4%	96,3%	92,7%	81,9%	94,4%	93,6%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	12,7%	5,6%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	0,0%	2,6%	6,7%	5,4%	5,9%	3,7%
	Neteko	98,1%	93,7%	89,3%	81,9%	90,3%	91,8%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,0%	12,7%	3,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	0,0%	2,6%	7,8%	9,0%	12,0%	5,1%
	Neteko	98,1%	94,5%	88,2%	78,4%	84,2%	90,6%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	12,7%	3,8%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	1,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
	Neteko	97,1%	95,4%	96,0%	87,3%	96,2%	95,0%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,0%	12,7%	3,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	0,0%	2,3%	3,3%	1,8%	7,9%	2,6%
	Neteko	98,1%	94,9%	91,9%	85,6%	88,3%	93,0%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,7%	12,7%	3,8%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Būhalterinių žinių	Teko	0,0%	4,9%	4,5%	5,4%	7,9%	4,0%
	Neteko	98,1%	91,4%	90,8%	81,9%	88,2%	91,2%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,7%	12,7%	3,8%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	0,0%	1,4%	2,2%	0,0%	0,0%	0,9%
	Neteko	98,1%	94,9%	93,1%	87,3%	96,2%	94,4%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,7%	12,7%	3,8%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	0,6%	1,4%	1,1%	3,6%	5,9%	2,0%
	Neteko	97,5%	94,9%	94,2%	83,8%	90,3%	93,3%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,7%	12,7%	3,8%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tyrimas išryškino ir respondentų mokymosi apimtį pagal užsiėmimų struktūrą (žr. lent. 2.2.). Iš jos matyti, kad palyginti aktyvūs mokymosi veikloje yra specialistai bei tarnautojai, o pasyviausi yra darbininkiškų profesijų atstovai ir pensininkai.

Lentelė 2.22 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai pagal užimtumo struktūrą)

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,0%	2,2%	2,2%	0,0%	0,4%	0,0%	10,1%	0,9%
	Neteko	100,0%	89,7%	88,6%	96,1%	96,5%	100,0%	80,0%	95,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	9,2%	3,9%	3,1%	0,0%	10,0%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	15,0%	35,8%	31,0%	5,3%	3,1%	12,5%	0,0%	11,3%
	Neteko	85,0%	56,1%	62,2%	90,8%	93,8%	87,5%	80,0%	84,6%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,1%	6,8%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	22,6%	24,1%	16,8%	1,3%	1,7%	4,2%	0,0%	6,5%
	Neteko	77,4%	70,1%	73,9%	94,8%	95,2%	95,8%	80,0%	89,4%
	Sunku atsiminti	0,0%	5,8%	9,2%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniam gyvenimui	Teko	15,0%	20,1%	9,5%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%	3,9%
	Neteko	85,0%	71,8%	81,2%	96,1%	96,9%	97,9%	80,0%	91,8%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	9,2%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	4,5%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	10,1%	1,4%
	Neteko	100,0%	85,2%	81,5%	96,1%	96,9%	100,0%	80,0%	94,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	10,3%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	10,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	0,0%	11,2%	2,4%	0,0%	0,4%	0,0%	10,1%	1,9%
	Neteko	100,0%	80,7%	84,0%	96,1%	96,5%	100,0%	80,0%	93,6%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	13,6%	3,9%	3,1%	0,0%	10,0%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	15,1%	13,4%	14,4%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	3,7%
	Neteko	84,9%	78,5%	74,2%	96,1%	96,3%	100,0%	80,0%	91,8%

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
							%		
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Psichologijos	Teko	22,6%	24,6%	11,9%	0,0%	0,6%	2,1%	0,0%	5,1%
	Neteko	77,4%	69,6%	76,6%	96,1%	96,3%	97,9 %	80,0%	90,6%
	Sunku atsiminti	0,0%	5,8%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,0%	0,0%	2,5%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%	0,5%
	Neteko	100,0%	92,0%	86,1%	96,1%	96,9%	97,9 %	80,0%	95,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Projektų rengimo	Teko	7,5%	13,4%	4,6%	1,3%	0,3%	0,0%	0,0%	2,6%
	Neteko	92,5%	80,8%	84,0%	94,8%	96,2%	100,0 %	80,0%	93,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	5,8%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Buhalterinių žinių	Teko	14,2%	11,2%	14,7%	1,3%	1,5%	0,0%	0,0%	4,0%
	Neteko	85,8%	80,8%	73,9%	94,8%	95,0%	100,0 %	80,0%	91,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Tradicinių amatų	Teko	0,0%	4,5%	2,5%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,9%
	Neteko	100,0%	87,5%	86,1%	96,1%	96,2%	100,0 %	80,0%	94,4%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Žemdirbystės/g yvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	21,7%	0,0%	4,9%	2,7%	0,7%	0,0%	0,0%	2,0%
	Neteko	78,3%	92,0%	83,7%	93,5%	95,8%	100,0 %	80,0%	93,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kaip pastebėjo, šio tyrimo kontekste kalbinti ekspertai, darbo teisėje darbuotojo galimybes įgyti kvalifikaciją, ją kelti ar keisti yra reglamentuojamos labai ribotai – iš esmės tik per mokymosi atostogų institutą. Darbo kodekso 181 str. numato darbuotojų teisę į mokymosi atostogas, kurios yra suteikiamos konsultacijoms, egzaminams pasirengti ir laikyti, laboratoriniams darbams atlikti ir diplominiams darbams parengti. Šių atostogų laikas yra apmokamas, tik jei darbuotojas mokosi darbdavio siuntimu arba darbdaviui

savo iniciatyva sutikus apmokėti. Pažymėtina, kad mokymosi atostogų reglamentavimas yra orientuotas išimtinai į formalų mokymą. Įstatymai ir kiti teisės aktai nenumato mokymosi atostogų suteikimo tais atvejais, kada darbuotojas mokosi neformalaus švietimo įstaigose (lanko seminarus, kursus ir pan.). Atsižvelgiant į tai, kad formalaus švietimo paskirtis yra įgyti tam tikrą valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, o ne ją kelti, galima konstatuoti, kad darbo teisėje nėra reglamentuojamos kvalifikacijos kėlimo galimybės bei prielaidos. Jų reglamentavimas yra paliktas išimtinai kolektyvinėms sutartims ir tiesioginiams susitarimams tarp darbdavio ir darbuotojo. Valstybinės darbo inspekcijos nuomone seminarų, kursų ar kitokių darbuotojų mokymo formų laikas, kada į juos siunčia darbdavys, yra prilyginamas darbo laikui arba komandiruotei (jei mokymai vyksta kitame mieste). Nesant darbdavio siuntimo arba sutikimo, darbuotojas gali dalyvauti neformaliajame mokyme tik ne darbo laiku ir savo sąskaita. Darbo kodekso 95 str. 5 d. numato darbdavio teisę reikalauti iš darbuotojo atlyginti jo mokymui turėtas išlaidas per paskutinius vienerius darbo metus, jei dėl to susitarta darbo sutartyje.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog darbdavio turėtos darbuotojo kvalifikacijos įgijimui, tobulinimui ar keitimui išlaidos nėra priskiriamos prie gyventojų pajamų natūra (Finansų ministro 2002-10-30 įsakymas Nr. 339), todėl gyventojų pajamų mokestis nuo šių išlaidų nemokamas. Darbdavio turėtų darbuotojo kvalifikacijos įgijimui, tobulinimui ar keitimui išlaidų priskyrimas leidžiamiems atskaitymams iš pelno yra dvejopas (Pelno mokesčio komentaro 6.14 p.):

- Trumpalaikio kvalifikacijos kėlimo per neformalų suaugusiųjų švietimą (seminarų, kursų ir pan.) išlaidos yra iš karto nurašomos į sąnaudas;
- Ilgalaikio formalaus švietimo, kurio metu darbuotojas įgyja tam tikrą valstybės pripažįstamą kvalifikaciją, išlaidos yra kaupiamos ir darbuotojui įgijus kvalifikaciją (gavus diplomą/pažymėjimą) registruojamos kaip ilgalaikis nematerialus turtas (nudėvėjimo minimalus laikas – 4 metai).

Atsižvelgiant į išdėstytus apmokestinimo principus galima teigti, kad mokestiniai teisės aktai yra palankūs darbuotojų kvalifikacijos kėlimo apmokėjimui iš darbdavio lėšų ir nesukuria papildomos mokestinės naštos.

Gyventojų, kurie dalyvavo mokymuose buvo teiraujamasi, kas organizavo mokymus. Tyrimo duomenimis 35 % vyresnio amžiaus respondentų mokymus organizavo darbdavys - valstybinė įstaiga. Darbdavys – privati įstaiga organizavo 18 % vyresnio amžiaus žmonių mokymų. Kiek rečiau, vyresnio amžiaus šalies gyventojai nurodė, kad dalyvavo mokymuose, kuriuos organizavo universitetas (11%), privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu (10%), kita valstybinė įstaiga (9%), darbo birža (7%) ir kt. (žr. pav.2.3.)

Paveikslas 2.3 „Kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“



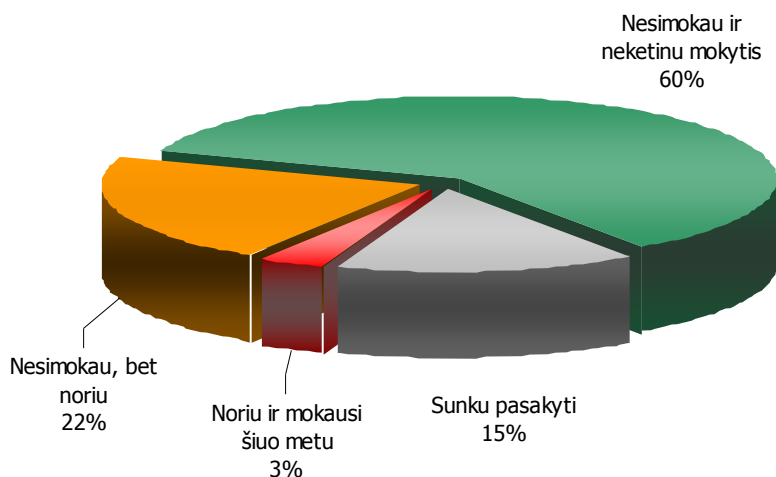
V.1.2 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų mokymosi motyvacija

Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategijoje (2008m.) pripažįstama, kad Lietuvoje didelė dalis visuomenės yra indiferentiška ir nemotyvuota mokymosi visą gyvenimą atžvilgiu, pažymima, kad nepakankamai išplėtotas suaugusiųjų švietimo institucijų ir pagyvenusių asmenų poreikius atitinkančių švietimo paslaugų tinklas.

Dinamiškos ir konkurentabilios ekonomikos sąlygomis ypatinga svarba yra teikiama įgūdžiams, kurie tampa esminiais siekiant didesnio užimtumo. Todėl ypač svarbu suteikti žmonėms šiuolaikiniam įvairiapusiam darbui būtinus įgūdžius bei gebėjimus, kad jie galėtų atlikti įvairius darbus ir sugebėtų dirbti žiniomis grindžiamoje ekonomikoje. Esminis iššūkis Lietuvai šiuo metu yra suteikti galimybę kiekvienam žmogui mokytis ir atnaujinti turimus įgūdžius. Žmogiškųjų išteklių plėtra ypač susijusi su ekonomikos augimu ir socialine sanglauda. Aukštesnis išsilavinimo lygis sąlygoja aukštesnį užimtumo lygį, didesnę produktyvumą ir mažesnę nedarbo lygį. Ieškančiųjų darbo mokymas ir dirbančiųjų perkvalifikavimo procesas siekiant prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių įtraukia visus suinteresuotus asmenis, valdžios institucijas, darbdavius ir darbuotojus.

Kaip byloja tyrimo duomenys 2 iš 3 (60%) vyresnio amžiaus šalies gyventojų nenorėtų mokytis. Tai 55-74 metų asmenys dažniausiai įgiję pradinį, pagrindinį išsimokslinimą, nedirbantys žmonės, apklausos dalyviai su žemomis ir vidutinėmis pajamomis bei kaimo gyventojai. Nesimoko, bet norėtų mokytis 22% 55-74 metų šalies gyventojų. 3% šiuo metu mokosi. 15% buvo neapsisprendę. Atkreiptinas dėmesys, jog populiacijos, kurią sudaro 889 302 vyresni kaip 55 metų Lietuvos gyventojai (2010 m. Statistikos departamento duomenimis) 22% motyvuotų edukacinių iniciatyvų atžvilgiu vyresnio amžiaus žmonių kontingentą sudaro beveik du šimtai tūkstančių (195 646) potencialių besimokančiųjų, kurių mokymosi poreikai nėra patenkinami.

Paveikslas 2.4 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“



Kad šiuo metu mokosi statistiškai reikšmingai dažniau nurodė asmenys su aukštesniu išsimokslinimu, dirbantys respondentai, apklaustieji, kurių pajamos siekia 801 Lt ir daugiau vienam šeimos nariui per mėnesį.

Mokymuose dažniau norėtų dalyvauti 55 – 64 metų respondentai, asmenys įgiję aukštąjį išsimokslinimą, dirbantys apklausos dalyviai bei tarnautojai, specialistai, bedarbiai.

Kiek pasyviau mokymų atžvilgiu nusiteikę (nurodė, kad nesimoko ir neketina) 55-74 metų respondentai, nedirbantys asmenys, apklaustieji su žemomis ir vidutinėmis pajamomis vienam šeimos nariui per mėnesį (iki 800 Lt) bei kaimo vietovių gyventojai.

Lentelė 2.33 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=206)	Nedirbu (n=273)	Viso: (n=479)
		%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	7,3%	0,3%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	33,0%	13,2%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	41,6%	73,1%	59,6%
	Sunku pasakyti	18,1%	13,4%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 2.4 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

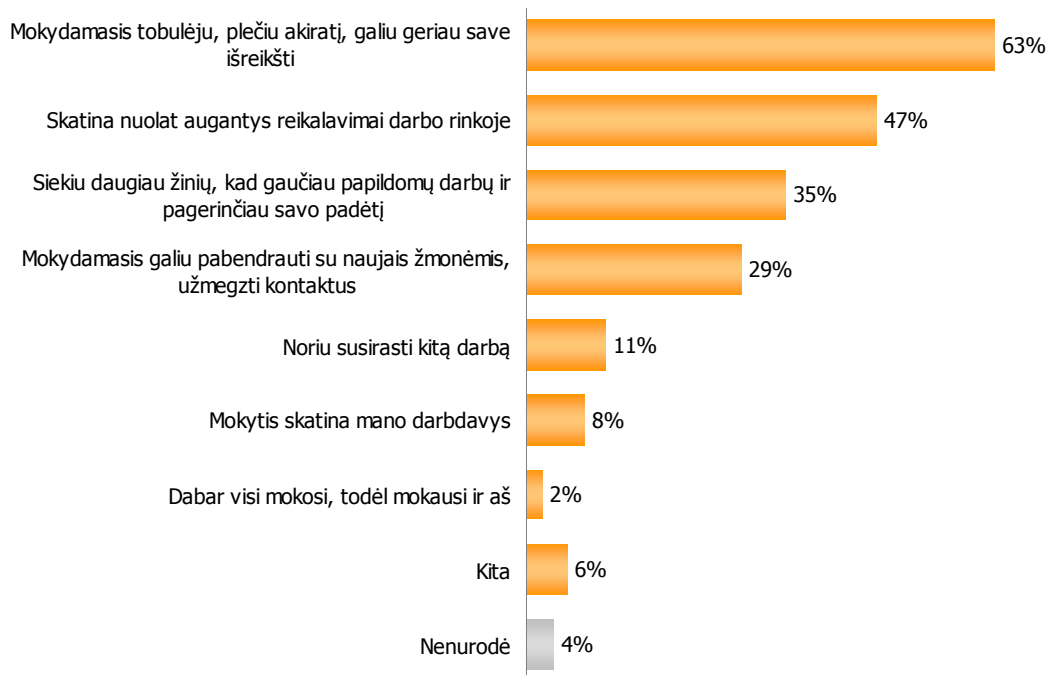
		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	15,0%	15,6%	9,5%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	28,4%	50,9%	38,0%	18,7%	8,4%	25,5%	39,9%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	42,4%	18,9%	31,0%	61,8%	78,3%	58,7%	50,1%	59,6%
	Sunku pasakyti	14,1%	14,5%	21,5%	19,4%	12,9%	15,8%	10,0%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 2.5 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601-800 Lt (n=134)	801- 1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	1,0%	0,6%	8,8%	7,2%	0,0%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	19,7%	16,2%	19,6%	33,1%	29,6%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	67,8%	69,3%	58,6%	40,4%	43,6%	59,6%
	Sunku pasakyti	11,5%	13,9%	13,0%	19,3%	26,9%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Remiantis apklausos duomenimis **pagrindinės mokymosi priežastys** – siekis tobulėti, plėsti akiratį, save išreikšti, taip pat svarbus mokymosi motyvas – noras pagerinti savo materialinę padėtį (per papildomą darbą, neatsiliekančią nuo augančių rinkos reikalavimų). 63% vyresnių šalies gyventojų nori mokytis, nes mokymais gali tobulėti, plėsti akiratį t.y. savirealizacija. Beveik kas antras (47%) šalies gyventojas, kuris nori mokytis teigė, kad mokytis skatina, augantys reikalavimai darbo rinkoje. 35% nori mokytis, siekdami daugiau žinių, kad gautų papildomų darbų ir pagerintų savo padėtį. 29% nurodė, kad nori mokytis, nes gali pabendrauti su naujais žmonėmis. Kiek rečiau apklausos dalyviai minėjo, kad nori mokytis, nes nori rasti kitą darbą (11%), mokytis skatina darbdavys (8%), dėl to, kad kiti mokosi (2%) (žr. pav. 2.5.).

Paveikslas 2.5 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“



Nori mokytis, nes siekia daugiau žinių, kad gautų papildomų darbų ir pagerintų savo materialinę padėtį dažniau 55-54 metų respondentai bei asmenys su žemesnėmis pajamomis. (iki 600 Lt vienam šeimos nariui per mėnesį). Tarnautojai bei dirbantys asmenys statistiškai reikšmingai dažniau nurodė, kad mokytis skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje.

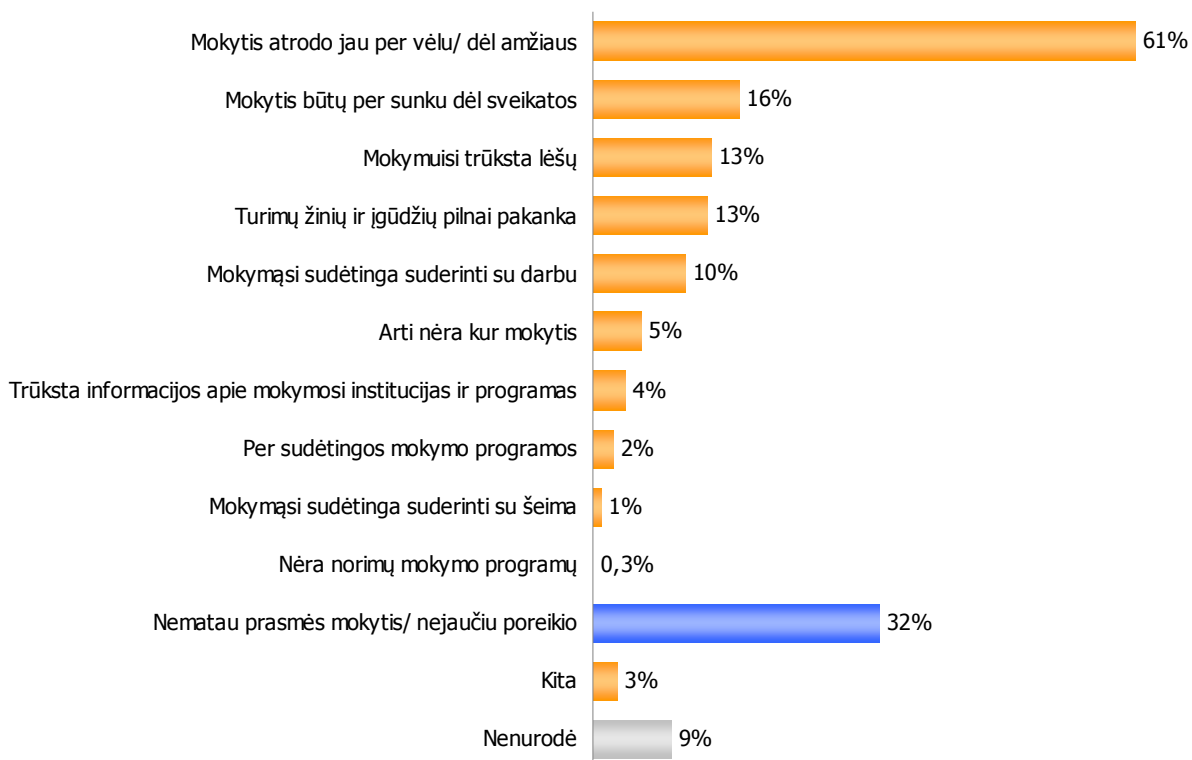
Respondentų paklausus, kodėl nenorite mokytis. Paaiškėjo, kad beveik 2 iš 3 (61%) vyresnio amžiaus žmonių įsitikinę, kad mokytis atrodo per vėlu. 16% vyresnio amžiaus žmonių mokytis būtų sunku dėl sveikatos. 13% nurodė, kad mokymuisi trūksta lėšų. 13 % įsitikinę, kad turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka. Kiek rečiau buvo minimos šios priežastys – mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu (10%), arti nėra kur mokytis (5%), trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas (4%) ir t.t. (2.6 pav.)

Moterys, 65-74 metų respondentai, nedirbantys asmenys bei kaimo, miestelių ir miesto gyventojų gyventojai statistiškai reikšmingai dažniau nurodė, kad mokytis nenori, nes mokytis jiems atrodo per vėlu.

Kad turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka dažniau įsitikinę vyrai, 55-64 metų respondantai bei dirbantys asmenys.

Kad mokymus sunku suderinti su darbu dažniau nurodė 55-64 metų asmenys, bei dirbantys respondantai.

Paveikslas 2.6 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“

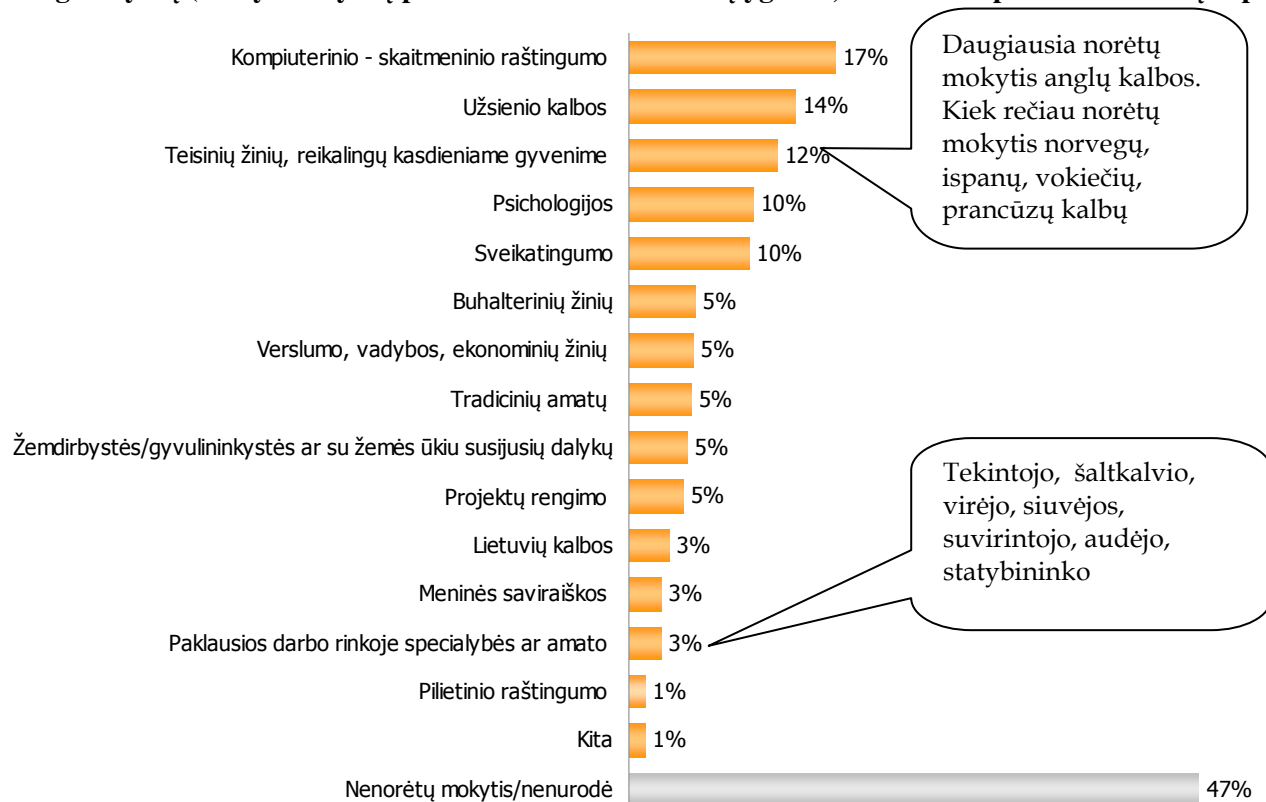


V.1.3 Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų mokymosi poreikiai

Paprašyti nurodyti, kokių dalykų vyresnio amžiaus žmonės norėtų mokytis, gilinti turimas žinias, jeigu turėtų tam galimybių dažniausiai minėjo kompiuterinį raštingumą (17%) užsienio kalbas (14%). Daugiausia šalies gyventojai norėtų mokytis anglų kalbos.

12% apklaustųjų nurodė, kad norėtų mokytis teisės pagrindų, jų taikymo kasdieniam gyvenime, 10% – psichologijos, 10% – sveikatingumo, po 5% apklaustųjų, turėdami galimybių, norėtų mokytis buhalterinių žinių, verslumo, vadybos, ekonominių žinių, tradicinių amatų, žemdirbystės, projektų rengimo. (2.7 pav.)

Paveikslas 2.7 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“



Užsienio kalbų labiausiai linkę mokytis 45-64 metų respondentai, asmenys su aukštesniojo, aukštojo išsimokslinimu, dirbantys apklaustieji bei 1101 Lt ir daugiau pajamas vienam šeimos nariui gaunantys asmenys.

Kompiuterinio raštingumo mokymai labiau domintų 55-64 m. amžiaus gyventojus bei dirbančius respondentus.

Lentelė 2.64 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai amžiaus grupėse)

		Amžiaus grupė		
		55-64	65-74	Viso:
		%	%	%
	Lietuvių kalbos	3,7%	2,2%	3,3%
	Užsienio kalbos	15,0%	1,7%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	10,8%	7,8%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	5,0%	0,0%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	16,7%	4,0%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	2,9%	1,6%	1,4%
	Meninės saviraiškos	3,8%	1,7%	2,7%
	Sveikatingumo	15,4%	9,1%	10,0%
	Psichologijos	11,9%	2,9%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	3,8%	0,6%	2,6%
	Projektų rengimo	5,7%	0,0%	4,5%
	Buhalterinių žinių	7,9%	1,6%	5,5%
	Tradicinių amatų	5,1%	2,6%	5,1%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	5,6%	4,4%	4,8%
	Kita	2,9%	0,6%	1,3%
	Nenorėtų mokytis/nenurodė	39,2%	73,7%	47,5%

V.1.4 Išvados ir rekomendacijos

Kas antras 55-74 metų šalies gyventojas nedirba.

55-74 metų šalies gyventojų, buvo klausiama, ar jie dirba. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad šiek tiek daugiau nei pusė (57%) tokio amžiaus žmonių nedirba. Ketvirtadalis (24%) dirba privačiame sektoriuje, o valstybiniame, viešame sektoriuje – 19% 55-74 metų šalies gyventojų.

Valstybiniame sektoriuje dažniau dirba 55-64 metų respondentai, asmenys įgiję aukštąjį išsimokslinimą, apklausos dalyviai, kurių pajamos virš 801 Lt vienam šeimos nariui per mėnesį bei miestelių, miestų ir didmiesčių gyventojai.

Tuo tarpu, privačiame sektoriuje dažniau dirba 55-64 metų asmenys, respondentai, įgiję aukštesnįjį išsimokslinimą bei asmenys, kurių pajamos siekia 1101 Lt ir daugiau vienam šeimos nariui per mėnesį.

Nedirba dažniau 55-74 metų asmenys, respondentai su pagrindiniu, bendru viduriniu išsimokslinimu, apklausos dalyviai, kurių pajamos iki 800 Lt vienam šeimos nariui per mėnesį bei kaimo gyventojai.

Vyresnio amžiaus šalies gyventojai dažniau dalyvavo kompiuterinio – skaitmeninio raštingumo bei verslumo, vadybos, ekonominių žinių mokymuose.

Nei vienuose mokymuose per trejus metus nedalyvavo 3 iš 4 vyresnio amžiaus šalies gyventojų.

Tyrimo dalyvių buvo teiraujamasi, ar per pastaruosius trejus metus jiems teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose. Tyrimo rezultatai atskleidė, 3 iš 4 (79%) vyresnio amžiaus žmonių nedalyvavo mokymuose per šį laikotarpį. 21% 45-74 metų amžiaus respondentų yra dalyvavę, kokiuose nors mokymuose.

Tyrimo duomenimis dažniau vyresnio amžiaus respondentai dalyvavo kompiuterinio – skaitmeninio raštingumo (11%) bei verslumo, vadybos, ekonominių žinių mokymuose (7%). 5% respondentų yra dalyvavę psichologijos mokymuose, 4% buhalterinių žinių mokymuose, 4% teisinių, reikalingų kasdieniniame gyvenime mokymuose, 4% sveikatingumo mokymuose, 4% užsienio kalbos mokymuose. Kituose mokymuose dalyvavo mažiau nei po 3% respondentų.

Kompiuterinio raštingumo mokymuose statistiškai reikšmingai dažniau dalyvavo 55-64 metų vyresnio amžiaus respondentai bei asmenys, įgiję aukštąjį išsimokslinimą, dirbantys apklausos dalyviai, tarnautojai specialistai.

Verslumo, vadybos, ekonominių žinių mokymuose dažniau dalyvavo dirbantys respondentai, tarnautojai, specialistai, asmenys su aukštomis pajamomis (1101 Lt ir daugiau vienam šeimos nariui per mėnesį).

Asmenims, kurie dalyvavo mokymuose, mokymai padėjo patobulėti, praplėtė akiratį, sudarė prielaidas save išreikšti, suteikė galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje.

Šiek tiek daugiau nei pusei (55%) respondentų, kurie dalyvavo mokymuose mokymai padėjo patobulėti, praplėtė akiratį, sudarė prielaidas save išreikšti. 36% teigė, kad mokymai suteikė galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus. 18% vyresnio amžiaus žmonių, kurie dalyvavo mokymuose, jie padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje. Kad mokymai sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį nurodė 10% vyresnio amžiaus šalies gyventojų, kurie dalyvavo mokymuose.

Kad mokymai padėjo patobulėti, praplėtė akiratį, sudarė prielaidas save išreikšti dažniau nurodė moterys bei dirbantys asmenys.

Tuo tarpu vyrai negatyviau įvertinimo mokymų, kuriuose dalyvavo naudą statistiškai reikšmingai dažniau nurodydami, kad mokymai aiškiai apibrėžtos naudos nedavė. (19-27 lentelės).

Pusę mokymų, kuriuose dalyvavo vyresnio amžiaus šalies gyventojai organizavo darbdavys.

Trečdalį mokymų, kuriuose dalyvavo vyresnio amžiaus šalies gyventojai organizavo darbdavys – valstybinė įstaiga.

Gyventojų, kurie dalyvavo mokymuose buvo teiraujamasi, kas organizavo mokymus. Tyrimo duomenimis 35 % vyresnio amžiaus respondentų mokymus organizavo darbdavys - valstybinės įstaiga. Darbdavys – privati įstaiga organizavo 18 % vyresnio amžiaus žmonių mokymų. Kiek rečiau, vyresnio amžiaus šalies gyventojai nurodė, kad dalyvavo mokymuose, kuriuos organizavo universitetas (11%), privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu (10%), kita valstybinė įstaiga (9%), darbo birža (7%) ir kt.

2 iš 3 (60%) vyresnio amžiaus šalies gyventojų nenorėtų mokytis. Tai dažniausiai 55-74 metų asmenys, respondentai įgiję pradinį, pagrindinį išsimokslinimą, nedirbantys žmonės, apklausos dalyviai su žemomis ir vidutinėmis pajamomis bei kaimo gyventojai.

Vyresnio amžiaus asmenų paklausus, ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių paaiškėjo, kad beveik 2 iš 3 vyresnio amžiaus žmonių nesimoko ir neketina mokytis. Nesimoko, bet norėtų mokytis 22% 55-74 metų šalies gyventojų. 3% šiuo metu mokosi. 15% buvo neapsisprendę. Atkreiptinas dėmesys, jog populiacijos, kurią sudaro 889 302 vyresni kaip 55 metų Lietuvos gyventojai (2010 m. Statistikos departamento duomenimis) 22% motyvuotų edukacinių iniciatyvų atžvilgiu vyresnio amžiaus žmonių kontingentą sudaro beveik du šimtai tūkstančių (195 646) potencialių besimokančiųjų, kurių mokymosi poreikiai nėra patenkinami.

Kad šiuo metu mokosi statistiškai reikšmingai dažniau nurodė asmenys su aukštuoju išsimokslinimu, dirbantys respondentai, apklaustieji, kurių pajamos siekia 801 Lt ir daugiau vienam šeimos nariui per mėnesį.

Mokymuose dažniau norėtų dalyvauti 55 – 64 metų respondentai, asmenys įgiję aukštąjį išsimokslinimą, dirbantys apklausos dalyviai bei tarnautojai, specialistai, bedarbiai.

Kiek pasyviau mokymų atžvilgiu nusiteikę (nurodė, kad nesimoko ir neketina) 55-74 metų respondentai, nedirbantys asmenys, apklaustieji su žemomis ir vidutinėmis pajamomis vienam šeimos nariui per mėnesį (iki 800 Lt) bei kaimo vietovių gyventojai.

Vyresnio amžiaus gyventojai nori mokytis, nes mokydami tobulėja, plečia akiratį bei mokytis skatina augantys reikalavimai darbo rinkoje.

Vyresnio amžiaus respondentų, kurie norėtų mokytis buvo teiraujamasi priežasčių, kodėl jie nori mokytis. Tyrimo duomenimis, 63% vyresnių šalies gyventojų nori mokytis, nes mokydami gali tobulėti, plėsti akiratį t.y. savirealizacija. Beveik kas antras (47%) šalies gyventojas, kuris nori mokytis teigė, kad mokytis skatina, augantys reikalavimai darbo rinkoje. 35% nori mokytis, siekdami daugiau žinių, kad gautų papildomų darbų ir pagerintų savo padėtį. 29% nurodė, kad nori mokytis, nes gali pabendrauti su naujais žmonėmis. Kiek rečiau apklausos dalyviai minėjo, kad nori mokytis, nes nori rasti kitą darbą (11%), mokytis skatina darbdavys (8%), dėl to, kad kiti mokosi (2%).

Nori mokytis, nes siekia daugiau žinių, kad gautų papildomų darbų ir pagerintų savo materialinę padėtį dažniau 55-64 metų respondentai bei asmenys su žemesnėmis pajamomis. (iki 600 Lt vienam šeimos nariui per mėnesį).

Tarnautojai bei dirbantys asmenys statistiškai reikšmingai dažniau nurodė, kad mokytis skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje. (45-54 lentelės)

Beveik 2 iš 3 vyresnio amžiaus šalies gyventojų nenori mokytis, nes mokytis jiems atrodo jau per vėlu.

Respondentų paklausus, kodėl nenorite mokytis. Paaiškėjo, kad beveik 2 iš 3 (61%) vyresnio amžiaus žmonių įsitikinę, kad mokytis atrodo per vėlu. 16% vyresnio amžiaus žmonių mokytis būtų sunku dėl sveikatos. 13% nurodė, kad mokymuisi trūksta lėšų. 13 % įsitikinę, kad turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka. Kiek rečiau buvo minimos šios priežastys – mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu (10%), arti nėra kur mokytis (5%), trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas (4%) ir t.t.

Moterys, 65-74 metų respondentai, nedirbantys asmenys bei kaimo, miestelių ir miesto gyventojų gyventojai statistiškai reikšmingai dažniau nurodė, kad mokytis nenori, nes mokytis jiems atrodo per vėlu.

Kad turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka dažniau įsitikinę vyrai, 55-64 metų respondentai bei dirbantys asmenys.

Kad mokymus sunku suderinti su darbu dažniau nurodė 55-64 metų asmenys, bei dirbantys respondentai.

Vyresnio amžiaus šalies gyventojai labiausiai norėtų mokytis užsienio kalbų ir kompiuterinio raštingumo.

Paprašyti nurodyti, kokių dalykų vyresnio amžiaus žmonės norėtų mokytis, gilinti turimas žinias, jeigu turėtų tam galimybių dažniausiai minėjo kompiuterinį raštingumą (17%) užsienio kalbas (14%). Daugiausia šalies gyventojai norėtų mokytis anglų kalbos.

12% apklaustųjų nurodė, kad norėtų mokytis teisės pagrindų, jų taikymo kasdieniam gyvenime, 10% – psichologijos, 10% – sveikatingumo, po 5% apklaustųjų, turėdami galimybių, norėtų mokytis buhalterinių žinių, verslumo, vadybos, ekonominių žinių, tradicinių amatų, žemdirbystės, projektų rengimo.

Užsienio kalbų labiausiai linkę mokytis 45-64 metų respondentai, asmenys su aukštesniu, aukštesniu išsimokslinimu, dirbantys apklaustieji bei 1101 Lt ir daugiau pajamas vienam šeimos nariui gaunantys asmenys.

Kompiuterinio raštingumo mokymai labiau domintų 55-54 m. amžiaus gyventojus bei dirbančius respondentus.

Tyrimas leidžia formuluoti tiesioginio ir netiesioginio pobūdžio rekomendacijas, kurios, tyrimo autorių nuomone, pirmiausia aktualios plėtojant šios socialinės grupės mokymo(-si) iniciatyvas. Ne vienu atveju toliau pateikti teiginiai yra sietini su vadinamuoju socialinės atskirties kontekstu, nes nemaža dalis vyresnio amžiaus gyventojų yra socialiai pažeidžiami ir jų atžvilgiu reikalingos specifinės švietimo priemonės. Dar viena kontekstuali aplinkybė - riboti švietimo resursai. Tai reiškia, kad šviečiamojo pobūdžio iniciatyvos turi būti labai kryptingos tikslinių grupių atžvilgiu, nes priešingu atveju riboti resursai gali būti „išbarstyti“ įvairiomis kryptimis su abejotinais rezultatais. Tyrėjai, formuluodami pasiūlymus, aišku, nepretenduoja į

visapusiškai „teisingą“ jų pobūdį, nes socialinė realybė yra per daug sudėtinga, kad „leistųsi“ vienareikšmiškai apibrėžiama.

Analizuojant pagyvenusių žmonių neformalaus mokymosi aplinkybes svarbus vaidmuo tenka pagyvenusių asmenų mokymosi ir užimtumo didinimo veiksmų planui parengtam įgyvendinant Nacionalinį žmogaus teisių rėmimo ir apsaugos veiksmų Lietuvos Respublikoje planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 metų lapkričio 7 d. nutarimu IX-1185 (Žin., 2002, Nr.7110-4853), ir vykdant Jungtinių tautų vystymo programos „Parama įgyvendinant nacionalinį žmogaus teisių veiksmų planą“ 5.1. tikslą „Geresnė pagyvenusių žmonių teisių apsauga“. Veiksmų plano turiniui turėjo įtakos Europos Sąjungos užimtumo ir socialinės politikos nuostatos, jog būtina formuoti sąlygas bet kokio amžiaus darbingiems asmenims kuo ilgiau išsilaikyti darbo rinkoje. Europos Sąjungos Užimtumo politikos gairių 5 kryptyje numatyta skatinti pagyvenusių asmenų socialinį bei ekonominį aktyvumą. Veiksmų plano misija – skatinti pagyvenusio amžiaus gyventojų aktyvumą, didinti jų užimtumą bei dalyvavimą profesinio mokymo programose.

Veiksmų planas skirtas darbo rinkos politikos įgyvendinimo institucijoms, socialinių partnerių bei nevyriausybinių organizacijų nariams, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai daro įtaką pagyvenusių asmenų ekonominiam aktyvumui ir jų gyvenimo kokybei. Šiame veiksmų plane pagyvenusio amžiaus asmenų grupei priskiriami 50-64 metų amžiaus gyventojai, kadangi šiame amžiuje sparčiai mažėja gyventojų užimtumas bei aktyvumas darbo rinkoje.

Vyresnio amžiaus gyventojų edukacinių iniciatyvų kontekste labia svarbi yra 2010 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ilgalaikės vyresnio amžiaus asmenų priežiūros, kurioje:

- atsižvelgdamas į Europos pagrindinių teisių chartiją,
 - atsižvelgdamas į siūlomą direktyvą dėl vienodo požiūrio į asmenis nepaisant religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar lytinės orientacijos,
 - atsižvelgdamas į 2010 m. birželio 30 d. Komisijai pateiktą klausimą dėl ilgalaikės vyresnio amžiaus asmenų priežiūros (O-0102/2010 – B7-0457/2010),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalį ir 110 straipsnio 2 dalį,
1. ragina valstybes nares atsižvelgti į pastarųjų metų demografinius pokyčius, ypač į gyventojų senėjimo reiškinį, dėl kurių biudžetas patiria didesnę spaudimą ir kurie lemia didelį geresnės sveikatos ir socialinės priežiūros infrastruktūros poreikį; ragina valstybes nares kovoti su vyresnio amžiaus žmonių socialine atskirtimi ir bet kurios rūšies diskriminacija amžiaus pagrindu;
 2. primena valstybėms narėms, kad galimybė naudotis adekvačiomis sveikatos ir priežiūros paslaugomis yra pagrindinis Europos solidarumo modelio principas;
 3. pripažindamas priežiūros kokybės ir tęstinumo svarbą, ragina valstybes nares gerinti, sklandžiau rengti ir skatinti specialius mokymus, skirtus visiems už ilgalaikę vyresnio amžiaus asmenų priežiūrą atsakingiems asmenims, įskaitant neformalios priežiūros paslaugų teikėjus ir asmenis, kuriems būtina profesinė kvalifikacija, taip pat šių asmenų švietimą ir jų reintegravimo priemones; rengiant šiuos mokymus taip pat būtų pagerinta šio svarbaus darbo reputacija; ragina valstybes nares spręsti prasto atlyginimo už priežiūros paslaugas, darbuotojų trūkumo, mokymų stokos ar nepakankamai veiksmingo mokymo klausimus, dėl kurių sunkiau teikti priežiūros paslaugas; atkreipia dėmesį į svarbų pilietinės visuomenės, bažnyčios ir labdaros organizacijų indėlį teikiant priežiūros paslaugas;
 4. pabrėžia tolesnio e. sveikatos paslaugų vystymo svarbą siekiant, kad priežiūros paslaugos būtų teikiamos produktyviau ir veiksmingiau, taip pat palaikomi neformalios priežiūros paslaugų teikėjai ir patys vyresnio amžiaus asmenys;

5. ragina Komisiją ir valstybes nares atsižvelgti į neformalios priežiūros paslaugų teikėjų, kurie labiausiai rūpinasi vyresnio amžiaus asmenimis, reikmes ir imtis konkrečių priemonių, kad šie ištekliai būtų palaikomi ir tausojami rengiant mokymus, organizuojant poilsį ir užtikrinant galimybes derinti darbą ir šeiminių gyvenimą;
6. pabrėžia, kad visose valstybėse narėse turėtų būti nustatytos garantijos, skirtos pagrindinėms ilgalaikės priežiūros paslaugomis besinaudojančių asmenų teisėms apsaugoti, ir todėl ragina valstybes nares skirti daugiau negu iki šiol dėmesio siekiant užtikrinti, kad būtų nustatyti paslaugų teikimo kokybės kriterijai ir kad jų būtų laikomasi;
7. ragina valstybes nares visapusiškai remti vyresnio amžiaus žmones, kad jie galėtų savarankiškai tvarkytis savo namuose, ir numatyti pagalbos priemones, skirtas jiems padėti geriau susidoroti su šioje aplinkoje kylančiais sunkumais, nes tai geriausia priežiūros specialioje įstaigoje alternatyva;
8. ragina valstybes nares reguliuoti vyresnio amžiaus žmones prižiūrintiems rūpybos darbuotojams keliamus kvalifikacijos reikalavimus atsižvelgiant į savo šalies vidaus teisės nuostatas ir sukurti bei įgyvendinti pažangesnio mokymo sistemas, kurias taikant būtų užtikrintas aukštesnis vyresnio amžiaus žmonių priežiūros sistemoje dirbančių asmenų išsilavinimo lygis ir taip pagerinta teikiamų paslaugų kokybė;
9. apgailestauja, kad bėgant metams daugelyje valstybių narių sumažintas profesionalios geriatrinės medicinos finansavimas ir paslaugų teikimas ir kad kitų sričių specialistai nepakankamai mokomi spręsti vyresnio amžiaus asmenims aktualias problemas; pažymi, kad dėl to daugeliu atvejų suprastėjo vyresnio amžiaus asmenims teikiamų priežiūros paslaugų kokybė, o tai tam tikrais atvejais lemia neteisingą šių asmenų diskriminaciją; ragina valstybes nares nuolat stebėti šią padėtį ir prireikus skirti šiai sričiai daugiau išteklių;
10. ragina valstybes nares prioritetine tvarka remti namuose teikiamos paliatyvosios slaugos skyrių steigimą;
11. ragina Komisiją surinkti duomenis ir parengti informacijos apie kiekvienoje valstybėje narėje veikiančią vyresnio amžiaus žmonėms skirtą institucinę, bendruomeninę priežiūrą ir priežiūrą namuose infrastruktūrą santrauką;
12. reikalauja nustatyti minimalius visoms priežiūros sektoriaus sutartims taikomus standartus, įskaitant minimalų atlyginimą;
13. ragina Komisiją atlikti išsamesnius mokslinius tyrimus ir nustatyti, kiek ilgalaikės priežiūros paslaugomis besinaudojančių vyresnio amžiaus asmenų miršta dėl priežasčių, susijusių su bloga mityba ar dehidracija;
14. ragina valstybes nares vykdyti vyresnio amžiaus asmenims skirtą informavimo ir prevencijos politiką ypač daug dėmesio skiriant mitybos būdams ir dehidracijos keliamos rizikos prevencijai;
15. atkreipia dėmesį į tai, kad ES politika vyresnio amžiaus asmenų atžvilgiu grindžiama principu "visuomenė visiems", taigi valstybės narės turi užtikrinti, kad įvairaus amžiaus asmenys turėtų visas galimybes aktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime nepaisydami savo amžiaus;
16. pritaria, kad rūpybos pagalbos ir sveikatos priežiūros namuose programų, skirtų vyresnio amžiaus asmenims, inicijavimas, o šalyse, kur šios paslaugos jau teikiamos, – tolesnis jų įgyvendinimas turėtų būti administruojama savivaldybių ir vietos valdžios institucijų atitinkamai atsižvelgiant į jų atliekamas funkcijas;
17. ragina Komisiją parengti Žaliąją knygą dėl vyresnio amžiaus asmenų skriaudimo ir jų apsaugos bendruomenėse bei visur, kur jiems teikiamos priežiūros paslaugos, ir ypač daug dėmesio skirti pacientų judumui ir išsamiai informacijai apie 27-iose valstybėse narėse jau esamą pažangiausią praktiką;
18. ragina Komisiją parengti tyrimą, kuriuo remiantis būtų galima geriau perprasti didėjančius vyresnio amžiaus asmenų priežiūros reikalavimus, taip pat parengti numatomų specialių priežiūros paslaugų sąmatą laikotarpiui iki 2020 m.;

19. ragina valstybes nares vadovautis atviru koordinavimo metodu ir keistis informacija, politikos idėjomis apie ilgalaikės vyresnio amžiaus asmenų priežiūros paslaugas ir pažangiausia šios srities praktika, ypač kai tai susiję su priemonėmis ir minimaliais profesiniais standartais, siekiant:

- a) mažinti nelygybę sveikatos priežiūros srityje ir apsaugoti vyresnio amžiaus žmones bendruomenėje ir priežiūros įstaigose,
- b) užkirsti kelią vyresnio amžiaus asmenų užgauliojimui,
- c) patvirtinti žmogiškųjų išteklių strategijas siekiant kovoti su darbuotojų trūkumu,
- d) padėti platinti informaciją ir ryšio technologijas (priežiūrai šeimose ir) vyresnio amžiaus asmenų savarankiškumui skatinti;

20. ragina Komisiją dėti visas pastangas siekiant užtikrinti priimtinus sveikatos priežiūros standartus visiems Europos piliečiams nepaisant jų materialinės padėties;

21. ragina valstybes nares ir Komisiją atsižvelgti į nuoseklų ES gyventojų senėjimą, ieškoti bet kokių bendradarbiavimo būdų siekiant sukurti tvarias ilgalaikės priežiūros paslaugų finansavimo sistemas ir užtikrinti, kad ateityje būtų įgyvendinta tvari sistema, skirta vyresnio amžiaus žmonių priežiūros paslaugoms finansuoti, ir kad būtų prieinamos reikalingos priežiūros paslaugos;

22. ragina keisti pažangiausios praktikos pavyzdžiais ieškant veiksmingiausių kartų savitarpio santykių kūrimo būdų ir stengtis į ilgalaikės priežiūros veiklą labiau įtraukti šeimos narius, kadangi taip būtų užtikrinta visokeriopa nauda ir būtų sėkmingiau patenkintos individualios priežiūrinių asmenų reikmės;

23. ragina sukurti integruotą aktyvaus senėjimo strategiją, pagal kurią būtų siekiama įtraukti vyresnio amžiaus žmones į socialinę ir kultūrinę veiklą;

24. ragina imtis atsakomųjų priemonių, susijusių su ypatingu vyresnio amžiaus asmenų skaičiaus padidėjimu, ir užtikrinti jiems vienodas galimybes naudotis rūpybos paslaugomis;

25. ragina valstybes nares mažinti našta, su kuria susiduria vyresnio amžiaus asmenis ar neįgaliuosius priežiūrintys asmenys ir, siekiant užtikrinti priežiūrintiems asmenims galimybę įsidarbinti, kurti integruotas priežiūros sistemas;

26. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją¹.

Planuojant vyresnio amžiaus gyventojų neformalų švietimą svarbu turėti omenyje, kad tik penktadalis iš jų yra aktyvūs mokymosi veiklose ir dar trečdalis demonstruoja teigiamas nuostatas mokymosi atžvilgiu. Į šias grupes pirmiausia tikslinga nukreipti edukacinę pasiūlą, nes nemotyvuotų asmenų atveju būtinos papildomos motyvacinio pobūdžio priemonės, kurios, kaip rodo praktika, pasiteisina dažniausia tik kompleksinio poveikio būdais, pavyzdžiui, kartu taikomas papildomas finansavimas, keliami atitinkami profesinės veiklos reikalavimai, vykdomos socialinės - psichologinės konsultacijos ir pan. Aišku, kad renkant tikslinę grupę kiekvienos savivaldybės ar vietovės atveju iškyla praktinio pobūdžio problema – kaip identifikuoti norinčius mokytis. Tačiau ši kliūtis gali būti įveikta suteikus mokymosi kuratoriams tiriamąsias kompetencijas. Atitinkama kvalifikacijos tobulinimo programa turėtų apimti socialinių tyrimų teorijos pagrindus, pakankamai detalai supažindinti su pagrindiniais kiekybiniais ir kokybiniais metodais bei jų pagrindu surinktų duomenų apdorojimu.

Dalyvavimas mokymesi ne visada priklauso ir nuo pasirengimo bei motyvacijos. Kartais tam prieštarauja šeimos nariai, netinka laikas, trūksta sveikatos ar lėšų susimokėti kursų mokesčių, prastas susisiekimas su didesniais miestais, kur vyksta mokymai. Bet kokiu atveju, mokytis labiau linkę turintys ankstesnės teigiamos mokymo(-si) patirties, pagrindinį ar vidurinį išsilavinimą.

Tyrimas išryškino žemą pagyvenusių žmonių mokymosi motyvacijos lygį, galima sakyti jos nebuvimą tarp daugelio šios amžiaus grupės narių. Jų atžvilgiu verta ieškoti paprastų ir metodiniu požiūriu patrauklių švietimo formų.

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=LT&reference=B7-0491/2010>

Planuojant mokymo turinį ir formas svarbu atkreipti dėmesį į vyresnio amžiaus gyventojų lūkesčius mokymosi atžvilgiu. Tyrimas išryškino, kad respondentai disponuoja labai įvairiais poreikiais – jie tikisi patobulinti savo žinias ir įgūdžius, reikalingus profesinei veiklai, plėsti akiratį, geriau save išreikšti, pagerinti socialinius ryšius ir kt. Tai rodo būtinybę mokymąsi organizuojant remiantis suaugusiųjų mokymo (andragogine) metodika, kuri pabrėžia mokymosi daugiadimensiškumą: ne tik žinių ir įgūdžių, bet taip pat socialinių – komunikacinių ryšių, saviraiškos, nuolatinio mokymosi motyvacijos didinimo svarbą. Savo ruožtu suaugusiųjų mokymo kuratoriai turėtų išmanyti andragoginę metodiką ir tam tikslinga numatyti atitinkamą jų kvalifikacijos tobulinimo perspektyvą.

Tyrimo duomenys rodo, kad mokymosi motyvų struktūroje ženklų vaidmenį atlieka darbo rinkos veiksnys – mokytis skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje. Todėl potencialiai teiktinos pirmiausia bendrosios kompetencijos, kurios gali pastebimai prisidėti ir prie besimokančiųjų profesinės veiklos gerinimo, nors ir netiesiogiai. Pagyvenusio amžiaus asmenų integracija darbo rinkoje yra sudėtinga ir prieštaringa problema, kurią įtakoja daugelis veiksnių: valstybės ekonominio išsivystymo lygis, darbo jėgos paklausos ir pasiūlos santykis, darbdavių požiūris į vyresnį žmogų darbo rinkoje, pačių pagyvenusių asmenų sveikatos stovis bei darbo motyvacija, gebėjimas mokytis, pasitikėjimas savimi bei socialinės apsaugos sistemos galimybės. Todėl formuojant ir įgyvendinant užimtumo bei socialinės integracijos programas, svarbu šiai gyventojų grupei skirti reikiamą dėmesį, įvertinant jų specifiką ir galimybes.

Rinkos ekonomikos sąlygomis, labai aktuali pagyvenusio amžiaus darbuotojų profesinio pasirengimo atitikimo vietos darbo rinkos poreikiams problema. Todėl svarbus vaidmuo tenka minėtų asmenų mokymosi ir kompetencijos plėtojimui. Siekiant ją spręsti, būtina įvertinti vyresniojo amžiaus darbuotojų demografinę situaciją bei padėti darbo rinkoje. Šiuo metu aktyviau dalyvaujant vyresnio amžiaus žmonėms darbo rinkoje didėja poreikis profesinio mokymo paslaugoms. Tačiau, kaip rodo statistikos bei specialiųjų tyrimų duomenys, dalyvaujančių arba siekiančių dalyvauti darbo rinkoje ar profesiniame mokyme asmenų tarp vyresnio amžiaus gyventojų vis dar yra pakankamai mažai.

Iš kitos pusės, rengiant įvairių gyventojų grupių socialinės integracijos programas, būtina maksimaliai bendradarbiauti su jų atstovais, kad maksimaliai suderinti rengiamų priemonių atitikimą konkrečios grupės poreikiams.

Tyrimo duomenys aiškiai signalizuoja apie tai, kokių žinių ir įgūdžių, mokymosi dalykų pageidauja vyresnio amžiaus gyventojai. Reikšmingumo tvarka tai kompiuterinis ir skaitmeninis raštingumas, užsienio kalbos (absoliučia dauguma atvejų – anglų), teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime ir kt. Pagal poreikių struktūrą planuoti mokymo programas yra sudėtinga ir kiekvienu atveju reikia išsamiai išanalizuoti galimą efektą finansavimo požiūriu (pavyzdžiui, gal užsienio kalbų mokymo kontekste verta apsiriboti tik anglų kalba) ir jau siūlomų programų dubliavimo pavojus, - įvertinti esamą šiuo metu pasiūlą ir jos nebedubliuoti. Tarp populiariausių siūlomų neformalaus suaugusiųjų mokymo programų dominuoja kompiuterinio raštingumo, užsienio kalbų, vadybos, teisines bei buhalterines/ekonomines kompetencijas plėtojančios programos, tuo tarpu stinga rekreacinio pobūdžio programų. Vyresnio amžiaus gyventojai kaip išskirtinė šių programų vartotojų tikslinė grupė nėra išskiriama.

Tenkinant vyresnių Lietuvos gyventojų socialinius poreikius, užkertant kelią socialinei atskirčiai ir sudarant jiems lygias galimybes išlikti aktyviais visuomenės nariais svarbu nukreipti pastangas tiek į užimtumo didinimą, tiek į galimybių prisidėti prie visuomenės veiklos gerinimą. Tyrimas rodo, kad tuo suinterasuota nemaža dalis pačių Lietuvos senjorų. Pirmuoju atveju prioritetiniais veiksmais laikomi profesinio mokymo galimybių prieinamumo didinimas bei lanksčių užimtumo formų plėtra. Plėtojant kitas veiklos vyresnio amžiaus žmonėms galimybes būtų tikslinga patiems senjorams suteikti žinių ir įgūdžių, reikalingų

organizuojant visuomenei naudingą veiklą, suburiant bendraminčius į klubus, kuriant neformalaus švietimo ar meninės saviraiškos galimybes. Neabejotina, kad net norint dalyvauti nevyriausybinių organizacijos veikloje, organizuoti bendraminčių susibūrimą reikalingi tam tikri įgūdžiai, informuotumas, pasitikėjimas savimi, kurio neretai pritrūksta vyresnio amžiaus žmonėms. Kita vertus, bendruomenių ir vyresnių žmonių interesams atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų stiprinimas taip pat turėtų tapti prioritetine mokymo veikla.

Mokymo ir konsultavimo paslaugos vyresniems Lietuvos gyventojams turėtų būti orientuotos į įgūdžių veikti visuomenėje formavimą, efektyvios informacijos paieškos mokymą, taip pat stiprinti asmeninį pasitikėjimą savimi, tenkinti bendravimo ir asmeninio tobulėjimo poreikius. Neabejotina, kad mokymosi turinys bei formos turėtų būti kur kas labiau pritaikytos vyresnių žmonių poreikiams.

Vyresnių žmonių poreikį šviestis ir dalyvauti visuomenės gyvenime sėkmingai galėtų tenkinti nevyriausybinių organizacijos, bendradarbiaudamos su savivaldos institucijomis. Todėl svarbu tobulinti jų kvalifikaciją ir gebėjimus paslaugų vyresniems žmonėms teikimo srityje.

V.2 Turinčių negalę asmenų apklausos duomenų analizė

V.2.1 Turinčių negalę asmenų mokymo kontekstas

Lietuvos visuomenėje neįgaliųjų skaičius nuolat didėja. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2009m. netekto darbingumo (invalidumo) pensijas ar išmokas gavo apie 7 procentai visų Lietuvos gyventojų. Darbingo amžiaus asmenys sudarė apie 65 procentus neįgaliųjų². Europoje neįgalieji sudaro apie 10–15 procentų visų gyventojų. Pastebimos tendencijos, jog dėl ilgėjančios gyvenimo trukmės neįgaliųjų daugės. Lietuvoje dažniausiai asmenys pripažįstami neįgaliaisiais dėl tam tikrų ligų: kraujotakos sistemos, jungiamojo audinio, taip pat skeleto ir raumenų sistemos ligų bei piktybinių navikų. Visuomenė dabar ir ateityje susidurs su iššūkiu, kaip daugėjantį skaičių šių visuomenės narių integruoti į visuomenę ir juos padaryti pilnaverčiais visuomenės nariais, kurie gyvendami nejaustų diskomforto ir naudotųsi visomis teisėmis.

Paskutinių metų situacija skatina labiau išryškinti svarbią suaugusiųjų švietimo sritį – neformalųjį neprofesinį suaugusiųjų švietimą. Pastarasis yra svarbus ne tik užimtumui ar ekonominei gerovei pasiekti, bet ir socialinei sanglaudai, aktyviam pilietiškumui, individų asmeninei gerovei plėtoti. Tačiau pastebima, kad pilnai neišnaudojamas neformaliojo suaugusiųjų švietimo tiekėjų potencialas integruojant socialinės atskirties grupes, stiprinant vietos bendruomenes, didinant politinį ir pilietinį visuomenės raštingumą stabdo bendrą visuomenės gerovės vystymąsi. Komunikate Suaugusiųjų mokymasis: mokyti niekada nevėlu konstatuojama, kad skurdas ir socialinė atskirtis yra rimta problema visose ES valstybėse.³ Skurdo riba Lietuvoje žemiausia ES – skurdžiai gyvena vienas iš penkių Lietuvos gyventojų. Sprendžiant socialinės atskirties problemą vienas svarbiausių vaidmenų tenka suaugusiųjų mokymuisi.

Didinant socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių integraciją, pastaraisiais metais nuolat tobulinama teisinė bazė. Priimtas Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas, kuris sako, kad “visi neįgalieji turi teisę būti ugdomi, nesvarbu, koks jų neįgalumo lygis ar darbingumo lygis. Neįgalieji ugdomi mokyklose ir kitose įstaigose, kuriose teikiamos ugdymo paslaugos, atsižvelgiant į jų specialiuosius ugdymosi poreikius, sugebėjimus ir fizinę bei psichinę būklę”⁴. Socialinių įmonių įstatymas, įgyvendinamos įvairių socialinės atskirties grupių poreikius atspindinčios tarpinstitucinės programos, sudarančios prielaidas plėtoti į socialinės atskirties grupių švietimą nukreiptas iniciatyvas.

Nacionalinėje žmonių su negalia socialinės integracijos 2003–2012 metų programoje, yra numatytos ugdymo ir visuomenės švietimo priemonės. Vienas iš tikslų ugdymo srityje – neįgalių suaugusiųjų ugdymas. Išlieka svarbus neįgalių suaugusiųjų ugdymo ir visuomenės švietimo poreikis siekiant sudaryti sąlygas šiai grupei reintegruoti į profesinį ir socialinį gyvenimą. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytus uždavinius ir siekiant padidinti veiksmingumą bei teisingumą svarbu padidinti bendrą suaugusiųjų įgūdžių lygį suteikiant daugiau ir geresnių galimybių mokytis visą gyvenimą. Suaugusiųjų mokymasis ne tik padeda suaugusiesiems geriau dirbti, būti geriau informuotiems ir aktyvesniais piliečiais – jis taip pat gerina ir jų asmeninę gerovę.⁵ Valstybės narės nebegalės išsiversti be veiksmingos suaugusiųjų mokymosi sistemos, integruotos į mokymosi visą gyvenimą strategiją, suteikiančios dalyviams geresnes galimybes patekti į darbo rinką, padedančios geriau socialiai integruotis ir pasiruošti aktyviam senėjimui ateityje. Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija, atnaujinta 2008 m. teigia, kad „siekiant didinti suaugusiųjų asmenų

² Nacionalinė neįgaliųjų socialinės integracijos 2010-2012 metų programa// <http://www.lrs.lt/>

³ Mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo strategija//<http://www.suaugusiujušvietimas.lt>

⁴ Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas// <http://www.lrs.lt/>

⁵ Komisijos komunikatas „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“, 2512

Pastraipa, COM (2006) 481 galutinis, 2006

dalyvavimą mokymesi, būtina užtikrinti mokymosi prieinamumą visuomenės grupėms, turinčioms mažiau mokymosi galimybių dėl patiriamos socialinės atskirties. Tokios visuomenės grupės Lietuvoje – iškritę iš bendrojo lavinimo sistemos asmenys, neįgalieji, nuteistieji ir paleisti iš laisvės atėmimo vietų, ilgalaikiai bedarbiai, vyresnio amžiaus žmonės, į Lietuvą grįžtantys tremtiniai, naujieji Lietuvos emigrantai ir kt.“

Techninė tyrimo užduotis sąlygojo keleto anketos blokų išskyrimą tiek pačioje anketoje, tiek jos analizėje ir apibendrinime. Tai neįgaliųjų asmenų mokymosi mastas, mokymosi motyvai ir poreikiai bei mokymosi naudos įvertinimas. Visi šie klausimų blokai analizuojami ne tik aprašomuoju požiūriu, tačiau taip pat bandoma įvertinti vieną ar kitą deskriptyvinį parametą įtakojančius veiksniai. Tarp pastarųjų daugiausia demografinių kintamųjų (pvz. negalios lygis, amžius, lytis ir kt.), kurie paprastai socialiniuose ryšiuose atsiskleidžia kaip pagrindiniai kintamieji – t.y. įtakojančios respondentų elgesį, nuostatas, vertybes ir pan. Pirmame šios dalies skyriuje ir yra pristatomos sociodemografinės respondentų charakteristikos.

V.2.2 Turinčių negalę asmenų sociodemografinės charakteristikos

Turinčių negalią respondentų pasiskirstymai pagal sociodemografines charakteristikas yra pateikti lentelėje 1.2. Paklausus apie ligų grupę, kuriai priskirtina respondentų negalia, išaiškėjo labai įvairios ligos: infekcinės ir parazitinės ligos, tuberkuliozė, navikai, piktybiniai navikai, endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos, psichikos ir elgesio sutrikimai, nervų sistemos ligos, akies ir jos priedinių organų ligos, ausies ir speninės ataugos ligos, kraujotakos sistemos ligos, kvėpavimo sistemos ligos, virškinimo sistemos ligos, odos ir poodžio ligos, jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos, urogenitalinės sistemos ligos, įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos, traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai, profesinės ligos ir apsinuodijimai.

Sociodemografinės respondentų savybės jau pačios savaime leidžia identifikuoti kai kuriuos mokymuisi visą gyvenimą svarbius parametrus. Pavyzdžiui, darbo turėjimas daugelyje pažangių strateginių dokumentų (pradedant nuo mokymosi visą gyvenimą dimensijos stiprinimo UNESCO dokumentuose) laikomas būtina sąlyga įgyvendinant žmogiško orumo siekį, kuris savo ruožtu yra svarbus mokymosi motyvacijos veiksnys. Gi, kaip matome iš tyrimo duomenų, didesnė dalis apklaustų neįgaliųjų šiuo metu darbo neturi ir tik labai nedaugelis iš turinčių darbą užima bent kiek aukštesnę socialinę poziciją.

Demografiniai duomenys taip pat rodo, kad trečdalis respondentų yra žemiau skurdo ribos ir tikėtis iš jų aktyvios laikysenos mokymosi atžvilgiu yra labai sunku. Daugybė skurdo tyrimų akivaizdžiai byloja apie žemų pajamų koreliaciją su socialiniu pasyvumu ir įvairiausio tipo socialinėmis deviacijomis, o ne atvirkščiai - su socialiniu aktyvumu.

Taip pat trečdalis respondentų yra geriausiu atveju įgiję tik pagrindinio lygmens išsimokslinimą, kuris eilės anksčiau atliktų tyrimų duomenimis yra vienas svarbiausių mokymosi motyvacijos veiksnių, o pačia aukščiausia mokymosi motyvacija paprastai pasižymi asmenys, įgiję aukštąjį išsimokslinimą.

Demografinis klausimas apie negalios lygį yra labai svarbus analizuojant duomenis visuose skyriuose, nes sunkus negalios laipsnis hipotetiškai gali užkersti kelią aktyviam mokymuisi arba juo labiau profesinei veiklai. Todėl analizuojant duomenis šis kintamasis daug kur naudojamas, siekiant urie chrakterizuoti respondentų požiūrius, nuostatas ir elgseną.

V.2.3 Turinčių negalę asmenų mokymosi mastas

Mokymosi mastas (apimtis) tyrimo metu buvo matuotas suformulavus išsamų daugiamatį klausimą apie neformalaus mokymosi kryptis ir kartu dažnį. Klausimas taip pat leidžia identifikuoti ir niekur per paskutinius tris metus nesimokiusių neįgaliųjų mastą.

Pirmiausia į akis krenta faktas, kad nei pagal vieną iš mokymosi sritčių neatsirado daugumos respondentų, teigusių, kad jie dažniau ar rečiau mokėsi. Atvirkščiai – dažniausia rinktąsi atsakymo variantą neteko. Rečiausia mokytąsi šių dalykų: įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.), žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų, buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie galbūt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti pajamas ir išlaidas), teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.), projektų rengimo ir verslumo, vadybos, ekonominių žinių. Dažniau (tačiau taip pat palyginti su kitomis skalės reikšmėmis rečiau) mokytąsi psichologijos, užsienio kalbų, kompiuterinio – skaitmeninio raštingumo. Pastarasis potencialiai gali būti labai naudingas įveikiant infrastruktūrinio pobūdžio kliūtis, nes sudaro sąlygas mokytis distanciniu būdu. Tačiau duomenys rodo, kad tik menka dalis apklaustųjų tobulino savo kompiuterinį raštingumą per paskutinius tris metus. Šiuos pasiskirstymus įdomu (kad ir netiesiogiai) palyginti su apskritai šalies suaugusiųjų kompiuterinio raštingumo rezultatais. Pavyzdžiui, išsami apklausa 2008 m. atskleidė, kad „kad du trečdaliai (66%) respondentų daugiau ar mažiau geba dirbti kompiuteriu ir įvertino savo kompiuterinio raštingumo lygį: 4% apklaustųjų teigė, kad jų kompiuterinio raštingumo lygis geras ir jie turi Europos kompiuterio vartotojo pažymėjimą, 18% respondentų savo kompiuterinio raštingumo lygį įvardino kaip gerą, bet neturi ECDL pažymėjimo, 27% respondentų įvertino savo sugebėjimus vidutiniškai, 17% – silpnai. Trečdalis apklaustųjų (32%) nurodė, kad jie visiškai nemoka dirbti kompiuteriu. Nemoka dirbti kompiuteriu dažniau respondentai nuo 55 m. ir vyresni, apklaustieji, įgiję pradinį išsilavinimą, nedirbantieji, gaunantieji mažesnes pajamas (601-800 Lt) vienam šeimos nariui per mėnesį ir kaimo vietovių“ (<http://www.suaugusiujuvietimas.lt/lt/publikacijos>). Beje nesenos ataskaitos Europos Sąjungoje irgi byloja apie kompiuterinio raštingumo spragas. Tvirtinama, kad skurdas ir socialinė atskirtis išlieka rimta problema visose valstybėse narėse⁶. Dėl skirtingų aplinkybių ar sąlygų, pvz., žemo pirminio išsilavinimo, nedarbo, kaimo atskirties ir dėl įvairių priežasčių sumažėjusių galimybių skirtingose gyvenimo srityse, didelė dalis žmonių atsiduria visuomenės užribyje, jie negali pasinaudoti visuomenės teikiama nauda ir negali būti aktyviais piliečiais. Šią atskirtį padidina naujos neraštingumo rūšys, kai nėra galimybių naudotis informacinėmis technologijomis profesinėje ir kasdienėje veikloje – kompiuteriškai neraštingi suaugusieji negauna svarbios informacijos ir paslaugų, kurios tampa prieinamos tik skaitmenine forma⁷. Sprendžiant socialinės atskirties problemą suaugusiųjų mokymuisi tenka esminis vaidmuo.

Lentelė 3.15 Ar per pastaruosius trejus metus respondentams teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose jie stengėsi pagilinti savo turimas žinias ir įgūdžius

Kompetencijos (dalykai kurių teko mokytis)	Dalyvavimo mokymuose dažnis			
	Teko dažnai	Vieną kitą kartą	Neteko	Sunku atsiminti

⁶2006 m. Jungtinis pranešimas apie socialinę apsaugą ir socialinę įtrauktį,

http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/2006/cs2006_7294_en.pdf.

⁷2005 m. Europoje 37 % 16–74 m. amžiaus žmonių neturėjo elementarių naudojimosi kompiuteriu įgūdžių, šis santykis didėja su amžiumi (65 % 55–74 m. amžiaus žmonių). Šaltinis: Eurostatas, *Statistics in focus*, 17/2006.

1.Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti) (kokios.....)	22	29	53	1
2.Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti bei išsiųsti e-paštu, internete susirasti reikiamą informaciją ir ja pasinaudoti, bendrauti ir pan.)	16	24	59	1
3.Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išskylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	6	17	75	2
4.Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)	8	11	79	2
5.Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	41	11	46	1
6.Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	4	17	76	2
7.Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	33	19	46	3
8.Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)	13	21	65	1
9.Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)	15	17	66	2
10.Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato (kokios (-io).....)	4	16	77	3
11.Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	6	13	79	2
12.Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	5	14	80	1
13.Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	8	17	74	1
14.Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	4	5	89	2
15.Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	2	7	90	1

Yra statistiškai reikšmingų skirtumų ($p < 0,05$) pagal eilę demografinių kintamųjų:

Kiek netikėtai mažai statistiškai reikšmingų skirtumų pagal respondentų lytį, nors ne vienas anksčiau atliktas tyrimas rodo, kad moterys paprastai mokymosi srityje yra daug aktyvesnės už vyrus. Vienintelis skirtumas – vyrai statistiškai reikšmingai dažniau už moteris mokėsi tradicinių amatų. Taip pat netikėtas faktas – neužfiksuoti statistiškai reikšmingi skirtumai pagal negalės laipsnį.

Skirtumai pagal respondentų išsimokslinimą, kaip buvo galima ir laukti, jau labai reikšmingi ir aiškiai byloja apie išsilavinimo svarbą mokantis vienų ar kitų dalykų. Pavyzdžiui palyginkime respondentus su pagrindiniu išsimokslinimu ir su aukštuoju išsimokslinimu: užsienio kalbos per nagrinėjamą laiką visai nesimokė 72 proc. respondentų su pagrindiniu išsimokslinimu ir 42 proc. respondentų su aukštuoju; atitinkamai kompiuterinio raštingumo 79 proc. ir 34 proc.; verslumo 94 proc. ir 54 proc.; teisinių žinių 88 proc. ir 60 proc.; psichologijos – 76 proc. ir 35 proc.; projektų 97 proc. ir 56 proc.; buhalterinių žinių – 91 proc. ir 61 proc.;

Kai kuriais atvejais mokymosi mastą įtakoja darbo turėjimas. Pavyzdžiui, kompiuterinio raštingumo per paskutinius 3 metus visai nesimokė 44 proc. dirbančių respondentų ir 69 proc. nedirbančių; atitinkamai verslumo – 63 proc. ir 83 proc.

Tyrimas rodo, kad įtakos mokymosi apimčiai turi ir pajamos. Pavyzdžiui, tarp asmenų, kurių pajamos iki 600 lt. per mėnesį, kompiuterinio raštingumo visai nesimokė 69 proc., o tarp tų, kurių pajamos daugiau kaip 1200 lt – jau tik 50 proc. Panašus skirtumas ir meninės saviraiškos atveju.

Analizuojant tikslinės grupės mokymosi mastą matyti, kad daugeliu atvejų daugiau kaip du trečdaliai neįgalųjų nedalyvavo jokioje mokymosi veikloje. Tačiau tai neturėtų būti labai stebinantis rodiklis atsižvelgiant į keletą faktų. Pirma, šios gyventojų grupės atstovai neretai pasižymi socialine atskirtimi (negalėjimu naudotis vienais ar kitais socialiniais šansais ir / ar gėrybėmis, taip pat ir švietimo). Pavyzdžiui, 2009-2010 m. kaip integruotai ugdomų specialiųjų poreikių turinčių vaikų dalis siekė apie 10 proc. Tokiems vaikams bendrojo lavinimo mokyklose jau ne pirmi metai pritaikomas ugdymo turinys, metodai, priemonės ir mokymosi aplinkos. Tačiau kalbant apie suaugusius asmenis tokios pastangos vis dar nėra sisteminės ir apsiriboja daugiausia pavienių projektų, finansuojamų struktūrinių fondų lėšomis poveikiu, o žmonėms su negalia dažniausia neužtikrintos elementarios infrastruktūrinės ir edukacinės mokymosi priemonės: trūksta privažiavimo prie mokymosi įstaigų galimybių, tinkamų mokymosi aplinkų, metodinių priemonių, andragogų pasirengimo ir kt.

Antra, užfiksuoti duomenys nestebina ir bendrame suaugusiųjų mokymosi kontekste. Nors Lietuvoje naudojamos įvairios tyrimų metodikos, nagrinėjant suaugusiųjų mokymosi aspektus, pavyzdžiui, 2005 m. atliktas didelis reprezentatyvus suaugusiųjų tyrimas „Suaugusiųjų tęstinio mokymo galimybių plėtra *Mokymosi visą gyvenimą strategijos įgyvendinimo kontekste*“ atskleidė keletą ryškių faktų ir tendencijų (http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/suaugusiųjų_testinio_mokymo_ataskaita.doc):

Reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausos duomenimis 2005m., per paskutinius metus, skaičiuojant nuo apklausos dienos, mokėsi nepilnas penktadalis vyresnių nei 18 metų gyventojų. Kiek dažniau mokėsi moterys. Daugiau nei pusę besimokančiųjų sudarė asmenys nuo 18 iki 34 m. amžiaus. Vyresni dar darbingo amžiaus respondentai (pavyzdžiui, 45 – 54 m.) mokymosi atžvilgiu pasyvesni. Ryški mokymosi priklausomybė nuo respondentų išsilavinimo – kuo jis aukštesnis tuo mokomasi dažniau. Daug dažniau nei

bedarbiai, mokėsi dirbantys respondentai. Gyvenamosios vietos požiūriu dažniausiai mokėsi didesnių miestų respondentai.

Kokybinis tyrimas apie mokymosi visą gyvenimą rezultatyvumą 2006 m. (atlikti įvairūs naratyviniai interviu) parodė, kad „*didelę teigiamą reikšmę suaugusiųjų mokymosi motyvacijai ir rezultatyvumui turi vis tobulinamas jo prieinamumas, susijęs tiek su mokymosi formų, laiko, vietos pasirinkimo galimybėmis, tiek su suaugusiųjų mokymo individualizacija bei palankia socialine-psichologine suaugusiųjų mokymo centrų atmosfera. Pagrindinės pasakojimuose išryškėjusios suaugusiųjų mokymosi bendrojo lavinimo mokykloje kliūtys – sudėtingumas derinti mokymosi ir darbo bei šeimos gyvenimo sritis bei kai kuriuose socialiniuose kontekstuose pasireiškiančios neigiamos nuostatos tam tikrų žmonių grupių (vyresnio amžiaus žmonių, turinčių dideles šeimas moterų ir kt.) mokymosi atžvilgiu*“ (<http://www.suaugusiujuvietimas.lt/lt/publikacijos/tyrimai>).

Baigiant pirmos temos (mokymosi masto) analizę ir remiantis apibendrintais antrinės analizės (kitų tyrimų ir dokumentų) rezultatais, galima manyti, kad žmonių su negalia mokymosi apimtį greta specifinių aplinkybių taip pat įtakoja ir bendros suaugusiųjų švietimo problemos.

Kompleksinės neformalių suaugusiųjų švietimo programų pasiūlos trūkumas. Pastaraisiais metais, analizuojant suaugusiųjų švietimo būklę, jos raidos tendencijas matyti, kad bendroje suaugusiųjų švietimo struktūroje įsivyravo daugiausia darbo rinkos poreikių sąlygojamos kryptys, - pirmiausia profesinės kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo ir gebėjimų prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių ugdymas. Apie tai byloja pirmiausia faktas, kad didžiausia dalis finansinių resursų, tenka darbo rinkos suaugusiųjų švietimui, šiuo metu daugiausia per struktūrinių fondų mechanizmus. Pastaruoju atveju įvairūs užsienio kalbų, kompiuterinio raštingumo, vadybos ir kiti mokymai pirmiausia nukreipti į gebėjimų įsitvirtinant darbo rinkoje stiprinimą. Minėtoji tendencija nesunkiai paaiškinama ir pagrindžiama – reikia nemažai laiko kol šalies gyventojų dauguma prisitaikys gyventi rinkos ekonomikoje ir suaugusiųjų švietimas tokiaime kontekste yra akivaizdžiai viena svarbiausių priemonių žmonėms adaptuojantis ir aktyviai veikiant rinkoje. Kartu galima teigti ir kontroversišką situaciją kitų suaugusiųjų švietimo / mokymosi sričių atžvilgiu, pirmiausia ne į darbo rinką orientuoto (angl. NVAE – nonvocational adult education). Pastarasis baras apima daug ir svarbių elementų, kurie dažniausia susiję su bendrakultūrinėmis asmens kompetencijomis, visuomenės demokratiškumu ir pilietiškumu.

Suaugusiųjų švietimo svarbos įsisąmoninimo regioninės švietimo politikos lygiu trūkumas. Tyrimų duomenys parodė, kad tarp realiai sprendžiamų švietimo problemų savivaldybių veikloje suaugusiųjų švietimas yra ne pirmosiose vietose (aišku nežiūrint išimčių). Jam skiriamas per menkas dėmesys daugumos savivaldybių tarybų veikloje, švietimui platesne prasme – ir švietimo skyrių veikloje; daugiausia (bet ne visuose rajonuose) čia rūpinamasi tik bendrojo lavinimo ir pedagogų kvalifikacijos kėlimo organizavimu. Pavyzdžiui, tik maždaug penktadalio švietimo skyrių vadovų arba jų įgaliotų asmenų nuomone, suaugusiųjų švietimo organizavimo srityje įgyvendinami esminiai pokyčiai, jie aiškiai atsispindi savivaldybių strateginiuose planuose ir kituose dokumentuose. Tai sąlygota tiek inercijos ir siauros suaugusiųjų švietimo sampratos, tiek ir geresnių finansinių sąlygų trūkumo. Daugelio rajonų švietimo institucijose stinga informacijos apie suaugusiųjų švietimosi poreikius. Informacijos apie paslaugas sklaida irgi ne visuomet pakankama. Rajonų, kuriuose šis švietimas pradedamas plėtoti ar reformuoti, (taip pat ir kur jis neplėtojamas), savivaldybių tarybų atstovai pasigenda informacijos apie gerąją patirtį Lietuvoje.

Neformaliojo išsilavinimo pripažinimo trūkumas. Visi tyrimai rodo, kad didelis neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimo trūkumas Lietuvoje yra neformaliojo mokymosi oficialaus

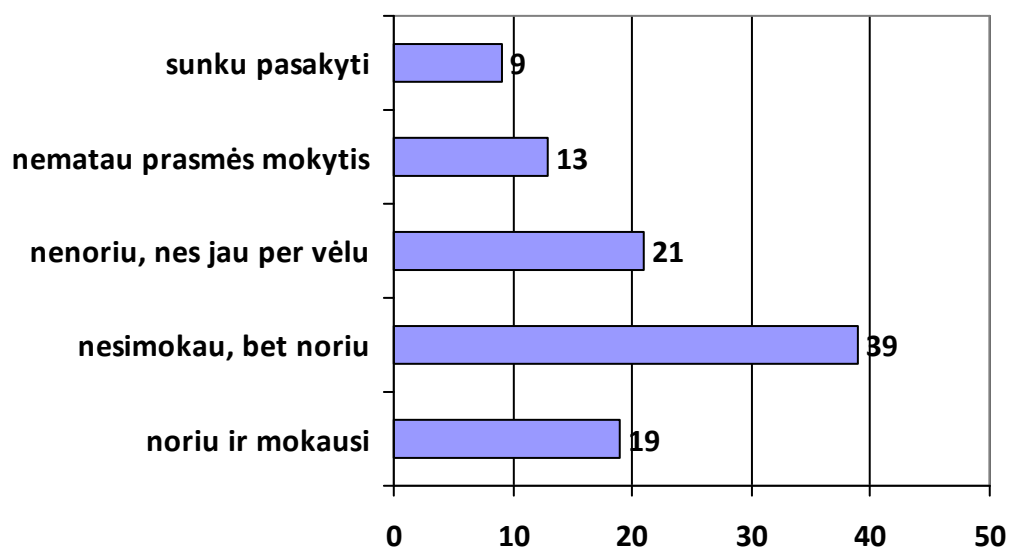
pripažinimo sistemos nebuvimas. Suaugusiųjų, neturinčių tinkamo darbo rinkai pradinio išsilavinimo, bet turinčių profesinę kvalifikaciją, įgytą dirbant ar savarankiškai mokantis, nėra formaliai vertinama ar pripažįstama. Tai mažina mokymosi patrauklumą ir konkurencingumą darbo rinkoje. Besimokančiojo pasiekimai nėra pakankamai vertinami ir pripažįstami, todėl mažėja žmogaus motyvacija siekiant naujų kompetencijų neformaliai.

V.3.4 Turinčių negalę asmenų mokymosi motyvai ir poreikiai

Jau minėtas suaugusiųjų Lietuvoje tyrimas „Suaugusiųjų tęstinio mokymo galimybių plėtra Mokymosi visą gyvenimą strategijos įgyvendinimo kontekste“ atskleidė gyventojų motyvacijos mokytis lygį, kuris yra, autorių nuomone, akivaizdžiai probleminis. Skaičiuojant nuo bendro respondentų skaičiaus, tyrimo metu mokytis pageidavo trečdalis visų respondentų, skaičiuojant nuo tų, kurie nesimokė (tokių dauguma) – tik ketvirtadalis. Galima daryti prielaidą, kad žemą pastarųjų motyvacijos lygį įtakoja keletas veiksnių: neįgyta pozityvi mokymosi patirtis (iš tų respondentų, kurie mokėsi, toliau tai daryti pageidauja keturi penktadaliai), amžius (absoliuti dauguma nemotyvuotų asmenų yra vyresni nei 45 m), išsilavinimas (labiausia nemotyvuoti tik pradinį ir pagrindinį išsilavinimą turintys gyventojai), bedarbystė, iš dalies gyvenamoji vieta - daugiau norinčių mokytis didesniuose miestuose. Turint omenyje, kad mokėsi dažniau irgi didesnių miestų atstovai, galima teigti, kad suaugusiųjų mokymosi apimtis ir motyvacija vertinant gyvenamosios vietos požiūriu gerokai skiriasi gausiau apgyvendintos aplinkos naudai (http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/suaugusiuju_testinio_mokymo_ataskaita.doc). Tiesa vėlesni tyrimai ir reprezentatyvios visuomenės apklausos atsižvelgiant į įvairias matavimo metodikas jau rodo, kad apie du trečdalius suaugusiųjų asmenų Lietuvoje norėtų galimybei ant mokytis neformaliai, o likusieji demonstruoja pasyvumą.

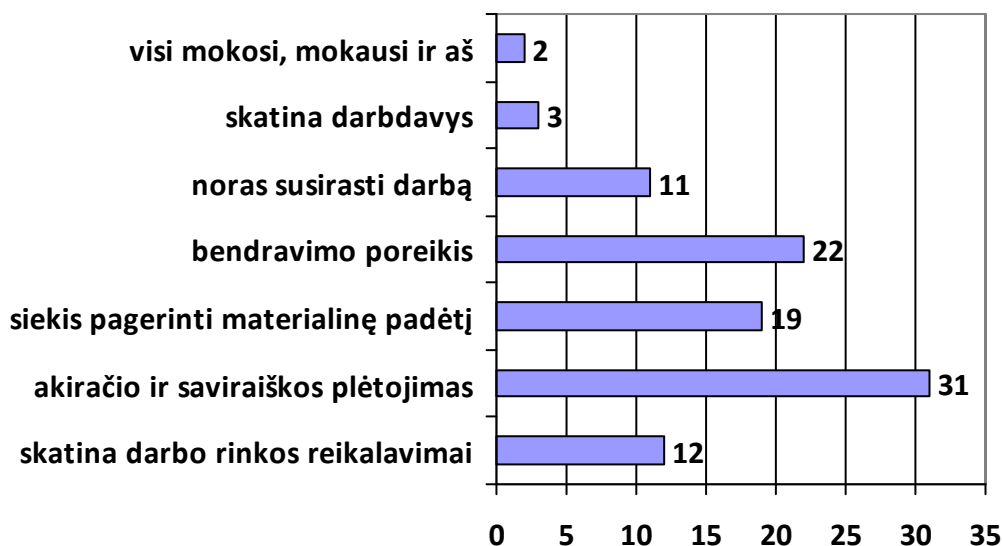
Ką apie žmonių su negalia mokymosi motyvaciją parodė mūsų atliktas tyrimas? Pirmiausia matyti, kad gana ryški dalis respondentų (netoli pusės) nesimoko, tačiau norėtų tai daryti. Šis faktas interpretuotinas vienareikšmiškai teigiamai ir skatina akcentuoti būtinybę ieškoti tokiems asmenims kuo platesnių mokymosi galimybių, įskaitant infrastruktūrinio prieinamumo, metodinės pagalbos ir kt. Prie „teikiančių vilčių“ respondentų galima priskirti ir tuos, kurie pasirinko atsakymo variantą *sunku pasakyti*, nes greičiausia jie neturi pozityvios mokymosi patirties ir aiškesnės tokios veiklos naudos supratimo. Pasirinkusių atsakymo variantą *nenoriu, nes jau per vėlu* irgi nemaža dalis, tačiau anksčiau jau buvo pastebėta, jog tokia laikysena būdinga apskritai nemažai mūsų visuomenės daliai, nepriklausomai kokio amžiaus ji būtų. Tai, aišku, gerokai disonuoja su besimokančios visuomenės idėja ir byloja apie jos ligšiolinį trapumą Lietuvoje.

Paveikslas 3.1 Ar respondentai norėtų mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, reikalingus tiek asmeniniame gyvenime, tiek ir profesinėje veikloje?



Tyrimo kontekste buvo tirta tiek mokymosi, tiek ir nesimokymo motyvacija, taip pat pastarųjų skirtumai pagal sociodemografinius požymius. Tyrimas išryškina motyvacijos mokytis struktūrą. Reprezentatyvioje apklausoje išryškėjo, kad pagrindiniais stimulais mokytis yra suaugusiųjų interesai, siejami su saviraiškos ir bendravimo poreikiais, taip pat su augančiais reikalavimais darbo rinkoje, siekiu susirasti geresnį arba papildomų darbų. Kiti tyrimai Lietuvoje taip pat byloja, kad daugelis suaugusiųjų šalies gyventojų, norinčių mokytis, tarp motyvų nurodo net tik siekį įsitvirtinti darbo rinkoje, tačiau taip pat plėsti kultūrinį akiratį, bendrauti su kitais žmonėmis, išmokti „širdžiai mielų“ dalykų ir kt. Kokybinių interviu metu respondentų išsakytos mintys leidžia teigti, kad dalis respondentų norėtų aktyviai dalyvauti įvairioje mokymosi veikloje, kad tik nesustoti vietoje, tobulėti, nepasiduoti periferijos rutinai. Neatsitiktinai greta pragmatinių mokymosi motyvų, sietinų su darbo rinka, nuskambėjo kultūrinio, rekreacinio turinio poreikiai: renginių, spektaklių, varžybų ir pan. Dažnai respondentai akcentuoja visapusiško švietimo (bendrojo ugdymo, kultūrinio, politinio) poreikį, kuris šiuo metu jų nuomone tik labai menkai tenkinamas TV, Radijo priemonėmis. Interviu duomenys leidžia teigti, kad dalis apklaustųjų, užtikrinus minimalias materialines ir organizacines sąlygas (pvz. privažiavimo, suderinimo su darbdaviu ir pan.), mielai dalyvautų mokymosi veikloje. Neretai jų atsakymų tonas rodo netgi didelį entuziazmą: mokymąsi jie vertina kaip galimybę daug pilnavertiškiau gyventi kultūriniu ir rekreaciniu požiūriu apleistoje aplinkoje.

Paveikslas 3.2 Kodėl respondentai nori mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?



Darbdavių skatinimas mokytis, tyrimo duomenimis nežymus. Apskritai pastarųjų metų darbdavių apklausoje rodo, kad išskyrus gamybos ir stambias įmones, darbuotojų mokymo klausimai tikrai nėra tarp pagrindinių darbdavių dienotvarkėse. Kaip ir galima tikėtis, neformalųjį darbuotojų švietimą darbdaviai daugiausia sieja su kvalifikacijos kėlimu ir siekia visų pirma tokių tikslų kaip gerinti darbuotojų profesines kompetencijas, darbo našumą ir kokybę, darbo organizavimą. 2007 m. darbdavių apklausa parodė, kad, *darbdavių nuomone, neformaliajame darbuotojų švietime sėkmingiausiai tenkinami administracinio personalo, vadovaujančių darbuotojų, iš dalies specialistų poreikiai. Daugiausia problemų yra darbininkų rengimo ir neformaliojo švietimo organizavimo srityje. Probleminę šios srities situaciją nusako tokie parametrai, kaip žemesnis negu kitų grupių darbininkų poreikių mokytis ir jų tenkinimo lygmuo, neatitinkantis darbdavių reikalavimų jų parengimas profesinėse mokyklose, taip pat darbdavių nuostata, kad darbininkams ir reikia mokytis mažiausiai iš visų grupių. Kokybiniam tyrimui apklausti ekspertai ir mokymo organizatoriai taip pat pastebėjo, kad darbininkų rengimas ir perkvalifikavimas yra silpniausia neformaliojo suaugusiųjų švietimo grandis* (http://www.smm.lt/svietimo_bukle/tyrimai.htm). Tokie apibendrinimai ypač aktualūs mūsų tyrimo imties atžvilgiu, nes demografiniai duomenys rodo, jog absoliuti dauguma jos narių užima darbo rinkoje žemesnes pozicijas.

Analogiškai mokymosi motyvacijos matavimui tyrimo metu sukaupti duomenys ir apie nemotyvacijos struktūrą. Pagrindiniai nenorėjimo mokytis veiksniai yra: nuostata, kad mokytis jau per vėlu, lėšų trūkumas, daliai respondentų mokymąsi sunku derinti su darbu, kai kuriems per sudėtingos mokymosi programos arba trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas. Pastaruoju atveju reiktų skirti formalaus mokymosi galimybes, apie kurias informaciją teikia aukštosios ir kitos mokyklos bei neformalų mokymąsi. Neformalus neįgaliųjų švietimas daugiausia realizuojamas struktūrinių fondų paramos kontekste per socialinės atskirties įveikimo priemonę, o projektų vykdytojai kryptingai renka tikslines grupes. Tačiau apskritai neįgaliesiems skirta informacija susijusi su nemokamo mokymosi galimybėmis yra labai „skurdi“. Turint omenyje struktūrinių ir nacionalinių lėšų padidėjimą neįgaliųjų mokymui nuo 2004 m. gali būti, kad dalis respondentų, pasirinkusių atsakymo variantą *trūksta lėšų* neturi pakankamai informacijos apie galimybes mokytis nemokamai, nes jų žmonėms su negalia realiai padaugėjo.

Lentelė 3.2 Kodėl respondentai nenori mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius

Priežastys	Proc.
Mokytis atrodo jau per vėlu	13

Mokymuisi trūksta lėšų	11
Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	9
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	3
Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	2
Arti nėra kur mokytis	5
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	6
Per sudėtingos mokymo programos	7
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	4
Nėra norimų mokymo programų	3

Respondentų išsakytos nuomonės apie mokymosi poreikius iš esmės dera su bendromis suaugusiųjų asmenų šalyje nuomonėmis. Pavyzdžiui, 2009 m. atlikta reprezentatyvi nacionalinė suaugusiųjų asmenų apklausa atskleidė, kad gyventojai labiausiai neformaliai norėjo mokytis kompiuterinio raštingumo, (28 proc.), užsienio kalbų (31 proc.), verslo organizavimo (15 proc.), teisės pagrindų taikymo kasdieniame gyvenime (10 proc.), kiek mažiau – psichologijos, buhalterinės apskaitos. Mūsų tyrimas taip pat rodo panašius žmonių su negalia mokymosi poreikius.

Lentelė 3.3 Kokių dalykų respondentai norėtų mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu laiku bei sąlygomis, turėtų pakankamai lėšų ir pan.

Dalykai	Proc.
Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	21
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti bei išsiųsti e-paštu, internete susirasti reikiamą informaciją ir ją pasinaudoti, bendrauti ir pan.)	19
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti iškilusias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	10
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)	12
Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	5
Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	3
Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	14
Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)	10

Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)	7
Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	9
Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	13
Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	9
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	1
Igūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	2

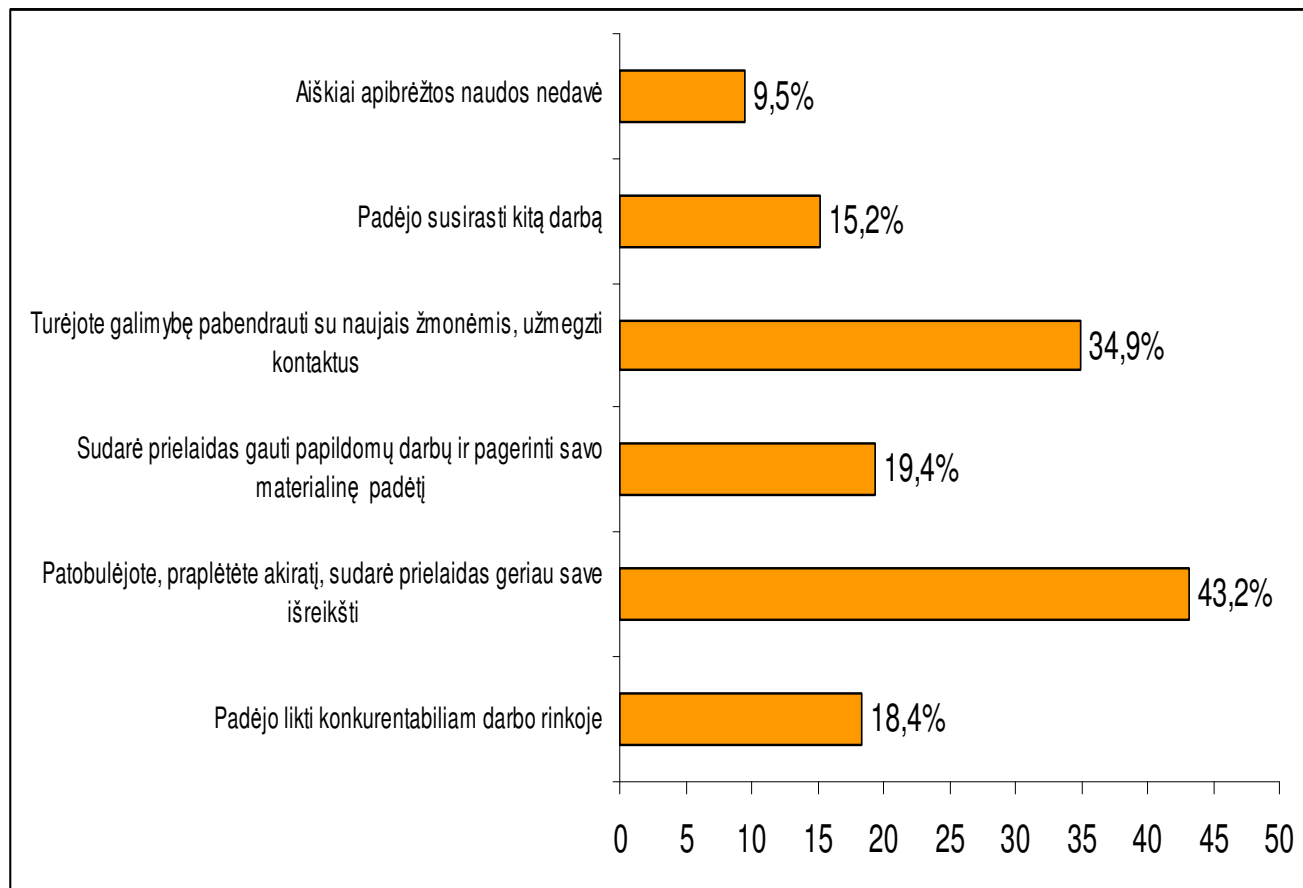
Neformalus mokymasis turėtų adekvačiai atliepti lentelėje pristatytus poreikius, tačiau pastaraisiais metais tokios iniciatyvos taikytinos daugiausia sveikųjų asmenų atžvilgiu. Pavyzdžiui Švietimo ir mokslo ministerija kartu su kitomis institucijomis įgyvendino keletą didelių mokymosi projektų, kurių metu buvo rengiamos didelės dalies aukščiau minėtų mokomųjų dalykų neformalus mokymo priemonės ir organizuojami analogiški kursai, tačiau žmonėms su negalia reikia specifinių mokymosi priemonių ir aplinkų, todėl tokių poreikių tenkinimas yra daugiau ateities galimybė ir būtinybė.

V.3.4 Turinčių negalę asmenų mokymosi naudos suvokimas

Tikslus mokymosi naudos matavimas yra iki šiol mokslinių diskusijų objektas. Tačiau apskritai absoliuti dauguma mokslininkų sutinka, kad mokymasis kuria pačią įvairiausią pridedamąją vertę. Mūsų tyrime pasinaudota respondentų subjektyvaus vertinimo būdu, kuris, kaip rodo socialinių tyrimų patirtis, neretai parodo truputėlį geresnį vaizdą.

Džiugina faktas, kad tik absoliuti mažuma respondentų teigia, kad mokymasis aiškiai apibrėžtos naudos nedavė, likusieji praplėtė savo akiratį, turėjo galimybę pabendrauti su kitais žmonėmis (įdomu, kad tai dera su aukščiau aprašytais mokymosi poreikiais), dalis pastebi, kad mokymasis padėjo jiems išlikti konkurentabiliams darbo rinkoje, sudarė galimybę pagerinti savo materialinę padėtį ar susirasti kitą darbą. Tokia mokymosi nauda koreliuoja su siekiais, kurie užfiksuoti ir svarbiuose strateginiuose švietimo dokumentuose ir vizijose. Pavyzdžiui, 2001 m. Europos Komisijos komunikate „Paverskime realybę visą gyvenimą trunkantį mokymąsi Europoje“ ir 2002 m. Tarybos reglamente dėl visą gyvenimą trunkančio mokymosi pabrėžiama mokymosi visą gyvenimą svarba net tik konkurencingumo ir gebėjimo įsidarbinti, bet ir socialinės integracijos, aktyvaus pilietiškumo ir asmeninio tobulėjimo atžvilgiu.

Paveikslas 3.3 Ar dalyvavimas mokymuose respondentams buvo naudingas



Tyrimo autorių akimis mokymosi naudos didinimui ir įvairinimui didelę reikšmę turi taip pat institucijų, užsiimančių žmonių su negalia įvairovė ir pasirengimas. Matome, kad yra labai įvairių švietimo ir kitų įstaigų, kuriose neįgalieji vienaip ar kitaip mokėsi: tai ir universitetai, kolegijos, bendrojo lavinimo mokyklos ir neformalaus švietimo įstaigos – nevyriausybinės bei privačios.

Lentelė 3.4 Kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?

Universitetas	2%
Kolegija	1%
Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	2%
Suaugusiųjų mokymo centras	3%
Neįgaliųjų reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	5%
Darbo rinkos mokymo centras	5%
Darbo birža	20%
Darbdavys - valstybės įstaiga	11%
Darbdavys - privati įstaiga	14%
Kita valstybinė įstaiga	15%
Draugija ar asociacija vienijanti negalią turinčius	2%
Kita nevyriausybinių organizacija	2%
Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	11%
Kita įmonė ar įstaiga	6%

Vertinant lentelėje pateiktus duomenis į akis krenta ir keletas kitų dalykų. Pirma, tai labai mažą procentinę svorį surinkusios pačios neįgaliųjų draugijos ar organizacijos. Galima kelti prielaidą, kad mokymosi veikla jose yra per mažai išplėtotą ir kartu silpnai organizuota, nors potencialiai būtent pačios neįgaliųjų draugijos geriausiai žino savo narių poreikius. Antra, matome, kad aktyviausiai reiškiasi darbo birža ir kitos Socialinės ir darbo ministerijai pavaldžios įstaigos. Joms tiesiogiai priskirta kuruoti neįgaliųjų reikalus ir iš tyrimo duomenų galima spręsti, kad visumoje šių įstaigų veikloje neįgaliųjų mokymo aspektai taip pat yra gana stipriai išreikšti. Tačiau kitų valstybės įstaigų, ypač švietimo, dalyvavimas neįgaliųjų mokyme iki šiol, regis, dar nėra tinkamai „įsibėgėjęs“. Kai kurios tokio proceso prielaidos bus aptartos žemiau pateiktose rekomendacijose.

V.3.4 Išvados ir rekomendacijos

Apibendrinant tyrimo rezultatus toliau pateikiamos pagrindinės išvados ir rekomendacijos dėl žmonių su negalia integracijos ir edukacinių priemonių plėtojimo. Formuluojuot rekomendacijas pasinaudota ne tik atlikto tyrimo rezultatais, tačiau ir antrine analize – anksčiau atliktų tyrimų, statistinių ir kitų dokumentų, literatūros šaltinių medžiaga ir kt. Antrinės analizės šaltiniai pateikiami šio apibendrinimo pabaigoje. Rekomendacijų atžvilgiu pastebėtina, kad apskritai mūsų šalyje neįgaliųjų integracija įgauna pagreitį tik palyginti neseniai, ypač dėl išaugusios Europos Sąjungos paramos. Todėl siekiant ilgalaikių ir veiksmingų rezultatų būtinas nuoseklus pradėtų darbų tęstinumas ir socialinė partnerystė.

Atliktas tyrimas atskleidė žmonių su negalia mokymosi mastą, motyvacijos struktūrą bei mokymosi naudos vertinimą. Kokybiniai tyrimo elementai padėjo pagilinti kiekybinio tyrimo rezultatus, suteikė vertingos informacijos apie mokymosi ryšius su bendra sociopsichologine savijauta. Subjektyviu respondentų požiūriu negalia dažnai apsunkina dalyvavimą visuomeniniame gyvenime, neįgalieji stokoja informacijos apie galimybes mokytis, tobulinti savo kvalifikaciją, neretai sieja savo padėties pagerėjimą išimtinai tik su didesnėmis socialinėmis išmokomis, stokoja mokymosi motyvacijos, savo interesų formulavimo ir atstovavimo gebėjimų. Dažnai sveikata jiems neleidžia susirasti darbo, kurio paiešką dar labiau apsunkina neįgaliųjų specifikai nepritaikyta infrastruktūrinė aplinka.

Mokymosi masto atžvilgiu tyrimas užfiksavo, kad nei vienoje mokymosi sritčių neatsirado daugumos respondentų, teigusių, kad jie dažniau ar rečiau mokėsi. Dažniausia jie rinkosi atsakymo variantą *neteko*. Rečiausia mokytąsi šių dalykų: įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.), žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų, buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie galbūt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti pajamas ir išlaidas), teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.), projektų rengimo ir verslumo, vadybos, ekonominių žinių. Dažniau (tačiau taip pat palyginti su kitomis skalės reikšmėmis rečiau) mokytąsi psichologijos, užsienio kalbų, kompiuterinio – skaitmeninio raštingumo. Apibendrinant per paskutinius metus įvairiu dažniu ir formomis mokėsi apie penktadalį žmonių su negalia. Tai kelis kartus rečiau negu bendri suaugusiųjų mokymosi rodikliai Lietuvoje.

Vyrai statistiškai reikšmingai dažniau už moteris mokėsi tradicinių amatų. Statistiškai reikšmingi skirtumai pagal negalės laipsnį mokymosi masto požiūriu neužfiksuoti, tačiau tai nėra labai stebinantys dalykas, atsižvelgiant į faktą, kad psichinės negalios atstovai tirti nebuvo. Skirtumai pagal respondentų išsimokslinimą, kaip buvo galima ir laukti, jau labai reikšmingi ir aiškiai byloja apie išsilavinimo svarbą mokantis vienų ar kitų dalykų. Asmenys su aukštesniu išsimokslinimu dažniau už žemesnio išsilavinimo atstovus mokosi užsienio kalbos, kompiuterinio raštingumo, teisinių žinių, psichologijos, projektų rengimo, buhalterinių žinių. Kai kuriais atvejais mokymosi mastą įtakoja darbo turėjimas. Pavyzdžiui, kompiuterinio raštingumo ir verslumo per paskutinius 3 metus visai nesimokė ženkliai mažiau dirbančių respondentų nei nedirbančių. Tyrimas rodo, kad įtakos mokymosi apimčiai turi ir pajamos. Tarp mažiausiais pajamas gaunančių asmenų, mažiau respondentų mokėsi įvairių dalykų.

Išanalizavus respondentų mokymosi motyvaciją išaiškėjo ryški dalis respondentų (netoli pusės), kurie nesimoko, tačiau norėtų tai daryti. Šis faktas interpretuotinas vienareikšmiškai teigiamai ir skatina akcentuoti būtinybę ieškoti tokiems asmenims kuo platesnių mokymosi galimybių, įskaitant infrastruktūrinio prieinamumo, metodinę pagalbą ir kt. Apie pusę žmonių su negalia yra momomosi atžvilgiu nemotyvuoti.

Reprezentatyvioje apklausoje išryškėjo, kad pagrindiniais stimulais mokytis yra suaugusiųjų interesai, siejami su saviraiškos ir bendravimo poreikiais, taip pat su augančiais reikalavimais darbo rinkoje, siekiu susirasti geresnį arba papildomų darbų. Taigi mokymosi poreikiai pasižymi kompleksiskumu ir neapsiriboja darbo rinkos iššūkiais. Darbdavių skatinimas mokytis, tyrimo duomenimis nežymus. Pagrindiniai nenorėjimo mokytis veiksniai yra: nuostata, kad mokytis jau per vėlu, lėšų trūkumas, daliai respondentų mokymąsi sunku derinti su darbu, kai kuriems per sudėtingos mokymosi programos arba trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas.

Mokymosi naudos atžvilgiu tik absoliuti mažuma respondentų teigė, kad mokymąsis aiškiai apibrėžtos naudos nedavė, likusieji praplėtė savo akiratį, turėjo galimybę pabendrauti su kitais žmonėmis (tai dera su aukščiau aprašytais mokymosi poreikiais), dalis pastebi, kad mokymąsis padėjo jiems išlikti konkurentabiliais darbo rinkoje, sudarė galimybę pagerinti savo materialinę padėtį ar susirasti kitą darbą. Yra labai įvairių švietimo ir kitų įstaigų, kuriose neįgalieji vienaip ar kitaip mokėsi: tai ir universitetai, kolegijos, bendrojo lavinimo mokyklos ir neformalaus švietimo įstaigos – nevyriausybės bei privačios. Tačiau pačių neįgaliųjų draugijų vaidmuo mokymėsi yra minimalus. Galima daryti išvadą, kad mokymosi veikla jose yra per mažai išplėta ir kartu silpnai organizuota, nors potencialiai būtent pačios neįgaliųjų draugijos geriausiai žino savo narių poreikius. Kyla poreikis atitinkamai stipinti tokių organizacijų institucinius gebėjimus, reguojant į savo narių poreikius ir juos tenkinant.

Rekomendacijos

Profesinė reabilitacija. Profesinė reabilitacija – asmens darbingumo, profesinės kompetencijos bei pajėgumo dirbti sugrąžinimas arba didinimas ugdymo, socialinio, psichologinio, reabilitacijos ir kitomis poveikio priemonėmis. Profesinės reabilitacijos tikslas – atkurti neįgaliųjų darbingumą ir išplėsti jų įsidarbinimo galimybes. Europos Sąjungos politika siūlo į profesinę reabilitaciją žiūrėti kaip į sudėtingą procesą, išskiriant keturis etapus:

- Kompetentingas profesinis konsultavimas ir neįgaliesiems tinkamų specialybių pasiūla.
- Profesinio rengimo prieinamumas ir tęstinumas.
- Pagalba įsidarbinant.
- Pagalba darbo vietose (priklausomai nuo negalės pobūdžio).

Lietuvoje profesinės reabilitacijos srityje pastebimi labai ryškūs poslinkiai. Manoma, kad ateityje bus gerinama ir plėtojama profesinės reabilitacijos sistema, tobulinant profesinės reabilitacijos specialistų veiklos kokybę bei kompetenciją, keičiant visuomenės nuostatas ir užtikrinant neįgaliųjų pagalbą ir įdarbinimą. Socialinės įmonės – viena iš neįgaliųjų socialinės integracijos priemonių. Socialinė įmonė - tai verslo įmonė, kuri gauna valstybės paramą. Socialinės įmonės kūrimas taip pat yra ir ekonominiu požiūriu efektyvi nedarbo problemos sprendimo priemonė — statistiniai tyrimai rodo, kad vieno bedarbio išlaikymas biudžetui kainuoja penkis kartus brangiau nei vienos darbo vietos rėmimas socialinėje įmonėje. Socialinės įmonės yra veiksminga ekonominė priemonė, sudaranti sąlygas neįgaliesiems aktyviai integruotis į darbo rinką. Skatinant neįgaliųjų mobilumą darbo rinkoje reikia tobulinti informavimą ir konsultavimą apie laisvas darbo vietas, įsidarbinimo galimybes, profesinės veiklos, kvalifikacijos kėlimo, darbo paieškos klausimais. Profesinis rengimas turi būti orientuotas į darbo rinką: atsisakyta nepaklausių, neperspektyvių profesijų, kuriamos naujos. Neįgaliuosius, turinčius nepaklausias specialybes tikslinga įtraukti į kvalifikacijos tobulinimo bei persikvalifikavimo programas. Profesinis mokymas turi būti susietas su praktiniu parengimu. Reikia skatinti ir plėtoti tuos projektus, kurie nukreipti į praktinio profesinio rengimo darbo vietose stiprinimą. Tokių projektų Lietuvoje jau yra ne vienas ir tikslinga juos toliau plėtoti.

Ugdant profesinius gebėjimus, būtinas bendrųjų gebėjimų integravimas į profesinio rengimo turinį. Neformalusis švietimas glaudžiai susijęs su asmenų bendrųjų gebėjimų lavinimu. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje 2006/962/EB dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų bendrieji gebėjimai apibrėžiami kaip žmonių asmeniniam pasitenkinimui ir vystymuisi, aktyviam pilietiškumui, socialinei integracijai ir užimtumui reikalingi gebėjimai, apimantys bendravimą gimtąja ir užsienio kalbomis, matematinius gebėjimus ir pagrindinius gebėjimus mokslo ir technologijų srityse, skaitmeninį raštingumą, mokymąsi mokyti, socialinius ir pilietinius gebėjimus, iniciatyvumą ir verslumą, kultūrinį sąmoningumą ir raišką. Sunku tikėtis aktyvaus neįgaliųjų vaidmens darbo rinkoje ir rezultatyvaus profesinio mokymosi neturint bendrųjų gebėjimų. Todėl valstybės lygiu tikslinga remti projektus, kurie nukreipti į neįgaliųjų bendrųjų gebėjimų ugdymą.

Lietuvos invalidų reikalų taryba išskiria šias profesinės reabilitacijos prioritetines sritis:

- Atstatyti neįgaliųjų darbinius ir profesinius įgūdžius, perkvalifikuoti arba mokyti naujų profesijų.

- Didinti neįgaliųjų profesinį mobilumą darbo rinkoje, mokyti ir perkvalifikuoti paklausiomis rinkoje specialybėmis, pirmumą teikti sunkios negalės asmenims.

- Reabilitacijos proceso metu siekti atstatyti ne mažiau kaip 50 procentų neįgalaus asmens profesinių gebėjimų dirbti (fiziškai, protiška, psichologiškai).

- Skatinti ir remti neįgaliųjų motyvaciją dirbti.

- Įgyvendinti nuostatą, kad profesinė reabilitacija yra nedaloma kompleksinės reabilitacijos sistemos dalis ir užtikrinti sistemos nuoseklų veikimą bei finansavimą.

- Įdiegti profesinio darbingumo nustatymo sistemą.

- Įdiegti profesinių įgūdžių (išlikusių, įgytų) įvertinimo metodikas.

- Rengti ir vykdyti tikslines standartizuotas profesinio mokymo ir perkvalifikavimo programas neįgaliesiems.

- Pritaikyti neįgaliesiems paklausių profesijų mokymo ir perkvalifikavimo programas.

- Sukurti integruotą informacinę įdarbinimo sistemą.

- Sukurti informacinę profesinės reabilitacijos sistemą.

- Skatinti nevyriausybinių organizacijų aktyvumą organizuojant profesinę reabilitaciją.

Žmonių su negalia ugdymo mokymo įstaigose tobulinimas. Pavyzdžiui, klausos negalios žmonių, kaip ir kitų neįgaliųjų asmenų dalyvavimas visuomenės gyvenime neatsiekiamas nuo jų išsilavinimo lygio. Ilgus metus sutrikusios klausos asmenims aukštosios studijos atrodė nepasiekiamomis. Dažniausiai šių žmonių mokslai pasibaigdavo profesine mokykla, tik nedidelis jų skaičius baigdavo vidurines mokyklas ir aukštesnių mokslų nesiekdavo. Pamažu atsirado pavieniai kurtieji, kurie baigdavo aukštesniąsias mokyklas. Tačiau dauguma jų buvo neprigirdintys jaunuoliai, baigę mokslus bendrojo lavinimo mokyklose. Kurtiesiems jaunuoliams aukštasis mokslas vis dar buvo nepasiekiamas, kadangi nebuvo nei vienos vidurinių išsilavinimą teikiančios mokyklos kurtiesiems. Lietuvos įstatyminė bazė yra pakankama, leidžianti decentralizuoti ir priartinti prie bendruomenės neįgaliuosius (tame tarpe ir kurčiuosius ir neprigirdinčius asmenis). LR Specialiojo ugdymo įstatymas priimtas 1998 m. gruodį. Šis įstatymas detalizuoja kitų įstatymų nuostatas specialiojo ugdymo klausimais, įtvirtina, kad specialus ugdymas yra Lietuvos švietimo dalis. Įstatymu nustatyta specialiojo ugdymo sistemos sandara, specialiųjų poreikių asmenų ankstyvojo ir ikimokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, papildomo ugdymo, profesinio ir aukštesniojo mokymo, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo organizavimo pagrindai; specialiųjų poreikių asmenų, jų tėvų, pedagogų teisės ir pareigos; įtvirtintas specialiosios pedagoginės, psichologinės, socialinės pagalbos, pedagogo padėjėjo, skaitovo, palydovo, gestų kalbos vertėjo paslaugų teikimas švietimo įstaigose bei nustatyta Švietimo ir mokslo bei kitų ministerijų, LR Vyriausybės įstaigų, apskrities viršininko ir savivaldybės kompetencijos specialiojo ugdymo srityje. Didžioji kurčiųjų studentų dalis studijuoja Vilniaus

aukštosiose mokyklose, todėl didžiausias krūvis tenka šios apskrities vertėjų centrui ir jo darbuotojams. Šiuo metu vertimo paslaugos teikiamos visiems šių paslaugų pageidaujantiems dieninių ir neakivaizdinių studijų studentams neribojant valandų skaičiaus, kaip tai buvo daroma anksčiau, mat Vilniaus centre dirba jau 18 vertėjų. Kiek keblesnė situacija su vakarinių skyrių studentais, studijuojančiais vakarais. Kadangi vertėjų darbo laikas baigiasi 17 valandą, o šių studentų paskaitos dažnai prasideda po 18 valandos. Pasaulio praktika parodė, kad vienas vertėjas kokybiškai gali versti 15 minučių, po kurių jam reikalingas poilsis. Tad remiantis pasauline praktika, paskaitas turėtų versti mažiausiai du vertėjai pakaitomis. Deja, tokia prabanga Lietuvoje dar nėra įmanoma, todėl dažnai vertėjui tenka versti ištisą paskaitą arba net kelias paskaitas iš eilės, priklausomai nuo tos dienos studento tvarkaraščio. Palengvinti vertėjo našta, dažnai vertėjas priskiriamas versti studentų grupei arba vienam studentui. Tokiu atveju vertėjas įsigilina į studijų objektą, domisi studentų tvarkaraščiu, dienotvarke. Jis gali derinti paskaitas, pasirinkti tas paskaitas, kuriose vertimas yra būtinas, o kuriose vyrauja daugiau praktinis mokymas. Tad vertėjas lydi studentą nuo pirmos paskaitos iki egzamino, kurio metu jis verčia iš gestų kalbos į lietuvių kalbą. Čia vertėjas turi išlikti nešališkas ir perteikti studento mintis teisingai, jų neiškreipiant. Tad gestų kalbos vertimo paslaugų kokybė ir kiekybė yra vienas pagrindinių studentų su klausos negalia integraciją sąlygojančių veiksnių (G.Budreika). Labai svarbu, kad ugdymo įstaigose žmonės su negalia turėtų kuo daugiau galimybių išmėginti savo jėgas kuo įvairesnėje veikloje, gautų kuo geresnį bendrąjį išsilavinimą ir susiformuotų kuo teisingesnį pasaulio vaizdą. Čia labai svarbus tinkamas profesinis orientavimas, galimybė naujausiais moksliniais metodais ištirti asmens polinkius ir profesines galimybes. Segreguoto ugdymo specialiose ugdymo įstaigose sunkumai iškyla tuomet, kai ugdytiniai iš specialiai jiems pritaikytos aplinkos patenka į atvirą visuomenę. Mokiniai, ugdomi šiose įstaigose, dažnai klaidingai mano, kad gyvenimas už ugdymo įstaigos ribų yra toks pat aprūpintas lengvas ir aiškus bei tvarkingas. Patekę į konkurencingą, individualistinę aplinką jie neretai patiria adaptacinį šoką. Tokie atvejai iššaukia nusivylimą, abuojumą gyvenimui, nihilizmą.

Negalią turinčių asmenų konkurencingumo didinimas ir gebėjimų rinkoje plėtojimas. Kuriant atvirą pilietinę visuomenę, labai svarbu, užtikrinti visų tos visuomenės narių vienodą galimybę realizuoti savo sugebėjimus, produktyviai įsijungti į gyvenimą, tenkinti kasdienius savo poreikius. Svarbu, kad visuomenė vystytųsi tolygiai, nepaminant silpnesniųjų jos atstovų interesų, neignoruoja jų poreikių. Vienas svarbiausių virsmo demokratine valstybe požymių yra tai, kad visos žmonių grupės turi vienodas teises ir galimybes dalyvauti visuomenės socialiniame gyvenime ir valstybės valdyme. Dalyvavimas atviroje darbo rinkoje kiekvienam žmogui suteikia galimybes savanoriškai apsispręsti ir vykdyti tam tikras funkcijas ir įsipareigojimus, dalyvauti kasdieninėje visuomenės veikloje, kurti ir išlaikyti individualų tapatumo jausmą. Neįgaliųjų integracijos į darbo rinką plėtotė reiškia, kad ne tik šalinamos kliūtys ir sudaromos galimybės neįgaliesiems lygiomis teisėmis ir savaime suprantamais (normaliais, įprastais, tokiais pat kaip ir kitiems žmonėms) būdais dalyvauti socialiniame gyvenime, bet ir dalyvauti tiesiogiai priimant sprendimus, lemiančius jų pačių ateitį.

Racionali ir efektyvi užimtumo sistema būtų svarbus instrumentas, siekiant užtikrinti neįgaliesiems ekonominį savarankiškumą, užimtumą, psichologinį savo vertės pajautimą. Tokiai sistemai kurti reikalinga atitinkama įstatyminė bazė. Svarbiausi teisiniai aktai, reglamentuojantys neįgaliųjų patekimą į laisvą darbo rinką yra Invalidų socialinės integracijos, Darbuotojų saugos ir sveikatos bei Bedarbių rėmimo įstatymai. Invalidų socialinės integracijos įstatymas sudarė palankias sąlygas kurti ir veikti neįgaliųjų organizacijoms. 2002 metų birželio 7 d. Vyriausybė patvirtino naują Nacionalinę žmonių su negalia socialinės integracijos 2003 – 2012 metų programą, kurios tikslas – siekti lygių galimybių žmonėms su negalia, planuojant jų socialinę integraciją, atitinkančią valstybės tarptautinius ir vidaus politikos tikslus ir įsipareigojimus, ir numatant šių veiksmų įgyvendinimo strategiją. 2002 metais birželio 19 d. Vyriausybė patvirtino koordinacinį komitetą, į kurį įėjo ministerijų, savivaldybių ir nevyriausybinių organizacijų atstovai.

Pirmiausia yra siekiama, tobulinant teisės aktus, skatinti neįgaliųjų socialinę integraciją į visuomenę ir lygių galimybių užtikrinimą. Tobulinant teisinius aktus, įstatymus, gyvybiškai svarbius neįgaliesiems, gerėja sąlygos neįgaliųjų socialinei integracijai.

Analizuojant mokymosi visą gyvenimą memorandumą, galima pastebėti, kad Lietuvos ir Europos Sąjungos strategija šiuo klausimu yra suderinta. Tačiau išryškėja ir skirtumų, galinčių turėti reikšmingą neigiamą įtaką sėkmingam Lietuvos užimtumo politikos įgyvendinimui. Analizuojant šiuos skirtumus labiausiai problemiškas ketvirtosios krypties - Lygių galimybių atviroje darbo rinkoje didinimo nuostatos įgyvendinimas. Labiausiai neparengti šie problemų laukai: neįgalumo suvokimo skirtumai, prisitaikymo prie besikeičiančių rinkos sąlygų bei technologijų, socialinių partnerių vaidmens didinimo, profesinių gebėjimų įrodymo pripažinimo ES, mokymosi visą gyvenimą.

Būtų tikslinga skatinti atskirų šios problemos sprendimu besirūpinančių valstybinių tarnybų ir įstaigų glaudesnę tarpusavio bendradarbiavimą. Ugdymo įstaigose nėra pilnaverčiai ir tikslingai dirbamas profesinio orientavimo darbas, kas lemia netinkamą profesijos pasirinkimą - valstybės lėšų netikslingą naudojimą mokymui, rengimui specialisto, kuris įgytų žinių nepanaudoja, ar geriausiu atveju pritaiko dalinai. Nepakankamai išplėtotą švietėjišką veiklą, tarp valdininkų, švietimo įstaigų bei aptarnavimo sferos darbuotojų siekiant plėsti jų žinias apie neįgaliuosius, jų poreikius ir atskirų veiklos sričių adaptavimą neregiamis bei silpnaregiams. Svarbus faktorius sėkmingam integracijos proceso vyksmui - tikslingas ir kryptingas RNT asmenų teigiamo įvaizdžio propagavimas visuomenėje, išryškinant teigiamas šių asmenų būdo savybes ir darbinės kompetencijas.

Socialinės įmonės yra tik dalinis nagrinėjamos problemos sprendimo variantas. Jis taikytinas labiau žmonėms su sunkiomis negalės formomis, kuriems reikia labiau specializuotų, pritaiktų darbo vietų. Be to ši darbinės veiklos organizavimo forma nėra lanksti ir konkurentabili dabartinėje kintančioje ir techniškai tobulėjančioje ekonomikoje, o tai reiškia, kad šias įmones reikės pastoviai dotuoti, paremti jų egzistavimą finansiškai. dėl šių priežasčių uždėtis ir karjeros galimybės socialinėse įmonėse bus gana ribotos, Tikėtina, kad ir tokių darbo vietų populiarumas RNT asmenų tarpe nebus didelis. Todėl neįgaliųjų socialinių įmonių darbuotojų motyvacija dirbti taip pat nebus stipri.

Progresyviau būtų sudaryti tinkamas sąlygas RNT asmenims įgyti išsilavinimą, suteikti galimybę dirbti atviroje darbo rinkoje ir būti konkurencingu, kvalifikuotu darbuotoju. Tam reikia ugdymo įstaigų, profesinio orientavimo specialistų, socialinių paslaugų teikėjų ir valstybės tarnybų glaudesnio bendradarbiavimo sprendžiant RNT žmonių įdarbinimo ir integravimo problemas. Labai reikšmingas faktorius siekiant humanizuoti santykius tarp sveikųjų visuomenės narių ir asmenų su regos sutrikimais - visuomenės švietimas, neregų bei silpnaregių įvaizdžio gerinimas, galimybė bendrauti bendruose masiniuose renginiuose. (pavyzdžiui: "Neįgaliųjų diena" Vilniaus savivaldybės jau kelinti metai organizuojamame masiniame renginyje "Sostinės dienos" būna jau paskelbus šios šventės uždarymą išvakarėse. Be to šis gana masiškai ir organizuotai visos Lietuvos neįgaliųjų organizacijų atstovaujamas masinis susiejimas vyksta darbo dienos metu. Į jį nėra kviečiami sveikieji visuomenės nariai. Jie net ir norėdami sunkiai gali šį renginį lankyti, nes jis vyksta darbo dieną.)

Žmonių su negalia integracijos plėtojimo analizė. Neįgaliųjų integraciją darbo rinkoje, kitose visuomenės gyvenimo srityse apibrėžia keletas pagrindinių Lietuvos įstatymų: Darbo kodeksas, Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas, Lietuvos Respublikos Socialinių įmonių įstatymas, Lietuvos Respublikos bedarbių užimtumo rėmimo įstatymas.

Informuotumas

1. Didinti darbdavių informuotumą apie neįgaliųjų integracijos teisinę bazę, darbo biržos ir kitų vietos institucijų veiklą neįgaliųjų integracijos srityje.
2. Didinti neįgaliųjų informuotumą apie mokymosi ir įsidarbinimo galimybes.
3. Informuoti visuomenę neįgaliųjų integracijos atžvilgiu, siekiant išgyvendinti nepagrįstus stereotipus ir prietarus, akcentuoti socialinės integracijos svarbą, kurti palankias nuostatas į socialiai pažeidžiamas grupes.
4. Sukurti mokymosi programų neįgaliesiems duomenų bazę (įskaitant nuotolinio mokymo formas).
5. Plėtoti socialinės reklamos kampaniją (informacija žiniasklaidoje ir pan.).
6. Rinkti ir taikyti informaciją apie ES tendencijas, gerosios patirties modelius.
7. Rinkti ir taikyti informaciją apie Europos socialinio fondo finansuojamų bei kitų programų finansuojamų ir kt. projektų metu sukurtus produktus, jų poveikį.
8. Skleisti informaciją apie Lietuvos Respublikos valstybės paramą, Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą skirtą neįgaliųjų profesiniam parengimui bei integravimui į darbo rinką.)

Švietimas

1. Didinti neįgaliųjų mokymosi motyvaciją
2. Užtikrinti neįėjusiems pradinio, pagrindinio, vidurinio išsilavinimo antrąjį šansą.
3. Plėtoti neįgaliųjų bendrąsias kompetencijas (kompiuterinis raštingumas, užsienio kalbos, socialiniai įgūdžiai ir kt.).
4. Taikyti naujas inovatyvias profesinio mokymo formas, pavyzdžiui, praktinį mokymą, modulinį mokymą ir pan.
5. Tobulinti bendrąsias ir vadybines neįgaliųjų organizacijų narių kompetencijas.
6. Tobulinti institucijų darbuotojų kompetencijas (darbo su neįgaliaisiais, andragogines ir kt.).
7. Išnaudoti turimą sanatorinį potencialą, kuriant nacionalinę neįgaliųjų reabilitavimo ir pagrindinio profesinio parengimo sistemą.

Vadyba ir koordinavimas

1. Suderinti ir plėtoti institucines pagalbos neįgaliesiems funkcijas.
2. Inicijuoti ir plėtoti tarpinstitucinius projektus.
3. Neįgaliųjų integracijos srityje plėtoti ESF projektus.
4. Neįgaliųjų integracijos srityje stiprinti institucijų bendradarbiavimą su ES atitinkamo lygmens institucijomis.
5. Plėtoti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę neįgaliųjų integracijos srityje.
6. Pagal savo veiklos kompetenciją akcentuoti neįgaliųjų integracijos aspektus veiklos strategijose.

Prieinamumas ir finansavimas

1. Stiprinti neįgaliųjų organizacijų infrastruktūrinę bazę.
2. Palaikyti infrastruktūriniu požiūriu palankių neįgaliesiems darbo vietų kūrimą.
3. Siekti viešosios erdvės pritaikymo neįgaliųjų reikmėms tolesnio gerinimo.
4. Plėtoti kultūrinės, edukacinės programas neįgaliesiems.
5. Skatinti privačių lėšų pritraukimą neįgaliųjų reikmėms tenkinti.
6. Skatinti socialinių įmonių plėtrą.

Kokybė ir stebėseną

1. Atlikti sisteminius neįgaliųjų integracijos tyrimus.
2. Sukurti ir taikyti neįgaliųjų integracijos į darbo rinką rodiklius.
3. Kurti metodinę darbo su neįgaliaisiais bazę, prieinamą visiems suinteresuotiems asmenims ir institucijoms.

Antrinės analizės šaltiniai:

1. Ruškus J. Negalės fenomenas. Vilnius, 2002.
2. Neįgaliųjų užimtumo perspektyvos: nuo idėjos iki darbo, 2007 m.
3. Bagdonas A. Sutrikimų klasifikacija. - Vilnius : VU I-kla, 1995.
4. Baranauskienė I. Neįgaliųjų profesinio rengimo Lietuvoje mokslinė studija/ I. Baranauskienė, E. Elijošius, A. J. Pauliukonis. Šiaulių universitetas, 2004.
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002.06.13 d. nutarimas Nr. 850 „Dėl Nacionalinės žmonių su negalia socialinės integracijos 2003-2012 metų programos patvirtinimo“ // Valstybės žinios. - 2002, Nr. 57-2335.
6. Gevorgianienė V., Galkienė A., Grincevičienė V. Neįgalumą turinčių asmenų verslumo gebėjimų samprata // Pedagogika. Mokslo darbai. – T. 82 (2006)
7. Lietuvos Respublikos Invalidų socialinės integracijos įstatymo pakeitimo įstatymas Nr. IX-2228.
8. LR invalidų integracijos įstatymas / 1998 10 28 Nr. VII-904
9. Socialinė parama neįgaliesiems įsidarbinimo situacijoje / VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2004

V.3 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje apklausos duomenų analizė

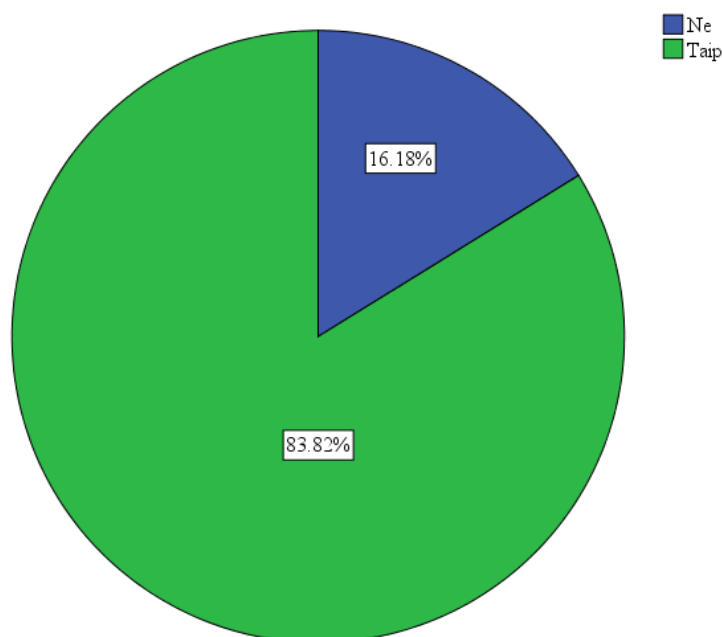
V.3.1 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje dalyvavimas mokymuose

Nuteistų ir grįžusių iš įkalinimo įstaigų asmenų socialinė integracija – viena iš nūdienos visuomenės problemų. Pažymėtina tai, kad Lietuvos pagal nuteistų asmenų skaičių nereprezentuoja statistiniai rodikliai tarptautinėse suvestinėse užimantys vienas iš pirmaujančių pozicijų. Kaip liudija Europos patirtis, daugėjant nuteistųjų skaičiui visuomenėje, lygiagrečiai kyla ir kriminogeninis lygis: visuomenėje prasideda psichosocialinių ydų plėtra, kuri laikui bėgant tampa vis sunkiau kontroliuojama. Europos Taryba kovoja už laisvės atėmimo vietų sistemos humanizavimą ir rengia valstybėms narėms rekomendacijas, kaip pagerinti kalinamų asmenų laikymo sąlygas. (1987 m. vasario 12 d. Europos Tarybos Ministrų Komitetas priėmė rekomendaciją Nr. R (87) 3 „Europos kalinimo taisyklės“). Vis dažniau nagrinėjami klausimai tiek politiniu Europos sąjungos, tiek ir nacionaliniais šalies lygmenimis, susiję su areštuotų asmenų laikymu, lygtiniu paleidimu, ilgalaikėmis laisvės atėmimo bausmėmis nubaustų kalinių laikymo režimu, svarstomos įvairios alternatyvios bausmės, nesusijusios su laisvės atėmimu.

Viena iš asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigose resocializacijos priemonių yra įvairios edukacinio pobūdžio iniciatyvos. Nuteistųjų nuostatos tokių iniciatyvų atžvilgiu didžiaja dalimi gali turėti įtakos pačių iniciatyvų ir galiausiai pačios resocializacijos sėkmingumui.

Tyrimo metu surinkti duomenys parodė, kad apie keturis penktadalius (83%) asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigose per pastaruosius trejus metus yra tekę dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose jie stengėsi praturtinti jau turimas žinias ir įgyti naujų kompetencijų, tuo tarpu 1 iš 4 (16%) šios grupės žmonių nedalyvavo mokymuose per šį laikotarpį. (žr. pav.4.1.).

Paveikslas 4.1 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=309)



Tyrimas išryškino ir respondentų mokymosi apimtį pagal amžiaus struktūrą (žr. lent. 4.1.). Iš jos matyti, kad palyginti aktyvūs mokymosi veikloje yra 26-35 metų ir 18-25 metų respondentai, o pasyviausi yra vyresnio amžiaus asmenys. Atlikto tyrimo duomenys parodo, kad jaunesniojo amžiaus nuteisti asmenys labiau motyvuoti mokymosi požiūriu lyginant su kitomis amžiaus grupėmis. Toks rezultatų pasiskirstymas išryškina grupę nuteistų asmenų, kuriems ypač aktuali ir reikšminga specialistų pagalba. Pastarieji galėtų koordinuoti sėkmingos integracijos programas ir tarpininkauti jų realizavime.

Lentelė 4.1 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai amžiaus grupėse)

		Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius		Viso
		Taip	Ne	
Jūsų amžius	18-25 metų	48 18.6%	9 18.0%	57 18.5%
	26-35 metų	115 44.6%	22 44.0%	137 44.5%
	36-45 metų	56 21.7%	16 32.0%	72 23.4%
	46-55 metų	30 11.6%	3 6.0%	33 10.7%
	55-65 metų	6 2.3%	0 .0%	6 1.9%
	65-75 metų	3 1.2%	0 .0%	3 1.0%
	Viso	258 100.0%	50 100.0%	308 100.0%

Edukacinio pobūdžio iniciatyvų veiksmingumui bei asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigose resocializacijos sėkmingumui didelę reikšmę turi taip pat institucijų, užsiimančių šių paslaugų teikimu pasirengimas. Matome, kad yra labai įvairių švietimo ir kitų įstaigų, kuriose nuteistieji vienaip ar kitaip mokėsi: tai ir universitetai, kolegijos, bendrojo lavinimo bei profesinės mokyklos ir neformalaus švietimo įstaigos – nevyriausybės bei privačios.

Vertinant lentelėje 4.2 pateiktus duomenis atkreiptinas dėmesys į keletą aspektų. Visų pirma krenta į akis faktas, jog daugiausiai įvairius mokymus asmenims esantiems įkalinimo įstaigose organizavo profesinės mokyklos ir pačios įkalinimo institucijos, tačiau labai mažą procentinį svorį surinko universitetai bei kolegijos. Taip pat labai neaktyvūs yra suaugusiųjų mokymo centrai, darbdaviai ir nevyriausybinių organizacijų, tuo tarpu būtent nevyriausybinių organizacijų galėtų vaidinti svarbų vaidmenį plėtojant nuteistųjų į(si)darbinimą bei dalyvavimą visuomenės gyvenime.

Lentelė 4.2 „Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo?“

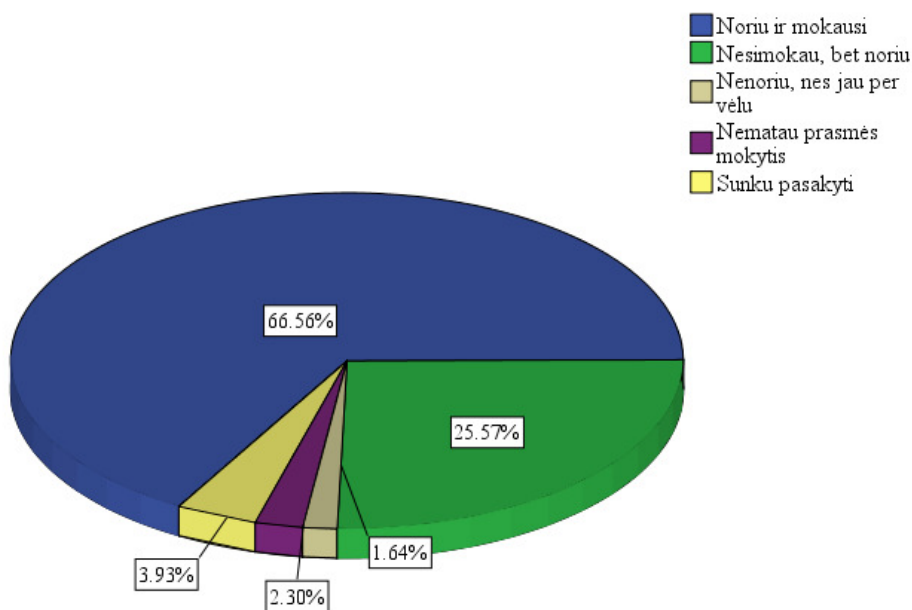
Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo	Atsakymai	
	N	Procentinė dalis
Universitetas	3	.9%
Kolegija	4	1.2%
Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	28	8.2%
Profesinė mokykla	110	32.3%
Suaugusiųjų mokymo centras	30	8.8%
Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža	31	9.1%
Darbdavys – valstybės įstaiga	3	.9%
Darbdavys – privati įstaiga	15	4.4%
Įkalinimo įstaiga	109	32.0%
Nevyriausybinių organizacijų	8	2.3%
Viso	341	100.0%

V.3.2 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje mokymosi motyvacija

Pastaruoju metu Lietuvoje vis aktualesnė tampa nuteistųjų socialinės reintegracijos problema, todėl ypač svarbu sukurti tokią nuteistųjų resocializacijos ir ugdymo sistemą, kuri iš tikrųjų sumažintų pakartotinį nusikalstamumą bei padėtų nuteistiesiems pasitaisyti, pasikeisti, geriau suvokti visuomenės pokyčius ir atsižvelgti į jų ypatumus, spręsti nuteistųjų būsto, darbo problemas, teikti moralinę, socialinę bei psichologinę pagalbą, rūpintis, kad klientai galėtų realizuoti savo teises, dalyvautų saviraiškos, savęs aktyvinimo bei bendruomenės veikloje. Siektina, kad žmogus, atlikęs bausmę, grįžtų į visuomenę kaip visavertis pilietis, gebantis priimti atsakomybę už savo veiksmus ir pajėgiantis integruotis į dinamišką šiandieninį gyvenimą. Todėl ypač svarbu suteikti žmonėms šiuolaikiniam įvairiapusiam darbui būtinus įgūdžius bei gebėjimus, kad jie galėtų atlikti įvairius darbus ir sugebėtų dirbti žiniomis grindžiamoje ekonomikoje. Esminis iššūkis Lietuvai šiuo metu yra suteikti galimybę kiekvienam žmogui mokytis ir atnaujinti turimus įgūdžius. Žmogiškųjų išteklių plėtra ypač susijusi su ekonomikos augimu ir socialine sanglauda. Aukštesnis išsilavinimo lygis sąlygoja aukštesnį užimtumo lygį, didesnę produktyvumą ir mažesnį nedarbo lygį. Ieškančiųjų darbo mokymas ir dirbančiųjų perkvalifikavimo procesas siekiant prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių įtraukia visus suinteresuotus asmenis, valdžios institucijas, darbdavius ir darbuotojus.

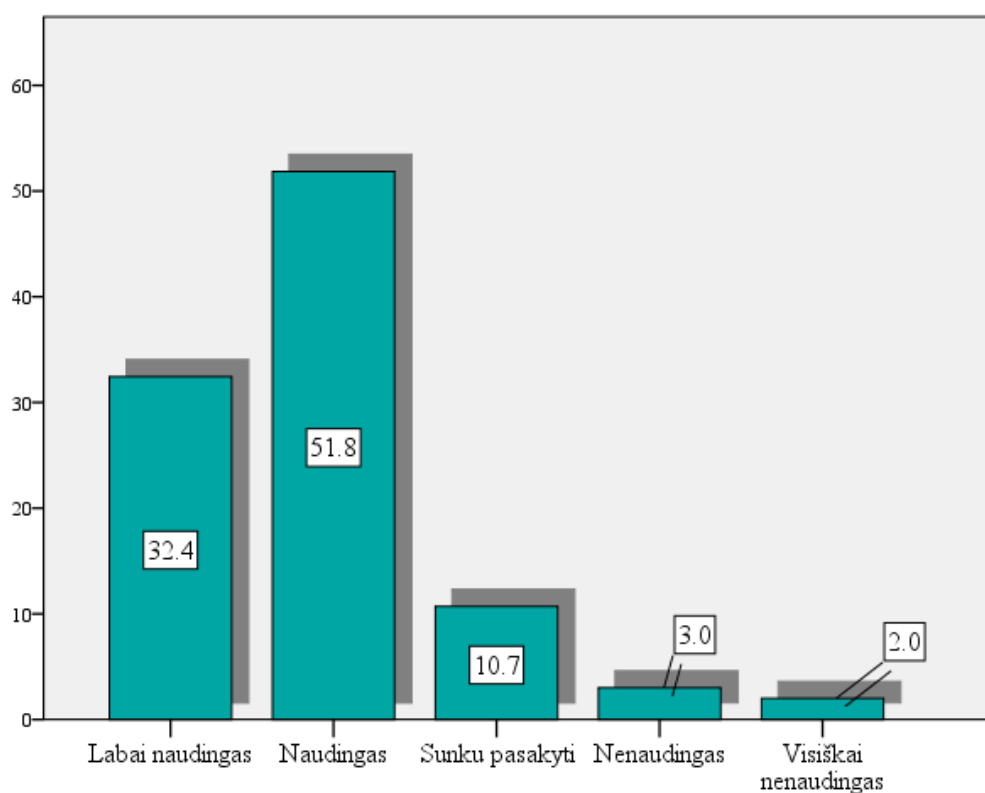
Kaip byloja tyrimo duomenys 2 iš 3 (66%) asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigose nori ir mokosi, o taip pat daugiau kaip penktadalis nesimoko, bet norėtų.

Paveikslas 4.2 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=309)



Dažnai laikas, praleistas laisvės atėmimo vietoje, daro didelę neigiamą įtaką nuteistojo asmenybei: pasikeičia jo požiūriai, interesai, poreikiai. Izoliacija nuo visuomenės keičia asmenines nuostatas, neskatina savarankiškumo, prarandami ir nebesukuriami asmeniniai tikslai. Ateina ta diena, kai nuteistasis, atlikęs paskirtą bausmę, grįžta į visuomenę. Didelė dalis anksčiau teistų asmenų nesugeba integruotis į jau pasikeitusią visuomenę. Kad buvęs nuteistasis galėtų visavertiškai integruotis į visuomenę, jam būtinas pragyvenimo šaltinis – darbas, kurio dažniausiai nesugeba arba neturi galimybės susirasti. Taip pat jis nesugeba prisitaikyti ir prie aplinkos arba, dar blogiau, jau būna praradęs ryšius su šeima, t. y. praranda tarpusavio priklausomybę, atsakomybę ir globos saitus su savo artimaisiais.

Paveikslas 4.3 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (n=309)



Siekdamos užtikrinti nuteistųjų integraciją į visuomenę atlikus bausmę ir jų gerovę, valstybės tarnybos – Teisingumo ministerija, Kalėjimų departamentas – skiria daug dėmesio užimtumui, ypač švietimo užtikrinimui įkalinimo įstaigose. Nuteistiesiems sudaromos galimybės mokytis profesinėje srityje, kai kur – įgyti bendrąjį išsilavinimą, taip didinant nuteistųjų galimybę dirbti įkalinimo įstaigoje ir vykdyti sėkmingą resocializaciją. Darbo įgūdžių išsaugojimas, naujų, paklausių darbo rinkoje profesijų įgijimas yra viena svarbiausių sėkmingos atlikusių bausmę nuteistųjų integracijos į visuomenę prielaidų.

Tyrimas parodė, kad didžioji dalis respondentų turi geriausi atveju vidurinį išsimokslinimą. Tai paaiškina tą faktą, kad šis išsilavinimas tampa dominuojančiu, vertinant respondentų planus dėl artimiausios ateities. Būtent tai ir turėtų būti esminis išeities taškas ateities nuteistųjų edukacinių projekcijų realizacijai, jų būvio gerinimui, nes išsilavinimo lygis tiesiogiai koreliuoja su mokymosi motyvacija bei yra vienas ją lemiančių veiksnių. Kuo asmenys yra įgiję aukštesnį išsilavinimą, tuo jie turi didesnę motyvaciją mokytis.

Lentelė 4.3 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (atsakymai išsilavinimo lygi)

		Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas					Viso
		Labai naudingas	Naudingas	Sunku pasakyti	Nenaudingas	Visiškai nenaudingas	
Jūsų išsimokslinimas	Pradinis	15	20	4	1	2	42
		15.5%	12.9%	12.5%	11.1%	33.3%	14.0%
	Nebaigtas vidurinis	28	39	14	2	2	85
		28.9%	25.2%	43.8%	22.2%	33.3%	28.4%
	Vidurinis	25	66	7	3	1	102
		25.8%	42.6%	21.9%	33.3%	16.7%	34.1%
	Spec. vidurinis (profesinis)	20	20	4	2	1	47
		20.6%	12.9%	12.5%	22.2%	16.7%	15.7%
	Aukštesnysis (technikumas)	5	8	2	0	0	15
		5.2%	5.2%	6.3%	.0%	.0%	5.0%
	Nebaigtas aukštasis	1	0	0	0	0	1
		1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	1	0	0	0	0	1
		1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
	Aukštasis universitetinis	2	2	0	0	0	4
		2.1%	1.3%	.0%	.0%	.0%	1.3%
Išsilavinimo neturiu	0	0	1	1	0	2	
	.0%	.0%	3.1%	11.1%	.0%	.7%	
Viso		97	155	32	9	6	299
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Remiantis apklausos duomenimis pagrindinės mokymosi priežastys – siekis adekvačiai pasirengti nuolat besikeičiantiems darbo rinkos reikalavimams, taip pat svarbus mokymosi motyvas – noras pagerinti savo materialinę padėtį (per papildomą darbą, neatsiliekant nuo augančių rinkos reikalavimų).

Lentelė 4.4 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=309)

Motyvai	Atsakymai	
	N	Procentinė dalis
Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje Tai yra švelninanti aplinkybė atliekant bausmę Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti Siekiu daugiau žinių, kad daugiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus Tai smagus laiko praleidimo būdas Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką	122	23.8%
	36	7.0%
	143	27.9%
	136	26.5%
	40	7.8%
	22	4.3%
	14	2.7%
Viso	513	100.0%

Duomenų pasiskirstymas parodo, kad respondentai suvokia išsilavinimo svarbą, išsimokslinimo laipsnio bei profesijos turėjimo būtinybę savo gyvenime.

V.3.3 Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje mokymosi poreikiai

Paprašyti nurodyti, kokių dalykų asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose norėtų mokytis, gilinti turimas žinias, jeigu turėtų tam galimybių dažniausiai minėjo teises žinias reikalingas kasdieniame gyvenime (25,4%) bei tradicinius amatus (20,4%), taip pat 9,5 % respondentų nurodė, jog norėtų mokytis žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų, 7,5% norėtų įgyti kompiuterinio-skaitmeninio raštingumo kompetencijų. (Lentelė 4.5)

Lentelė 4.5 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“

	Atsakymai	
	N	Procentinė dalis
Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	24	2.9%
Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būtų padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	30	3.7%
Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būtų paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	16	2.0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	22	2.7%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti)	167	20.4%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti iškilusias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	78	9.5%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimėi ir pan.)	61	7.4%
Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	42	5.1%
Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	15	1.8%
Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	20	2.4%
Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)	33	4.0%
Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)	62	7.6%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	41	5.0%
Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	208	25.4%
Viso	819	100.0%

Skirtingai nei kitos, šiame tyrime apklaustos respondentų grupės, asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose, visiškai nėra motyvuoti ir nenori mokytis lietuvių ir užsienio kalbų, psichologijos, meninės saviraiškos dalykų, pilietinio raštingumo, o taip pat santykinai labai nedaug respondentų nurodė norintys kažką sužinoti projektų rengimo, buhalterijos ar verslumo srityse.

V.3.4 Išvados ir rekomendacijos

Pastaruoju metu Lietuvoje vis aktualesnė tampa nuteistųjų socialinės reintegracijos problema, todėl ypač svarbu sukurti tokią nuteistųjų resocializacijos ir ugdymo sistemą, kuri iš tikrųjų sumažintų pakartotinį nusikalstamumą bei padėtų nuteistiesiems pasitaisyti, pasikeisti, geriau suvokti visuomenės pokyčius ir atsižvelgti į jų ypatumus, spręsti nuteistųjų būsto, darbo problemas, teikti moralinę, socialinę bei psichologinę pagalbą, rūpintis, kad klientai galėtų realizuoti savo teises, dalyvauti saviraiškos, savęs aktyvinimo bei bendruomenės veikloje. Siektina, kad žmogus, atlikęs bausmę, grįžtų į visuomenę kaip visavertis pilietis, gebantis priimti atsakomybę už savo veiksmus ir pajėgiantis integruotis į dinamišką šiandieninį gyvenimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos II skirsnio 18 straipsnyje skelbiama, kad žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės. Minėto aukščiausią juridinę galią LR turinčio dokumento II skirsnio 20 str. įtvirtinta nuostata, jog asmens laisvė yra neliečiama. Ji gali būti apribota tik įstatymų nustatyta tvarka tais atvejais, kai asmuo įvykdo nusikaltimą ir kai įsigali teismo nuosprendis (Žin., 1992, Nr. 33-1014).

Laisvės atėmimo bausmė reglamentuojama visų šiuolaikinių valstybių teisiniuose dokumentuose. Ne išimtis ir Lietuva, kuri taiko laisvės atėmimą nusikalstamą veiką padariusiems asmenims pagal LR Baudžiamąjį kodeksą (Žin., 2002, Nr. 112-4970), LR Baudžiamojo proceso kodeksą (Žin., 2002, Nr. 37-1341, Nr. 46) ir LR Bausmių vykdymo kodeksą (Žin., 2002, Nr. 73-3084).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoje Nuteistųjų ir asmenų, paleistų iš laisvės atėmimo vietų, socialinės adaptacijos programoje, *nuteistaisiais* vadinami tokie asmenys, kurie atlieka arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes. Taigi, remiantis šiuo dokumentu, nuteistuosius pagal paskirtos bausmės trukmę galima skirstyti į:

- ◆ nuteistuosius, atliekančius trumpalaikės laisvės atėmimo bausmę areštinėse;
- ◆ nuteistuosius, atliekančius terminuoto laisvės atėmimo bausmę;
- ◆ nuteistuosius, atliekančius laisvės atėmimo bausmę iki gyvos galvos.

LR BK antro skyriaus 11 straipsnyje „nusikaltimo“ sąvoka apibrėžiama kaip baudžiamojo įstatymo numatyta uždrausta veika (veikimas arba neveikimas), už kurią numatyta laisvės atėmimo bausmė. LB BK numato tyčinius ir neatsargius nusikaltimus. Tyčiniai nusikaltimai skirstomi į nesunkius, apysunkius, sunkius ir labai sunkius. Pagal padaryto nusikaltimo pobūdį, nuteistiesiems teismo nutarimu skiriama bausmė. LR teisės aktuose bausmė traktuojama kaip valstybės taikoma prievartos priemonė, skiriama teismo nuosprendžiu nusikaltimą padariusiam asmeniui. Taigi, pagal paskirtos bausmės rūšis, kurias reglamentuoja LR BK 42 straipsnis, nuteistuosius galima klasifikuoti į:

- 1) asmenis, kuriems paskirtas viešųjų teisių atėmimas;
- 2) asmenis, kuriems apribotos teisės dirbti tam tikrą darbą arba uždrausta užsiimti tam tikra veikla;

- 3) asmenis, kuriems paskirti viešieji darbai;
- 4) asmenis, kuriems paskirta bauda;
- 5) asmenis, kuriems paskirtas laisvės apribojimas;
- 6) asmenis, kuriems paskirtas areštas;
- 7) asmenis, kuriems paskirtas terminuotas laisvės atėmimas;
- 8) asmenis, kuriems paskirtas laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

Pagal bausmės atlikimo vietą nuteistieji skirstomi į:

- 1) asmenis, atliekančius bausmę pataisos namuose;
- 2) asmenis, atliekančius bausmę kalėjime;
- 3) asmenis, atliekančius bausmę nepilnamečių pataisos namuose;
- 4) asmenis, atliekančius bausmę atvirose kolonijose;
- 5) asmenis, atliekančius bausmę gydymo-pataisos namuose;
- 6) asmenis, atliekančius bausmę laisvės atėmimo vietų ligoninėse.

Pagal padarytas nusikalstamas veikas nuteistieji skirstomi už:

- nužudymą
- neatsargų gyvybės atėmimą
- sunkų sveikatos sutrikdymą
- išžaginimą
- viešosios tvarkos pažeidimą
- plėšimą
- vagystę
- vagystę, padarytą stambiu mastu
- turto prievartavimą
- sukčiavimą
- nusikalstamą susivienijimą
- kyšininkavimą
- kontrabandą
- nusikalstamas veikas, susijusias su narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis
- kitas nusikalstamas veikas.

Atsižvelgiant į padarytos nusikalstamos veikos pobūdį, nuteistiesiems gali būti paskirta terminuota arba iki gyvos galvos laisvės atėmimo bausmė. Pagal bausmės trukmę nuteistieji skirstomi:

- nuo 3 mėn. iki 6 mėn.
- nuo 6 mėn. iki 1 m.
- nuo 1 iki 3 m.
- nuo 3 iki 5 m.
- nuo 5 iki 10 m.
- nuo 10 iki 15 m.
- nuo 15 iki 20 m.
- nuo 20 iki 25 m.
- iki gyvos galvos.

Socialinės reabilitacijos tarnybų veiklos suvestinės duomenimis, Lietuvoje už nusikalstamas veikas dažniausiai buvo skiriamos nuo 1 iki 3 metų terminuotos laisvės atėmimo bausmės. Kai tuo tarpu, daugumoje Vakarų Europos valstybių vidutinė laisvės atėmimo bausmė siekia keletą mėnesių Kriminologinėje literatūroje pažymima, kad ilgi laisvės atėmimo terminai mažina laisvės atėmimo bausmės resocializuojamojo poveikio tikimybę. Kuo ilgiau nuteistasis būna laisvės atėmimo vietoje, tuo labiau tolsta nuo jį supusios socialinės aplinkos, praranda ryšius su prosocialiais asmenimis. Ilgas izoliacijos nuo socialinės aplinkos terminas apsunkina persiorientavimo procesą prisitaikant prie staiga pasikeitusių sąlygų išėjus į laisvę.

Apibendrinant, galima teigti, kad nuteistasis teisiniu požiūriu yra asmuo, įvykdęs nusikalstamą veiką, priklausomai nuo amžiaus, padarytos nusikalstamos veikos pobūdžio, teismo nuosprendžiu pripažintas kaltu ir teismo nurodymu laisvės atėmimo vietoje vykdomas laisvės atėmimo bausmę.

Siekdamos užtikrinti nuteistųjų integraciją į visuomenę atlikus bausmę ir jų gerovę, valstybės tarnybos – Teisingumo ministerija, Kalėjimų departamentas – skiria daug dėmesio užimtumui, ypač švietimo užtikrinimui įkalinimo įstaigose. Nuteistiesiems sudaromos galimybės mokytis profesinėje srityje, kai kur – įgyti bendrąjį išsilavinimą, taip didinant nuteistųjų galimybę dirbti įkalinimo įstaigoje ir vykdyti sėkmingą resocializaciją. Darbo įgūdžių išsaugojimas, naujų, paklausių darbo rinkoje profesijų įgijimas yra viena svarbiausių sėkmingos atlikusių bausmę nuteistųjų integracijos į visuomenę prielaidų.

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 111 straipsnyje nustatyta, kad viena iš pataisos priemonių nuteistiesiems, kuriems paskirtas laisvės atėmimas, yra socialinė reabilitacija. Šio kodekso 136–146 straipsniuose apibrėžtas socialinės reabilitacijos organizavimas, pagrindiniai socialinės reabilitacijos tikslai ir formos:

136 straipsnis. Socialinės reabilitacijos organizavimas

1. Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų socialinę reabilitaciją organizuoja pataisos įstaigų administracija. Teisę dalyvauti šiame darbe turi valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, visuomeninės organizacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, jų nariai bei kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

2. Socialinės reabilitacijos programas ir jų vykdymo tvarką nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

137 straipsnis. Pagrindiniai socialinės reabilitacijos tikslai ir formos

1. Pagrindiniai socialinės reabilitacijos tikslai yra šie:

1) padėti nuteistiesiems tapti įstatymus, žmogiškąsias vertybes ir visuomenės saugumą gerbiančiais žmonėmis;

2) išmokyti nuteistuosius gyvenimo tikslų siekti teisėtais būdais ir priemonėmis;

3) sudaryti sąlygas nuteistiesiems po bausmės atlikimo reintegruoti į visuomenę.

2. Pagrindinės socialinės reabilitacijos formos yra šios:

1) individualus ir grupinis darbas su nuteistaisiais, kuriuo siekiama skatinti nuteistuosius keisti savo elgesį bei išlaikyti šeimos ir kitus socialinius ryšius ir kuris dirbamas atsižvelgiant į nuteistųjų asmenybę, amžių, lytį, padarytos nusikalstamos veikos pobūdį, išsilavinimą, elgesį bausmės atlikimo metu ir kitas aplinkybes;

- 2) ilgalaikė nuteistųjų visuomeninio elgesio korekcija;
- 3) nuteistųjų socialinių, dvasinių ir kultūrinių poreikių tenkinimas;
- 4) pagalba sprendžiant nuteistųjų problemas;
- 5) kultūros, sporto ir kiti masiniai renginiai;
- 6) paskatinimo priemonių ir nuobaudų skyrimas nuteistiesiems.

138 straipsnis. Pataisos įstaigos psichologinė tarnyba

1. Pataisos įstaigose veikia psichologinės tarnybos. Šių tarnybų veiklos pagrindinės kryptys yra šios:

- 1) nuteistųjų asmenybės tyrimas ir individualaus psichologinio poveikio bei socialinės reabilitacijos kryptčių nustatymas ir koregavimas;
- 2) individuali ir grupinė nuteistųjų psichologinė terapija;
- 3) nuteistųjų ir pataisos įstaigų administracijos konsultavimas;
- 4) išvadų dėl nuteistojo perkėlimo į kitą grupę, dėl lygtinio atleidimo nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą ir dėl laisvės atėmimo bausmės pakeitimo švelnesne bausme bei dėl lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigos galimybės pateikimas.

2. Psichologinės tarnybos struktūrą, veiklos principus ir formas nustato Teisingumo ministerija.

139 straipsnis. Nuteistųjų organizacijos

1. Nuteistųjų arba administracijos iniciatyva pataisos įstaigose, išskyrus kalėjimus, gali būti steigiamos nuteistųjų kolektyvo tarybos. Jos padeda pataisos įstaigų administracijai organizuoti socialinę reabilitaciją ir sprendžia nuteistųjų buities klausimus. Nuteistųjų kolektyvo tarybos veiklos kryptis ir formas nustato pataisos įstaigos direktorius.

2. Pataisos įstaigose, išskyrus kalėjimus, nuteistieji gali Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka steigti visuomenines organizacijas.

3. Nuteistųjų kolektyvo tarybų ir visuomeninių organizacijų veikla neturi prieštarauti darbo, mokymosi, režimo, saugumo ir socialinės reabilitacijos interesams.

140 straipsnis. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos paskatinimo priemonės

1. Už nepriekaištingą elgesį, iniciatyvą ir aktyvų dalyvavimą socialinės reabilitacijos programose, stropų darbą bei mokymąsi laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems gali būti skiriamos šios paskatinimo priemonės:

- 1) padėka;
- 2) premija už geriausius darbo rezultatus;
- 3) teisės vieną kartą papildomai paskambinti telefonu suteikimas;
- 4) trijų papildomų ilgalaikių arba trumpalaikių pasimatymų per vienerius metus suteikimas;
- 5) paskirtos nuobaudos panaikinimas prieš terminą;
- 6) pasivaikščiojimo laiko pailginimas iki dviejų valandų kalėjime laikomiems nuteistiesiems;

7) leidimas nepilnamečiams pasimatymo su tėvais, globėjais (rūpintojais), artimaisiais giminaičiais ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis metu išeiti iki aštuonių valandų už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų;

8) leidimas atostogų metu parvykti į namus;

9) trumpalaikės išvykos į namus suteikimas;

10) atlikusiems ne mažiau kaip vienerius metus, o nepilnamečiams, atlikusiems ne mažiau kaip šešis mėnesius paskirtos bausmės, – perkėlimas iš paprastosios grupės į lengvąją grupę.

2. Nepilnamečių pataisos namuose laikomiems nuteistiesiems, kurie gerai elgiasi, gali būti leidžiama kartu su pataisos įstaigos darbuotojais nueiti į kiną, teatrą, koncertą, sporto varžybas ar kitus ne pataisos įstaigoje organizuojamus renginius.

3. Ne mažiau kaip pusę paskirtos bausmės laiko atlikę nuteistieji, kurių elgesys nekelia pavojaus aplinkiniams, gali būti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka teikiami perkelti iš kalėjimo į pataisos namus tęsti bausmės atlikimą paprastosios grupės laikymo sąlygomis.

4. Nuteistieji, kurie nepriekaištingu elgesiu ir stropiu darbu bei mokymusi įrodė, kad pasitaisė, gali būti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka teikiami lygtinai atleisti nuo laisvės atėmimo bausmės prieš terminą arba neatliktą laisvės atėmimo bausmės dalį pakeisti švelnesne bausme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-164](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2002 (2005-05-07)

141 straipsnis. Paskatinimo priemonių skyrimo nuteistiesiems tvarka

1. Šio Kodekso 140 straipsnio 1 dalyje numatytos paskatinimo priemonės skiriamos tam įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Turinčių teisę skirti paskatinimo priemones laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems pareigūnų sąrašą ir jų įgaliojimus skiriant paskatinimo priemones nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

2. Piniginė premija įrašoma į asmeninę nuteistojo sąskaitą.

3. Paskatinimas, kuriuo leidžiama papildomai paskambinti telefonu, gauti pasimatymą, gali būti skiriamas tik nuteistiesiems, kurie pagal šį Kodeksą turi teisę paskambinti telefonu, gauti pasimatymų.

4. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems kalėjime nuteistiesiems kaip paskatinimas gali būti suteikiamas tik trumpalaikis pasimatymas.

5. Kalėjime laikomiems nuteistiesiems pasivaikščiojimo laikas paskatinimo tvarka pailginamas ne ilgiau kaip vieną mėnesį.

6. Paskatinimo tvarka nuteistajam gali būti prieš terminą panaikinama vienu metu viena pirmiau paskirta nuobauda.

7. Paskatinimas, kuriuo pareiškama padėka, leidžiama paskambinti telefonu, suteikiami trys papildomi trumpalaikiai arba ilgalaikiai pasimatymai per vienerius metus, prieš terminą panaikinama paskirta nuobauda, pailginamas pasivaikščiojimo laikas, leidžiama nepilnamečiui pasimatymo su tėvais, globėjais (rūpintojais), artimaisiais giminaičiais ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis metu išeiti už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų, skiriamas turinčio teisę skirti šias paskatinimo priemones pataisos įstaigos pareigūno nutarimu arba įsakymu.

8. Padėka kaip paskatinimas gali būti paskelbta ir žodžiu. Iš paskatinimų, kuriais suteikiami trys papildomi trumpalaikiai arba ilgalaikiai pasimatymai per vienerius metus, leidžiama nepilnamečiui pasimatymo su tėvais, globėjais (rūpintojais), artimaisiais giminaičiais ar

kitais pasitikėjimo vertais asmenimis metu išeiti už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų, vienu nutarimu arba įsakymu galima suteikti tik vieną papildomą trumpalaikį arba ilgalaikį pasimatymą, leisti vieną kartą išeiti už nepilnamečių pataisos namų teritorijos ribų.

9. Paskatinimas, kuriuo leidžiama trumpalaikė išvyka į namus arba leidžiama atostogų metu parvykti į namus, skiriamas pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu, o paskatinimas, kuriuo nuteistasis perkeliamas į lengvąją arba paprastąją grupę, – pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu.

10. Leidimą nepilnamečių pataisos namuose laikomiems nuteistiesiems, kurie gerai elgiasi, kartu su pataisos įstaigos darbuotojais nueiti į kiną, teatrą, koncertą, sporto varžybas ar kitus ne pataisos įstaigoje organizuojamus renginius duoda pataisos įstaigos direktorius įsakymu. Vienu įsakymu galima leisti tik vieną kartą nueiti į kiną, teatrą, koncertą, sporto varžybas ar kitą ne pataisos įstaigoje organizuojamą renginį.

11. Apie paskatinimo priemonės paskyrimą paskelbiama nuteistajam.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-164](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2002 (2005-05-07)

142 straipsnis. Laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems skiriamos nuobaudos

1. Už bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimą nuteistiesiems gali būti skiriamos šios nuobaudos:

- 1) įspėjimas arba papeikimas;
- 2) pataisos įstaigos patalpų ir teritorijos tvarkymas be eilės;
- 3) draudimas iki vieno mėnesio pirkti maisto produktų;
- 4) atvirose kolonijose ir pataisos namuose laikomų nuteistųjų uždarymas į baudos izoliatorių iki penkiolikos parų arba nepilnamečių nuteistųjų uždarymas į drausmės izoliatorių iki dešimties parų;
- 5) kalėjimuose laikomų nuteistųjų uždarymas į karcerį iki penkiolikos parų;
- 6) pataisos namuose drausmės grupės sąlygomis laikomų nuteistųjų perkėlimas į kamerų tipo patalpas iki šešių mėnesių;
- 7) kalėjimuose laikomų nuteistųjų perkėlimas į drausmės grupę nuo dviejų iki šešių mėnesių.

2. Nuteistiesiems, sistemingai pažeidinėjantiems arba itin piktybiškai pažeidusiems režimą, gali būti panaikinta anksčiau paskirta paskatinimo priemonė – perkėlimas iš paprastosios grupės į lengvąją grupę arba gali būti paskirtas perkėlimas iš paprastosios grupės į drausmės grupę nuo šešių mėnesių iki vienerių metų.

3. Kalėjimų departamento direktorius pataisos namų direktoriaus teikimu gali nuteistąjį, perkeltą į pataisos namų kamerų tipo patalpą, pasiųsti šią nuobaudą atlikti kalėjime.

4. Nėščioms moterims ir turinčioms vaikų iki trejų metų motinoms šio straipsnio 1 dalies 4–7 punktuose numatytos nuobaudos netaikomos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-164](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2002 (2005-05-07)

143 straipsnis. Nuobaudų skyrimo atliekantiems laisvės atėmimo bausmę nuteistiesiems tvarka

1. Šio Kodekso 142 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytos nuobaudos skiriamos tam įgalioto pareigūno nutarimu arba įsakymu. Turinčių teisę skirti nuobaudas pareigūnų sąrašą ir jų įgaliojimus nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

2. Skiriant nuobaudas, atsižvelgiama į pažeidimo padarymo aplinkybes, į paskirtų nuobaudų kiekį ir pobūdį, taip pat į nuteistojo rašytinį pasiaiškinimą dėl pažeidimo. Skiriamos nuobaudos turi atitikti padaryto pažeidimo sunkumą ir pobūdį.

3. Nuobauda gali būti skiriama tik pažeidimą padariusiam nuteistajam. Už kelis vienu metu padarytus pažeidimus skiriama viena nuobauda.

4. Nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per dešimt parų nuo pažeidimo atskleidimo dienos, o jei dėl pažeidimo buvo atliekamas tyrimas, – nuo tyrimo pabaigos dienos, bet ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pažeidimo padarymo dienos.

5. Paskirta nuobauda vykdoma tuoj pat ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo. Nuobauda, kuri nebuvo pradėta vykdyti per vieną mėnesį nuo jos paskyrimo dienos, nebevykdoma.

6. Pakartotinai perkelti nuteistąjį iš paprastosios grupės į lengvąją grupę galima ne anksčiau kaip po vienerių metų, o nepilnametį nuteistąjį – ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo nuobaudos paskyrimo dienos.

7. Nuobaudos – įspėjimas arba papeikimas, paskyrimas be eilės budėti pataisos įstaigos patalpose ir tvarkyti teritoriją – skiriamos žodžiu arba raštu tam įgalioto pareigūno įsakymu arba nutarimu. Kitos šio Kodekso 142 straipsnio 1 dalyje numatytos nuobaudos skiriamos pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu. Šio Kodekso 142 straipsnio 2 dalyje numatytos nuobaudos skiriamos tik tais atvejais, kai yra pataisos įstaigos Drausmės komisijos teikimas. Drausmės komisijos sudarymo tvarką ir kompetenciją nustato Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklės.

8. Nuteistasis turi teisę per penkias dienas nuo nuobaudos paskyrimo apskusti jam paskirtą nuobaudą aukštesniam pagal pareigas pareigūnui. Skundo padavimas nuobaudos vykdymo nesustabdo. Aukštesnis pagal pareigas pareigūnas nuobaudą sušvelnina arba ją panaikina, jeigu ją paskyręs pareigūnas viršijo savo įgaliojimus arba jeigu nuobauda paskirta nepadariusiam pažeidimo nuteistajam.

9. Jeigu nuteistajam per vienerius metus, o nepilnamečiui nuteistajam per šešis mėnesius nuo nuobaudos atlikimo dienos nepaskiriama nauja nuobauda, jis laikomas neturinčiu nuobaudų.

10. Apie nuobaudos, išskyrus žodžiu skiriamą nuobaudą, paskyrimą nuteistajam paskelbiama pasirašytinai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-164](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2002 (2005-05-07)

144 straipsnis. Nuobaudų – uždaryti nuteistąjį į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį arba perkelti į kamerų tipo patalpas vykdymo tvarka

1. Nuteistojo, kuriam paskirta nuobauda – uždaryti į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, taip pat perkelti į kamerų tipo patalpas, sveikatą privalo patikrinti gydytojas ir pataisos įstaigos direktoriaus nutarime, kuriuo paskirtos šios nuobaudos, pažymėti, ar nuteistasis gali paskirtą nuobaudą atlikti.

2. Ypatingais atvejais nuteistasis, kuris neturi aiškių traumos ar pavojingos ligos požymių, gali būti uždarytas į baudos izoliatorių ar į karcerį medicinos darbuotojo leidimu, tačiau tokio

nuteistojo sveikatos patikrinimą turi atlikti gydytojas ne vėliau kaip per dvidešimt keturias valandas po uždarymo į baudos izoliatorių ar į karcerį.

3. Jeigu gydytojas arba medicinos darbuotojas neleidžia taikyti šio straipsnio 2 dalyje nurodytos nuobaudos, ją paskyręs pareigūnas gali pakeisti švelnesne nuobauda.

4. Uždaromiems į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį, perkeliams į kamerų tipo patalpas nuteistiesiems atliekamas pilnas sanitarinis paruošimas.

5. *Kai kitomis priemonėmis negalima užkirsti kelio šiurkščiam teisėtvarkos pažeidimui ir būtina pažeidimą padariusį nuteistąjį laikinai, kol nėra pataisos įstaigos direktoriaus, izoliuoti, jis gali būti laikinai uždarytas į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį. Toks nuteistojo laikinas izoliavimas galimas tik iki pataisos įstaigos direktoriaus atvykimo į pataisos įstaigą, bet ne ilgiau kaip dvidešimt keturioms valandoms ir nelaikomas nuobauda. Jeigu už padarytą režimo pažeidimą paskiriama nuobauda – uždaryti nuteistąjį į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį arba perkelti į kamerų tipo patalpą, laikino izoliavimo laikas įskaitomas į bendrą nutarimu paskirtos nuobaudos laiką.*

6. Jeigu gydytojas pataisos įstaigos direktoriui pateikia rašytinę išvadą, kad į baudos arba drausmės izoliatorių ar į karcerį uždarytas arba perkeltas į kamerų tipo patalpą nuteistasis negali toliau atlikti jam paskirtos nuobaudos, pataisos įstaigos direktorius privalo nuobaudos vykdymą nutraukti.

145 straipsnis. Nuteistųjų laikymo sąlygos kamerų tipo patalpose

1. Kamerų tipo patalpose laikomiems nuteistiesiems nustatomas režimas, atitinkantis šio Kodekso 86 straipsnyje nurodytas drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo kalėjime sąlygas.

2. Kamerų tipo patalpose laikomi nuteistieji dirba atskirai nuo kitų nuteistųjų.

3. Sergantiems tuberkulioze nuteistiesiems, perkeltiems į kamerų tipo patalpas, gyvenamojo ploto norma vienam asmeniui negali būti mažesnė kaip penki kvadratiniai metrai. Šiems nuteistiesiems kasdien turi būti suteikiama ne mažiau kaip dvi valandos pasivaikščioti.

4. Prieš terminą perkelti nuteistuosius iš kamerų tipo patalpų leidžiama tik tuo atveju, kai pagal gydytojo išvadą to reikia dėl nuteistojo sveikatos būklės.

146 straipsnis. Nuteistųjų laikymo sąlygos baudos arba drausmės izoliatoriuose ir karceriuose

1. Baudos arba drausmės izoliatoriuose ir karceriuose laikomi nuteistieji neturi teisės gauti pasimatymų, smulkiųjų paketų su spauda, įsigyti maisto produktų ir būtiniausių reikmenų, siųsti laiškų, taip pat paskambinti telefonu. Jiems neleidžiama naudotis stalo žaidimais, televizoriais, kompiuteriais, vaizdo magnetofonais, kompiuterinių žaidimų aparatais, radijo imtuvais bei kitais. Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse nurodytais daiktais.

2. Baudos arba drausmės izoliatoriuose ir karceriuose laikomiems nuteistiesiems leidžiama skaityti knygas, žurnalus, laikraščius ir kitą literatūrą, jiems leidžiama kasdien vieną valandą pasivaikščioti.

3. Karceriuose nuteistieji laikomi po vieną.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-164](#), 2005-04-21, *Žin.*, 2005, Nr. 58-2002 (2005-05-07)

Kaip byloja tyrimo duomenys 2 iš 3 (66%) asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigose nori ir mokosi, o taip pat daugiau kaip penktadalis nesimoko, bet norėtų. Tyrimas parodė, kad didžioji

dalį respondentų turi vidurinį išsimokslinimą. Tai paaiškina tą faktą, kad šis išsilavinimas tampa dominuojančiu, vertinant respondentų planus dėl artimiausios ateities. Būtent tai ir turėtų būti esminis išeities taškas ateities nuteistųjų edukacinių projekcijų realizacijai, jų būvio gerinimui.

Asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose norėtų mokytis, gilinti turimas žinias, jeigu turėtų tam galimybių dažniausiai minėjo teisinės žinias reikalingas kasdieniame gyvenime (25,4%) bei tradicinius amatus (20,4%), taip pat 9,5 % respondentų nurodė, jog norėtų mokytis žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų, 7,5% norėtų įgyti kompiuterinio-skaitmeninio raštingumo kompetencijų. Atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose, visiškai nėra motyvuoti ir nenori mokytis lietuvių ir užsienio kalbų, psichologijos, meninės saviraiškos dalykų, pilietinio raštingumo, o taip pat santykinai labai nedaug respondentų nurodė norintys kažką sužinoti projektų rengimo, buhalterijos ar verslumo srityse.

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso norminės nuostatos, kiti poįstatyminiai aktai, reglamentuojantys nuteistų asmenų socializacijos procesus; metodikos, apibrėžiančios ir detalizuojančios nuteistųjų socialinės bei psichologinės rehabilitacijos kryptis, formas, metodus ir priemones, apibendrintai nurodo bei normatyviniais aktais įtvirtina pagrindines nuteistų asmenų socializacijos proceso idėjas, skirtas institucinėms struktūroms. Problema ta, kad šios idėjos (tiek įstatyminės, tiek ir poįstatyminės - metodinės) yra standartizuotos ir nekonkretizuotos, taip pat neindividualizuotos. Nuteistų asmenų viešai įtvirtinti socializacijos procesai moksliniu požiūriu nekonkretizuoti ir taip pat eliminuoti iš nuteistųjų asmeninio individualumo. Mažai dėmesio skiriama nuteistųjų subkultūros faktoriui, kuris iki šiol aktualus laisvės atėmimo bausmių vykdymo institucijose ir kurį būtina eliminuoti iš nuteistųjų mąstymo. Taigi, moksliskai neapibrėžiant bei normiškai neįtvirtinant nuteistojo socializacijos procesų (nuteistojo individualybės bei jo specifinio išskirtinumo faktorių), iškyla pavojus pasiekti nuteistųjų socializacijos (resocializacijos) procesų aklavietę.

Nevyriausybės organizacijos galėtų vaidinti svarbų vaidmenį plėtojant nuteistųjų į(si)darbinimą bei dalyvavimą visuomenės gyvenime. Viena iš nevyriausybinių organizacijų funkcijų turėtų būti buvusių ir esamų nuteistųjų artimųjų savitarpio pagalbos grupių inicijavimas, kūrimas ir palaikymas. Tokios grupės būtų gera paramos priemonė artimiesiems, kurie įgytų daugiau psichologinės stiprybės emociškai palaikydami savo teistus artimuosius.

Viena iš paramos krypčių turėtų būti savitarpio pagalbos grupių ir kitokios pagalbos artimiesiems metodikos kūrimas. Toks metodikos kūrimas turėtų vykti panaudojant veiklos tyrimo metodikos elementus, kai metodika kuriama atliekant praktinius veiksmus, t.y. jau telkiant savitarpio pagalbos grupes. Pataisos inspekcija turėtų plėsti savo funkcijas į didesnę lankymąsi nuteistųjų šeimose, kurios būtų informuojamos apie savitarpio pagalbos grupes, inicijuotas nevyriausybinesse organizacijose. Buvusių nuteistųjų šeimos taip pat galima informuoti panaudojant informacinius lankstinukus, spaudą, kitas informacijos priemones bei panaudojant pačių klientų, nuteistųjų, neformalų informacinį tinklą.

Svarbu būtų tai, kad artimieji pasidalytų savo gerąja patirtimi, kaip jie emociškai ir galbūt materialiai paremia savo teistus artimuosius. Nuteistiesiems būtina ir profesionali specialistų - darbo rinkos mokymų ir konsultavimo tarnybos, kitų socialinių įstaigų psichologų, socialinių darbuotojų, juristų ir pan. parama.

Nors darbas su artimaisiais yra vienas esminių veiksmų, būtina palaikymo veiklą nukreipti ir į darbdavius, kurie yra vienaip ar kitaip motyvuoti įdarbinti naujus darbuotojus, buvusius nuteistuosius. Ruošiant darbdavį, būtina siekti keisti jo požiūrį į nuteistuosius, suteikti juridinę informaciją, mokytį bendravimo ir integracijos į kolektyvą būdų, mokytį numatyti pavojus ir išvelgti jų prevencijos galimybes. Siekti įtikinti darbdavį, kad galima ir būtina suteikti nuteistajam į(si)darbinimo šansą. Svarbu aptarti sąlygas ir taisykles iš anksto. Darbas su darbdaviu neturėtų apsiriboti tik iki į(si)darbinimo, būtina palaikyti tiek jį patį, tiek nuteistąjį bei darbo kolektyvą ir vėliau, jau buvusiam nuteistajam įsidarbinus.

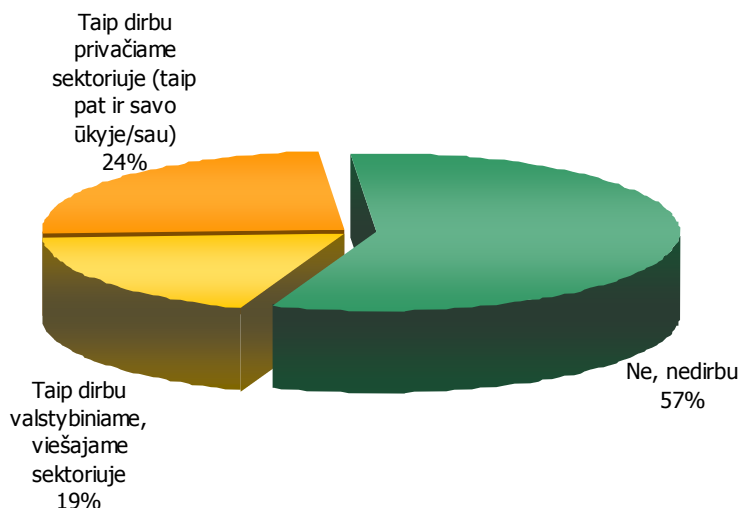
Plėtodama darbą su darbdaviais, Pataisos inspekcija turėtų reguliariai rengti buvusių nuteistųjų susitikimus su potencialiais ir esamais darbdaviais. Tokiuose susitikimuose labai prasminga jau įdarbinusių buvusius nuteistuosius darbdavių pasidalijimas gerąja patirtimi bei pačių buvusių nuteistųjų pasidalijimas savo asmenine integracijos į darbo rinką patirtimi. Tokie patirties pasidalijimo susitikimai turėtų būti reguliarūs, galėtų virsti tradicija, kada keičiamos nuostatos, priimami į(si)darbinimo sprendimai. Tokie gerosios patirties pasidalijimo susitikimai turėtų būti skleidžiami panaudojant žiniasklaidos priemones.

Svarbi veikla būtų duomenų bazės kūrimas, joje būtų kaupiama informacija apie gerąją buvusių nuteistųjų į(si)darbinimo patirtį, taip pat būtų kaupiama metodinė informacija apie buvusių nuteistųjų, jų artimųjų, specialistų mokymus, informacines-komunikacines struktūras. Tokia duomenų bazė būtų puiki priemonė kurti ir plėtoti informacinį-komunikacinį tarpinstitucinį tinklą, kuriame įvairios institucijos galėtų operuoti ta pačia medžiaga, informacija.

Vyresnio amžiaus (55-74 metų) asmenų apklausos suminiai duomenys

1. Vyresnio amžiaus žmonių darbinė padėtis

Paveikslas 1 „Ar Jūs dirbate?“ (n=479)



Lentelė 6 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=205)	Moteris (n=274)	Viso: (n=479)
		%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	18,1%	19,5%	18,9%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	29,0%	20,4%	24,1%
	Ne, nedirbu	53,0%	60,1%	57,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 7 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=188)	55-64. (n=155)	65-74. (n=136)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	26,1%	24,2%	2,7%	18,9%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	41,0%	24,2%	0,6%	24,1%
	Ne, nedirbu	32,9%	51,6%	96,7%	57,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 8 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/Pagrindinis (n=102)	Bendras vidurinis (n=132)	Aukštesnysis/ Povidurinis (n=138)	Aukštasis (n=108)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	5,1%	14,5%	15,3%	41,8%	18,9%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	6,7%	22,1%	39,1%	23,8%	24,1%
	Ne, nedirbu	88,3%	63,4%	45,5%	34,4%	57,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 9 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	15,0%	80,4%	43,3%	28,7%	0,0%	0,0%	0,0%	18,9%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	85,0%	19,6%	56,7%	71,3%	0,0%	0,0%	0,0%	24,1%
	Ne, nedirbu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	57,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

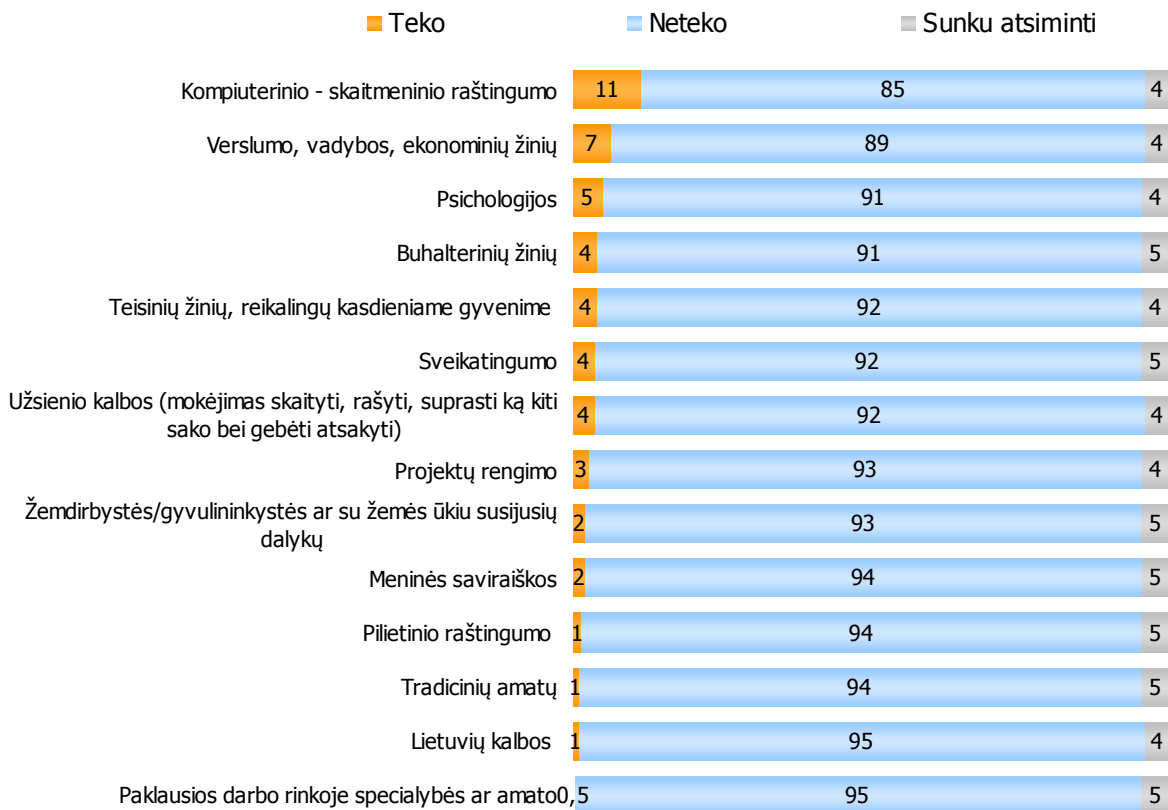
Lentelė 10 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601-800 Lt (n=134)	801-1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	10,5%	11,2%	30,1%	35,7%	14,0%	18,9%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	14,9%	14,6%	25,2%	46,7%	37,0%	24,1%
	Ne, nedirbu	74,5%	74,2%	44,6%	17,6%	49,0%	57,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

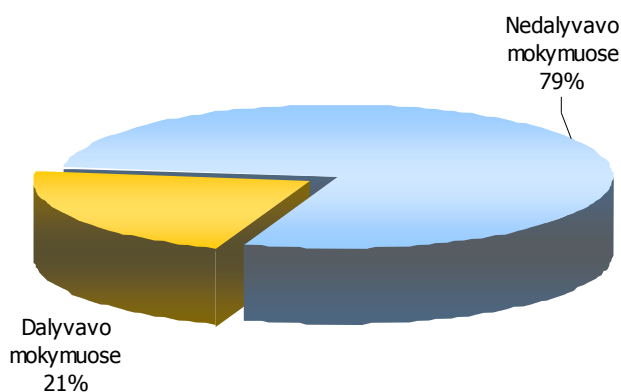
Lentelē 11 „Ar Jūs dirbate?” (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

2. Vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimas mokymuose

Paveikslas 2 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=479)



Paveikslas 3 Dalyvavimas mokymuose, (n=479)



Lentelė 14 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=205)	Moteris (n=274)	Viso: (n=479)
		%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,5%	1,1%	0,9%
	Neteko	94,9%	95,1%	95,0%
	Sunku atsiminti	4,6%	3,7%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	7,4%	14,2%	11,3%
	Neteko	88,0%	82,1%	84,6%
	Sunku atsiminti	4,6%	3,7%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	4,9%	7,7%	6,5%
	Neteko	91,0%	88,1%	89,4%
	Sunku atsiminti	4,0%	4,2%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Teisnių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	2,8%	4,7%	3,9%
	Neteko	92,6%	91,1%	91,8%
	Sunku atsiminti	4,6%	4,2%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,5%	2,2%	1,4%
	Neteko	94,4%	93,7%	94,0%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,2%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	0,6%	2,9%	1,9%
	Neteko	93,8%	93,4%	93,6%
	Sunku atsiminti	5,6%	3,7%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	0,5%	6,0%	3,7%
	Neteko	94,4%	89,8%	91,8%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,2%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	2,8%	6,9%	5,1%
	Neteko	92,1%	89,4%	90,6%
	Sunku atsiminti	5,1%	3,7%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,6%	0,4%	0,5%
	Neteko	94,3%	95,4%	95,0%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,2%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	1,4%	3,4%	2,6%
	Neteko	93,5%	92,5%	93,0%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,0%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

		Lytis		
		Vyras (n=205)	Moteris (n=274)	Viso: (n=479)
		%	%	%
Buhalterinių žinių	Teko	1,4%	6,0%	4,0%
	Neteko	93,5%	89,5%	91,2%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,4%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	0,3%	1,3%	0,9%
	Neteko	94,6%	94,3%	94,4%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,4%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	2,9%	1,3%	2,0%
	Neteko	92,0%	94,3%	93,3%
	Sunku atsiminti	5,1%	4,4%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 15 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=188)	55-64. (n=155)	65-74. (n=136)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,6%	1,4%	0,6%	0,9%
	Neteko	95,0%	93,7%	96,6%	95,0%
	Sunku atsiminti	4,3%	4,9%	2,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	13,7%	16,3%	2,3%	11,3%
	Neteko	82,6%	78,1%	94,9%	84,6%
	Sunku atsiminti	3,7%	5,6%	2,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	9,3%	8,9%	0,0%	6,5%
	Neteko	87,6%	84,7%	97,1%	89,4%
	Sunku atsiminti	3,1%	6,4%	2,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	5,0%	6,0%	0,0%	3,9%
	Neteko	90,7%	88,4%	97,1%	91,8%
	Sunku atsiminti	4,3%	5,6%	2,9%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,6%	3,7%	0,0%	1,4%
	Neteko	95,0%	90,0%	97,1%	94,0%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,3%	2,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	1,2%	3,8%	0,6%	1,9%
	Neteko	94,4%	90,0%	96,6%	93,6%

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=188)	55-64. (n=155)	65-74. (n=136)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,2%	2,9%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	3,1%	7,5%	0,0%	3,7%
	Neteko	92,5%	86,2%	97,1%	91,8%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,3%	2,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	6,8%	7,5%	0,0%	5,1%
	Neteko	89,4%	86,2%	97,1%	90,6%
	Sunku atsiminti	3,7%	6,3%	2,9%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,6%	0,8%	0,0%	0,5%
	Neteko	95,0%	92,9%	97,1%	95,0%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,3%	2,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	3,7%	3,0%	0,5%	2,6%
	Neteko	92,5%	90,7%	96,0%	93,0%
	Sunku atsiminti	3,7%	6,3%	3,4%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko	3,7%	7,5%	0,5%	4,0%
	Neteko	91,9%	86,2%	96,0%	91,2%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,3%	3,4%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	1,2%	0,8%	0,5%	0,9%
	Neteko	94,4%	92,9%	96,0%	94,4%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,3%	3,4%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	2,5%	2,2%	1,0%	2,0%
	Neteko	93,2%	91,5%	95,5%	93,3%
	Sunku atsiminti	4,3%	6,3%	3,4%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 16 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/Pag rindinis (n=102)	Bendras vidurinis (n=132)	Aukstesnysis /Povidurinis (n=138)	Aukštasis (n=108)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,0%	0,0%	0,9%	2,8%	0,9%
	Neteko	96,4%	95,9%	96,1%	91,3%	95,0%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	3,0%	5,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	0,0%	5,6%	13,1%	26,6%	11,3%
	Neteko	96,4%	90,3%	83,8%	67,6%	84,6%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	3,1%	5,8%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	0,0%	1,8%	5,9%	19,4%	6,5%
	Neteko	96,4%	94,1%	90,2%	75,8%	89,4%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	3,9%	4,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisnių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	0,0%	0,0%	4,2%	12,0%	3,9%
	Neteko	96,4%	95,9%	91,9%	82,1%	91,8%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	3,9%	5,9%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	0,0%	2,6%	3,1%	1,4%
	Neteko	96,4%	95,9%	92,8%	90,9%	94,0%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	5,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	0,0%	0,0%	1,7%	6,2%	1,9%
	Neteko	96,4%	95,9%	94,5%	86,9%	93,6%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	3,8%	6,9%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	0,0%	0,0%	6,0%	8,6%	3,7%
	Neteko	96,4%	95,9%	89,4%	85,5%	91,8%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	5,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	0,0%	0,0%	4,3%	17,3%	5,1%
	Neteko	96,4%	95,9%	91,1%	77,8%	90,6%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	4,8%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,0%	0,9%	0,0%	1,1%	0,5%
	Neteko	96,4%	95,0%	95,4%	93,0%	95,0%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	5,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	0,7%	0,9%	0,0%	9,7%	2,6%
	Neteko	95,7%	95,0%	95,4%	84,7%	93,0%

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/Pag rindinis (n=102)	Bendras vidurinis (n=132)	Aukstesnysis /Pavidurinis (n=138)	Aukštasis (n=108)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	5,6%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko	0,7%	0,9%	7,7%	6,4%	4,0%
	Neteko	95,7%	95,0%	87,7%	86,9%	91,2%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	6,7%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	0,7%	0,0%	0,8%	2,2%	0,9%
	Neteko	95,7%	95,9%	94,5%	91,1%	94,4%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	6,7%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	1,4%	0,9%	1,7%	4,2%	2,0%
	Neteko	95,0%	95,0%	93,7%	89,1%	93,3%
	Sunku atsiminti	3,6%	4,1%	4,6%	6,7%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 17 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengetės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=206)	Nedirbu (n=273)	Viso: (n=479)
		%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	1,1%	0,7%	0,9%
	Neteko	93,1%	96,5%	95,0%
	Sunku atsiminti	5,8%	2,8%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	19,8%	4,9%	11,3%
	Neteko	75,0%	91,9%	84,6%
	Sunku atsiminti	5,3%	3,2%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	12,3%	2,2%	6,5%
	Neteko	82,4%	94,6%	89,4%
	Sunku atsiminti	5,3%	3,2%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	8,5%	0,4%	3,9%
	Neteko	85,7%	96,4%	91,8%
	Sunku atsiminti	5,8%	3,2%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	2,8%	0,4%	1,4%
	Neteko	90,3%	96,8%	94,0%
	Sunku atsiminti	6,9%	2,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

		Užimtumas		
		Dirbu (n=206)	Nedirbu (n=273)	Viso: (n=479)
		%	%	%
Meninės saviraiškos	Teko	3,4%	0,7%	1,9%
	Neteko	89,7%	96,5%	93,6%
	Sunku atsiminti	6,9%	2,8%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	7,9%	0,4%	3,7%
	Neteko	85,7%	96,4%	91,8%
	Sunku atsiminti	6,3%	3,2%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	10,8%	0,9%	5,1%
	Neteko	83,4%	95,9%	90,6%
	Sunku atsiminti	5,8%	3,2%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,6%	0,4%	0,5%
	Neteko	93,1%	96,4%	95,0%
	Sunku atsiminti	6,3%	3,2%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	5,6%	0,3%	2,6%
	Neteko	88,6%	96,2%	93,0%
	Sunku atsiminti	5,8%	3,5%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko	7,9%	1,1%	4,0%
	Neteko	85,7%	95,4%	91,2%
	Sunku atsiminti	6,3%	3,5%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	1,7%	0,3%	0,9%
	Neteko	91,9%	96,2%	94,4%
	Sunku atsiminti	6,3%	3,5%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	3,9%	0,5%	2,0%
	Neteko	89,7%	96,0%	93,3%
	Sunku atsiminti	6,3%	3,5%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 18 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,0%	2,2%	2,2%	0,0%	0,4%	0,0%	10,1%	0,9%
	Neteko	100,0%	89,7%	88,6%	96,1%	96,5%	100,0%	80,0%	95,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	9,2%	3,9%	3,1%	0,0%	10,0%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	15,0%	35,8%	31,0%	5,3%	3,1%	12,5%	0,0%	11,3%
	Neteko	85,0%	56,1%	62,2%	90,8%	93,8%	87,5%	80,0%	84,6%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,1%	6,8%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	22,6%	24,1%	16,8%	1,3%	1,7%	4,2%	0,0%	6,5%
	Neteko	77,4%	70,1%	73,9%	94,8%	95,2%	95,8%	80,0%	89,4%
	Sunku atsiminti	0,0%	5,8%	9,2%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	15,0%	20,1%	9,5%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%	3,9%
	Neteko	85,0%	71,8%	81,2%	96,1%	96,9%	97,9%	80,0%	91,8%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	9,2%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	4,5%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	10,1%	1,4%
	Neteko	100,0%	85,2%	81,5%	96,1%	96,9%	100,0%	80,0%	94,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	10,3%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	10,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	0,0%	11,2%	2,4%	0,0%	0,4%	0,0%	10,1%	1,9%
	Neteko	100,0%	80,7%	84,0%	96,1%	96,5%	100,0%	80,0%	93,6%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	13,6%	3,9%	3,1%	0,0%	10,0%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	15,1%	13,4%	14,4%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	3,7%
	Neteko	84,9%	78,5%	74,2%	96,1%	96,3%	100,0%	80,0%	91,8%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	22,6%	24,6%	11,9%	0,0%	0,6%	2,1%	0,0%	5,1%
	Neteko	77,4%	69,6%	76,6%	96,1%	96,3%	97,9%	80,0%	90,6%
	Sunku atsiminti	0,0%	5,8%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,0%	0,0%	2,5%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%	0,5%
	Neteko	100,0%	92,0%	86,1%	96,1%	96,9%	97,9%	80,0%	95,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,1%	0,0%	20,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	7,5%	13,4%	4,6%	1,3%	0,3%	0,0%	0,0%	2,6%

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Neteko	92,5%	80,8%	84,0%	94,8%	96,2%	100,0%	80,0%	93,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	5,8%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko	14,2%	11,2%	14,7%	1,3%	1,5%	0,0%	0,0%	4,0%
	Neteko	85,8%	80,8%	73,9%	94,8%	95,0%	100,0%	80,0%	91,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	0,0%	4,5%	2,5%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,9%
	Neteko	100,0%	87,5%	86,1%	96,1%	96,2%	100,0%	80,0%	94,4%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvuli ninkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko	21,7%	0,0%	4,9%	2,7%	0,7%	0,0%	0,0%	2,0%
	Neteko	78,3%	92,0%	83,7%	93,5%	95,8%	100,0%	80,0%	93,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	8,0%	11,4%	3,9%	3,5%	0,0%	20,0%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 19 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601- 800 Lt (n=134)	801- 1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,7%	0,9%	0,0%	1,8%	1,8%	0,9%
	Neteko	97,4%	96,3%	96,0%	87,1%	94,4%	95,0%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	11,1%	3,8%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	5,6%	10,5%	15,5%	17,4%	10,2%	11,3%
	Neteko	92,5%	86,7%	80,5%	75,0%	82,2%	84,6%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	7,7%	7,7%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	2,0%	3,5%	4,3%	21,1%	10,2%	6,5%
	Neteko	96,1%	93,7%	91,7%	69,6%	84,0%	89,4%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	9,3%	5,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	1,0%	0,9%	6,7%	10,6%	4,1%	3,9%
	Neteko	97,1%	95,4%	89,3%	78,4%	92,1%	91,8%
	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,0%	11,1%	3,8%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	1,8%	1,1%	3,6%	1,8%	1,4%
	Neteko	98,1%	95,4%	93,8%	83,7%	94,4%	94,0%

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601-800 Lt (n=134)	801-1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	5,1%	12,7%	3,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,7%	0,9%	3,4%	5,4%	0,0%	1,9%
	Neteko	97,4%	96,3%	92,7%	81,9%	94,4%	93,6%
Meninės saviraiškos	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	12,7%	5,6%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,0%	2,6%	6,7%	5,4%	5,9%	3,7%
	Neteko	98,1%	93,7%	89,3%	81,9%	90,3%	91,8%
Sveikatingumo	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,0%	12,7%	3,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,0%	2,6%	7,8%	9,0%	12,0%	5,1%
	Neteko	98,1%	94,5%	88,2%	78,4%	84,2%	90,6%
Psichologijos	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,0%	12,7%	3,8%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	1,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
	Neteko	97,1%	95,4%	96,0%	87,3%	96,2%	95,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,0%	12,7%	3,8%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,0%	2,3%	3,3%	1,8%	7,9%	2,6%
	Neteko	98,1%	94,9%	91,9%	85,6%	88,3%	93,0%
Projektų rengimo	Sunku atsiminti	1,9%	2,8%	4,7%	12,7%	3,8%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,0%	4,9%	4,5%	5,4%	7,9%	4,0%
	Neteko	98,1%	91,4%	90,8%	81,9%	88,2%	91,2%
Buhalterinių žinių	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,7%	12,7%	3,8%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,0%	1,4%	2,2%	0,0%	0,0%	0,9%
	Neteko	98,1%	94,9%	93,1%	87,3%	96,2%	94,4%
Tradicinių amatų	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,7%	12,7%	3,8%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,6%	1,4%	1,1%	3,6%	5,9%	2,0%
	Neteko	97,5%	94,9%	94,2%	83,8%	90,3%	93,3%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Sunku atsiminti	1,9%	3,7%	4,7%	12,7%	3,8%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,0%	1,4%	1,1%	3,6%	5,9%	2,0%
	Neteko	97,5%	94,9%	94,2%	83,8%	90,3%	93,3%

Lentelė 20 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=399)	Rusas/rusė (n=39)	Lenkas/lenkė (n=30)	Kita (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,3%	2,1%	7,9%	0,0%	0,9%
	Neteko	95,9%	92,2%	88,6%	91,5%	95,0%
	Sunku atsiminti	3,8%	5,8%	3,5%	8,5%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	12,7%	3,0%	7,4%	0,0%	11,3%
	Neteko	83,7%	91,2%	85,1%	91,5%	84,6%
	Sunku atsiminti	3,5%	5,8%	7,5%	8,5%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	7,3%	0,0%	7,9%	0,0%	6,5%
	Neteko	89,2%	94,2%	84,7%	91,5%	89,4%
	Sunku atsiminti	3,6%	5,8%	7,5%	8,5%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdiniame gyvenime	Teko	4,4%	0,0%	3,9%	0,0%	3,9%
	Neteko	91,8%	94,2%	88,6%	91,5%	91,8%
	Sunku atsiminti	3,8%	5,8%	7,5%	8,5%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	1,1%	0,0%	7,9%	0,0%	1,4%
	Neteko	94,5%	94,2%	88,6%	91,5%	94,0%
	Sunku atsiminti	4,4%	5,8%	3,5%	8,5%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	1,8%	2,1%	4,0%	0,0%	1,9%
	Neteko	93,9%	92,2%	92,5%	91,5%	93,6%
	Sunku atsiminti	4,4%	5,8%	3,5%	8,5%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	4,1%	3,0%	0,0%	0,0%	3,7%
	Neteko	91,8%	91,2%	92,5%	91,5%	91,8%
	Sunku atsiminti	4,1%	5,8%	7,5%	8,5%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	5,9%	3,0%	0,0%	0,0%	5,1%
	Neteko	90,3%	91,2%	92,5%	91,5%	90,6%
	Sunku atsiminti	3,8%	5,8%	7,5%	8,5%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
	Neteko	95,3%	94,2%	92,5%	91,5%	95,0%
	Sunku atsiminti	4,1%	5,8%	7,5%	8,5%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko	2,9%	1,8%	0,0%	0,0%	2,6%
	Neteko	93,1%	92,4%	92,5%	91,5%	93,0%
	Sunku atsiminti	4,0%	5,8%	7,5%	8,5%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko	4,4%	1,8%	3,9%	0,0%	4,0%
	Neteko	91,3%	92,4%	88,6%	91,5%	91,2%
	Sunku atsiminti	4,3%	5,8%	7,5%	8,5%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko	0,9%	1,8%	0,0%	0,0%	0,9%
	Neteko	94,8%	92,4%	92,5%	91,5%	94,4%

		Tautybė				
		Lietuviai/lietuvė (n=399)	Rusas/rusė (n=39)	Lenkas/lenkė (n=30)	Kita (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	4,3%	5,8%	7,5%	8,5%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	2,2%	1,8%	0,0%	0,0%	2,0%
	Neteko	93,5%	92,4%	92,5%	91,5%	93,3%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Sunku atsiminti	4,3%	5,8%	7,5%	8,5%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	2,2%	1,8%	0,0%	0,0%	2,0%
	Neteko	93,5%	92,4%	92,5%	91,5%	93,3%

Lentelė 21 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengetės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=152)	2000- 30000 gyv. (n=103)	30000- 180000 gyv. (n=66)	Virš 180 000 gyv. (n=158)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,0%	1,0%	0,0%	2,0%	0,9%
	Neteko	97,8%	94,4%	100,0%	90,7%	95,0%
	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	7,3%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	6,9%	8,6%	19,4%	13,8%	11,3%
	Neteko	90,9%	86,9%	77,0%	80,3%	84,6%
	Sunku atsiminti	2,2%	4,5%	3,5%	5,9%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	3,9%	3,4%	8,8%	10,1%	6,5%
	Neteko	93,9%	93,1%	89,4%	82,6%	89,4%
	Sunku atsiminti	2,2%	3,4%	1,8%	7,3%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	1,5%	3,4%	10,6%	3,6%	3,9%
	Neteko	96,2%	92,0%	89,4%	88,4%	91,8%
	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	8,0%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	1,0%	3,6%	2,2%	1,4%
	Neteko	97,8%	94,4%	94,7%	89,8%	94,0%
	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	1,8%	7,9%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	1,5%	1,1%	3,6%	2,0%	1,9%
	Neteko	96,2%	93,3%	96,4%	90,1%	93,6%
	Sunku atsiminti	2,2%	5,6%	0,0%	7,9%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	1,5%	3,3%	10,6%	3,0%	3,7%
	Neteko	96,2%	92,1%	89,4%	88,4%	91,8%
	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	8,7%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	3,1%	5,6%	10,6%	4,5%	5,1%
	Neteko	94,7%	91,0%	89,4%	86,9%	90,6%
	Sunku atsiminti	2,2%	3,4%	0,0%	8,7%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%
	Neteko	96,2%	95,4%	100,0%	91,3%	95,0%

		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=152)	2000- 30000 gyv. (n=103)	30000- 180000 gyv. (n=66)	Virš 180 000 gyv. (n=158)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	8,7%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	3,9%	2,2%	5,3%	0,4%	2,6%
	Neteko	93,9%	94,4%	94,7%	90,4%	93,0%
Projektų rengimo	Sunku atsiminti	2,2%	3,4%	0,0%	9,2%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	2,2%	2,3%	8,9%	4,9%	4,0%
	Neteko	95,5%	93,1%	91,1%	85,9%	91,2%
Buhalterinių žinių	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	9,2%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	0,8%	1,1%	0,0%	1,2%	0,9%
	Neteko	97,0%	94,3%	100,0%	89,6%	94,4%
Tradicinių amatų	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	9,2%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	4,2%	2,3%	0,0%	0,4%	2,0%
	Neteko	93,5%	93,1%	100,0%	90,4%	93,3%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Sunku atsiminti	2,2%	4,6%	0,0%	9,2%	4,7%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko	4,2%	2,3%	0,0%	0,4%	2,0%
	Neteko	93,5%	93,1%	100,0%	90,4%	93,3%

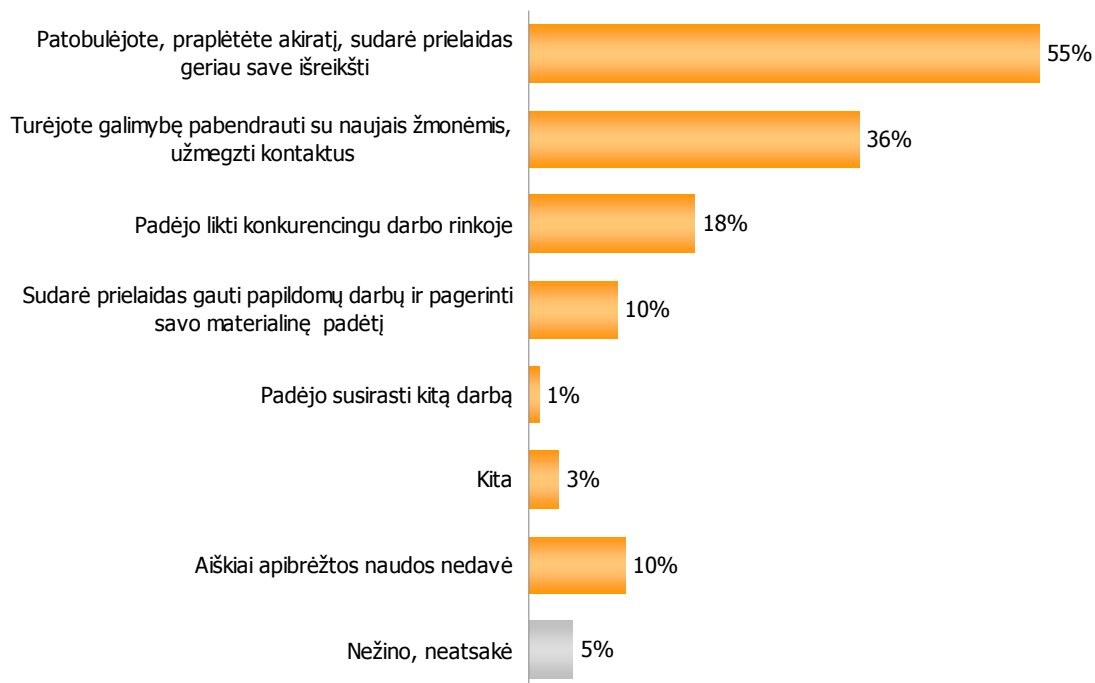
Lentelė 22 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Apskritis										
		Alytaus (n=37)	Kauno (n=88)	Klaipėdos (n=43)	Marijampolės (n=24)	Panevėžio (n=30)	Šiaulių (n=45)	Tauragės (n=21)	Telšių (n=18)	Utenos (n=32)	Vilniaus (n=141)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,0%	0,9%
	Neteko	96,8%	95,6%	97,2%	95,1%	97,4%	100,0%	94,5%	100,0%	100,0%	89,8%	95,0%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	4,9%	2,6%	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	7,3%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko	3,2%	11,9%	2,8%	19,4%	7,9%	2,6%	11,1%	25,0%	22,2%	13,5%	11,3%
	Neteko	93,7%	83,8%	94,5%	70,9%	89,5%	97,4%	88,9%	75,0%	74,1%	80,0%	84,6%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	9,7%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	3,7%	6,5%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko	0,0%	6,4%	0,0%	0,0%	3,9%	10,5%	5,5%	0,0%	22,2%	8,2%	6,5%
	Neteko	96,8%	89,3%	97,2%	95,1%	93,4%	89,5%	94,5%	100,0%	74,1%	84,5%	89,4%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	4,9%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%	3,7%	7,3%	4,1%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko	3,2%	2,7%	0,0%	4,8%	3,9%	5,3%	5,5%	0,0%	11,1%	4,1%	3,9%
	Neteko	93,7%	93,0%	97,2%	90,3%	93,4%	94,7%	88,9%	100,0%	88,9%	87,8%	91,8%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	4,9%	2,6%	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	8,1%	4,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	0,0%	6,5%	3,3%	2,5%	1,4%
	Neteko	96,8%	95,6%	97,2%	95,1%	93,4%	97,4%	94,5%	93,5%	96,7%	89,5%	94,0%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	4,9%	6,6%	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	8,0%	4,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko	0,0%	4,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	0,0%	6,4%	0,0%	2,2%	1,9%
	Neteko	96,8%	91,6%	97,2%	95,1%	97,4%	97,4%	94,5%	93,6%	96,7%	89,8%	93,6%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	4,9%	2,6%	0,0%	5,5%	0,0%	3,3%	8,0%	4,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	0,0%	5,3%	0,0%	4,8%	3,9%	2,6%	0,0%	12,9%	10,7%	2,5%	3,7%
	Neteko	96,8%	90,3%	97,2%	90,3%	93,4%	97,4%	94,5%	87,1%	89,3%	88,7%	91,8%
	Sunku atsiminti	3,2%	4,4%	2,8%	4,9%	2,6%	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	8,8%	4,6%

[illegible]

3. Mokymų naudingumo vertinimas

Paveikslas 4 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (n=102)



Kita: Padėjo išvažiavus į kelionę, naudinga pačiam, Savo poreikiams patenkinti

Lentelė 23 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=34)	Moteris (n=68)	Viso: (n=102)
		%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	16,2%	19,0%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	38,8%	63,6%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	11,5%	8,7%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	32,4%	37,6%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	3,4%	0,0%	1,1%
	Kita	3,0%	3,5%	3,3%
	Aiščiai apibrėžtos naudos nedavė	21,7%	4,6%	10,4%
	Nenurodė	8,5%	2,9%	4,8%
Viso:		100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 24 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=50)	55-64. (n=47)	65-74. (n=5)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	23,3%	14,6%	0,0%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	53,5%	61,7%	14,9%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	4,7%	14,6%	13,4%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	32,6%	41,8%	14,9%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	2,3%	0,0%	0,0%	1,1%
	Kita	4,7%	2,2%	0,0%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	9,3%	9,5%	28,4%	10,4%
	Nenurodė	2,3%	4,8%	28,4%	4,8%

Lentelė 25 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis (n=1)	Pagrindini s (n=11)	Bendras vidurinis (n=33)	Povidurini s (n=57)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	0,0%	0,0%	7,1%	28,5%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	0,0%	17,9%	56,1%	63,3%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	50,0%	0,0%	17,3%	6,0%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	0,0%	53,5%	34,9%	33,9%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	1,1%
	Kita	0,0%	10,7%	6,6%	0,0%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	0,0%	10,7%	12,9%	9,1%	10,4%
	Nenurodė	50,0%	17,9%	0,0%	3,9%	4,8%

Lentelė 26 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=80)	Nedirbu (n=23)	Viso: (n=102)
		%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	23,2%	0,0%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	61,1%	34,6%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	10,0%	8,3%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	37,7%	29,4%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	1,5%	0,0%	1,1%
	Kita	2,9%	4,6%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	10,0%	11,8%	10,4%
	Nenurodė	0,0%	21,6%	4,8%

Lentelė 27 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadovas , įmonės savininkas (n=7)	Tarnautojas (n=35)	Specialistas (n=32)	Darbininkas (n=6)	Pensininkas (n=12)	Bedarbis (n=9)	Namų šeimininkė (n=1)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	17,1%	26,8%	24,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	68,1%	63,1%	64,9%	20,0%	0,0%	25,8%	50,6%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	34,1%	0,0%	13,9%	20,0%	0,0%	15,5%	0,0%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	34,0%	39,6%	32,3%	60,0%	0,0%	25,8%	25,3%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	0,0%	0,0%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	Kita	0,0%	3,3%	3,7%	0,0%	0,0%	0,0%	11,3%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	15,0%	10,1%	10,6%	0,0%	0,0%	12,3%	12,8%	10,4%
	Nenurodė	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,4%	12,7%	4,8%

Lentelė 28 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=13)	601-800 Lt (n=18)	801-1100 Lt (n=26)	1101 Lt ir daugiau (n=31)	Nenurodė (n=15)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	9,2%	0,0%	31,6%	26,5%	7,1%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	27,6%	55,8%	68,4%	55,9%	54,0%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	14,9%	0,0%	13,8%	10,5%	8,0%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	43,1%	51,5%	36,2%	29,5%	23,0%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	0,0%	1,1%
	Kita	17,4%	0,0%	0,0%	3,8%	0,0%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	15,5%	10,3%	0,0%	7,5%	30,1%	10,4%
	Nenurodė	0,0%	8,2%	4,6%	3,4%	7,9%	4,8%

Lentelė 29 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=92)	Rusas/rusė (n=5)	Lenkas/lenkė (n=5)	Kita (n=1)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	17,8%	0,0%	25,7%	100,0%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	57,9%	23,4%	25,7%	100,0%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	9,5%	23,4%	0,0%	0,0%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	34,2%	39,1%	51,5%	100,0%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	Kita	1,3%	23,4%	22,8%	0,0%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	11,6%	0,0%	0,0%	0,0%	10,4%
	Nenurodė	4,6%	14,2%	0,0%	0,0%	4,8%

Lentelė 30 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=18)	2000- 30000 gyv. (n=18)	30000- 180000 gyv. (n=21)	Virš 180 000 gyv. (n=45)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	13,0%	13,1%	16,7%	22,8%	18,1%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	52,0%	55,9%	55,6%	56,1%	55,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	17,0%	13,1%	5,6%	7,2%	9,6%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	26,1%	39,1%	27,8%	42,2%	35,8%
	Padėjo susirasti kitą darbą	6,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	Kita	5,8%	0,0%	0,0%	5,2%	3,3%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	5,8%	5,8%	16,7%	11,1%	10,4%
	Nenurodė	6,5%	5,8%	0,0%	5,9%	4,8%

Lentelė 31 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Apskritis										
		Alytaus (n=4)	Kauno (n=23)	Klaipėdos (n=3)	Marijampolės (n=7)	Panevėžio (n=2)	Šiaulių (n=8)	Tauragės (n=4)	Telšių (n=5)	Utenos (n=11)	Vilniaus (n=35)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	0,0 %	19,7 %	0,0 %	16,6 %	100,0 %	28,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	23,2 %	18,1 %
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	33,2 %	63,3 %	0,0 %	50,1 %	100,0 %	14,4 %	83,2 %	51,5 %	60,2 %	60,1 %	55,2 %
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	33,5 %	10,2 %	0,0 %	0,0 %	50,0 %	14,4 %	16,8 %	0,0 %	10,2 %	6,0 %	9,6 %
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	33,2 %	19,2 %	38,6 %	33,3 %	0,0 %	71,5 %	27,7 %	77,2 %	10,3 %	45,5 %	35,8 %
	Padėjo susirasti kitą darbą	0,0 %	5,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,1 %
	Kita	0,0 %	0,0 %	38,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	6,4 %	3,3 %
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	0,0 %	18,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	29,6 %	8,4 %	10,4 %
	Nenurodė	0,0 %	3,4 %	23,2 %	16,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	22,8 %	0,0 %	3,4 %	4,8 %

4. Mokymų vyresnio amžiaus žmonėms organizatorius

Paveikslas 5 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (n=102)



Kita valstybinė įstaiga: "Bibliotekos pažangai" projektas, kurčiųjų ugdymo centras, ŽŪM ministerija, valstybės tarnautojų mokymai

Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones: kultūros centras, draugija, gydytojų draugija

Kita nevyriausybinių organizacija: Moterų užimtumo ir informacijos centras, biblioteka

Kita įmonė ar įstaiga: privatus asmuo

Lentelė 32 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=34)	Moteris (n=68)	Viso: (n=102)
		%	%	%
	Universitetas	6,0%	13,8%	11,2%
	Kolegija	0,0%	5,2%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	3,4%	5,2%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	3,4%	5,2%	4,6%
	Darbo birža	6,8%	6,9%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	29,8%	38,1%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	21,3%	15,6%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	9,8%	8,7%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	4,6%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	3,0%	6,9%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	6,4%	11,6%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	0,0%	1,7%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	8,1%	6,4%	7,0%
	Nenurodė	11,9%	2,9%	5,9%

Lentelė 33 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=50)	55-64. (n=47)	65-74. (n=5)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%
	Universitetas	14,0%	9,5%	0,0%	11,2%
	Kolegija	0,0%	7,6%	0,0%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	4,7%	5,1%	0,0%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	4,7%	5,1%	0,0%	4,6%
	Darbo birža	9,3%	5,1%	0,0%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	39,5%	34,8%	0,0%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	18,6%	16,8%	13,4%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	11,6%	7,3%	0,0%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	5,1%	14,9%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	7,0%	4,8%	0,0%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	7,0%	12,3%	14,9%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	2,3%	0,0%	0,0%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	2,3%	9,5%	28,4%	7,0%
	Nenurodė	4,7%	4,8%	28,4%	5,9%

Lentelė 34 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis (n=1)	Pagrindinis (n=11)	Bendras vidurinis (n=33)	Povidurinis (n=57)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%
	Universitetas	0,0%	10,7%	3,5%	16,1%	11,2%
	Kolegija	0,0%	0,0%	7,1%	2,1%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	0,0%	0,0%	0,0%	8,3%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	0,0%	10,7%	3,5%	4,1%	4,6%
	Darbo birža	0,0%	32,1%	7,1%	2,1%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	0,0%	0,0%	31,8%	45,1%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	50,0%	10,7%	20,8%	16,1%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	0,0%	10,7%	3,5%	12,2%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	0,0%	7,1%	1,4%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	0,0%	0,0%	7,1%	6,0%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	0,0%	17,9%	13,7%	6,2%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	0,0%	0,0%	3,5%	0,0%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	0,0%	0,0%	9,0%	7,3%	7,0%
	Nenurodė	50,0%	17,9%	3,5%	3,9%	5,9%

Lentelė 35 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=80)	Nedirbu (n=23)	Viso: (n=102)
		%	%	%
	Universitetas	14,4%	0,0%	11,2%
	Kolegija	3,0%	5,2%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	4,4%	5,2%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	5,9%	0,0%	4,6%
	Darbo birža	5,9%	10,3%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	43,9%	5,2%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	21,6%	3,1%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	8,7%	10,3%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	13,9%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	5,7%	5,2%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	11,6%	3,5%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	1,5%	0,0%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	4,3%	16,4%	7,0%
	Nenurodė	1,5%	21,6%	5,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 36 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadova s, įmonės savininkas (n=7)	Tarnautojas (n=35)	Specialistas (n=32)	Darbininkas (n=6)	Pensininkas (n=12)	Bedarbis (n=9)	Namų šeimininkė (n=1)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Universitetas	32,1%	6,7%	17,9%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	11,2%
	Kolegija	0,0%	0,0%	7,4%	0,0%	9,6%	0,0%	0,0%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	0,0%	3,4%	7,4%	0,0%	0,0%	12,7%	0,0%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	17,1%	3,3%	7,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%
	Darbo birža	17,1%	0,0%	3,7%	40,0%	0,0%	25,3%	0,0%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	33,8%	63,5%	32,7%	0,0%	9,6%	0,0%	0,0%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	34,1%	9,7%	35,9%	0,0%	5,8%	0,0%	0,0%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	0,0%	10,1%	7,0%	20,0%	0,0%	25,3%	0,0%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%	12,8%	100,0%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	0,0%	3,3%	10,6%	0,0%	9,6%	0,0%	0,0%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	34,1%	6,7%	14,3%	0,0%	6,5%	0,0%	0,0%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	0,0%	3,4%	3,3%	20,0%	21,9%	11,3%	0,0%	7,0%
	Nenurodė	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	30,4%	12,7%	0,0%	5,9%

Lentelė 37 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=13)	601-800 Lt (n=18)	801-1100 Lt (n=26)	1101 Lt ir daugiau (n=31)	Nenurodė (n=15)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%	%
	Universitetas	9,2%	6,5%	9,1%	10,9%	23,0%	11,2%
	Kolegija	9,3%	0,0%	9,2%	0,0%	0,0%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	0,0%	19,3%	0,0%	3,8%	0,0%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	0,0%	12,9%	4,6%	3,8%	0,0%	4,6%
	Darbo birža	18,4%	12,9%	9,2%	0,0%	0,0%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	0,0%	38,6%	54,1%	49,1%	0,0%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	24,0%	12,9%	18,4%	21,8%	7,1%	17,5%

	Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
	Iki 600 Lt (n=13)	601-800 Lt (n=18)	801- 1100 Lt (n=26)	1101 Lt ir daugiau (n=31)	Nenur odė (n=15)	Viso: (n=102)
	%	%	%	%	%	%
Kita valstybinė įstaiga	9,2%	0,0%	9,2%	0,0%	38,9%	9,0%
Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	15,5%	6,5%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%
Kita nevyriausybinių organizacija	9,2%	0,0%	4,6%	3,8%	15,1%	5,6%
Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	9,2%	4,3%	4,6%	18,5%	8,0%	9,8%
Kita įmonė ar įstaiga	0,0%	0,0%	4,6%	0,0%	0,0%	1,1%
Nežino, neprisimena kas organizavo	14,4%	3,9%	4,6%	3,8%	15,1%	7,0%
Nenurodė	0,0%	8,2%	4,6%	3,4%	15,9%	5,9%

Lentelė 38 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=92)	Rusas/rusė (n=5)	Lenkas/lenkė (n=5)	Kita (n=1)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%
	Universitetas	11,2%	23,4%	0,0%	0,0%	11,2%
	Kolegija	3,9%	0,0%	0,0%	0,0%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%
	Darbo birža	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	36,9%	23,4%	25,7%	0,0%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	18,4%	0,0%	0,0%	100,0%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	10,1%	0,0%	0,0%	0,0%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	1,3%	15,8%	25,9%	0,0%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	6,2%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	8,4%	23,4%	25,7%	0,0%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	5,3%	23,4%	22,8%	0,0%	7,0%
	Nenurodė	5,8%	14,2%	0,0%	0,0%	5,9%

Lentelė 39 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=18)	2000- 30000 gyv. (n=18)	30000- 180000 gyv. (n=21)	Virš 180 000 gyv. (n=45)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%
	Universitetas	31,8%	0,0%	5,5%	10,1%	11,2%
	Kolegija	6,5%	0,0%	0,0%	5,2%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	19,5%	6,6%	0,0%	0,0%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	6,5%	6,6%	5,5%	2,6%	4,6%
	Darbo birža	13,0%	13,1%	5,5%	2,6%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	39,0%	26,1%	50,0%	30,6%	35,3%
	Darbdavys - privati įstaiga	3,9%	13,1%	16,7%	25,1%	17,5%
	Kita valstybinė įstaiga	13,0%	12,3%	16,7%	2,6%	9,0%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	0,0%	0,0%	7,0%	3,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	0,0%	5,8%	16,7%	2,6%	5,6%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	0,0%	11,0%	0,0%	17,9%	9,8%
	Kita įmonė ar įstaiga	0,0%	6,5%	0,0%	0,0%	1,1%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	12,3%	18,9%	0,0%	3,3%	7,0%
	Nenurodė	6,5%	12,3%	0,0%	5,9%	5,9%

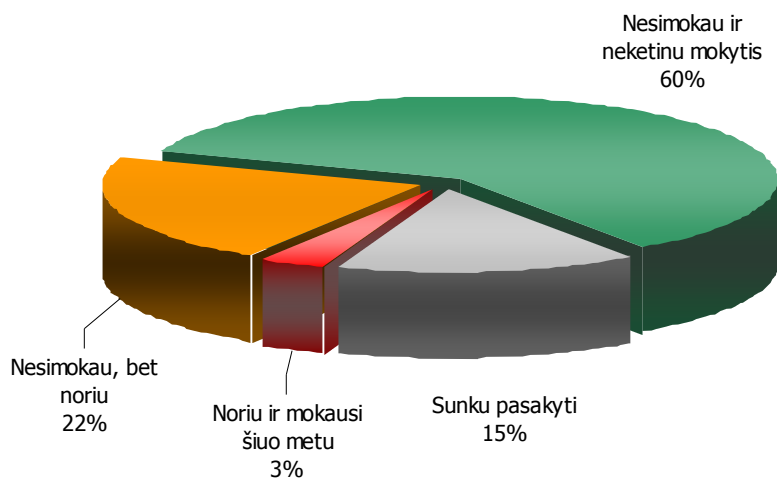
Lentelė 40 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Apskritis										
		Alytaus (n=4)	Kauno (n=23)	Klaipėdos (n=3)	Marijamp olės (n=7)	Panevėžio (n=2)	Šiaulių (n=8)	Tauragės (n=4)	Telšių (n=5)	Utenos (n=11)	Vilniaus (n=35)	Viso: (n=102)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Universitetas	0,0%	15,2 %	0,0%	16,6 %	0,0%	0,0%	0,0%	25,7 %	29,6 %	6,4%	11,2 %
	Kolegija	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,4 %	0,0%	0,0%	0,0%	6,8%	3,5%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Suaugusiųjų mokymo centras	0,0%	10,1 %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,3 %	3,4%	4,6%
	Darbo rinkos mokymo centras	0,0%	5,1%	0,0%	16,6 %	50,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%	4,6%
	Darbo birža	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0 %	28,5 %	0,0%	25,7 %	10,3 %	3,4%	6,9%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	33,5 %	39,5 %	0,0%	33,3 %	50,0 %	42,9 %	55,5 %	25,7 %	20,5 %	37,2 %	35,3 %
	Darbdavys - privati įstaiga	33,2 %	24,8 %	0,0%	16,6 %	50,0 %	14,3 %	16,8 %	25,9 %	0,0%	16,1 %	17,5 %
	Kita valstybinė įstaiga	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	27,7 %	0,0%	50,0 %	6,8%	9,0%

Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	0,0%	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,7%	3,1%
Kita nevyriausybė organizacija	33,2%	0,0%	0,0%	16,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	19,4%	3,4%	5,6%
Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	0,0%	8,5%	76,8%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13,1%	9,8%
Kita įmonė ar įstaiga	0,0%	5,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Nežino, neprisimena kas organizavo	0,0%	8,5%	0,0%	16,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,2%	8,0%	7,0%
Nenurodė	33,2%	3,4%	23,2%	16,6%	0,0%	0,0%	0,0%	22,8%	0,0%	3,4%	5,9%
Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

5. Vyresnio amžiaus žmonių motyvacija dalyvauti mokymuose

Paveikslas 6 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (n=479)



Lentelė 41 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=205)	Moteris (n=274)	Viso: (n=479)
		%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	2,8%	3,7%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	20,0%	23,0%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	60,6%	58,8%	59,6%
	Sunku pasakyti	16,6%	14,5%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 42 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=188)	55-64. (n=155)	65-74. (n=136)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	4,3%	4,5%	0,6%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	36,6%	19,6%	3,4%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	44,1%	58,4%	82,4%	59,6%
	Sunku pasakyti	14,9%	17,5%	13,7%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 43 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/ Pagrindinis (n=102)	Bendras vidurinis (n=132)	Aukštesn ysis/Povid urinis (n=138)	Aukštasis (n=108)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	0,8%	0,0%	2,6%	10,8%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	2,6%	20,5%	24,2%	38,0%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	87,5%	66,8%	52,0%	34,0%	59,6%
	Sunku pasakyti	9,1%	12,7%	21,2%	17,2%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 44 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=206)	Nedirbu (n=273)	Viso: (n=479)
		%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	7,3%	0,3%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	33,0%	13,2%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	41,6%	73,1%	59,6%
	Sunku pasakyti	18,1%	13,4%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 45 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	15,0%	15,6%	9,5%	0,0%	0,4%	0,0%	0,0%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	28,4%	50,9%	38,0%	18,7%	8,4%	25,5%	39,9%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	42,4%	18,9%	31,0%	61,8%	78,3%	58,7%	50,1%	59,6%
	Sunku pasakyti	14,1%	14,5%	21,5%	19,4%	12,9%	15,8%	10,0%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 46 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601- 800 Lt (n=134)	801- 1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	1,0%	0,6%	8,8%	7,2%	0,0%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	19,7%	16,2%	19,6%	33,1%	29,6%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	67,8%	69,3%	58,6%	40,4%	43,6%	59,6%
	Sunku pasakyti	11,5%	13,9%	13,0%	19,3%	26,9%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 47 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=399)	Rusas/rusė (n=39)	Lenkas/lenkė (n=30)	Kita (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	4,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	22,0%	15,2%	19,7%	37,4%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	58,3%	73,3%	62,4%	49,6%	59,6%
	Sunku pasakyti	15,7%	11,5%	17,9%	13,0%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 48 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

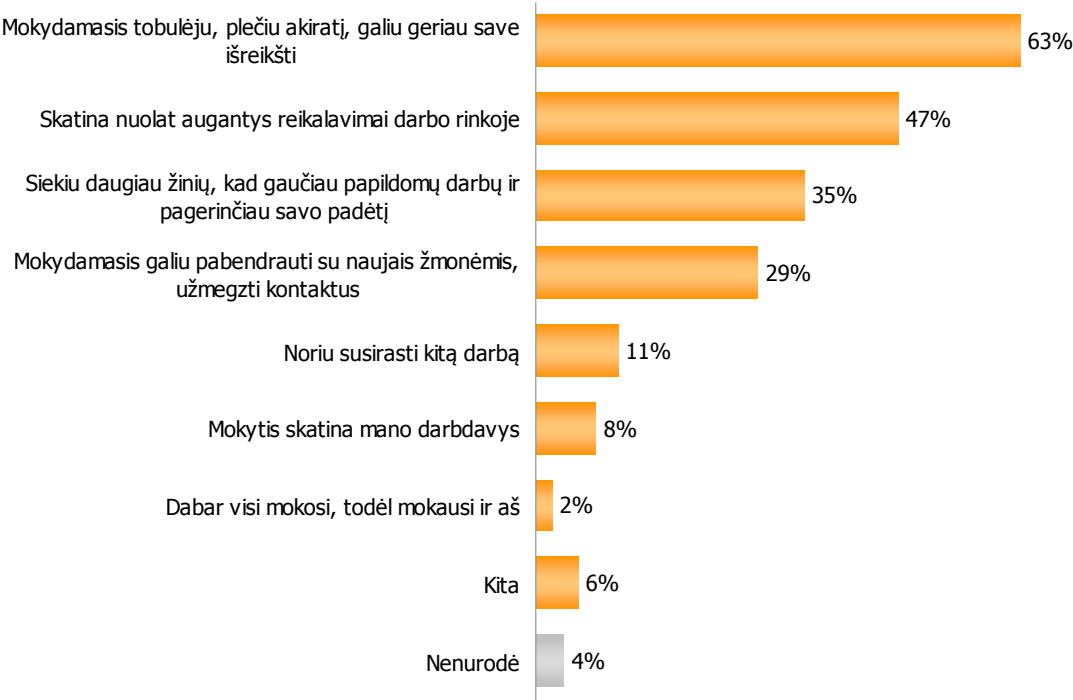
		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=152)	2000- 30000 gyv. (n=103)	30000- 180000 gyv. (n=66)	Virš 180 000 gyv. (n=158)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	2,1%	1,1%	5,3%	5,1%	3,3%
	Nesimokau, bet noriu	14,5%	24,4%	28,3%	24,2%	21,7%
	Nesimokau ir neketinu mokytis	70,6%	56,7%	56,0%	52,3%	59,6%
	Sunku pasakyti	12,9%	17,8%	10,5%	18,3%	15,4%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelē 49 „Ar Jūs norētumēte mokyti, pagilinti jau turimas žinias ir igūdžius, jeigu turētumēte tam galimybū (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turētumēte pakankamai lēšū ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinēse grupēsē)

[illegible]

6. Priežastys dėl kurių vyresnio amžiaus žmonės norėtų mokytis

Paveikslas 7 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=120)



Kita: žinant kalbą, gerai jaučiuos, yra tam noro/ nori daugiau žinoti, dėl išvykimo į užsienį, dėl neturėjimo ką veikti pensijoje, ieškau sau reikalingų kursų

Lentelė 50 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=47)	Moteris (n=93)	Viso: (n=120)
		%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	50,6%	44,9%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	61,8%	63,6%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	34,5%	35,2%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	21,4%	33,7%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	9,7%	11,2%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	2,5%	11,2%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0,0%	3,2%	2,0%
	Kita	1,5%	8,0%	5,5%
	Nenurodė	2,5%	4,3%	3,6%

Lentelė 51 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=77)	55-64. (n=37)	65-74. (n=5)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	48,5%	51,0%	0,0%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	62,1%	63,3%	72,1%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	45,5%	18,2%	0,0%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	28,8%	33,2%	0,0%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	12,1%	9,1%	0,0%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	9,1%	6,3%	0,0%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	1,5%	3,2%	0,0%	2,0%
	Kita	1,5%	12,6%	13,2%	5,5%
	Nenurodė	4,5%	0,0%	14,7%	3,6%

Lentelė 52 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/Pag rindinis (n=3)	Bendras vidurinis (n=27)	Aukštesnysis/ Povidurinis (n=37)	Aukštasis (n=53)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	0,0%	42,7%	41,0%	56,8%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	43,4%	50,4%	65,0%	69,2%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	0,0%	43,2%	41,3%	28,5%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	0,0%	21,6%	38,2%	28,0%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	33,8%	8,6%	9,5%	10,9%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	0,0%	4,3%	9,5%	8,9%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0,0%	0,0%	3,2%	2,2%	2,0%
	Kita	0,0%	2,6%	3,2%	9,0%	5,5%
	Nenurodė	22,8%	4,3%	6,3%	0,0%	3,6%

Lentelė 53 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=83)	Nedirbu (n=37)	Viso: (n=120)
		%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	56,7%	25,4%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	61,0%	67,3%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	36,5%	31,4%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	29,2%	28,2%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	8,3%	15,9%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	11,3%	0,0%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	1,4%	3,2%	2,0%
	Kita	2,8%	11,5%	5,5%
	Nenurodė	2,8%	5,3%	3,6%

Lentelė 54 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadova s, įmonės savinin kas (n=7)	Tarnau tojas (n=35)	Speciali stas (n=23)	Darbini nkas (n=16)	Pensini nkas (n=18)	Bedar bis (n=14)	Namų šeimini nkė (n=5)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	82,8%	66,4%	45,2%	35,7%	6,4%	50,0%	25,0%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	15,3%	73,6%	54,3%	57,2%	72,3%	58,3%	75,0%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	32,5%	30,2%	30,9%	57,1%	18,7%	50,0%	25,0%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	50,1%	30,2%	29,7%	21,4%	25,1%	25,0%	50,0%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	0,0%	10,1%	4,6%	7,1%	6,4%	33,4%	0,0%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	0,0%	13,4%	15,4%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0,0%	0,0%	5,1%	0,0%	6,5%	0,0%	0,0%	2,0%
	Kita	17,4%	0,0%	0,0%	7,2%	16,9%	0,0%	25,0%	5,5%
	Nenurodė	0,0%	0,0%	5,1%	7,1%	10,8%	0,0%	0,0%	3,6%

Lentelė 55 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=24)	601-800 Lt (n=23)	801-1100 Lt (n=30)	1101 Lt ir daugiau (n=26)	Nenurodė (n=17)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	53,4%	41,0%	27,5%	52,5%	72,5%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	56,3%	49,8%	66,7%	64,8%	80,1%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	68,0%	15,6%	35,2%	21,7%	33,5%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	38,8%	15,6%	23,5%	26,2%	45,8%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	24,3%	10,4%	7,4%	4,4%	6,9%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	0,0%	5,2%	19,6%	8,9%	0,0%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0,0%	0,0%	0,0%	4,4%	6,9%	2,0%
	Kita	0,0%	5,2%	6,3%	8,9%	6,9%	5,5%
	Nenurodė	0,0%	13,9%	0,0%	0,0%	6,9%	3,6%

Lentelė 56 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=104)	Rusas/rusė (n=6)	Lenkas/lenkė (n=6)	Kita (n=5)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	49,0%	40,0%	40,0%	22,8%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	61,6%	80,0%	60,0%	74,3%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	35,9%	40,0%	40,0%	0,0%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	29,0%	40,0%	20,0%	22,8%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	10,0%	20,0%	0,0%	25,7%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	9,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	2,3%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%
	Kita	5,2%	0,0%	0,0%	25,9%	5,5%
	Nenurodė	1,9%	0,0%	20,0%	25,7%	3,6%

Lentelė 57 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

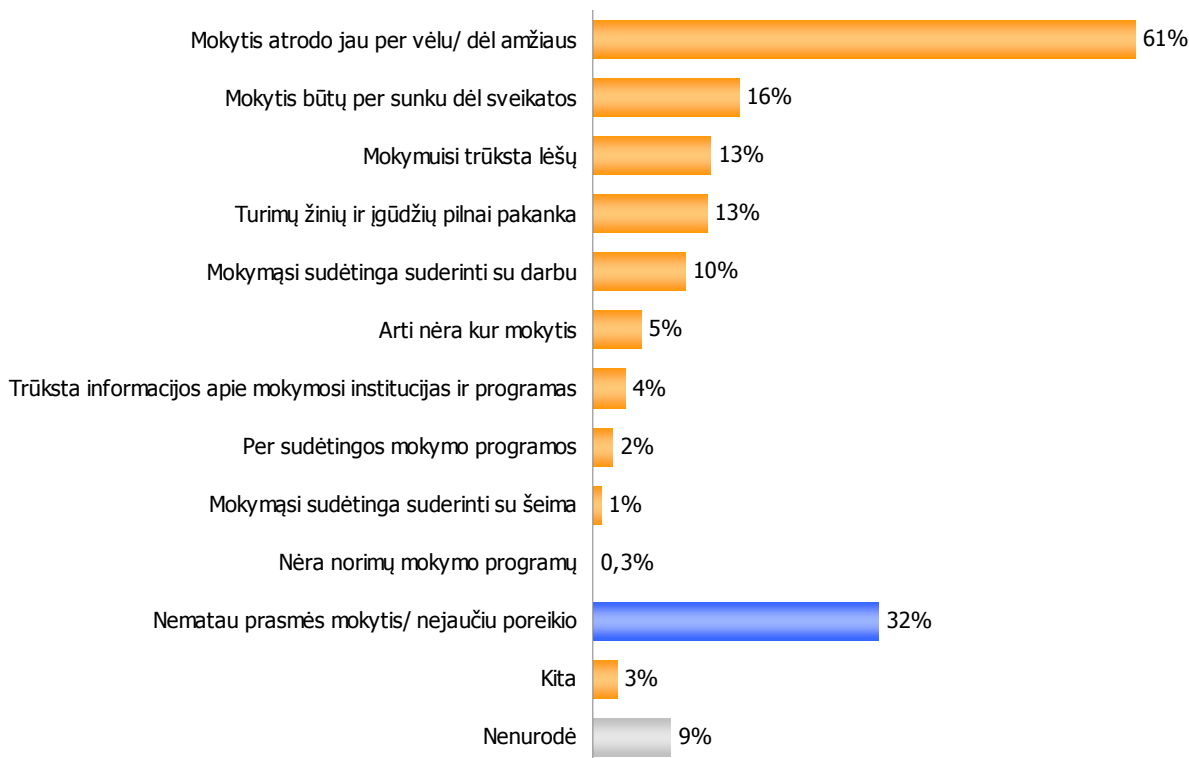
		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=25)	2000- 30000 gyv. (n=26)	30000- 180000 gyv. (n=22)	Virš 180 000 gyv. (n=46)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	45,7%	48,2%	57,9%	42,1%	47,1%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	51,1%	73,1%	63,2%	63,4%	62,9%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	46,7%	39,8%	31,5%	27,4%	34,9%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	32,7%	30,3%	21,1%	29,7%	28,9%
	Noriu susirasti kitą darbą	9,3%	8,9%	15,8%	9,8%	10,6%
	Mokytis skatina mano darbdavys	0,0%	13,4%	5,2%	10,1%	7,8%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0,0%	0,0%	10,5%	0,0%	2,0%
	Kita	0,0%	4,5%	5,3%	9,1%	5,5%
	Nenurodė	12,5%	0,0%	0,0%	2,5%	3,6%

Lentelė 58 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Apskritis										
		Alytaus (n=8)	Kauno (n=24)	Klaipėdos (n=4)	Marijampolės (n=7)	Panevėžio (n=5)	Šiaulių (n=7)	Tauragės (n=9)	Telšių (n=3)	Utenos (n=17)	Vilniaus (n=36)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	57,1 %	38,2 %	30,5 %	66,0 %	46,2 %	50,0 %	78,5 %	0,0 %	52,7 %	42,5 %	47,1 %
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	85,7 %	56,3 %	0,0 %	34,0 %	76,9 %	16,8 %	73,3 %	65,4 %	66,9 %	76,9 %	62,9 %
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	71,4 %	38,7 %	0,0 %	17,0 %	0,0 %	50,0 %	13,3 %	65,4 %	47,3 %	29,6 %	34,9 %
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	57,1 %	29,0 %	30,5 %	17,0 %	23,1 %	50,1 %	40,0 %	30,8 %	19,6 %	22,7 %	28,9 %
	Noriu susirasti kitą darbą	28,6 %	9,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	16,6 %	0,0 %	0,0 %	20,3 %	9,9 %	10,6 %
	Mokytis skatina mano darbdavys	0,0 %	4,9 %	0,0 %	17,0 %	0,0 %	0,0 %	13,3 %	0,0 %	6,8 %	13,2 %	7,8 %
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0,0 %	0,0 %	0,0 %	17,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	6,8 %	0,0 %	2,0 %
	Kita	0,0 %	19,7 %	18,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,3 %	5,5 %
	Nenurodė	0,0 %	0,0 %	20,6 %	17,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	6,6 %	3,6 %

7. Priežastys, kodėl vyresnio amžiaus žmonės nenorėtų mokytis

Paveikslas 8 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (n=359)



Kita: neturiu atminties, tingiu, atsimokiau jaunystėje, nereikia, trūksta laiko

Lentelė 59 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Lytis		
	Vyras (n=159)	Moteris (n=200)	Viso: (n=359)
	%	%	%
Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	55,9%	64,4%	60,6%
Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	10,9%	20,4%	16,2%
Mokymuisi trūksta lėšų	10,6%	15,3%	13,2%
Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	11,6%	9,2%	10,2%
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	17,1%	9,2%	12,7%
Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0,0%	1,8%	1,0%
Arti nėra kur mokytis	2,9%	7,2%	5,3%
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	3,2%	3,7%	3,5%
Per sudėtingos mokymo programos	1,8%	2,5%	2,2%
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%
Nėra norimų mokymo programų	0,0%	0,6%	0,3%
Nematau prasmės mokytis/ nejaučiu poreikio	38,1%	27,0%	31,9%
Kita	1,9%	3,1%	2,6%
Nenurodė	9,8%	8,0%	8,8%

Lentelė 60 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=111)	55-64. (n=118)	65-74. (n=130)	Viso: (n=359)
		%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	41,1%	55,5%	81,9%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	10,5%	18,3%	19,2%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	20,0%	16,2%	4,7%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	23,2%	8,7%	0,6%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	18,9%	14,0%	6,2%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	3,2%	0,0%	0,0%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	9,5%	5,9%	1,2%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	6,3%	2,8%	1,8%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	3,2%	1,8%	1,8%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	0,0%	1,0%	0,0%	0,3%
	Nematau prasmės mokytis/ neįsivaikyti poreikio	38,9%	34,5%	23,6%	31,9%
	Kita	4,2%	2,0%	1,8%	2,6%
	Nenurodė	12,6%	8,4%	5,9%	8,8%

Lentelė 61 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/ Pagrindinis (n=98)	Bendras vidurinis (n=105)	Aukštesnysis/ Povidurinis (n=101)	Aukštasis (n=55)	Viso: (n=359)
		%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	81,8%	56,6%	50,8%	48,5%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	22,2%	21,7%	9,3%	7,8%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	6,5%	16,3%	17,7%	11,1%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	2,4%	6,6%	19,1%	14,9%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	11,1%	9,8%	13,9%	18,9%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0,0%	0,0%	3,5%	0,0%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	4,0%	6,7%	6,8%	2,1%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	2,0%	2,2%	5,6%	4,8%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	1,5%	0,0%	6,3%	0,0%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	0,3%
	Nematau prasmės mokytis/ neįsivaikyti poreikio	37,1%	36,4%	26,8%	23,5%	31,9%
	Kita	2,8%	3,3%	1,9%	2,1%	2,6%
	Nenurodė	6,1%	8,5%	10,7%	10,8%	8,8%

Lentelė 62 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=123)	Nedirbu (n=236)	Viso: (n=359)
		%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	42,6%	70,0%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	10,4%	19,2%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	17,9%	10,8%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	28,1%	0,9%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	19,7%	9,1%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	1,9%	0,5%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	7,6%	4,1%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	4,7%	2,9%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	2,8%	1,9%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	1,0%	0,0%	0,3%
	Nematau prasmės mokytis/ neįsivačiu poreikio	28,1%	33,9%	31,9%
	Kita	3,8%	2,0%	2,6%
	Nenurodė	14,6%	5,8%	8,8%

Lentelė 63 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas							
		Vadovas, įmonės savininkas (n=9)	Tarnautoja s (n=18)	Specialistas (n=25)	Darbininka s (n=71)	Pensininkas (n=188)	Bedarbis (n=41)	Namų šeimininkė (n=7)	Viso: (n=359)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	23,5%	29,7%	13,5%	58,5%	75,8%	43,8%	66,7%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	0,0%	6,7%	18,7%	9,7%	21,7%	11,2%	0,0%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	0,0%	13,4%	18,1%	21,2%	6,8%	22,3%	50,1%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	11,8%	13,3%	40,5%	29,4%	0,0%	2,5%	16,6%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	25,0%	6,7%	28,0%	19,4%	8,3%	11,1%	16,7%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	16,6%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	0,0%	6,7%	9,3%	8,2%	0,8%	14,0%	33,3%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	0,0%	6,7%	0,0%	6,4%	1,2%	8,2%	16,7%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	0,0%	0,0%	0,0%	4,7%	1,2%	5,4%	0,0%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	0,0%	6,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
	Nematau prasmės mokytis/ neįsivaikyti poreikio	25,0%	6,7%	14,0%	38,8%	29,8%	52,7%	33,3%	31,9%
	Kita	0,0%	6,7%	4,7%	3,3%	1,8%	2,9%	0,0%	2,6%
	Nenurodė	38,2%	36,8%	18,6%	4,7%	6,0%	5,7%	0,0%	8,8%

Lentelė 64 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=92)	601-800 Lt (n=112)	801-1100 Lt (n=75)	1101 Lt ir daugiau (n=36)	Nenurodė (n=41)	Viso: (n=359)
		%	%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	60,7%	69,6%	61,0%	29,9%	64,6%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	19,1%	14,8%	16,5%	14,1%	15,1%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	20,2%	6,8%	9,9%	20,7%	14,1%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	7,4%	3,2%	9,2%	31,8%	17,3%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	9,6%	12,7%	13,0%	18,0%	14,1%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	2,9%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	10,0%	1,8%	2,6%	6,0%	8,7%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	4,5%	3,9%	0,9%	6,0%	2,6%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	3,2%	1,8%	0,0%	0,0%	7,4%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	0,0%	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,3%
	Nematau prasmės mokytis/ neįsivaikyti poreikio	48,8%	27,5%	25,9%	14,1%	34,0%	31,9%
	Kita	2,5%	0,7%	4,7%	5,0%	1,7%	2,6%
	Nenurodė	7,9%	6,8%	9,4%	18,6%	5,8%	8,8%

Lentelė 65 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=295)	Rusas/rusė (n=33)	Lenkas/lenkė (n=25)	Kita (n=8)	Viso: (n=359)
		%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	61,0%	69,8%	53,1%	29,0%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	15,4%	18,6%	23,1%	15,3%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	11,8%	11,6%	22,4%	46,0%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	11,3%	3,6%	9,3%	0,0%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	14,8%	2,2%	4,9%	0,0%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	5,0%	0,0%	12,6%	15,3%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	1,9%	4,6%	17,5%	15,3%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	2,1%	0,0%	7,7%	0,0%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%

	Tautybė				
	Lietuvis/lietuvė (n=295)	Rusas/rusė (n=33)	Lenkas/lenkė (n=25)	Kita (n=8)	Viso: (n=359)
	%	%	%	%	%
Nematau prasmės mokytis/ nejaučiu poreikio	31,6%	25,6%	37,6%	55,7%	31,9%
Kita	2,8%	0,0%	0,0%	15,3%	2,6%
Nenurodė	8,8%	10,4%	9,3%	0,0%	8,8%

Lentelė 66 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

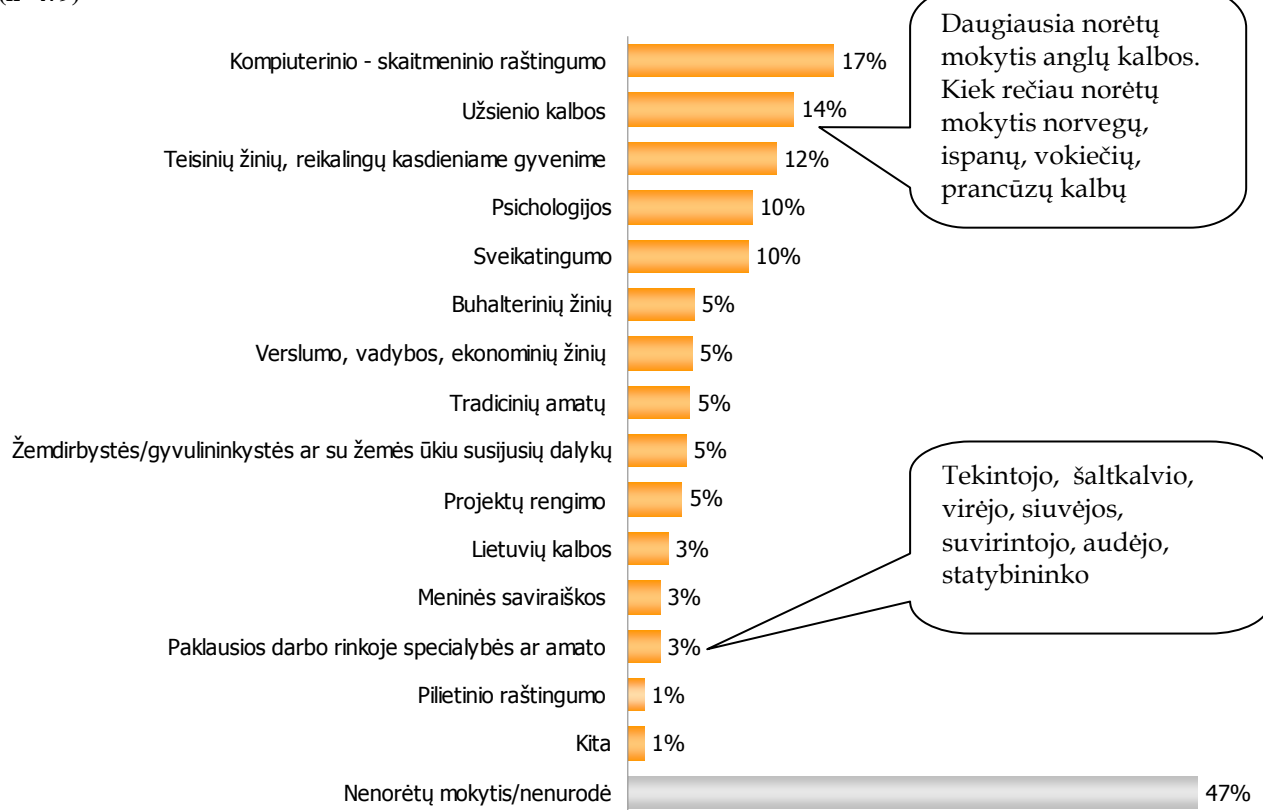
	Gyvenvietės dydis				
	Iki 2000 gyv. (n=127)	2000- 30000 gyv. (n=77)	30000- 180000 gyv. (n=44)	Virš 180 000 gyv. (n=112)	Viso: (n=359)
	%	%	%	%	%
Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	70,7%	64,3%	71,6%	42,4%	60,6%
Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	14,8%	16,3%	18,8%	16,8%	16,2%
Mokymuisi trūksta lėšų	18,1%	7,1%	0,0%	17,2%	13,2%
Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	10,1%	16,7%	0,0%	10,0%	10,2%
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	13,4%	15,5%	13,2%	9,8%	12,7%
Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	1,8%	0,0%	0,0%	1,0%	1,0%
Arti nėra kur mokytis	9,8%	3,1%	0,0%	3,9%	5,3%
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	6,9%	0,0%	1,6%	2,8%	3,5%
Per sudėtingos mokymo programos	5,3%	0,0%	0,0%	1,0%	2,2%
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nėra norimų mokymo programų	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	0,3%
Nematau prasmės mokytis/ nejaučiu poreikio	35,5%	31,3%	24,9%	31,2%	31,9%
Kita	2,5%	1,5%	1,8%	3,8%	2,6%
Nenurodė	6,2%	11,7%	5,4%	11,1%	8,8%

Lentelė 67 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Apskritis										
		Alytaus (n=29)	Kauno (n=64)	Klaipėdos (n=39)	Marijampolės (n=17)	Panevėžio (n=25)	Šiaulių (n=38)	Tauragės (n=12)	Telšių (n=15)	Utenos (n=14)	Vilniaus (n=106)	Viso: (n=359)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	70,9%	59,0%	52,5%	45,7%	60,2%	79,8%	85,8%	87,3%	83,7%	47,7%	60,6%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	6,8%	17,5%	17,5%	11,4%	4,7%	15,5%	36,5%	37,2%	13,2%	16,4%	16,2%
	Mokymuisi trūksta lėšų	0,0%	17,9%	15,1%	20,4%	14,2%	9,3%	0,0%	17,5%	23,6%	12,8%	13,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	4,1%	9,1%	17,8%	13,5%	0,0%	15,5%	8,4%	7,9%	0,0%	11,7%	10,2%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	13,2%	7,1%	19,7%	10,9%	4,7%	33,3%	0,0%	32,4%	7,2%	7,7%	12,7%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0,0%	1,8%	0,0%	6,8%	0,0%	0,0%	0,0%	7,9%	0,0%	0,0%	1,0%
	Arti nėra kur mokytis	0,0%	4,9%	6,1%	13,5%	4,7%	9,3%	0,0%	7,9%	8,1%	3,9%	5,3%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	0,0%	5,5%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	7,9%	15,4%	4,7%	3,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	0,0%	0,0%	3,0%	6,8%	0,0%	0,0%	0,0%	12,7%	12,7%	1,7%	2,2%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Nėra norimų mokymo programų	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%
	Nematau prasmės mokytis/ neįsivaikau poreikio	34,2%	31,0%	40,4%	20,4%	17,8%	20,5%	6,4%	67,6%	21,8%	37,4%	31,9%
	Kita	0,0%	7,2%	3,0%	0,0%	9,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	2,6%
	Nenurodė	4,1%	13,3%	5,1%	6,8%	12,6%	0,0%	5,8%	4,8%	0,0%	13,4%	8,8%

8. Dalykai, kurių norėtų mokytis vyresnio amžiaus žmonės

Paveikslas 9 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (n=479)



Kita: dekupažo, medicinos, pedagogikos

Lentelė 68 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=205)	Moteris (n=274)	Viso: (n=479)
		%	%	%
	Lietuvių kalbos	1,8%	4,4%	3,3%
	Užsienio kalbos	14,1%	13,7%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	16,4%	17,7%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	6,0%	4,7%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	12,9%	12,0%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	1,7%	1,2%	1,4%
	Meninės saviraiškos	0,9%	4,0%	2,7%
	Sveikatingumo	5,2%	13,6%	10,0%
	Psichologijos	4,7%	14,5%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	2,3%	2,9%	2,6%
	Projektų rengimo	4,9%	4,3%	4,5%
	Buhalterinių žinių	4,4%	6,3%	5,5%
	Tradicinių amatų	5,6%	4,7%	5,1%

Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	5,4%	4,3%	4,8%
Kita	1,0%	1,6%	1,3%
Nenorėtų mokytis/nenurodė	48,7%	46,6%	47,5%

Lentelė 69 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė			
		46-54. (n=188)	55-64. (n=155)	65-74. (n=136)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	3,7%	3,7%	2,2%	3,3%
	Užsienio kalbos	21,7%	15,0%	1,7%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	29,2%	10,8%	7,8%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	9,3%	5,0%	0,0%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	14,9%	16,7%	4,0%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	0,0%	2,9%	1,6%	1,4%
	Meninės saviraiškos	2,5%	3,8%	1,7%	2,7%
	Sveikatingumo	6,2%	15,4%	9,1%	10,0%
	Psichologijos	14,3%	11,9%	2,9%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	3,1%	3,8%	0,6%	2,6%
	Projektų rengimo	6,8%	5,7%	0,0%	4,5%
	Buhalterinių žinių	6,2%	7,9%	1,6%	5,5%
	Tradicinių amatų	6,8%	5,1%	2,6%	5,1%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	4,3%	5,6%	4,4%	4,8%
	Kita	0,6%	2,9%	0,6%	1,3%
	Nenorėtų mokytis/nenurodė	35,4%	39,2%	73,7%	47,5%

Lentelė 70 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas				
		Pradinis/ Pagrindinis (n=102)	Bendras vidurinis (n=132)	Aukštesnysis/ Povidurinis (n=138)	Aukštasis (n=108)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	3,4%	1,4%	4,2%	4,4%	3,3%
	Užsienio kalbos	1,8%	8,8%	17,1%	27,5%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	6,7%	23,6%	21,5%	13,6%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	1,0%	5,3%	4,3%	10,5%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	4,1%	5,3%	19,5%	19,8%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	0,8%	1,3%	0,5%	3,2%	1,4%
	Meninės saviraiškos	1,9%	1,1%	1,7%	6,5%	2,7%
	Sveikatingumo	10,0%	4,0%	12,4%	14,4%	10,0%
	Psichologijos	0,8%	5,0%	11,9%	23,7%	10,3%

Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	4,2%	0,9%	3,4%	2,2%	2,6%
Projektų rengimo	0,0%	3,4%	4,3%	10,5%	4,5%
Buhalterinių žinių	0,7%	3,2%	7,5%	10,2%	5,5%
Tradicinių amatų	2,1%	5,5%	5,1%	7,4%	5,1%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	7,8%	4,2%	4,4%	3,0%	4,8%
Kita	1,0%	1,4%	1,7%	1,1%	1,3%
Nenurodė	68,8%	55,8%	37,6%	29,9%	47,5%

Lentelė 71 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“
(atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=206)	Nedirbu (n=273)	Viso: (n=479)
		%	%	%
	Lietuvių kalbos	4,0%	2,8%	3,3%
	Užsienio kalbos	23,9%	6,4%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	24,6%	11,6%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	10,0%	1,7%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	20,1%	6,6%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	2,2%	0,8%	1,4%
	Meninės saviraiškos	4,0%	1,7%	2,7%
	Sveikatingumo	9,3%	10,5%	10,0%
	Psichologijos	17,5%	4,9%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	3,4%	2,0%	2,6%
	Projektų rengimo	9,4%	0,9%	4,5%
	Buhalterinių žinių	10,5%	1,7%	5,5%
	Tradicinių amatų	5,1%	5,1%	5,1%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	6,1%	3,7%	4,8%
	Kita	1,1%	1,5%	1,3%
	Nenorėtų mokytis/nenurodė	27,2%	62,8%	47,5%

**Lentelė 72 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“
(atsakymai socio-demografinėse grupėse)**

	Užsiėmimas							
	Vadovas, įmonės savininkas (n=16)	Tarnautojas (n=52)	Specialistas (n=48)	Darbininkas (n=88)	Pensininkas (n=206)	Bedarbis (n=55)	Namų šeimininkė (n=12)	Viso: (n=479)
	%	%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	0,0%	2,2%	7,3%	4,0%	2,0%	4,0%	10,1%	3,3%
Užsienio kalbos	29,2%	28,8%	30,7%	15,7%	5,1%	12,5%	0,0%	13,9%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	14,2%	26,8%	16,3%	29,0%	7,6%	22,7%	29,9%	17,2%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	21,8%	6,7%	14,1%	6,5%	0,6%	6,4%	0,0%	5,3%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	50,0%	22,1%	12,2%	17,1%	4,3%	14,7%	10,1%	12,4%
Pilietinio raštingumo	7,5%	2,0%	4,6%	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	1,4%
Meninės saviraiškos	7,5%	11,2%	2,5%	0,0%	1,1%	0,0%	20,0%	2,7%
Sveikatingumo	7,5%	15,4%	12,0%	4,8%	11,7%	6,2%	10,1%	10,0%
Psichologijos	29,2%	33,3%	16,8%	6,7%	3,6%	6,4%	19,9%	10,3%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	15,1%	0,0%	2,5%	4,0%	1,0%	6,4%	0,0%	2,6%
Projektų rengimo	29,2%	8,7%	6,8%	8,0%	0,0%	2,1%	10,0%	4,5%
Buhalterinių žinių	20,9%	11,1%	12,0%	6,5%	1,1%	2,1%	10,0%	5,5%
Tradicinių amatų	0,0%	4,5%	7,0%	5,4%	4,5%	8,5%	0,0%	5,1%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	13,3%	0,0%	2,4%	10,7%	4,4%	0,0%	10,1%	4,8%
Kita	0,0%	2,2%	2,4%	0,0%	2,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Nenorėtų mokytis/nenurodė	50,0%	20,3%	17,1%	33,5%	68,1%	49,9%	30,0%	47,5%

**Lentelė 73 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“
(atsakymai socio-demografinėse grupėse)**

		Pajamos vienam šeimos nariui per mėn.					
		Iki 600 Lt (n=117)	601-800 Lt (n=134)	801-1100 Lt (n=105)	1101 Lt ir daugiau (n=65)	Nenurodė (n=58)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	4,2%	4,1%	1,1%	1,8%	5,3%	3,3%
	Užsienio kalbos	6,9%	9,1%	12,7%	31,1%	21,7%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	23,6%	11,7%	15,5%	13,2%	24,2%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	4,0%	3,4%	2,2%	7,2%	15,6%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	4,7%	7,9%	18,9%	21,0%	16,9%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	0,0%	1,4%	1,4%	1,6%	3,8%	1,4%
	Meninės saviraiškos	0,0%	3,8%	4,0%	3,6%	2,0%	2,7%
	Sveikatingumo	10,2%	9,0%	9,4%	11,1%	12,0%	10,0%
	Psichologijos	5,9%	4,1%	13,7%	22,8%	13,2%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	5,0%	2,3%	1,1%	0,0%	4,1%	2,6%
	Projektų rengimo	2,0%	2,6%	3,3%	5,0%	15,8%	4,5%
	Buhalterinių žinių	2,6%	3,6%	6,6%	5,4%	13,5%	5,5%
	Tradicinių amatų	6,0%	3,3%	6,9%	5,2%	3,8%	5,1%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	3,4%	3,9%	5,8%	3,6%	9,0%	4,8%
	Kita	0,9%	1,7%	0,8%	3,6%	0,0%	1,3%
	Nenorėtų mokytis/nenurodė	55,4%	57,9%	45,8%	25,0%	35,7%	47,5%

**Lentelė 74 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“
(atsakymai socio-demografinėse grupėse)**

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=399)	Rusas/rusė (n=39)	Lenkas/lenkė (n=30)	Kita (n=12)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	1,3%	4,9%	21,9%	19,3%	3,3%
	Užsienio kalbos	14,1%	18,3%	7,4%	8,5%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	16,8%	7,9%	33,3%	19,2%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	5,2%	0,0%	7,9%	18,1%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	12,2%	10,8%	15,8%	16,1%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%
	Meninės saviraiškos	2,9%	0,0%	4,0%	0,0%	2,7%
	Sveikatingumo	10,3%	10,2%	4,0%	16,1%	10,0%
	Psichologijos	11,8%	3,0%	0,0%	9,7%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	2,3%	3,0%	3,9%	9,6%	2,6%
	Projektų rengimo	5,5%	0,0%	0,0%	0,0%	4,5%

	Tautybė				
	Lietuvis/lietuvė (n=399)	Rusas/rusė (n=39)	Lenkas/lenkė (n=30)	Kita (n=12)	Viso: (n=479)
	%	%	%	%	%
Buhalterinių žinių	6,3%	0,0%	3,9%	0,0%	5,5%
Tradicinių amatų	4,9%	6,1%	4,0%	9,7%	5,1%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	4,7%	0,0%	10,1%	9,6%	4,8%
Kita	1,1%	4,8%	0,0%	0,0%	1,3%
Nenorėtų mokytis/nenurodė	47,5%	51,2%	43,0%	46,5%	47,5%

Lentelė 75 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Gyvenvietės dydis				
		Iki 2000 gyv. (n=152)	2000- 30000 gyv. (n=103)	30000- 180000 gyv. (n=66)	Virš 180 000 gyv. (n=158)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	4,5%	1,1%	0,0%	4,9%	3,3%
	Užsienio kalbos	8,1%	15,5%	15,3%	17,9%	13,9%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	16,8%	14,8%	19,2%	18,2%	17,2%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	3,1%	4,4%	8,6%	6,5%	5,3%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	7,6%	11,8%	8,8%	18,9%	12,4%
	Pilietinio raštingumo	1,2%	1,0%	0,0%	2,4%	1,4%
	Meninės saviraiškos	0,8%	4,2%	1,2%	4,2%	2,7%
	Sveikatingumo	7,3%	7,5%	14,8%	12,3%	10,0%
	Psichologijos	6,1%	10,1%	15,9%	12,0%	10,3%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	3,6%	4,6%	0,0%	1,5%	2,6%
	Projektų rengimo	5,3%	5,6%	5,3%	2,8%	4,5%
	Buhalterinių žinių	3,9%	5,6%	7,1%	6,3%	5,5%
	Tradicinių amatų	4,3%	6,6%	7,1%	4,0%	5,1%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	11,9%	0,0%	1,1%	2,6%	4,8%
	Kita	1,5%	1,1%	0,0%	1,9%	1,3%
	Nenorėtų mokytis/nenurodė	54,6%	49,1%	49,2%	38,9%	47,5%

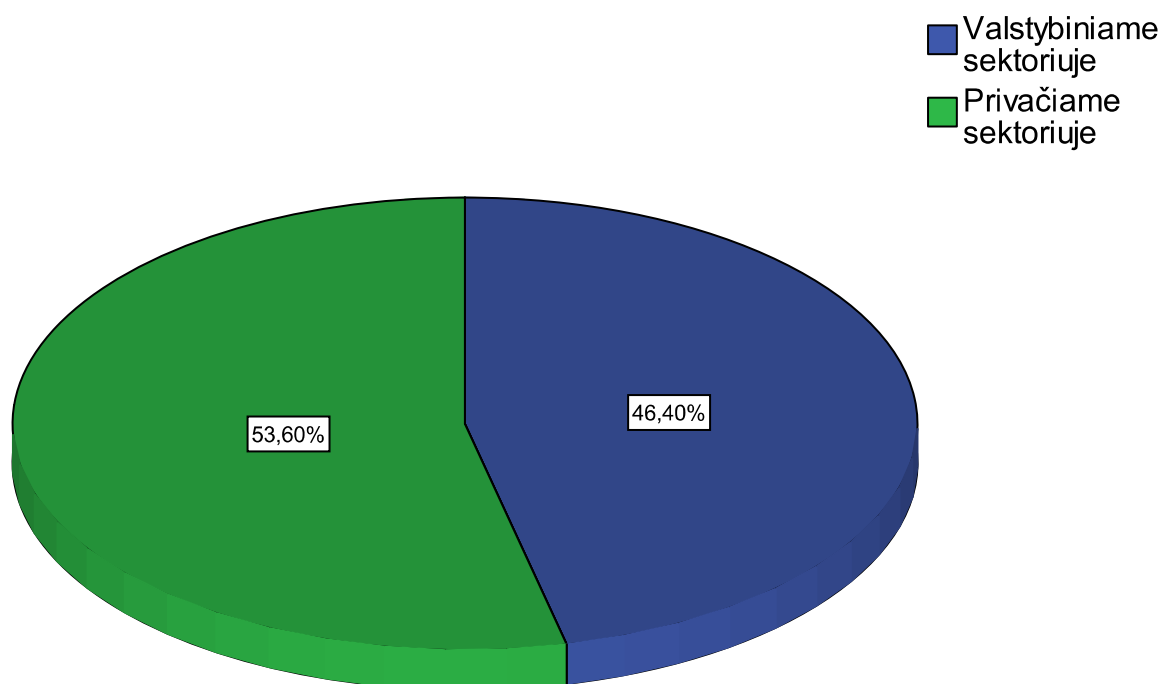
**Lentelė 76 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“
(atsakymai socio-demografinėse grupėse)**

		Apskritis										
		Alytaus (n=37)	Kauno (n=88)	Klaipėdos (n=43)	Marijampolės (n=24)	Panevėžio (n=30)	Šiaulių (n=45)	Tauragės (n=21)	Telšių (n=18)	Utenos (n=32)	Vilniaus (n=141)	Viso: (n=479)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	3,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	7,1 %	0,0 %	0,0 %	9,3 %	3,3 %
	Užsienio kalbos	0,0 %	16,4 %	11,0 %	24,2 %	0,0 %	10,2 %	26,5 %	12,8 %	17,3 %	16,7 %	13,9 %
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	12,6 %	21,5 %	12,1 %	24,2 %	13,1 %	21,9 %	23,4 %	6,4 %	17,3 %	15,8 %	17,2 %
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	6,3 %	3,8 %	0,0 %	9,7 %	3,9 %	7,6 %	0,0 %	0,0 %	14,4 %	5,7 %	5,3 %
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	3,2 %	7,7 %	16,7 %	17,8 %	6,6 %	10,5 %	15,4 %	0,0 %	26,3 %	15,4 %	12,4 %
	Pilietinio raštingumo	0,0 %	2,9 %	0,0 %	4,3 %	2,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,3 %	0,8 %	1,4 %
	Meninės saviraiškos	0,0 %	6,2 %	4,4 %	0,0 %	0,0 %	1,8 %	5,5 %	6,4 %	0,0 %	1,7 %	2,7 %
	Sveikatingumo	0,0 %	13,3 %	16,9 %	27,6 %	2,6 %	8,8 %	7,5 %	6,5 %	7,0 %	9,0 %	10,0 %
	Psichologijos	6,3 %	14,5 %	7,2 %	14,6 %	6,6 %	10,5 %	5,5 %	12,8 %	22,7 %	7,2 %	10,3 %
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	0,0 %	2,7 %	0,0 %	0,0 %	3,9 %	7,9 %	3,7 %	0,0 %	11,1 %	0,8 %	2,6 %
	Projektų rengimo	3,2 %	2,5 %	2,8 %	9,1 %	3,9 %	5,2 %	5,5 %	12,8 %	21,8 %	0,7 %	4,5 %
	Buhalterinių žinių	6,3 %	6,4 %	0,0 %	4,8 %	0,0 %	5,3 %	19,4 %	0,0 %	12,5 %	4,7 %	5,5 %
	Tradicinių amatų	9,5 %	10,7 %	6,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,4 %	5,7 %	11,1 %	2,4 %	5,1 %
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	0,0 %	9,2 %	1,7 %	2,9 %	0,0 %	5,3 %	18,2 %	3,9 %	7,0 %	2,9 %	4,8 %
	Kita	0,0 %	2,2 %	2,8 %	9,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,7 %	1,3 %
	Nenorėtų mokytis/nenurodė	68,4 %	46,8 %	44,9 %	27,0 %	82,9 %	39,2 %	15,8 %	71,1 %	24,1 %	48,7 %	47,5 %

Turinčių negalę asmenų apklausos suminiai duomenys

1. Vyresnio amžiaus žmonių darbinė padėtis

Paveikslas 7 „Ar Jūs dirbate?“ (n=315)



Lentelė 77 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	25,9%	74,1%	100%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	46,3%	53,7%	100%
	Ne, nedirbu	54,0%	46%	100%
	Viso:	36,8%	63,2%	100,0%

Lentelė 78 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė							
		18-25 (n=25)	26-35 (n=74)	36-45 (n=84)	46-55 (n=63)	56-65 (n=47)	66-75 (n=12)	76 ir daugiau (n=10)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	5,2%	27,6%	27,6%	20,7%	15,5%	3,4%	0%	100%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	14,9%	19,4%	29,9%	25,4%	9,0%	1,5%	0%	100%
	Ne, nedirbu	6,3%	23,8%	25,4%	17,5%	16,9%	4,8%	5,3%	100%
	Viso:	%	%	%	%	%	%	%	%

Lentelė 79 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas						
		Pradiniai (n=33)	Pagrindiniai (n=50)	Bendras vidurinis (n=58)	Poviduriniai (n=80)	Aukštesnys (n=39)	Aukštasis (n=55)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	8,6%	0%	17,2%	20,7%	19,0%	34,5%	100%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	4,5%	0%	22,4%	43,3%	10,4%	19,4%	100%
	Ne, nedirbu	17,5%	22,2%	17,5%	32,5%	10,6%	11,6%	100%
	Viso:	%	%	%	%	%	%	%

Lentelē 80 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinēse grupēse)

		Užsiēmimas									
		Vadovas (-ē) (n=3)	Tarnautojas (-ē) (n=26)	Specialistas (-ē) (n=40)	Darbininkas (-ē) (n=59)	Ūķininkas (-ē) (n=5)	Bedarbis (-ē) (n=118)	Namų šeimininkē(n=29)	Students (-ē)(n=5)	Kita(n=29)	Viso(n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniamē sektoriujē	0%	25,9%	25,9%	44,8%	1,7%	0%	0%	1,7%	0%	100%
	Taip, dirbu privačiamē sektoriujē (taip pat ir savo ūķyjsau)	3%	13,4%	37,3%	41,8%	1,5%	0%	0%	0%	0%	100%
	Ne, nedirbu	5%	1,1%	0%	2,7%	1,6%	61,2%	15,4%	2,1%	15,4%	100%
	Viso:	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%

Lentelė 81 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį yra:					
		Iki 600 Lt (n=86)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800 Lt (n=36)	1801 ir daugiau (n=9)	Nenurodė (n=4)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	1.7%	77.6%	17.2%	3.4%	0%	%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	7.5%	59.7%	25.4%	7.5%	0%	%
	Ne, nedirbu	42%	50.8%	4.9%	1.1%	0%	%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 82 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

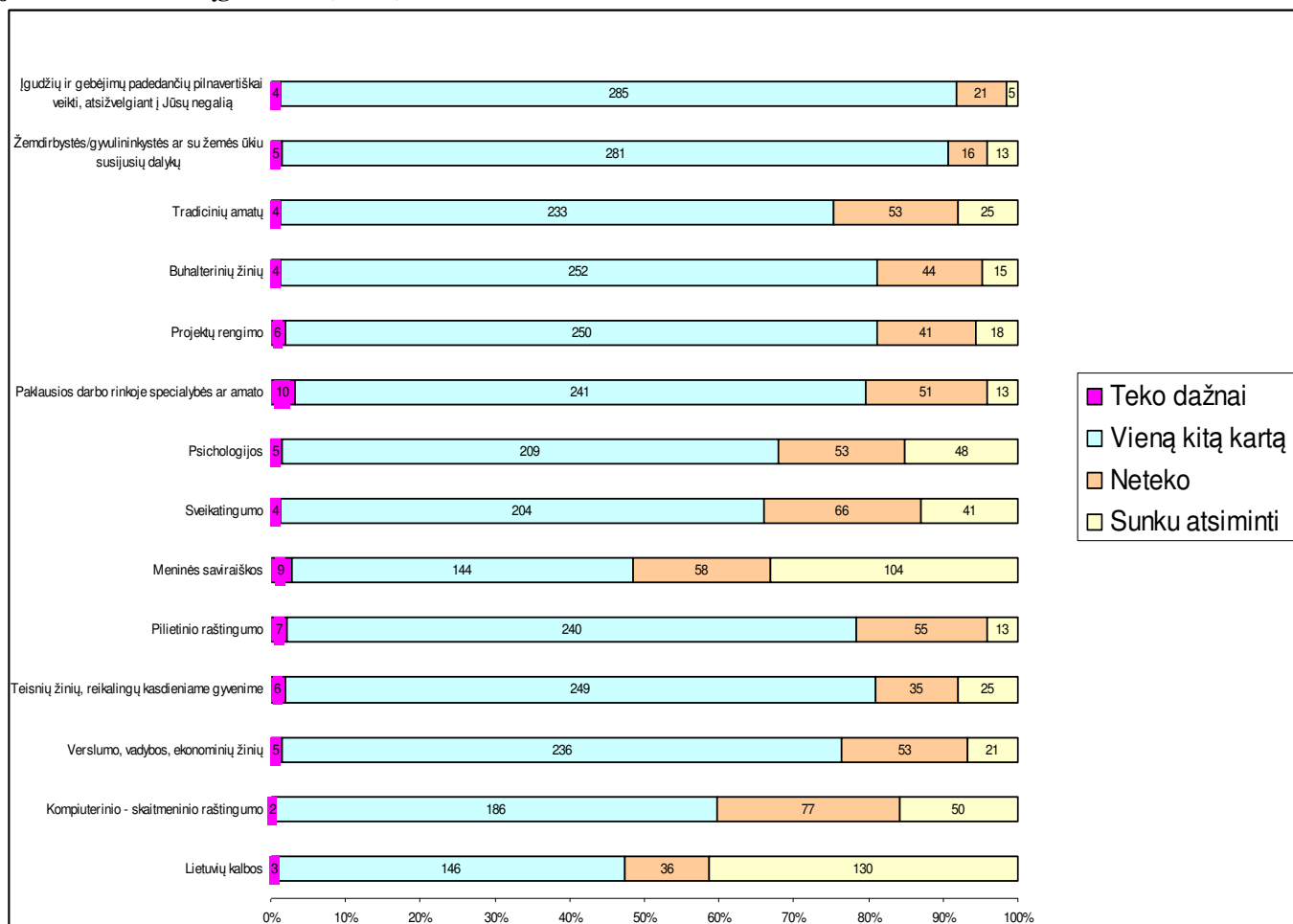
		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	55.2%	24.1%	19.0%	1.7%	%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	70.1%	13.4%	16.4%	0%	%
	Ne, nedirbu	66.1%	15.9%	17.5%	1.6%	%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 83 „Ar Jūs dirbate?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus(n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Taip, dirbu valstybiniame sektoriuje	0%	51,7%	48,3%	100%
	Taip, dirbu privačiame sektoriuje (taip pat ir savo ūkyje/sau)	4,5%	40,3%	55,2%	100%
	Ne, nedirbu	28,6%	54,0%	17,5%	100%
	Viso:	2,4%	45,6%	52,0%	100,0%

2. Negalią turinčių žmonių dalyvavimas mokymuose

Paveikslas 8 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=315)



Lentelė 84 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	42,6%	40,1%	41,3%
	Vieną kitą kartą	13,5%	9,6%	11,4%
	Neteko	43,2%	49,1%	46,3%
	Sunku atsiminti	0,7%	1,2%	1,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	17,6%	14,4%	15,9%
	Vieną kitą kartą	23,6%	25,1%	22,4%
	Neteko	58,1%	59,9%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,7%	0,6%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	7,4%	6,0%	6,7%
	Vieną kitą kartą	18,9%	15,0%	16,8%
	Neteko	73,0%	76,6%	74,9%
	Sunku atsiminti	0,7%	2,4%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdiniame gyvenime	Teko dažnai	8,8%	7,2%	7,9%
	Vieną kitą kartą	8,8%	13,2%	11,1%
	Neteko	79,7%	78,4%	79,0%
	Sunku atsiminti	2,7%	1,2%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	5,4%	3,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	20,9%	14,4%	17,5%
	Neteko	71,6%	80,2%	76,2%
	Sunku atsiminti	2,0%	2,4%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	34,5%	31,7%	33,0%
	Vieną kitą kartą	21,6%	15,6%	18,4%
	Neteko	40,5%	50,3%	45,7%
	Sunku atsiminti	3,4%	2,4%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	14,9%	11,4%	13,0%
	Vieną kitą kartą	21,6%	20,4%	21,0%
	Neteko	60,8%	68,3%	64,8%
	Sunku atsiminti	2,7%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko dažnai	20,3%	10,8%	15,2%
	Vieną kitą kartą	14,9%	18,6%	16,8%
	Neteko	63,5%	68,9%	66,3%
	Sunku atsiminti	1,4%	1,8%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	4,7%	3,6%	4,1%
	Vieną kitą kartą	22,3%	10,8%	16,2%
	Neteko	67,6%	84,4%	76,5%
	Sunku atsiminti	5,4%	1,2%	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	7,4%	4,2%	5,7%
	Vieną kitą kartą	12,2%	13,8%	13,0%
	Neteko	79,1%	79,6%	79,4%
	Sunku	1,4%	2,4%	1,9%

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	atsiminti			
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	3,4%	6,0%	4,8%
	Vieną kitą kartą	12,8%	15,0%	14,0%
	Neteko	82,4%	77,8%	80,0%
	Sunku atsiminti	1,4%	1,2%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	10,1%	6,0%	7,9%
	Vieną kitą kartą	22,3%	12,0%	16,8%
	Neteko	66,2%	80,8%	74,0%
	Sunku atsiminti	1,4%	1,2%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	6,1%	2,4%	4,1%
	Vieną kitą kartą	8,1%	2,4%	5,1%
	Neteko	84,5%	93,4%	89,2%
	Sunku atsiminti	1,4%	1,8%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią(pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	2,0%	1,2%	1,6%
	Vieną kitą kartą	8,8%	4,8%	6,7%
	Neteko	87,8%	92,8%	90,5%
	Sunku atsiminti	1,4%	1,2%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Anglų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	38,7%	60,0%	30,0%
	Neteko	28,8%	41,9%	60,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Ispanų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	58,1%	46,7%	32,0%
	Neteko	27,4%	41,9%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Italų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	9,7%	23,3%	10,0%
	Neteko	27,4%	40,9%	58,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Rusų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	9,7%	16,7%	8,0%
	Neteko			

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
Užsienio kalbos (Prancūzų kalba)	Neteko	27,4%	40,9%	58,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	54,8%	46,7%	31,0%
	Neteko	31,5%	41,9%	62,0%
Užsienio kalbos (Lenkų kalba)	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	9,7%	16,7%	8,0%
	Neteko	27,4%	39,8%	57,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
		100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 85 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė					
		18-25. (n=25)	26-35. (n=74)	36-45. (n=85)	46-55 (n=65)	56-65 (n=49)	66-75 (n=17)
		%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	56.0%	37,8%	45,9%	36,9%	44,9%	17,6%
	Vieną kitą kartą	4.0%	13,5%	7,1%	13,8%	18,4%	5,9%
	Neteko	40.0%	47,3%	47,1%	47,7%	34,7%	76,5%
	Sunku atsiminti	0.0%	1,4%	0.0%	1,5%	2%	0.0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	44,0%	16,2%	17,6%	7,7%	14,3%	0.0%
	Vieną kitą kartą	16%	27%	29,4%	23,1%	14,3%	35,5%
	Neteko	40,0%	56,8%	52,9%	66,2%	71,4%	64,7%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	4,0%	8,10%	10,60%	3,1%	4,1%	5,9%
	Vieną kitą kartą	40,0%	16,2%	14,1%	16,9%	14,3%	5,9%
	Neteko	56,0%	73,07%	72,9%	78,5%	81,6%	88,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	2,7%	2,4%	1,5%	0%	0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingu	Teko	12,0%	0,0%	11,8%	6,2% %	12,2%	11,8%

		Amžiaus grupė					
		18-25. (n=25)	26-35. (n=74)	36-45. (n=85)	46-55 (n=65)	56-65 (n=49)	66-75 (n=17)
		%	%	%	%	%	%
kasdieniame gyvenime	dažnai						
	Vieną kitą kartą	8%	13,5%	17,6%	9,2%	4,1%	0%
	Neteko	80,07%	85,1%	68,2%	81,5%	81,6%	88,2%
	Sunku atsiminti	,0%	1,4%	2,4%	3,1%	2,0%	,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	4,0%	,0%	5,9%	6,2%	4,1%	5,9%
	Vieną kitą kartą	32%	21,6%	12,9%	18,5%	14,3%	5,9%
	Neteko	64,0%	77,0%	77,6%	73,8%	77,6%	88,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,4%	3,5%	1,5%	4,1%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	36,0%	40,5%	38,8%	18,5%	3,8%	5,9%
	Vieną kitą kartą	16%	27%	21,2%	10,8%	16,3%	5,9%
	Neteko	44,0%	29,7%	38,8%	66,2%	42,9%	82,4%
	Sunku atsiminti	4,0%	2,7%	1,2%	4,6%	2,0%	5,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	16,0%	16,2%	12,9%	7,7%	18,4%	0,0%
	Vieną kitą kartą	24%	17,6%	18,8%	32,2%	18,4%	5,9%
	Neteko	60,0%	66,2%	68,2%	55,4%	61,2%	94,1%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%	2,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko dažnai	8,0%	20,3%	15,3%	9,2%	24,5%	0,0%
	Vieną kitą kartą	28%	14,9%	20%	16,9%	10,2%	11,8%
	Neteko	64,0%	63,5%	64,7	70,8%	61,2%	88,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,4%	0,0%	3,1%	4,1%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	8,0%	2,7%	5,9%	3,1%	4,1%	0,0%
	Vieną kitą kartą	8,0%	8,1%	20,0%	18,5%	24,5%	11,8%
	Neteko	80,0%	83,8%	72,9%	75,4%	71,4%	76,5%
	Sunku atsiminti	4,0%	5,4%	1,2%	3,1%	0,0%	11,8%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	12,0%	9,5%	5,9%	1,5%	4,1%	0,0%

		Amžiaus grupė					
		18-25. (n=25)	26-35. (n=74)	36-45. (n=85)	46-55 (n=65)	56-65 (n=49)	66-75 (n=17)
		%	%	%	%	%	%
	Vieną kitą kartą	40,0%	6,8%	16,5%	13,8%	6,1%	0,0%
	Neteko	48,0%	82,4%	77,6%	83,1%	83,7%	94,1%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,4%	0,0%	1,5%	6,1%	5,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	4,0%	2,7%	7,1%	4,6%	6,1%	0,0%
	Vieną kitą kartą	16,0%	16,2%	14,1%	16,9%	10,2%	0,0%
	Neteko	80,0%	79,7%	78,8%	76,9%	81,6%	94,1%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,4%	0,0%	1,5%	2,0%	5,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	0,0%	13,5%	8,2%	3,1%	12,2%	0,0%
	Vieną kitą kartą	24,0%	23,0%	20,0%	13,8%	4,1%	11,8%
	Neteko	76,0%	62,2%	71,2%	80,0%	81,6%	88,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,4%	0,0%	3,1%	2,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	4,0%	1,4%	5,9%	4,6%	4,1%	5,9%
	Vieną kitą kartą	0,0%	6,8%	5,9%	3,1%	4,1%	11,8%
	Neteko	96,0%	90,5%	85,9%	89,2%	91,8%	82,4%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,4%	2,4%	3,1%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Anglų kalba)	Teko dažnai	55,6%	44,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	18,2%	81,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Ispanų kalba)	Teko dažnai	61,5%	38,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	14,3%	85,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Italų kalba)	Teko dažnai	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

		Amžiaus grupė					
		18-25. (n=25)	26-35. (n=74)	36-45. (n=85)	46-55 (n=65)	56-65 (n=49)	66-75 (n=17)
		%	%	%	%	%	%
Užsienio kalbos (Rusų kalba)	kitą kartą						
	Neteko	15,4%	84,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Teko dažnai	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	15,4%	84,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Teko dažnai	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	15,4%	84,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Prancūzų kalba)	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Lenkų kalba)	Neteko	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Lentelė 86 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas						
					Povidurinis (pabaigus 11-12kl. papildomai/ atskirai įgyta profesija), Spec. vidurinis, technikumas(baigtas iki 1991 metų) (n=80)	Aukštesnysis (baigė aukštesniąją mokyklą nuo 1991 m. iki 2006 metų) (n=39)	Aukštasis (universitetas, kolegija) (n=55)	Viso: (n=315)
		Pradinis (1- 4kl.) (n=33)	Pagrindinis (9- 10kl. arba pradinis su profesija) (n=50)	Bendras vidurinis (9- 10kl. su profesija; 11- 12kl. baigta kartu su profesija) (n=58)				
		%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	39,4%	42,2%	37,9%	36,3%	46,2%	49,1%	41,3%
	Vieną kitą kartą	9,1%	12,0%	12,1%	16,3%	10,3%	5,5%	11,4%
	Neteko	51,5%	46,0%	50,0%	45,0%	41,0%	45,5%	46,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%	2,6%	0,0%	1,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	0,0%	8,0%	12,1%	17,5%	20,5%	30,9%	15,9%
	Vieną kitą kartą	12,1%	14,0%	27,6%	21,3%	35,9%	34,5%	24,4%
	Neteko	87,9%	78,0%	56,9%	61,3%	43,6%	34,5%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	0,0%	4,0%	5,2%	5,0%	7,7%	16,4%	6,7%
	Vieną kitą kartą	6,1%	6,0%	10,3%	18,8%	30,8%	27,3%	16,8%
	Neteko	93,9%	88,0%	84,5%	73,8%	59,0%	54,5%	74,9%
	Sunku atsiminti	0,0%	2,0%	0,0%	2,5%	2,6%	1,8%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniam gyvenimui	Teko dažnai	6,1%	10,0%	5,2%	5,0%	7,7%	14,5%	7,9%
	Vieną kitą kartą	6,1%	2,0%	15,5%	7,5%	10,3%	23,6%	11,1%
	Neteko	87,9%	88,0%	79,3%	82,5%	79,5%	60,0%	79,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	5,0%	2,6%	1,8%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	9,1%	8,0%	0,0%	2,5%	2,6%	5,5%	4,1%
	Vieną kitą kartą	6,1%	18,0%	24,1%	11,3%	25,6%	20,0%	17,5%
	Neteko	84,8%	74,0%	75,9%	82,5%	66,7%	70,9%	76,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	5,1%	3,6%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	48,5%	52,0%	37,9%	21,3%	25,6%	23,6%	33,0%
	Vieną kitą kartą	15,2%	16,0%	10,3%	25,0%	20,5%	20,0%	18,4%

		Išsimokslinimas						
					Povidurinis (pabaigus 11-12kl. papildomai/ atskirai įgyta profesija), Spec. vidurinis, technikumas(baigtas iki 1991 metų) (n=80)	Aukštesnysis (baigęs aukštesniąją mokyklą nuo 1991 m. iki 2006 metų) (n=39)	Aukštasis (universitetas, kolegija) (n=55)	
		Pradinis (1- 4kl.) (n=33)	Pagrindinis (9- 10kl. arba pradinis su profesija) (n=50)	Bendras vidurinis (9- 10kl. su profesija; 11- 12kl. baigta kartu su profesija) (n=58)				Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Neteko	36,4%	32,0%	46,6%	51,3%	48,7%	52,7%	45,7%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	5,2%	2,5%	5,1%	3,6%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	6,1%	4,0%	15,5%	7,5%	15,4%	29,1%	13,0%
	Vieną kitą kartą	27,3%	18,0%	22,4%	26,3%	12,8%	16,4%	21,0%
	Neteko	66,7%	78,0%	58,6%	65,0%	69,2%	54,5%	64,8%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	3,4%	3,4%	1,3%	2,6%	41,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko dažnai	12,1%	4,0%	12,1%	12,5%	15,4%	34,5%	15,2%
	Vieną kitą kartą	12,1%	20,0%	10,3%	10,0%	20,5%	30,9	16,8%
	Neteko	75,8%	76,8%	74,1%	75,0%	61,5%	34,5%	66,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	3,4%	2,5%	2,6%	0,0%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	3,0%	4,0%	3,4%	3,8%	5,1%	5,5%	4,1%
	Vieną kitą kartą	12,1%	14,0%	17,2%	25,0%	12,8%	9,1%	16,2%
	Neteko	84,8%	78,0%	77,6%	68,8%	76,9%	80,0%	76,5%
	Sunku atsiminti	0,0%	4,0%	1,7%	2,5%	5,1%	5,5%	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	0,0%	0,0%	1,7%	5,0%	5,1%	20,0%	5,7%
	Vieną kitą kartą	3,0%	8,0%	10,3%	13,8%	20,5%	20,0%	13,0%
	Neteko	97,0%	90,0%	86,2%	80,0%	71,8%	56,4%	79,4%
	Sunku atsiminti	0,0%	2,0%	1,7%	1,3%	2,6%	3,6%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	5,1%	9,1%	4,8%
	Vieną kitą kartą	9,1%	0,0%	8,6%	18,8%	25,6%	20,0%	14,0%
	Neteko	90,9%	98,0%	89,7%	71,3%	66,7%	69,1%	80,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	2,0%	1,7%	0,0%	2,6%	1,8%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	15,2%	10,0%	10,3%	8,8%	5,1%	0,0%	7,9%

		Išsimokslinimas						
		Pradinis (1- 4kl.) (n=33)	Pagrindinis(9- 10kl. arba pradinis su profesija) (n=50)	Bendras vidurinis (9- 10kl. su profesija; 11- 12kl. baigta kartu su profesija) (n=58)	Povidurinis (pabaigus 11- 12kl. papildomai/ atskirai įgyta profesija), Spec. vidurinis, technikumas(baigtas iki 1991 metų) (n=80)	Aukštesnysis (baigė aukštesniąją mokyklą nuo 1991 m. iki 2006 metų) (n=39)	Aukštasis (universitetas, kolegija) (n=55)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Vieną kitą kartą	27,3%	20,0%	17,2%	8,8%	17,9%	18,2%	16,8%
	Neteko	51,5%	70,0%	72,4%	82,5%	74,4%	80,0%	74,0%
	Sunku atsiminti	6,1%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	1,8%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	6,1%	4,0%	5,2%	2,5%	5,1%	3,6%	4,1%
	Vieną kitą kartą	0,0%	4,0%	6,9%	5,0%	5,1%	7,3%	5,1%
	Neteko	93,9%	92,0%	84,5%	91,3%	87,2%	87,3%	89,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	3,4%	1,3%	2,6%	1,8%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią(pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	0,0%	4,0%	5,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%
	Vieną kitą kartą	3,0%	8,0%	0,0%	6,3%	2,6%	18,2	6,7%
	Neteko	97,0%	86,0%	91,4%	93,8%	94,9%	81,8%	90,5%
	Sunku atsiminti	0,0%	2,0%	3,4%	0,0%	2,6%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	34,3%	50,0%	13,3%	2,4%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%

Lentelė 87 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Užimtumas		
	Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
	%	%	%

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	34,9%	45,5%	41,3%
	Vieną kitą kartą	10,3%	12,2%	11,4%
	Neteko	52,4%	42,3%	46,3%
	Sunku atsiminti	2,4%	0,0%	1,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	24,6%	10,1%	15,9%
	Vieną kitą kartą	31,7%	19,6%	24,4%
	Neteko	43,7%	69,3%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,1%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	9,5%	4,8%	6,7%
	Neteko	24,6%	11,6%	16,8%
	Vieną kitą kartą	62,7%	83,1%	74,9%
	Sunku atsiminti	3,2%	0,5%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Teisnių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko dažnai	4,8%	10,1%	7,9%
	Vieną kitą kartą	17,5%	6,9%	11,1%
	Neteko	74,6%	82,0%	79,0%
	Sunku atsiminti	3,2%	1,1%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	0,0%	6,9%	4,1%
	Vieną kitą kartą	21,4%	14,8%	17,5%
	Neteko	76,2%	76,2%	76,2%
	Sunku atsiminti	2,4%	2,1%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	16,7%	43,9%	33,3%
	Vieną kitą kartą	17,5%	19,0%	18,4%

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Neteko	60,3%	36,0%	45,7%
	Sunku atsiminti	5,6%	1,1%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	11,1%	14,3%	13,0%
	Vieną kitą kartą	20,6%	21,2%	21,0%
	Neteko	66,7%	63,5%	64,8%
	Sunku atsiminti	1,6%	1,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko dažnai	8,7%	19,6%	15,2%
	Vieną kitą kartą	19,8%	14,8%	16,8%
	Neteko	68,3%	65,1%	66,3%
	Sunku atsiminti	3,2%	,5%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	3,2%	4,8%	4,1%
	Vieną kitą kartą	15,9%	16,4%	16,2%
	Neteko	75,4%	77,2%	76,5%
	Sunku atsiminti	5,6%	1,6%	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	5,6%	5,8%	5,7%
	Vieną kitą kartą	19,8%	8,5%	13,0%
	Neteko	71,4%	84,7%	79,4%
	Sunku atsiminti	3,2%	1,1%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	5,6%	4,2%	4,8%
	Vieną kitą kartą	20,6%	9,5%	14,0%
	Neteko	72,2%	85,2%	80,0%
	Sunku atsiminti	1,6%	1,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	3,2%	11,1%	7,9%
	Vieną kitą kartą	18,3%	15,9%	16,8%
	Neteko	77,0%	72,0%	74,0%
	Sunku atsiminti	1,6%	1,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	2,4%	5,3%	4,1%
	Vieną kitą kartą	6,3%	4,2%	5,1%
	Neteko	88,9%	89,4%	89,2%
	Sunku atsiminti	2,4%	1,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią(pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	1,6%	1,6%	1,6%
	Vieną kitą kartą	7,1%	6,3%	6,7%
	Neteko	90,5%	90,5%	90,5%
	Sunku atsiminti	0,8%	1,6%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Anglų kalba)	Teko dažnai	55,6%	44,4%	0,0%
	Vieną kitą kartą	16,7%	83,3%	0,0%
	Neteko	38,0%	62,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Ispanų kalba)	Teko dažnai	61,5%	38,5%	0,0%
	Vieną kitą kartą	33,3%	66,7%	0,0%
	Neteko	60,0%	40,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Italų kalba)	Teko dažnai	100,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	100,0%	0,0%	0,0%

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Neteko	62,1%	37,9%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Rusų kalba)	Teko dažnai	100,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	100,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	62,1%	37,9%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Prancūzų kalba)	Teko dažnai	50,0%	50,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	33,3%	66,7%	0,0%
	Neteko	15,4%	84,6%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Lenkų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	100,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	16,7%	83,3%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%

Lentelė 88 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas									
		Vadovas, įmonės savininkas (n=3)	Tarnautojas (n=26)	Specialistas (n=40)	Darbininkas (n=59)	Ūkininkas (n=5)	Bedarbis (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (n=5)	Kita (n=30)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	33,3%	57,7%	35,0%	32,2%	0,0%	41,5%	51,7%	40,0%	50,0%	41,3%
	Vieną kitą kartą	33,3%	11,5%	12,5%	6,8%	0,0%	15,3%	13,8%	0,0%	3,3%	11,4%
	Neteko	33,3%	30,8%	74,5%	59,3%	100,0%	43,2%	34,5%	60,0%	46,7%	46,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	5,0%	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%

		Užsiėmimas									
		Vadovas, įmonės savininkas (n=3)	Tarnautojas (n=26)	Specialistas (n=40)	Darbininkas (n=59)	Ūkininkas (n=5)	Bedarbis (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (n=5)	Kita (n=30)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	33,3%	26,9%	37,5%	15,3%	0,0%	9,3%	10,3%	20,0%	10,0%	15,9%
	Vieną kitą kartą	66,7%	34,6%	35,0%	28,8%	0,0%	25,4%	6,9%	20,0%	6,7%	24,4%
	Neteko	0,0%	38,5%	27,5%	55,9%	100,0%	64,4%	82,8%	60,0%	80,0%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	3,3%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	66,7%	11,5%	10,0%	6,8%	0,0%	0,8%	17,2%	0,0%	6,7%	6,7%
	Vieną kitą kartą	0,0%	23,1%	32,5%	20,3%	40,0%	11,9%	17,2%	0,0%	3,3%	16,8%
	Neteko	33,3%	61,5%	55,0%	69,5%	60,0%	86,4%	65,5%	100,0%	90%	74,9%
	Sunku atsiminti	0,0%	3,8%	2,5%	3,4%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko dažnai	0,0%	3,8%	7,5%	3,4%	0,0%	5,9%	24,1%	20,0%	13,3%	7,9%
	Vieną kitą kartą	33,3	26,9	10,0	16,9	40,0	5,1	0,0	0,0	16,7%	79,0
	Neteko	66,7%	69,2%	72,5%	79,7%	60,0%	87,3%	75,9%	80,0%	70,0%	79,0
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%	6,9%	20,0%	13,3%	4,1%
	Vieną kitą kartą	0,0%	38,5%	35,0%	11,9%	0,0%	12,7%	20,7%	0,0%	10,0%	17,5%
	Neteko	66,7%	61,5%	60,0%	86,4%	100,0%	81,4%	65,5%	80,0%	76,7%	76,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	5,0%	1,7%	0,0%	1,7%	6,9%	0,0%	0,0%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	0,0%	26,9%	22,5%	8,5%	0,0%	55,9%	20,7%	0,0%	36,7%	33,0%
	Vieną kitą kartą	0,0%	26,9%	10,0%	18,5%	0,0%	21,2%	20,7%	0,0%	16,7%	18,5%
	Neteko	66,7%	46,2%	60,0%	66,1%	100,0%	22,9%	58,6%	100,0%	43,3%	45,7%
	Sunku atsiminti	33,3%	0,0%	7,5%	6,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko	0,0%	7,7%	20,0%	8,5%	0,0%	16,1%	10,3%	20,0	10,0	13,0

		Užsiėmimas									
		Vadovas, įmonės savininkas (n=3)	Tarnautojas (n=26)	Specialistas (n=40)	Darbininkas (n=59)	Ūkininkas (n=5)	Bedarbis (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (n=5)	Kita (n=30)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%0	%	%
	dažnai								%	%	%
	Vieną kitą kartą	33,3%	46,2%	17,5%	11,9%	40,0%	11,9%	41,4%	0,0%	36,7 %	21,0 %
	Neteko	66,7%	46,2%	60,0%	78,0%	60,0%	70,3%	48,0%	80,0 %	53,3 %	64,8 %
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	2,5%	1,7%	0,0%	1,7%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Psichologijos	Teko dažnai	33,3%	0,0%	15,0%	6,8%	0,0%	20,3%	17,2%	20,0 %	23,3 %	15,2 %
	Vieną kitą kartą	0,0%	38,5%	25,0%	13,6%	0,0%	16,1%	6,9%	0,0%	13,3 %	16,8 %
	Neteko	66,7%	61,5%	55,0%	76,3%	100,0%	63,6%	75,9%	80,0 %	60%	66,3 %
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	5,0%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	0,0%	3,8%	7,5%	3,4%	0,0%	3,4%	6,9%	0,0%	3,3%	4,1%
	Vieną kitą kartą	0,0%	23,1%	12,5%	13,6%	20,0%	14,4%	17,2%	0,0%	30%	16,2 %
	Neteko	100,0%	73,1%	70,0%	78,0%	80,0%	81,4%	75,9%	100,0 %	60%	76,5 %
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	10,0%	5,1%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	46,7 %	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Projektų rengimo	Teko dažnai	33,3%	3,8%	5,0%	6,8%	0,0%	4,2%	0,0%	40,0 %	15,0 %	5,7%
	Vieną kitą kartą	33,3%	34,6%	22,5%	13,6%	0,0%	8,5%	13,8%	0,0%	10%	13,0 %
	Neteko	33,3%	61,5%	65,0%	78,0%	100,0%	86,4%	86,2%	60,0 %	6,7%	79,4 %
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	7,5%	1,7%	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	80%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	0,0%	0,0%	7,5%	6,8%	0,0%	3,4%	6,9%	20,0 %	3,3%	14,0 %
	Vieną kitą kartą	100,0%	19,2%	15,0%	22,0%	40,0%	6,8%	17,%2	20,0 %	6,7%	14,0 %
	Neteko	0,0%	80,8%	72,5%	71,2%	60,0%	89,8%	75,9%	60,0 %	3,3%	80,0 %
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	90%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Tradicinių amatų	Teko dažnai	0,0%	3,8%	5,0%	1,7%	0,0%	15,3%	0,0%	0,0%	0%	7,9
	Vieną kitą kartą	0,0%	26,9%	20,0%	15,3%	60,0%	16,1%	13,8%	0,0%	13,3 %	16,8 %

[illegible]

		Užsiėmimas									
		Vadovas, įmonės savininkas (n=3)	Tarnautojas (n=26)	Specialistas (n=40)	Darbininkas (n=59)	Ūkininkas (n=5)	Bedarbis (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (n=5)	Kita (n=30)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
									%	%	%
Užsienio kalbos (Rusų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	20,0%	20,0%	20,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	2,9%	11,4%	25,7%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Užsienio kalbos (Prancūzų kalba)	Teko dažnai	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	10,0%	0,0%	20,0%	70,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	2,8%	13,9%	25,0%	58,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos (Lenkų kalba)	Teko dažnai	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Vieną kitą kartą	10,0%	0,0%	20,0%	70,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Neteko	2,9%	11,4%	25,7%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 89 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai očio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį				
		Iki 600 Lt (n=90)	601- 1200 Lt (n=180)	1201- 1800 Lt (n=36)	1801 Lt ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	42,2%	46,1%	19,4%	22,2%	41,3%
	Vieną kitą kartą	11,1%	8,3%	25,0%	22,2%	11,4%
	Neteko	46,7%	45,0%	52,8%	44,4%	46,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,6%	2,8%	11,1%	1,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio – skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	12,2%	16,7%	16,7%	33,3%	15,9%

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį				
		Iki 600 Lt (n=90)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800 Lt (n=36)	1801 Lt ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Vieną kitą kartą	16,7%	26,1%	33,3%	33,3%	24,4%
	Neteko	68,9%	57,2%	50,0%	33,3%	59,0%
	Sunku atsiminti	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	5,6%	5,0%	11,1%	33,3%	6,7%
	Vieną kitą kartą	11,1%	20,6%	13,9%	11,1%	16,8%
	Neteko	83,3%	72,8%	69,4%	55,6%	74,9%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,7%	5,6%	0,0%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko dažnai	10,0%	7,8%	5,6%	0,0%	7,9%
	Vieną kitą kartą	4,4%	11,1%	27,8%	11,1%	11,1%
	Neteko	83,3%	80,6%	61,1%	77,8%	79,0%
	Sunku atsiminti	2,2%	0,6%	5,6%	11,1%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	2,2%	5,6%	0,0%	11,1%	4,1%
	Vieną kitą kartą	18,9%	18,3%	13,9%	0,0%	17,5%
	Neteko	78,9%	73,9%	80,6%	77,8%	76,2%
	Sunku atsiminti	0,0%	2,2%	5,6%	11,1%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	38,9%	36,7%	8,3%	0,0%	33,0%
	Vieną kitą kartą	16,7%	20,0%	16,7%	11,1%	18,4%
	Neteko	43,3%	40,6%	72,2%	66,7%	45,7%
	Sunku atsiminti	1,1%	2,8%	2,8%	22,2%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	14,4%	13,3%	5,6%	22,2%	13,0%
	Vieną kitą kartą	24,4%	16,7%	36,1%	11,1%	21,0%
	Neteko	58,9%	68,9%	58,3%	66,7%	64,8%
	Sunku atsiminti	2,2%	1,1%	0,0%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko	11,1%	17,8%	5,6%	44,4%	15,2%

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį				
		Iki 600 Lt (n=90)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800 Lt (n=36)	1801 Lt ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	dažnai					
	Vieną kitą kartą	17,8%	15,6%	22,2%	11,1%	16,8%
	Neteko	70,0%	65,6%	69,4%	33,3%	66,3%
	Sunku atsiminti	1,1%	1,1%	2,8%	11,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	4,4%	5,0%	0,0%	0,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	18,9%	14,4%	22,2%	0,0%	16,2%
	Neteko	74,4%	77,2%	75,0%	88,9%	76,5%
	Sunku atsiminti	2,2%	3,3%	2,8%	11,1%	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	11,1%	17,8%	5,6%	44,4%	15,2%
	Vieną kitą kartą	17,8%	15,6%	22,2%	11,1%	16,8%
	Neteko	70,0%	65,6%	69,4%	33,3%	66,3%
	Sunku atsiminti	1,1%	1,1%	2,8%	11,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Būhalterinių žinių	Teko dažnai	4,4%	4,4%	5,6%	11,1%	4,8%
	Vieną kitą kartą	10,0%	17,8%	2,8%	22,2%	14,0%
	Neteko	83,3%	77,2%	91,7%	55,6%	80,0%
	Sunku atsiminti	2,2%	0,6%	0,0%	11,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	11,1%	7,8%	2,8%	0,0%	7,9%
	Vieną kitą kartą	17,8%	18,9%	8,3%	0,0%	16,8%
	Neteko	71,1%	71,7%	88,9%	88,9%	74,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	1,7%	0,0%	11,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	7,8%	3,3%	0,0%	0,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	7,8%	3,3%	5,6%	11,1%	5,1%
	Neteko	82,2%	93,3%	88,9%	77,8%	89,2%
	Sunku atsiminti	2,2%	0,0%	5,6%	11,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį				
		Iki 600 Lt (n=90)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800 Lt (n=36)	1801 Lt ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	1,1%	2,2%	0,0%	0,0%	1,6%
	Vieną kitą kartą	5,6%	7,2%	5,6%	11,1%	6,7%
	Neteko	90,0%	90,6%	94,4%	77,8%	90,5%
	Sunku atsiminti	3,3%	0,0%	0,0%	11,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos	Teko dažnai	26,4%	64,2%	7,5%	1,9%	100,0%
	Vieną kitą kartą	12,7%	83,6%	1,8%	1,8%	100,0%
	Neteko	34,3%	50,0%	13,3%	2,4%	100,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 90 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuviai/lietuvė (n=205)	Rusai/rusė (n=50)	Lenkai/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	42,0%	32,0%	49,1%	20,0%	41,3%
	Vieną kitą kartą	4,9%	30,0%	14,5%	60,0%	11,4%
	Neteko	52,2%	36,0%	36,4%	20,0%	46,3%
	Sunku atsiminti	1,0%	2,0%	0,0%	0,0%	1,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	13,7%	10,0%	30,9%	0,0%	15,9%
	Vieną kitą kartą	27,8%	22,0%	16,4%	0,0%	24,4%
	Neteko	58,5%	68,0%	50,9%	80,0%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	1,8%	20,0%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	7,8%	4,0%	5,5%	0,0%	6,7%
	Vieną kitą kartą	17,1%	14,0%	20,0%	0,0%	16,8%
	Neteko	74,1%	76,0%	74,5%	100,0%	74,9%
	Sunku atsiminti	1,0%	6,0%	0,0%	0,0%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko dažnai	9,8%	4,0%	5,5%	0,0%	7,9%
	Vieną kitą kartą	10,2%	20,0%	5,5%	20,0%	11,1%
	Neteko	77,6%	74,0%	89,1%	80,0%	79,0%
	Sunku atsiminti	2,4%	2,0%	0,0%	0,0%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	4,9%	2,0%	3,6%	0,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	16,1%	20,0%	20,0%	20,0%	17,5%
	Neteko	76,6%	76,0%	74,5%	80,0%	76,2%

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	2,4%	2,0%	1,8%	0,0%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	30,7%	36,0%	38,2%	40,0%	33,0%
	Vieną kitą kartą	17,1%	22,0%	20,0%	20,0%	18,4%
	Neteko	50,7%	34,0%	40,0%	20,0%	45,7%
	Sunku atsiminti	1,5%	8,0%	1,8%	20,0%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	11,7%	16,0%	16,4%	0,0%	13,0%
	Vieną kitą kartą	20,5%	26,0%	16,4%	40,0%	21,0%
	Neteko	67,3%	58,0%	61,8%	60,0%	64,8%
	Sunku atsiminti	0,5%	0,0%	5,5%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko dažnai	16,1%	14,0%	10,9%	40,0%	15,2%
	Vieną kitą kartą	14,6%	18,0%	25,5%	0,0%	16,8%
	Neteko	68,3%	66,0%	61,8%	40,0%	66,3%
	Sunku atsiminti	1,0%	2,0%	1,8%	20,0%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	4,4%	2,0%	5,5%	0,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	14,6%	10,0%	27,3%	20,0%	16,2%
	Neteko	77,6%	84,0%	65,5%	80,0%	76,5%
	Sunku atsiminti	3,4%	4,0%	1,8%	0,0%	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	5,4%	6,0%	7,3%	0,0%	5,7%
	Vieną kitą kartą	11,2%	14,0%	20,0%	0,0%	13,0%
	Neteko	81,5%	78,0%	70,9%	100,0%	70,4%
	Sunku atsiminti	2,0%	2,0%	1,8%	0,0%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	4,9%	4,0%	1,8%	40,0%	4,8%
	Vieną kitą kartą	14,1%	20,0%	9,1%	0,0%	14,0%
	Neteko	79,5%	76,0%	89,1%	40,0%	80,0%
	Sunku atsiminti	1,5%	0,0%	0,0%	20,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	6,8%	14,0%	7,3%	0,0%	07,9%
	Vieną kitą kartą	14,1%	22,0%	23,6%	0,0%	16,8%
	Neteko	77,1%	64,0%	69,1%	100,0%	74,0%
	Sunku atsiminti	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	4,4%	6,0%	1,8%	0,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	4,9%	2,0%	9,1%	0,0%	5,1%
	Neteko	89,3%	90,0%	89,1%	80,0%	89,2%
	Sunku atsiminti	1,5%	2,0%	0,0%	20,0%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią(pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	2,4%	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%
	Vieną kitą kartą	7,3%	4,0%	7,3%	0,0%	6,7%
	Neteko	88,8%	96,0%	92,7%	80,0%	90,5%
	Sunku atsiminti	1,5%	0,0%	0,0%	20,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
Užsienio kalbos	Teko dažnai	26,4%	64,2%	7,5%	1,9%	100,0%
	Vieną kitą kartą	12,7%	83,6%	1,8%	1,8%	100,0%
	Neteko	34,3%	50,0%	13,3%	2,4%	100,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 91 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	62,1%	35,2%	38,8%	41,3%
	Vieną kitą kartą	6,9%	13,8%	10,2%	11,4%
	Neteko	31,0%	50,3%	49,0%	46,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,6%	2,0%	1,0%
	Viso:	100%	100,0%	100,0%	100,0%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	12,1%	11,3%	25,5%	15,9%
	Vieną kitą kartą	32,8%	21,4%	24,5%	24,4%
	Neteko	55,2%	66,7%	49,0%	59,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,6%	1,0%	0,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	5,2%	5,7%	9,2%	6,7%
	Vieną kitą kartą	13,8%	18,9%	15,3%	16,8
	Neteko	79,3%	74,8%	72,4%	74,9%
	Sunku atsiminti	1,7%	0,6%	3,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko dažnai	5,2%	9,4%	7,1%	7,9%
	Vieną kitą kartą	1,7%	11,3%	16,3%	11,1%
	Neteko	87,9%	79,2%	73,5%	79,0%
	Sunku atsiminti	5,2%	0,0%	3,1%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pilietinio raštingumo	Teko dažnai	10,3%	2,5%	3,1%	4,1%
	Vieną kitą kartą	17,2%	18,2%	16,3%	17,5%
	Neteko	70,7%	78,0%	76,5%	76,2%
	Sunku atsiminti	1,7%	1,3%	4,1%	2,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	53,4%	37,1%	14,3%	33,0%
	Vieną kitą kartą	22,4	14,5	22,4	18,4
	Neteko	20,7%	46,5%	59,2%	45,7%
	Sunku atsiminti	3,4%	1,9%	4,1%	2,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	13,8%	14,5%	10,2%	13,0%
	Vieną kitą kartą	13,8%	25,2%	18,4%	21,0%
	Neteko	70,7%	58,5%	71,4%	64,8%

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Sunku atsiminti	1,7%	1,9%	0,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Psichologijos	Teko dažnai	32,8%	10,7%	12,2%	15,2%
	Vieną kitą kartą	19,0%	17,0%	15,3%	16,8%
	Neteko	48,3%	71,7%	68,4%	66,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,6%	4,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	5,2%	5,7%	1,0%	4,1%
	Vieną kitą kartą	20,7%	18,2%	10,2%	16,2%
	Neteko	70,7%	74,2%	83,7%	76,5%
	Sunku atsiminti	3,4%	1,9%	5,1%	3,2%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Projektų rengimo	Teko dažnai	6,9%	3,1%	9,2%	5,7%
	Vieną kitą kartą	5,2%	13,2%	17,3%	13,0%
	Neteko	86,2%	82,4%	70,4%	79,4%
	Sunku atsiminti	1,7%	1,3%	3,1%	1,9%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	1,7%	4,4%	7,1%	4,8%
	Vieną kitą kartą	10,3%	13,2%	17,3%	14,0%
	Neteko	86,2%	81,8%	73,5%	80,0%
	Sunku atsiminti	1,7%	0,6%	2,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	12,1%	8,2%	5,1%	7,9%
	Vieną kitą kartą	12,1%	18,9%	16,3%	16,8%
	Neteko	75,9 %	72,3%	75,5%	74,0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,6%	3,1%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	1,7%	5,7%	3,1%	4,1%
	Vieną kitą kartą	0,0%	7,5%	4,1%	5,1%
	Neteko	96,6%	86,6%	88,8%	89,2%
	Sunku atsiminti	1,7%	0,0%	4,1%	1,6%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią(pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	1,7%	2,5%	0,0%	1,6%
	Vieną kitą kartą	3,4%	10,1%	3,1%	6,7%
	Neteko	91,4%	87,4%	94,9%	90,5%
	Sunku atsiminti	3,4%	0,0%	2,0%	1,3%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Užsienio kalbos	Teko dažnai	26,4%	64,2%	30,2%	43,4%
	Vieną kitą kartą	36,4%	18,2%	31,9%	100,9%
	Neteko	10,2	50,0%	13,3%	34,3%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 92 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																	
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Lietuvių kalbos	Teko dažnai	66.7 %	28.6 %	45.0 %	62.5 %	33.3 %	23.1 %	40.0 %	63.6 %	33.3 %	26.9 %	47.1 %	42.9 %	60.0 %	0.0 %	80.0 %	43.5 %	81.0 %	0.0 %
	Vieną kitą kartą	0.0 %	14.3 %	5.0 %	6.3 %	13.3 %	21.2 %	12.5 %	9.1 %	16.7 %	3.8 %	17.6 %	14.3 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	17.4 %	4.8 %	0.0 %
	Neteko	33.3 %	42.9 %	50.0 %	31.3 %	53.3 %	55.8 %	47.5 %	27.3 %	50.0 %	65.4 %	29.4 %	42.9 %	40.0 %	100.0 %	20.0 %	39.1 %	14.3 %	100.0 %
	Sunku atsiminti	0.0 %	14.3 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	3.8 %	5.9 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
	Viso:	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	Teko dažnai	0,0 %	0,0 %	5,0 %	25,0 %	33,3 %	11,5 %	17,5 %	18,2 %	27,8 %	0,0 %	23,5 %	21,4 %	13,3 %	0,0 %	40,0 %	26,1 %	14,3 %	0,0 %
	Vieną kitą kartą	0,0 %	42,9 %	40,0 %	43,8 %	0,0 %	19,2 %	10,0 %	36,4 %	27,8 %	30,8 %	23,5 %	35,7 %	33,3 %	14,3 %	60,0 %	13,0 %	28,6 %	20,0 %
	Neteko	100,0 %	57,1 %	55,0 %	31,1 %	66,7 %	69,2 %	70,0 %	45,5 %	44,4 %	69,2 %	52,9 %	42,9 %	53,3 %	85,7 %	0,0 %	56,5 %	57,1 %	80,0 %
	Sunku atsiminti	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,3 %	0,0 %	0,0 %
	Viso:	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																	
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Ilgintos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
			%				%												
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	Teko dažnai	0,0%	0,0 %	5,0 %	6,3 %	20,0%	7,7 %	5,0%	18,2 %	0,0%	11,5 %	5.9%	7.1%	0.0%	0.0%	40.0 %	4.3%	0.0%	0.0%
	Vieną kitą kartą	0,0%	0,0 %	15, 0%	12, 5%	20,0%	3,8 %	27,5 %	9,1%	38,9 %	0,0%	23.5 %	21.4 %	40.0 %	0.0%	60.0 %	17.4 %	19.0%	0.0%
	Neteko	100,0 %	100 ,0 %	80, 0%	81, 3%	53,3%	88, 5%	67,5 %	63,6 %	55,6 %	84,6 %	70.6 %	64.3 %	60.0 %	100.0 %	0.0 %	78.3 %	81.0%	100.0%
	Sunku atsiminti	0,0%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	6,7%	0,0 %	0,0%	9,1%	5,6%	3,8%	0.0%	7.1%	0.0%	0.0%	0.0 %	0.0%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0 %	100 ,0 %	100 ,0%	100 ,0%	100,0 %	10 0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100, 0%	100,0 %	100,0%	100,0%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	Teko dažnai	0.0%	0.0 %	0.0 %	6.3 %	0.0%	11. 5%	5.0%	36.4 %	0.0%	11.5 %	11.8 %	0.0%	13.3 %	0.0%	0.0 %	8.7%	14.3%	0.0%
	Vieną kitą kartą	0.0%	0.0 %	5.0 %	0.0 %	20.0%	3.8 %	17.5 %	27.3 %	11.1 %	11.5 %	5.9%	14.3 %	20.0 %	0.0%	0.0 %	4.3%	33.3%	0.0%
	Neteko	100.0 %	85. 7%	95. 0%	93. 8%	80.0%	84. 6%	75.0 %	36.4 %	88.9 %	73.1 %	70.6 %	85.7 %	66.7 %	100.0 %	100. 0%	87.0 %	47.6%	100.0%
	Sunku atsiminti	0.0%	14. 3%	0.0 %	0.0 %	0.0%	0.0 %	2.5%	0.0%	0.0%	3.8%	11.8 %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0 %	0.0%	4.8%	0.0%
	Viso:	100,0 %	100 ,0%	100 ,0%	100 ,0%	100,0 %	10 0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100, 0%	100,0 %	100,0%	100,0%

		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																	
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Ilgintos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Pilietinio raštingumo	Teko	0.0%	0.0%	0.0%	18.8%	0.0%	5.8%	0.0%	0.0%	0.0%	7.7%	7.7%	0.0%	7.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	19.0%
	Vieną kitą kartą	0.0%	0.0%	40.0%	0.0%	0.0%	15.4%	17.5%	18.2%	22.2%	3.8%	3.8%	35.3%	21.4%	26.7%	0.0%	40.0%	8.7%	38.1%
	Neteko	100.0%	100.0%	60.0%	81.3%	100.0%	78.8%	75.0%	81.8%	77.8%	84.6%	52.9%	71.4%	73.3%	100.0%	40.0%	91.3%	42.9%	100.0%
	Sunku atsiminti	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	7.5%	0.0%	0.0%	3.8%	11.8%	0.0%	0.0%	0.0%	20.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Meninės saviraiškos	Teko dažnai	33.3%	0.0%	35.0%	50.0%	6.7%	59.6%	25.0%	27.3%	11.1%	11.5%	41.2%	14.3%	0.0%	14.3%	40.0%	52.2%	66.7%	0.0%
	Vieną kitą kartą	0.0%	0.0%	10.0%	31.3%	20.0%	19.2%	15.0%	27.3%	16.7%	0.0%	11.8%	28.6%	46.7%	0.0%	40.0%	26.1%	23.8%	0.0%
	Neteko	66.7%	100.0%	50.0%	18.8%	73.3%	21.2%	55.0%	45.5%	66.7%	84.6%	35.3%	50.0%	53.3%	85.7%	20.0%	17.4%	9.5%	100.0%
	Sunku atsiminti	0.0%	0.0%	5.0%	0.0%	0.0%	0.0%	5.0%	0.0%	5.6%	3.8%	11.8%	7.1%	0.0%	0.0%	0.0%	4.3%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Sveikatingumo	Teko dažnai	0.0%	0.0%	10.0%	12.5%	13.3%	17.3%	5.0%	18.2%	16.7%	3.8%	11.8%	0.0%	13.3%	28.6%	40.0%	13.0%	33.3%	0.0%

		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																		
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Ilgintos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
	Vieną kitą kartą	66.7 %	14.3 %	15.0 %	6.3 %	26.7 %	23.1 %	32.5 %	18.2 %	16.7 %	23.1 %	11.8 %	42.9 %	26.7 %	14.3 %	0.0 %	8.7 %	19.0 %	0.0 %	
	Neteko	33.3 %	85.7 %	70.0 %	75.0 %	60.0 %	59.6 %	62.5 %	63.6 %	66.7 %	73.1 %	70.6 %	57.1 %	60.0 %	57.1 %	60.0 %	73.9 %	47.6 %	100.0 %	
	Sunku atsiminti	0.0 %	0.0 %	5.0 %	6.3 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	5.9 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	4.3 %	0.0 %	0.0 %	
	Viso:	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Psichologijos	Teko dažnai	33.3 %	0.0 %	25.0 %	37.5 %	6.7 %	15.4 %	22.5 %	9.1 %	16.7 %	0.0 %	5.9 %	7.1 %	13.3 %	28.6 %	0.0 %	17.4 %	19.0 %	0.0 %	
	Vieną kitą kartą	0.0 %	0.0 %	20.0 %	0.0 %	6.7 %	15.4 %	20.5 %	27.3 %	22.2 %	11.5 %	17.6 %	14.3 %	40.0 %	14.3 %	40.0 %	13.0 %	23.8 %	0.0 %	
	Neteko	66.7 %	100.0 %	45.0 %	62.5 %	86.7 %	96.2 %	55.0 %	63.6 %	61.1 %	84.6 %	70.6 %	78.6 %	46.7 %	57.1 %	60.0 %	69.6 %	57.1 %	100.0 %	
	Sunku atsiminti	0.0 %	0.0 %	10.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	2.5 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	5.9 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	
	Viso:	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	Teko dažnai	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	5.8 %	0.0 %	18.2 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	40.0 %	0.0 %	28.6 %	0.0 %	
	Vieną kitą kartą	0.0 %	14.3 %	15.0 %	18.8 %	13.3 %	13.5 %	15.0 %	9.1 %	33.3 %	26.9 %	11.8 %	21.4 %	20.0 %	0.0 %	0.0 %	13.0 %	14.3 %	20.0 %	

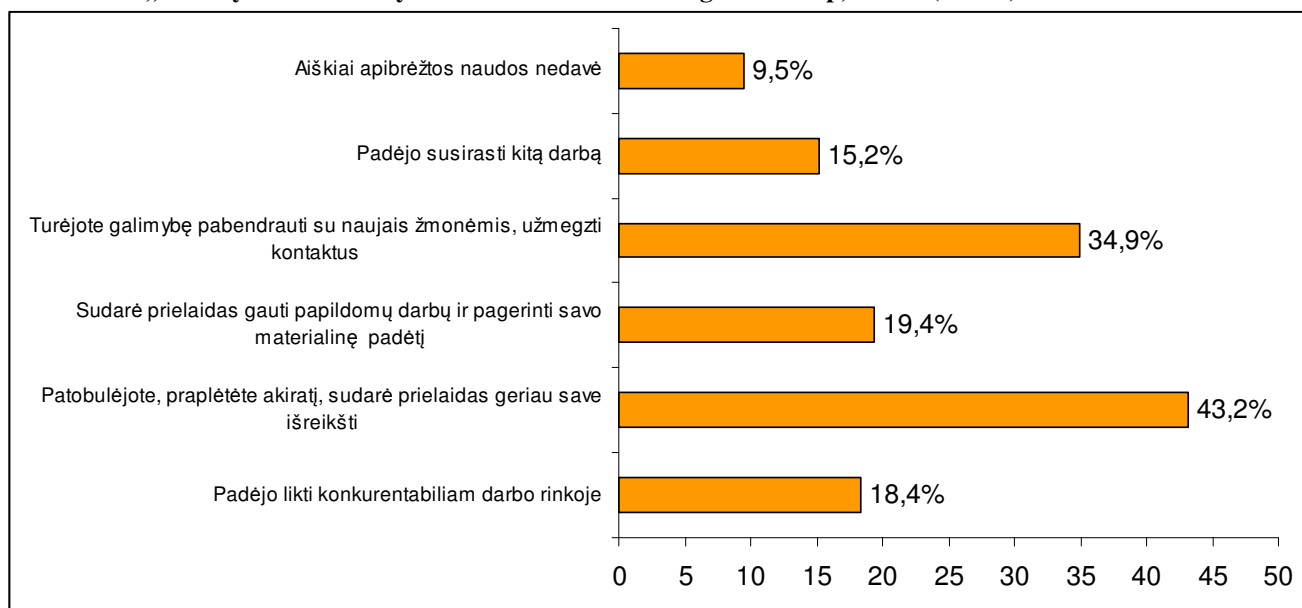
		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																	
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Ilgintos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Neteko	100.0 %	85.7 %	85.0 %	81.3 %	86.7 %	76.9 %	82.5 %	72.7 %	55.6 %	69.2 %	70.6 %	78.6 %	80.0 %	100.0 %	60.0 %	87.0 %	52.4 %	80.0 %
	Sunku atsiminti	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	3.8 %	2.5 %	0.0 %	11.1 %	3.8 %	17.6 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	4.8 %	0.0 %
	Viso:	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Projektų rengimo	Teko dažnai	0.0 %	0.0 %	10.0 %	6.3 %	13.3 %	0.0 %	2.5 %	0.0 %	22.2 %	0.0 %	0.0 %	14.3 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	4.3 %	23.8 %	0.0 %
	Vieną kitą kartą	0.0 %	14.3 %	35.0 %	0.0 %	6.7 %	5.8 %	5.0 %	27.3 %	16.7 %	3.8 %	17.6 %	14.3 %	40.0 %	0.0 %	40.0 %	13.0 %	19.0 %	0.0 %
	Neteko	100.0 %	85.7 %	55.0 %	93.8 %	73.3 %	92.3 %	92.5 %	72.7 %	61.1 %	88.5 %	76.5 %	71.4 %	60.0 %	100.0 %	60.0 %	78.3 %	57.1 %	100.0 %
	Sunku atsiminti	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	6.7 %	1.9 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	7.7 %	5.9 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	4.3 %	0.0 %	0.0 %
	Viso:	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Buhalterinių žinių	Teko dažnai	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	6.7 %	5.8 %	2.5 %	18.2 %	16.7 %	7.7 %	0.0 %	7.1 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	9.5 %	0.0 %
	Vieną kitą kartą	0.0 %	0.0 %	25.0 %	12.5 %	26.7 %	1.9 %	17.5 %	9.1 %	27.8 %	7.7 %	11.8 %	7.1 %	46.7 %	0.0 %	40.0 %	13.0 %	9.5 %	0.0 %
	Neteko	100.0 %	100.0 %	75.0 %	87.5 %	66.7 %	90.4 %	77.5 %	72.7 %	72.7 %	80.8 %	82.4 %	85.7 %	53.3 %	100.0 %	60.0 %	87.0 %	81.0 %	100.0 %

		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																	
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Ilgintos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	1.9%	2.5%	0.0%	0.0%	3.8%	5.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	10,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Tradicinių amatų	Teko dažnai	0.0%	0.0%	0.0%	6.3%	0.0%	7.7%	7.5%	0.0%	11.1%	0.0%	11.8%	0.0%	26.7%	0.0%	20.0%	30.4%	4.8%	0.0%
	Vieną kitą kartą	0.0%	0.0%	25.0%	6.3%	6.7%	25.0%	15.0%	9.1%	11.1%	3.8%	11.8%	14.3%	13.3%	0.0%	40.0%	21.7%	42.9%	20.0%
	Neteko	33.3%	100.0%	75.0%	87.5%	93.3%	65.4%	77.5%	90.9%	77.8%	96.2%	70.6%	85.7%	60.0%	100.0%	40.0%	47.8%	52.4%	80.0%
	Sunku atsiminti	66.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	1.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	5.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	10,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Žemdirbystės/gyvuli ninkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	Teko dažnai	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	11.5%	7.5%	0.0%	0.0%	11.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	4.8%	0.0%
	Vieną kitą kartą	0.0%	0.0%	0.0%	6.3%	6.7%	7.7%	7.5%	0.0%	11.1%	0.0%	5.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	4.3%	9.5%	20.0%
	Neteko	100.0%	100.0%	100.0%	93.8%	86.7%	78.8%	82.5%	100.0%	88.9%	84.6%	88.2%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	95.7%	85.7%	80.0%

		Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia																	
		Infekcinės ir parazitinės ligos	Tuberkuliozė	Navikai	Piktybiniai navikai	Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos	Psichikos ir elgesio sutrikimai	Nervų sistemos ligos	Akies ir jos priedinių organų ligos	Ausies ir speninės ataugos ligos	Kraujotakos sistemos ligos	Kvėpavimo sistemos ligos	Virškinimo sistemos ligos	Odos ir poodžio ligos	Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	Urogenitalinės sistemos ligos	Ilgintos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos	Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai	Profesinės ligos ir apsinuodijimai
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Sunku atsiminti	0.0%	0.0 %	0.0 %	0.0 %	6.7%	1.9 %	2.5%	0.0%	0.0%	3.8%	5.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0 %	0.0%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0 %	100 ,0%	100 ,0%	100 ,0%	100,0 %	10 0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100, 0%	100,0 %	100,0%	100,0%
Įgudžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią(pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	Teko dažnai	0.0%	0.0 %	0.0 %	0.0 %	6.7%	0.0 %	0.0%	18.2 %	11.1 %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0 %	0.0%	0.0%	0.0%
	Vieną kitą kartą	0.0%	0.0 %	0.0 %	6.3 %	13.3%	5.8 %	0.0%	27.3 %	11.1 %	0.0%	5.9%	14.3 %	0.0%	0.0%	0.0 %	4.3%	28.6%	0.0%
	Neteko	100.0 %	100 .0%	100 .0%	93. 8%	80.0%	92. 3%	97.5 %	54.5 %	77.8 %	96.2 %	88.2 %	85.7 %	100.0 %	100.0 %	100. 0%	95.7 %	71.4%	100.0%
	Sunku atsiminti	0.0%	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0%	1.9 %	2.5%	0.0%	0.0%	3.8%	5.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0 %	0.0%	0.0%	0.0%
	Viso:	100,0 %	100 ,0%	100 ,0%	100 ,0%	100,0 %	10 0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100, 0%	100,0 %	100,0%	100,0%

3. Mokymų naudingumo vertinimas

Paveikslas 9 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (n=315)



Lentelė 93 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	17,6%	19,2%	18,4%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	43,2%	43,1%	43,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	14,2%	24,0%	19,4%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	33,1%	36,5%	34,9%
	Padėjo susirasti kitą darbą	20,3%	10,8%	15,2%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	12,8%	6,6%	9,5%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 94 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė					
		18-25. (n=25)	26-35. (n=74)	36-45. (n=85)	46-55 (n=65)	56-65 (n=49)	66-75 (n=17)
		%	%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	28,0%	20,3%	16,5%	16,9%	14,3%	23,5%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	40,0%	54,1%	48,2%	32,3%	42,9%	17,6%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	24,0%	21,6%	20,0%	12,3%	18,4%	29,4%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	36,0%	50,0%	36,5%	24,6%	32,7%	5,9%
	Padėjo susirasti kitą darbą	16,0%	8,1%	22,4%	15,4%	14,3%	11,8%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	4,0%	2,7%	9,4%	16,9%	12,2%	11,8%
	Viso:	18,4%	43,2%	19,4%	34,9%	15,2%	9,5%

Lentelė 95 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas					
		Pradinis (1- 4kl.) (n=33)	Pagrindini s(9- 10kl. arba pradinis su profesija) (n=50)	Bendras vidurinis (9- 10kl. su profesija; 11-12kl. baigta kartu su profesija (n=58)	Povidurinis (pabaigus 11- 12kl. papildomai/ atskirai įgyta profesija), Spec. vidurinis, technikumas(baigtas iki 1991 metų) (n=80)	Aukštesn ysis(baigė aukštesni ąją mokyklą nuo 1991 m. iki 2006 metų) (n=39)	Aukštasi (univer- sitetas, kolegija) (n=55)
		%	%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	12,1 %	12,0 %	12,1 %	21,3 %	23,1 %	27,3 %
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	48,5 %	36,0 %	44,8 %	35,0 %	43,6 %	56,4 %
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	3,0 %	16,0 %	19,0 %	28,8 %	28,2 %	12,7 %
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	36,4 %	50,0 %	29,3 %	25,0 %	35,9 %	40,0 %
	Padėjo susirasti kitą darbą	12,1 %	8,0 %	19,0 %	18,8 %	23,1 %	9,1 %
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	21,2 %	8,0 %	13,8 %	10,0 %	2,6 %	3,6 %
	Viso:	18,4 %	43,2 %	19,4 %	34,9 %	15,2 %	9,5 %

Lentelė 96 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas	
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)
		%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	27,6 %	72,4 %
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	39,7 %	76,1 %
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	36,2 %	63,8 %
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	36,2 %	36,8 %
	Padėjo susirasti kitą darbą	8,6 %	91,4 %
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	8,6 %	91,4 %
	Viso:	100,0 %	100,0 %

Lentelė 97 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas								
		Vadovas, įmonės savininkas (n=3)	Tarnautoj as (n=26)	Specialista s (n=40)	Darbinink as (n=59)	Ūkininkas (n=5)	Bedarbis (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (n=5)	Kita (n=30)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	33,3%	23,1%	32,5%	27,1%	20,0%	10,2%	10,3%	0,0%	20,0%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	100,0%	42,3%	32,5%	18,6%	0,0%	55,1%	44,8%	60,0%	56,7%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	33,3%	38,5%	30,0%	25,4%	20,0%	11,0%	10,3%	20,0%	16,7%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	66,7%	42,3%	22,5%	23,7%	0,0%	39,8%	41,4%	20,0%	46,7%
	Padėjo susirasti kitą darbą	0,0%	11,5%	22,5%	23,7%	0,0%	12,7%	24,1%	0,0%	0,0%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	0,0%	3,8%	5,0%	10,2%	60,0%	10,2%	17,2%	0,0%	3,3%
	Viso.	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lentelė 98 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį				
		Iki 600 Lt (n=90)	601-1200 Lt (n=180)	1201- 1800 Lt (n=36)	1801 Lt ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	7,8%	21,7%	25,0%	33,3%	18,4%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	44,4%	43,9%	30,6%	66,7%	43,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	5,6%	26,1%	16,7%	33,3%	19,4%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	51,1%	26,1%	33,3%	55,6%	34,9%
	Padėjo susirasti kitą darbą	12,2%	16,7%	19,4%	0,0%	15,2%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	15,6%	8,3%	2,8%	0,0%	9,5%
	Kita	95,6%	96,1%	100,0%	100,0%	96,5%

Lentelė 99 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	20,5%	12,0%	18,2%	0,0%	18,4%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	43,4%	42,0%	43,0%	40,0%	43,0%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	20,5%	14,0%	20,0%	20,0%	19,4%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	30,7%	48,0%	40,0%	20,0%	34,9%
	Padėjo susirasti kitą darbą	16,1%	20,0%	9,1%	0,0%	15,2%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	8,8%	10,0%	10,9%	20,0%	9,5%
	Kita	95,6%	100,0%	96,4%	100,0%	96,5%

Lentelė 100 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas? Jei taip, kuo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Padėjo likti konkurencingu darbo rinkoje	13,8%	13,2%	29,6%	18,4%
	Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti	60,3%	43,4%	32,7%	43,2%
	Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį	8,6%	20,8%	23,5%	19,4%
	Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	39,7%	34,0%	33,7%	34,9%
	Padėjo susirasti kitą darbą	8,6%	17,6%	15,3%	15,2%
	Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė	8,6%	12,6%	5,1%	9,5%
	Kita	89,7%	98,1%	98,0%	96,5%

Lentelė 101 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį				
		Iki 600 Lt (n=90)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800 Lt (n=36)	1801 Lt ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Universitetas	3,3%	0,6%	0,0%	11,1%	1,6%
	Kolegija	1,1%	0,6%	2,8%	0,0%	1,0%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	2,2%	1,7%	0,0%	0,0%	1,6%
	Suaugusiųjų mokymo centras	2,2%	5,0%	0,0%	0,0%	3,5%
	Neįgaliųjų reikalų demartamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	5,6%	5,6%	2,8%	0,0%	5,1%
	Darbo rinkos mokymo centras	3,3%	6,7%	5,6%	0,0%	5,4%
	Darbo birža	30,0%	16,7%	22,2%	0,0%	20,6%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	1,1%	16,1%	11,1%	22,2%	11,4%
	Darbdavys - privati įstaiga	5,6%	14,4%	30,6%	33,3%	14,3%
	Kita valstybinė įstaiga	73,3%	88,9%	94,4%	100,0%	85,4%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	95,6%	98,9%	100,0%	100,0%	98,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	97,8%	99,4%	100,0%	88,9%	98,7%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	7,8%	11,7%	13,9%	22,2%	11,1%
	Kita įmonė ar įstaiga	93,3%	95,0%	91,7%	100,0%	94,3%

Lentelė 27 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

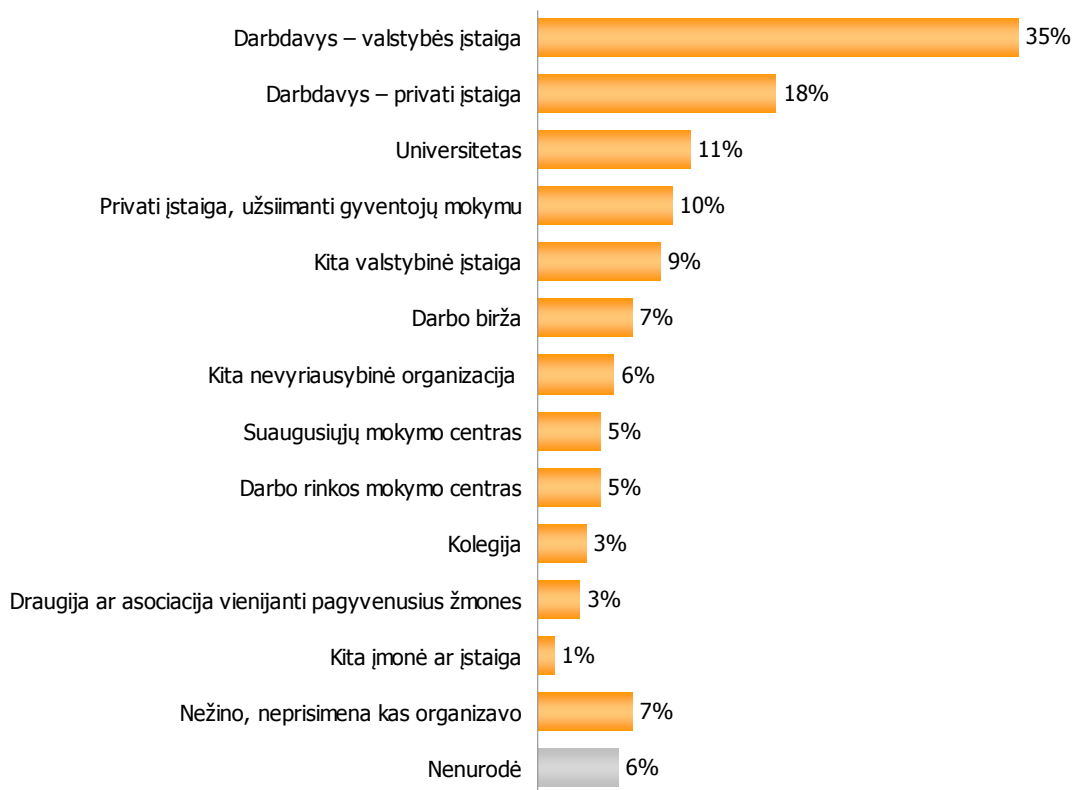
		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Universitetas	1,0%	4,0%	1,8%	0,0%	1,6%
	Kolegija	1,0%	0,0%	1,8%	0,0%	1,0%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	2,0%	2,0%	0,0%	0,0%	1,6%
	Suaugusiųjų mokymo centras	4,9%	0,0%	1,8%	0,0%	3,5%
	Neįgaliųjų reikalų demartamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	4,4%	14,0%	0,0%	0,0%	5,1%
	Darbo rinkos mokymo centras	5,4%	4,0%	7,3%	0,0%	5,4%
	Darbo birža	17,1%	26,0%	29,1%	20,0%	20,6%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	13,2%	8,0%	7,3%	20,0%	11,4%
	Darbdavys - privati įstaiga	15,1%	10,0%	16,4%	0,0%	14,3%
	Kita valstybinė įstaiga	86,3%	82,0%	87,3%	60,0%	85,4%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	97,1%	100,0%	100,0%	100,0%	98,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	98,0%	100,0%	100,0%	100,0%	98,7%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	11,7%	6,0%	14,5%	0,0%	11,1%
	Kita įmonė ar įstaiga	94,1%	96,0%	92,7%	100,0%	94,3%

Lentelė 102 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Universitetas	0,0%	2,5%	1,0%	1,6%
	Kolegija	0,0%	0,0%	3,1%	1,0%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0,0%	0,6%	4,1%	1,6%
	Suaugusiųjų mokymo centras	10,3%	1,9%	2,0%	3,5%
	Neįgaliųjų reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	0,0%	8,2%	3,1%	5,1%
	Darbo rinkos mokymo centras	8,6%	4,4%	5,1%	5,4%
	Darbo birža	24,1%	22,6%	15,3%	20,6%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	3,4%	11,3%	16,3%	11,4%
	Darbdavys - privati įstaiga	10,3%	8,8%	25,5%	14,3%
	Kita valstybinė įstaiga	89,7%	79,9%	91,8%	85,4%
	Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones	100,0%	96,2%	100,0%	98,1%
	Kita nevyriausybinių organizacija	96,6%	98,7%	100,0%	98,7%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	15,5%	9,4%	11,2%	11,1%
	Kita įmonė ar įstaiga	89,7%	93,7%	98,0%	94,3%

4. Mokymų negalią turintiems žmonėms organizatorius

Paveikslas 10 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (n=315)



Lentelė 103 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Universitetas	20%	80%	100%
	Kolegija	33,3%	66,7%	100%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	40,0%	60,0%	100%
	Suaugusiųjų mokymo centras	81,8%	18,2%	100%
	Neįgaliųjų reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	37,5%	62,5%	100%
	Darbo rinkos mokymo centras	41,7%	52,9%	100%
	Darbo birža	46,2%	53,8%	100%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	33,3%	66,7%	100%
	Darbdavys - privati įstaiga	42,2%	57,8%	100%
	Kita valstybinė įstaiga	47,2%	52,8%	100%
	Draugija ar asociacija vienijanti negalią turinčius	47,2%	52,8%	100%
	Kita nevyriausybinių organizacijų	46,3%	53,7%	100%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	57,1%	42,9%	100%
	Kita įmonė ar įstaiga	46,1%	53,9%	100%

Lentelė 104 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė							
		18-25 (n=25)	26-35 (n=74)	36-45 (n=84)	46-55 (n=63)	56-65 (n=47)	66-75 (n=12)	76ir daugiau (n=10)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Universitetas	60%	40%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
	Kolegija	33,3%	33,3%	33,3%	0%	0%	0%	0%	100%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	40,0%	0%	20,0%	0%	20,0%	20,0%	0%	100%
	Suaugusiųjų mokymo centras	9,1%	36,4%	0%	18,2%	36,4%	0%	0%	100%
	Neįgaliųjų reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	12,5%	25,0%	12,5%	25,0%	25,0%	0%	0%	100%
	Darbo rinkos mokymo centras	11,8%	17,6%	41,2%	17,6%	11,8%	0%	0%	100%
	Darbo birža	9,2%	7,7%	20,0%	36,9%	18,5%	7,7%	0%	100%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	2,8%	36,1%	38,9%	8,3%	13,9%	0%	0%	100%
	Darbdavys - privati įstaiga	11,1%	26,7%	31,1%	22,2%	8,9%	0%	0%	100%
	Kita valstybinė įstaiga	7,8%	19,3%	26,8%	24,2%	15,6%	6,3%	0%	100%
	Draugija ar asociacija vienijanti negalia turinčius	8,1%	23,9%	26,2%	20,4%	15,9%	5,5%	0%	100%
	Kita nevyriausybinių organizacija	8,0%	23,5%	26,7%	20,6%	15,8%	5,5%	0%	100%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	0%	11,4%	45,7%	17,1%	8,6%	17,1%	0%	100%
	Kita įmonė ar įstaiga	7,4%	23,9%	26,9%	20,9%	15,2%	5,7%	0%	100%

Lentelė 105 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

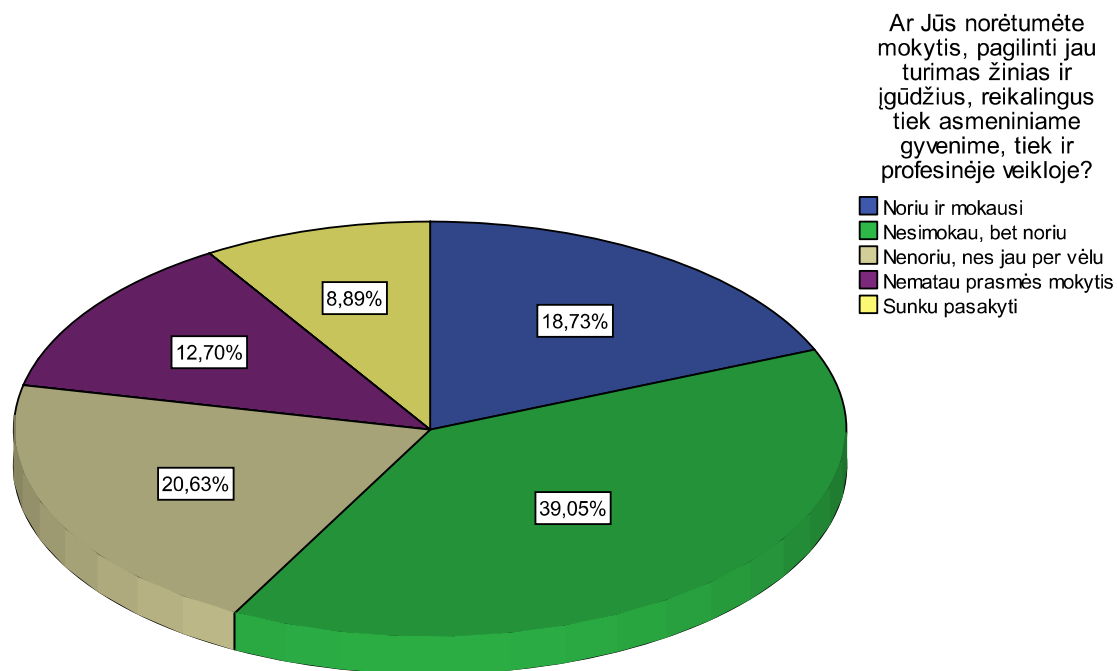
		Išsimokslinimas						
		Pradininis(n=33)	Pagrindinis	Bendras	Povidurinis	Aukštesnysis	Aukštasis	Viso: (n=315)
		)	(n=50)	(n=58)	(n=80)	(n=39)	(n=55)	
		%	%	%	%	%	%	%
	Universitetas	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
	Kolegija	0%	0%	0%	0%	66,7%	33,3%	100%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	0%	0%	60,0%	0%	20,0%	20,0%	100%
	Suaugusiųjų mokymo centras	27,3%	27,3%	18,2%	9,1%	0%	18,2%	100%
	Neįgaliųjų reikalų demartamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	12,5%	18,8%	6,3%	31,1%	12,5%	18,8%	100%
	Darbo rinkos mokymo centras	11,8%	5,9%	17,6%	23,5%	17,6%	23,5%	100%
	Darbo birža	9,2%	15,4%	26,2%	38,5%	7,7%	3,1%	100%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	0%	8,3%	8,3%	13,9%	25,0%	44,4%	100%
	Darbdavys - privati įstaiga	6,7%	0%	13,3%	35,6%	15,6%	28,9%	100%
	Kita valstybinė įstaiga	8,9%	11,2%	17,8%	27,9%	14,5%	19,7%	100%
	Draugija ar asociacija vienijanti negalia turinčius	10,7%	16,2%	18,1%	24,6%	12,6%	17,8%	100%
	Kita nevyriausybinių organizacijų	10,6%	15,8%	18,6%	25,4%	12,2%	17,4%	100%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	8,6%	0%	20,0%	34,3%	25,7%	11,4%	100%
	Kita įmonė ar įstaiga	10,4%	14,8%	17,8%	26,6%	13,1%	17,2%	100%

Lentelė 106 „O kas organizavo mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius per pastaruosius trejus metus?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Universitetas	%	%	%
	Kolegija	%	%	%
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	%	%	%
	Suaugusiųjų mokymo centras	%	%	%
	Neįgaliųjų reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	%	%	%
	Darbo rinkos mokymo centras	%	%	%
	Darbo birža	%	%	%
	Darbdavys - valstybės įstaiga	%	%	%
	Darbdavys - privati įstaiga	%	%	%
	Kita valstybinė įstaiga	%	%	%
	Draugija ar asociacija vienijanti negalią turinčius žmones	%	%	%
	Kita nevyriausybinių organizacija	%	%	%
	Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu	%	%	%
	Kita įmonė ar įstaiga	%	%	%
	Nežino, neprisimena kas organizavo	%	%	%
	Nenurodė	%	%	%
	Viso:	100,0%	100,0%	100,0%

5. Negalią turinčių žmonių motyvacija dalyvauti mokymuose

Paveikslas 11 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (n=315)



Lentelė 107 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	39,0 %	61,0 %	100 %
	Nesimokau, bet noriu	40,7 %	59,3 %	100 %
	Nenoriu, nes jau per vėlu	49,2 %	50,8 %	100 %
	Nematau prasmės mokytis	62,5 %	37,5 %	100 %
	Sunku pasakyti	64,3 %	35,7 %	100 %
	Viso:	53,0%	47,0%	100,0%

Lentelė 108 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė							
		18-25 (n=25)	26-35 (n=74)	36-45 (n=84)	46-55 (n=63)	56-65 (n=47)	66-75 (n=12)	76ir daugiau (n=10)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	20,3%	25,4%	37,3%	11,9%	3,4%	1,7%	0%	100%
	Nesimokau, bet noriu	6,5%	27,6%	32,5%	17,9%	12,2%	3,3%	0%	100%
	Nenoriu, nes jau per vėlu	3,1%	16,9%	16,9%	18,5%	29,2%	15,4%	0%	100%
	Nematau prasmės mokytis	2,5%	25,0%	20,0%	30,0%	22,5%	0%	0%	100%
	Sunku pasakyti	7,1%	14,3%	14,3%	42,9%	14,3%	7,1%	0%	100%
	Viso:	7,9%	23,5%	27,0%	20,6%	15,6%	5,4%	0%	100%

Lentelė 109 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas						
		Pradininis(n=33)	Pagrindinis (n=50)	Bendras vidurinis (n=58)	Povidurinis (n=80)	Aukštesnysis (n=39)	Aukštasis (n=55)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	3,4%	15,3%	11,9%	22,0%	8,5%	39,0%	100%
	Nesimokau, bet noriu	8,9%	14,6%	24,4%	36,0%	17,1%	8,9%	100%
	Nenoriu, nes jau per vėlu	18,5%	24,6%	13,8%	21,5%	6,2%	15,4%	100%
	Nematau prasmės mokytis	10,0%	15,0%	15,0%	27,5%	15,0%	17,5%	100%
	Sunku pasakyti	14,3%	3,6%	21,4%	35,7%	10,7%	14,3%	100%
	Viso:	10, 5%	15,9%	18,4%	25,40%	12,4%	17,5%	100,0%

Lentelė 110 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	100 %
	Noriu ir mokausi šiuo metu	57,4%	42,2%	100 %
	Nesimokau, bet noriu	43,9%	56,1%	100 %
	Nenoriu, nes jau per vėlu	13,8%	86,2%	100 %
	Nematau prasmės mokytis	32,5%	67,5%	100 %
	Sunku pasakyti	57,1%	42,9%	100 %
	Viso:	40,0%	60,0%	100 %

Lentelė 111 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas									
		Vadovas (-ė) (n=3)	Tarnautojas (-ė) (n=26)	Specialistas (-ė) (n=40)	Darbininkas (-ė) (n=59)	Ūkininkas (-ė) (n=5)	Bedarbis(-ė) (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (-ė) (n=5)	Kita(n=29)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	1,7%	13,6%	23,7%	18,6%	0%	18,6%	8,5%	8,5%	6,8%	100 %
	Nesimokau, bet noriu	0%	7,3%	15,4%	21,1%	1,6%	43,9%	7,3%	0%	3,3%	100 %
	Nenoriu, nes jau per vėlu	0%	4,6%	0%	7,7%	1,5%	44,6%	18,5%	0%	23,1%	100 %
	Nematau prasmės mokytis	0%	10,0%	10,0%	17,5%	2,5%	47,5%	2,5%	0%	10,0%	100 %
	Sunku pasakyti	7,1%	7,1%	10,7%	35,7%	3,6%	17,9%	7,1%	0%	10,7%	100 %
	Viso:	1,0%	8,3%	12,7%	18,7%	1,6%	37,5%	9,2%	1,6%	9,5%	100 %

Lentelė 112 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

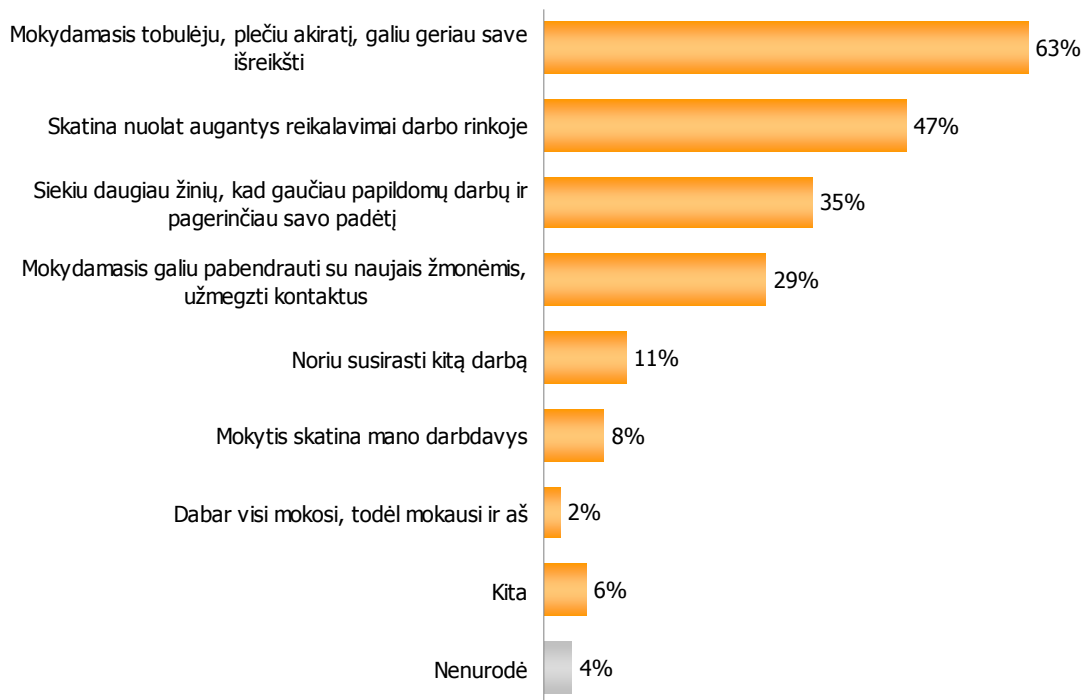
		Iki 600 Lt (n=86)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800Lt (n=36)	1801 ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	27,1%	47,5%	16,9%	8,5%	100%
	Nesimokau, bet noriu	32,5%	53,7%	13,0%	0,8%	100%
	Nenoriu, nes jau per vėlu	30,8%	63,1%	3,1%	3,1%	100%
	Nematau prasmės mokytis	27,5%	72,5%	0%	0%	100%
	Sunku pasakyti	10,7%	57,1%	28,6%	3,6%	100%
	Viso:	28,6%	57,1%	11,4%	2,9%	100%

Lentelė 113 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Noriu ir mokausi šiuo metu	83,1%	6,8%	8,5%	1,7%	100%
	Nesimokau, bet noriu	58,5%	25,2%	14,6%	1,6%	100%
	Nenoriu, nes jau per vėlu	63,1%	10,8%	24,6%	1,5%	100%
	Nematau prasmės mokytis	60,0%	10,0%	27,5%	2,5%	100%
	Sunku pasakyti	67,9%	14,3%	17,9%	0%	100%
	Viso:	65,1%	15,9%	17,5%	1,6%	100%

6. Priežastys dėl kurių negalią turintys žmonės norėtų mokytis

Paveikslas 7 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=315)



Lentelė 114 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	7.4%	13.2%	20.5%
	Mokymasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	20.0%	31.6%	51.6%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	11.6%	20.5%	32.1%
	Mokymasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	12.1%	24.2%	36.6%
	Noriu susirasti kitą darbą	9.5%	8.4%	17.9%
	Mokytis skatina mano darbdavys	3.2%	2.1%	5.3%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	1.1%	2.1%	3.2%
	Kita	0%	0%	0%

Lentelė 115 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė							
		18-25 (n=25)	26-35 (n=74)	36-45 (n=84)	46-55 (n=63)	56-65 (n=47)	66-75 (n=12)	76 ir daugiau (n=10)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	2.6	5.8%	7.9%	2.1%	1.6%	0.5%	0%	20.5%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	7.4%	14.2%	18.4%	5.8%	5.3%	0.5%	0%	51.6%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	3.7%	10.5%	12.1%	2.6%	2.6%	0.5%	0%	32.1%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	4.2%	11.6%	12.1%	3.7%	3.7%	1.1%	0%	36.3%
	Noriu susirasti kitą darbą	2.1%	3.7%	5.8%	4.2%	0.5%	1.6%	0%	17.9%
	Mokytis skatina mano darbdavys	1.1%	0.5%	1.6%	1.6%	0%	0.5%	0%	5.3%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	5.3%	0.5%	0.5%	0.5%	0.5%	0.5%	0%	3.2%
	Kita	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lentelė 116 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas						
		Pradininis(n=33)	Pagrindinis (n=50)	Bendras vidurinis (n=58)	Povidurinis (n=80)	Aukštesnysis (n=39)	Aukštasis (n=55)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	0%	2,1%	1,1%	6,3%	2,6%	8,4%	20,5%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	2,6%	4,2%	13,7%	11,6%	10,5%	8,9%	51,6%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	1,6%	3,2%	8,9%	6,8%	5,3%	6,3%	32,1%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	4,7%	8,9%	5,3%	7,4%	3,2%	6,8%	36,3%
	Noriu susirasti kitą darbą	1,1%	2,1%	4,7%	2,6%	4,2%	3,2%	17,9%
	Mokytis skatina mano darbdavys	0%	1,1%	1,1%	2,1%	0,5%	0,5%	5,3%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	0%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	1,1%	3,2%
	Kita	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lentelė 117 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	14,2 %	6,3 %	20,5 %
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	25,8 %	25,8 %	51,6 %
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	17,4 %	14,7 %	32,1 %
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	14,7 %	21,6 %	36,3 %
	Noriu susirasti kitą darbą	8,4 %	9,5 %	17,9 %
	Mokytis skatina mano darbdavys	4,7 %	0,5 %	5,3 %
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	1,1 %	2,1 %	3,2 %
	Kita	0 %	0 %	0 %

Lentelė 118 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas								
		Vadovas (n=3)	Tarnautoja s (-ė) (n=26)	Specialista s (-ė) (n=40)	Darbininka s (-ė) (n=59)	Ūkininkas (-ė) (n=5)	Bedarbis (-ė) (n=118)	Namų šeimininkė (n=29)	Studentas (n=5)	Kita(n=29)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	0%	33,3%	25,7%	27,7%	0%	6,0%	26,7%	60,0%	22,2%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	100%	47,6%	65,7%	36,1%	0%	55,2%	33,3%	60,0%	66,7%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	0%	52,4%	31,4%	27,8%	0%	32,8%	20,0%	40,0%	22,2%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	0%	28,6%	22,9%	33,3%	100%	46,3%	0%	40,0%	44,4%
	Noriu susirasti kitą darbą	100%	23,8%	17,1%	19,4%	0%	14,9%	20,0%	0%	22,2%
	Mokytis skatina mano darbdavys	%	20,0%	14,3%	5,6%	0%	0%	0%	0%	11,1%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	100%	0%	0%	5,6%	0%	0%	20,0%	20,0%	11,1%
	Kita	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Lentelė 119 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį yra:					
		Iki 600 Lt (n=86)	601- 1200 Lt (n=180)	1201- 1800Lt (n=36)	1801 ir daugiau (n=9)	Nenurodė (n=4)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	4,7 %	11,1 %	3,2 %	1,6 %	0 %	20,5 %
	Mokymasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	12,6 %	29,5 %	6,8 %	2,6 %	0 %	51,6 %
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	10,5 %	17,4 %	3,2 %	1,1 %	0 %	32,1 %
	Mokymasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	12,6 %	16,8 %	5,8 %	1,1 %	0 %	36,3 %
	Noriu susirasti kitą darbą	3,7 %	11,1 %	2,1 %	1,1 %	0 %	17,9 %
	Mokytis skatina mano darbdavys	0,5 %	3,2 %	1,1 %	,5 %	0 %	5,3 %
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	2,1 %	0,5 %	0 %	0,5 %	0 %	32, %
	Kita	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Lentelė 120 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

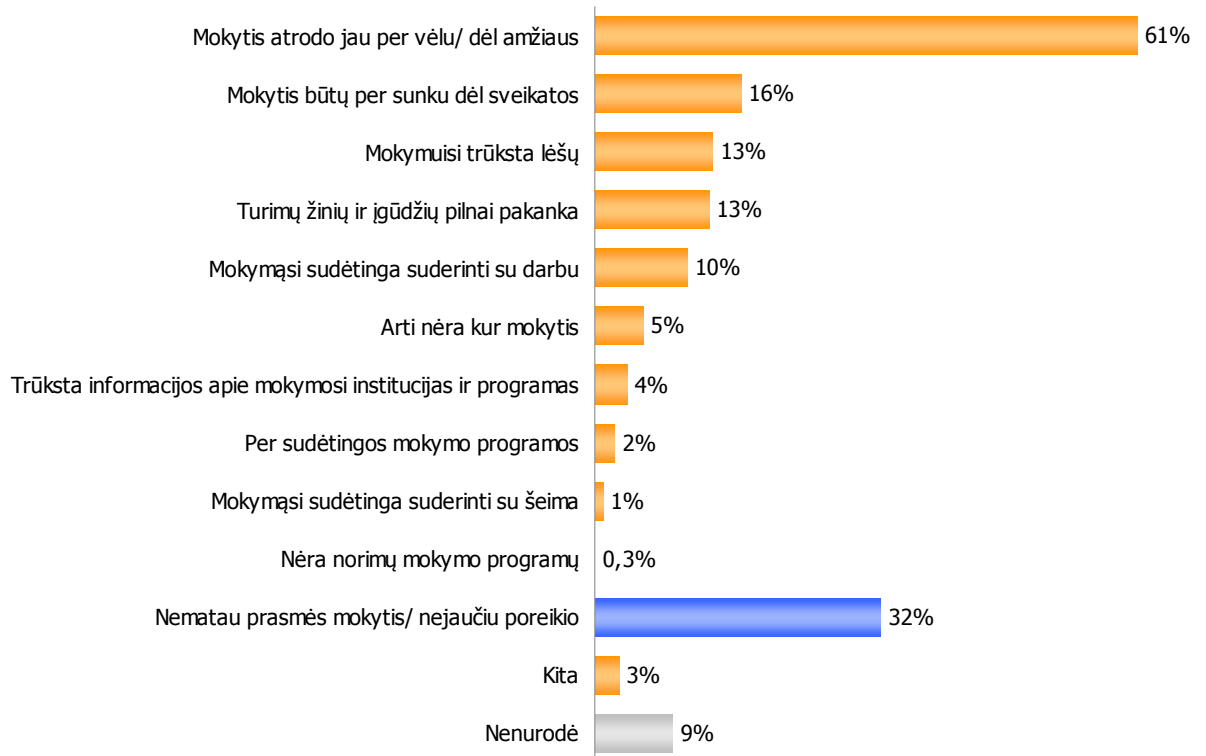
		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=104)	Rusas/rusė (n=6)	Lenkas/lenkė (n=6)	Kita (n=5)	Viso: (n=120)
		%	%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	15,8 %	3,7 %	1,1 %	0 %	20,5 %
	Mokymasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	29,5 %	10,0 %	10,5 %	1,6 %	51,6 %
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	22,1 %	5,8 %	3,7 %	0,5 %	32,1 %
	Mokymasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	24,7 %	7,4 %	3,2 %	1,1 %	36,3 %
	Noriu susirasti kitą darbą	11,1 %	2,6 %	4,2 %	0 %	17,9 %
	Mokytis skatina mano darbdavys	2,6 %	2,1 %	0,5 %	0 %	5,3 %
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	2,1 %	0,5 %	0,5 %	0 %	3,2 %

Lentelė 121 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	0,5%	10,5%	9,5%	20,5%
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	5,3%	26,8%	19,5%	51,6%
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	4,7%	12,6%	14,7%	32,1%
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	3,2%	23,3%	10,0%	36,3%
	Noriu susirasti kitą darbą	2,1%	11,1%	4,7%	17,9%
	Mokytis skatina mano darbdavys	1,1%	2,1%	2,1%	5,3%
	Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš	1,1%	1,6%	0,5%	3,2%

7. Priežastys, kodėl negalia turintys žmonės nenorėtų mokytis

Paveikslas 8 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (n=359)



Lentelė 122 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžius?“

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu/ dėl amžiaus	11,5%	13,3%	24,8%
	Mokytis būtų per sunku dėl sveikatos	7,9%	12,7%	20,6%
	Mokymuisi trūksta lėšų	9,1%	8,5%	17,6%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	2,4%	3,6%	6,1%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	2,4%	1,8%	4,2%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	6,1%	3,0%	9,1%
	Arti nėra kur mokytis	4,2%	7,3%	11,5%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	6,1%	8,5%	14,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	5,5%	3,0%	8,5%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	4,8%	0%	4,8%
	Nėra norimų mokymo programų	11,5%	13,3%	24,8%

Lentelė 123 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžius							
		18-25 (n=25)	26-35 (n=74)	36-45 (n=84)	46-55 (n=63)	56-65 (n=47)	66-75 (n=12)	76ir daugiau (n=10)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu	0%	1,2%	3,0%	6,7%	9,1%	4,8%	0%	24,8%
	Mokymuisi trūksta lėšų	3,0%	2,4%	10,3%	4,2%	0,6%	0,6%	0%	20,6%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	2,4%	4,8%	6,7%	3,0%	0,6%	0%	0%	17,6%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	0,6%	1,2%	1,8%	1,2%	0,6%	0,6%	0%	6,1%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0%	1,2%	1,8%	0,6%	0,6%	0%	0%	4,2%
	Arti nėra kur mokytis	1,8%	1,8%	1,8%	3,0%	0,6%	0%	0%	9,1%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	0%	4,8%	3,6%	1,8%	1,2%	0%	0%	11,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	3,0%	3,6%	2,4%	2,4%	3,0%	0%	0%	14,5%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	1,2%	1,8%	1,8%	1,8%	1,2%	0,6%	0%	8,5%
	Nėra norimų mokymo programų	0%	1,2%	1,8%	1,2%	0,6%	0%	0%	4,8%

Lentelė 124 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas						
		Pradinis is(n=33)	Pagrindinis (n=50)	Bendras vidurinis (n=58)	Povidurinis (n=80)	Aukštesnysis (n=39)	Aukštasis (n=55)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu	6,7%	2,4%	5,5%	6,7%	1,2%	2,4%	24,8%
	Mokymuisi trūksta lėšų	0%	2,4%	4,2%	9,1%	2,4%	2,4%	20,6%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	1,2%	0%	4,2%	4,2%	5,5%	2,4%	17,6%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	1,2%	0%	0,6%	1,8%	0%	2,4%	6,1%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su	0%	0%	1,2%	1,2%	1,2%	0,6%	4,2%

šeima							
Arti nėra kur mokytis	1,2 %	1,2 %	2,4 %	3,6 %	0 %	0,6 %	9,1 %
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	0 %	2,4 %	1,2 %	4,2 %	2,4 %	1,2 %	11,5 %
Per sudėtingos mokymo programos	2,4 %	3,6 %	3,6 %	1,8 %	2,4 %	0,6 %	14,5 %
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	1,2 %	2,4 %	1,2 %	0,6 %	1,8 %	1,2 %	8,5 %
Nėra norimų mokymo programų	1,2 %	1,2 %	0,6 %	0 %	1,2 %	0,6 %	4,8 %

Lentelė 125 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu	4,8 %	20,0 %	24,8 %
	Mokymuisi trūksta lėšų	12,7 %	7,9 %	20,6 %
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	14,5 %	3,0 %	17,6 %
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	2,4 %	3,6 %	6,1 %
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	2,4 %	1,8 %	4,2 %
	Arti nėra kur mokytis	3,0 %	6,1 %	9,1 %
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	6,1 %	5,5 %	11,5 %
	Per sudėtingos mokymo programos	3,0 %	11,5 %	14,5 %
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	3,0	5,5	8,5
	Nėra norimų mokymo programų	0,6 %	4,2 %	4,8 %

Lentelė 126 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį yra:				
		Iki 600 Lt (n=86)	601-1200 Lt (n=180)	1201-1800Lt (n=36)	1801 ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu	9,1%	12,7%	1,8%	1,2%	24,8%
	Mokymuisi trūksta lėšų	6,1%	12,7%	1,2%	0,6%	20,6%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	1,8%	11,5%	3,0%	1,2%	17,6%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	1,8%	4,2%	0%	0%	6,1%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	0,6%	3,0%	0,6%	0%	4,2%
	Arti nėra kur mokytis	3,6%	3,6%	1,8%	0%	9,1%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	2,4%	8,5%	0,6%	0%	11,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	6,7%	6,1%	1,8%	0%	14,5%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	1,8%	4,2%	2,4%	0%	8,5%
	Nėra norimų mokymo programų	0,6%	3,0%	1,2%	0%	4,8%

Lentelė 127 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

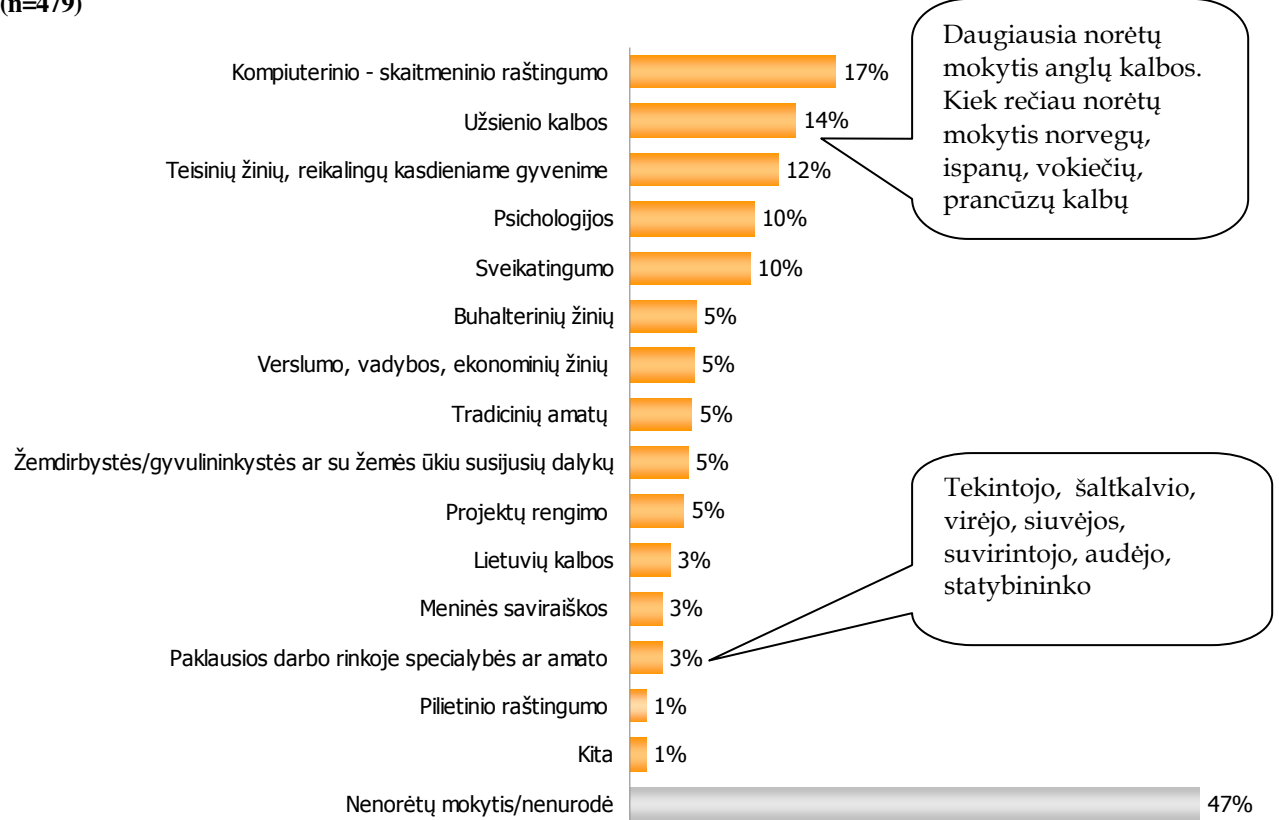
		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu	15,8%	4,2%	3,6%	1,2%	24,8%
	Mokymuisi trūksta lėšų	13,9%	2,4%	4,2%	0%	20,6%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	8,5%	5,5%	3,6%	0%	17,6%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	2,4%	2,4%	1,2%	0%	6,1%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	1,8%	0%	2,4%	0%	4,2%
	Arti nėra kur mokytis	6,7%	2,4%	0%	0%	9,1%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	8,5%	0%	3,0%	0%	11,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	9,7%	2,4%	1,8%	0,6%	14,5%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	6,7%	1,2%	0,6%	0%	8,5%
	Nėra norimų mokymo programų	3,6%	0,6%	0,6%	0%	4,8%

Lentelė 38 „Kodėl Jūs nenorite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Mokytis atrodo jau per vėlu	4,8%	13,9%	6,1%	24,8%
	Mokymuisi trūksta lėšų	0%	13,3%	7,3%	20,6%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu	0%	7,3%	10,3%	17,6%
	Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	1,2%	3,6%	1,2%	6,1%
	Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima	1,2%	1,8%	1,2%	4,2%
	Arti nėra kur mokytis	1,2%	5,5%	2,4%	9,1%
	Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	3,0%	6,1%	2,4%	11,5%
	Per sudėtingos mokymo programos	6,1%	7,9%	0,6%	14,5%
	Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	3,0%	2,4%	3,0%	8,5%
	Nėra norimų mokymo programų	0,6%	3,0%	1,2%	4,8%

8. Dalykai, kurių norėtų mokytis negalią turintys žmonės

Paveikslas 9 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (n=479)



Lentelė 40 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Lytis		
		Vyras (n=148)	Moteris (n=167)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Lietuvių kalbos	20,4%	26,2%	46,6%
	Užsienio kalbos	23,3%	29,7%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	27,4%	31,9%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	34,5%	40,9%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	37,7%	41,9%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	33,9%	42,8%	76,7%
	Meninės saviraiškos	19,2%	26,8%	46,0%
	Sveikatingumo	28,8%	36,4%	65,2%
	Psichologijos	30,0%	36,7%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	31,9%	45,0%	77,0%
	Projektų rengimo	37,4%	42,5%	79,9%
	Buhalterinių žinių	39,0%	41,5%	80,5%
	Tradicinių amatų	31,3%	43,1%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	39,9%	49,8%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	41,5%	49,5%	91,1%

Lentelė 41 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Amžiaus grupė							
		18-25 (n=25)	26-35 (n=74)	36-45 (n=84)	46-55 (n=63)	56-65 (n=47)	66-75 (n=12)	76ir daugiau (n=10)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	3,2%	11,2%	12,8%	9,9%	5,4%	4,2%	0%	46,6%
	Užsienio kalbos	3,2%	14,4%	12,1%	11,2%	8,9%	3,2%	0%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	3,2%	13,4%	14,4%	13,7%	11,2%	3,5%	0%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	4,5%	17,3%	19,8%	16,3%	12,8%	4,8%	0%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	6,4%	20,1%	18,5%	16,9%	12,8%	4,8%	0%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	5,1%	18,2%	21,1%	15,3%	21,1%	4,8%	0%	76,7%
	Meninės saviraiškos	3,5%	7,0%	10,5%	13,7%	6,7%	4,5%	0%	46,0%
	Sveikatingumo	4,8%	15,7%	18,5%	11,5%	9,6%	5,1%	0%	65,2%
	Psichologijos	5,1%	15,1%	17,6%	14,7%	9,6%	4,8%	0%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	6,4%	19,8%	19,8%	15,7%	11,2%	4,2%	0%	77,0%
	Projektų rengimo	3,8%	19,5%	21,1%	17,3%	13,1%	5,1%	0%	79,9%
	Buhalterinių žinių	6,4%	18,8%	21,4%	16,0%	12,8%	5,1%	0%	80,5%
	Tradicinių amatų	6,1%	14,7%	19,5%	16,6%	12,8%	4,8%	0%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	7,7%	21,4%	23,3%	18,5%	14,4%	4,5%	0%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	7,7%	20,8%	24,6%	19,2%	13,7%	5,1%	0%	91,1%

Lentelė 42 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Išsimokslinimas						
		Pradininis(n=33)	Pagrindinis(n=50)	Bendras vidurinis(n=58)	Povidurinis(n=80)	Aukštesnysis(n=39)	Aukštasis(n=55)	Viso:(n=315)
		%	%	%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	5,4%	7,3%	9,3%	11,5%	5,1%	8,0%	46,6%
	Užsienio kalbos	6,1%	11,5%	10,2%	12,8%	5,1%	7,3%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	9,3%	12,5%	10,5%	15,7%	5,4%	6,1%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	9,9%	14,1%	15,7%	18,8%	7,3%	9,6%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	9,3%	14,1%	14,7%	21,1%	9,9%	10,5%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	8,9%	11,8%	14,1%	21,1%	8,3%	12,5%	76,7%
	Meninės saviraiškos	3,8%	5,1%	8,6%	13,1%	6,1%	9,3%	46,0%
	Sveikatingumo	7,0%	12,5%	10,9%	16,6%	8,6%	9,6%	65,2%
	Psichologijos	8,0%	12,1%	13,7%	19,2%	7,7%	6,1%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	8,9%	12,5%	14,4%	17,6%	9,6%	14,1%	77,0%
	Projektų rengimo	10,2%	14,4%	16,0%	20,4%	8,9%	9,9%	79,9%
	Buhalterinių žinių	9,6%	15,7%	16,6%	18,2%	8,3%	12,1%	80,5%
	Tradicinių amatų	5,4%	11,2%	13,4%	21,1%	9,3%	14,1%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	9,9%	14,7%	15,7%	23,3%	10,9%	15,3%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	10,2%	13,7%	16,9%	24,0%	11,8%	14,4%	91,1%

Lentelė 43 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užimtumas		
		Dirbu (n=126)	Nedirbu (n=189)	Viso: (n=315)
		%	%	%
	Lietuvių kalbos	21,1%	25,6%	46,6%
	Užsienio kalbos	20,1%	32,9%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	17,6%	41,9%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	25,2%	50,2%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	30,0%	49,5%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	30,7%	46,0%	76,7%
	Meninės saviraiškos	24,3%	21,7%	46,0%
	Sveikatingumo	26,8%	38,3%	65,2%
	Psichologijos	27,5%	39,3%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	30,4%	46,6%	77,0%
	Projektų rengimo	28,8%	51,1%	79,9%
	Buhalterinių žinių	29,1%	51,4%	80,5%
	Tradicinių amatų	31,0%	43,5%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	35,8%	54,0%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	36,4%	54,6%	91,1%

Lentelė 44 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Užsiėmimas									
		Vadovas (n=3)	Tarnautojas (-ė) (n=26)	Specialistas (-ė) (n=40)	Darbininkas (-ė) (n=59)	Ūkininkas (-ė) (n=5)	Bedarbis (-ė) (n=118)	Namų šeimininkė(-ė) (n=29)	Studentas (n=5)	Kita(n=29)	Viso (n=315)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	0,3%	2,6%	6,1%	11,2%	1,6%	16,3%	3,2%	1,0%	4,5%	46,6%
	Užsienio kalbos	0,3%	2,9%	5,8%	11,2%	0,6%	22,7%	4,5%	1,0%	4,2%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	0%	3,2%	3,5%	10,5%	1,6%	24,3%	7,7%	1,0%	7,7%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	0,3%	5,1%	7,0%	13,1%	1,0%	32,6%	6,1%	1,6%	8,6%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	0,6%	5,8%	9,3%	15,0%	1,0%	32,9%	7,0%	1,3%	6,7%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	0,6%	5,1%	7,7%	16,3%	1,6%	30,7%	6,1%	1,3%	7,3%	76,7%
	Meninės saviraiškos	0,6%	3,8%	7,7%	12,5%	1,6%	8,6%	5,4%	1,6%	4,2%	46,0%
	Sveikatingumo	0,6%	3,8%	7,7%	14,7%	1,0%	26,5%	4,5%	1,3%	5,1%	65,2%
	Psichologijos	0,6%	5,1%	7,0%	14,4%	1,6%	24,0%	7,0%	1,3%	5,8%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	1,0%	6,1%	8,9%	14,7%	1,3%	30,7%	7,0%	1,6%	5,8%	77,0%
	Projektų rengimo	0,3%	5,1%	8,3%	14,7%	1,6%	32,6%	8,0%	1,0%	8,3%	79,9%
	Buhalterinių žinių	0%	6,7%	9,3%	13,4%	1,0%	33,9%	7,0%	1,0%	8,3%	80,5%
	Tradicinių amatų	1,0%	5,8%	8,9%	15,7%	0,6%	25,9%	8,0%	1,6%	7,0%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	1,0%	7,0%	10,5%	18,5%	0,3%	35,5%	7,3%	1,6%	8,0%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	0,6%	7,7%	11,2%	16,6%	1,6%	34,2%	8,6%	1,6%	9,6%	91,1%

Lentelė 45 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį yra:				
		Iki 600 Lt (n=86)	601- 1200 Lt (n=180)	1201-1800Lt (n=36)	1801 ir daugiau (n=9)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	13,4%	25,9%	6,1%	1,3%	46,6%
	Užsienio kalbos	18,2%	26,5%	7,0%	1,3%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	19,8%	32,9%	5,8%	1,0%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	24,0%	41,9%	8,0%	1,6%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	24,0%	46,3%	7,0%	2,2%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	22,7%	42,5%	9,3%	2,2%	76,7%
	Meninės saviraiškos	12,5%	23,3%	8,3%	1,9%	46,0%
	Sveikatingumo	16,9%	39,6%	6,7%	1,9%	65,2%
	Psichologijos	20,1%	37,7%	8,0%	1,0%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	21,4%	44,4%	8,6%	2,6%	77,0%
	Projektų rengimo	22,0%	47,0%	9,3%	1,6%	79,9%
	Buhalterinių žinių	24,0%	44,4%	10,5%	1,6%	80,5%
	Tradicinių amatų	20,4%	41,2%	10,2%	2,6%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	23,6%	53,7%	10,2%	2,2%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	25,9%	52,1%	10,9%	2,2%	91,1%

Lentelė 46 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Tautybė				
		Lietuvis/lietuvė (n=205)	Rusas/rusė (n=50)	Lenkas/lenkė (n=55)	Kita (n=5)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	34,2%	5,8%	6,4%	0,3%	46,6%
	Užsienio kalbos	34,2%	8,0%	9,6%	1,3%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	38,3%	10,9%	8,9%	1,3%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	48,6%	12,1%	13,1%	1,6%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime	50,8%	11,8%	15,7%	1,3%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	50,2%	12,1%	13,1%	1,3%	76,7%
	Meninės saviraiškos	33,2%	5,4%	7,0%	0,3%	46,0%
	Sveikatingumo	44,1%	9,3%	10,9%	1,0%	65,2%
	Psichologijos	44,7%	10,5%	10,9%	0,6%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	50,8%	13,4%	11,5%	1,3%	77,0%
	Projektų rengimo	53,4%	12,5%	12,5%	1,6%	79,9%
	Buhalterinių žinių	52,1%	12,1%	15,7%	0,6%	80,5%
	Tradicinių amatų	50,5%	10,2%	12,1%	1,6%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	58,5%	14,4%	15,7%	1,3%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglį (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	58,1%	15,3%	16,3%	1,3%	91,1%

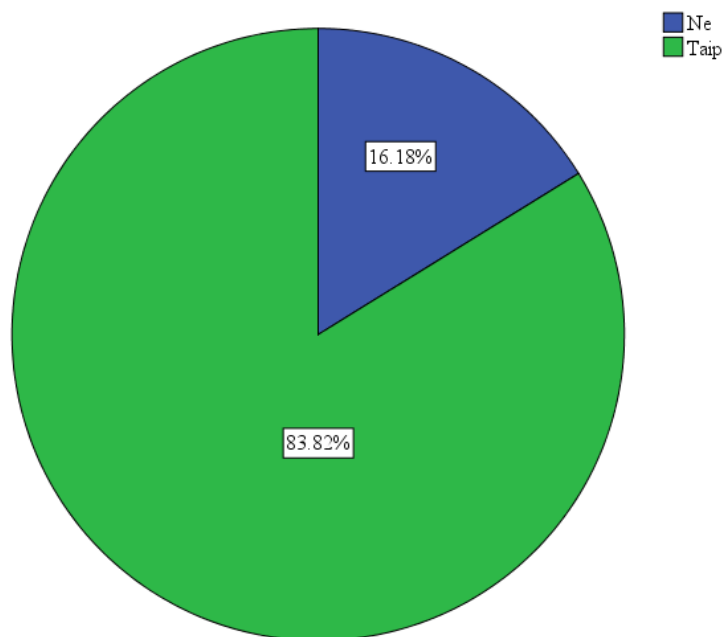
**Lentelė 47 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)?“
(atsakymai socio-demografinėse grupėse) 4**

		Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas			
		Sunkaus (n=58)	Vidutinio (n=159)	Lengvo (n=98)	Viso: (n=315)
		%	%	%	%
	Lietuvių kalbos	5,8%	25,6%	15,3%	46,6%
	Užsienio kalbos	5,4%	30,7%	16,9%	53,0%
	Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo	10,2%	33,9%	15,3%	59,4%
	Verslumo, vadybos, ekonominių žinių	14,7%	18,0%	22,7%	75,4%
	Teisinių žinių, reikalingų kasdiniame gyvenime	16,3%	40,3%	23,0%	79,6%
	Pilietinio raštingumo	13,1%	39,6%	24,0%	76,7%
	Meninės saviraiškos	3,8%	23,6%	18,5%	46,0%
	Sveikatingumo	13,4%	29,7%	22,4%	65,2%
	Psichologijos	8,9%	36,4%	21,4%	66,8%
	Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	13,1%	37,7%	26,2%	77,0%
	Projektų rengimo	16,0%	41,9%	22,0%	79,9%
	Buhalterinių žinių	16,0%	41,5%	23,0%	80,5%
	Tradicinių amatų	14,1%	36,7%	23,6%	74,4%
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	17,9%	44,1%	27,8%	89,8%
	Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglį (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)	16,8%	4,4%	29,7%	91,1%

Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje apklausos suminiai duomenys

1. Asmenų atliekančių bausmę įkalinimo įstaigoje dalyvavimas mokymuose

Paveikslas 12 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=309)



Lentelė 128 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius		Viso
		Taip	Ne	
Jūsų amžius	18-25 metų	48 18.6%	9 18.0%	57 18.5%
	26-35 metų	115 44.6%	22 44.0%	137 44.5%
	36-45 metų	56 21.7%	16 32.0%	72 23.4%
	46-55 metų	30 11.6%	3 6.0%	33 10.7%
	55-65 metų	6 2.3%	0 .0%	6 1.9%
	65-75 metų	3 1.2%	0 .0%	3 1.0%
	Viso	258	50	308

		Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius		Viso
		Taip	Ne	
Jūsų amžius	18-25 metų	48 18.6%	9 18.0%	57 18.5%
	26-35 metų	115 44.6%	22 44.0%	137 44.5%
	36-45 metų	56 21.7%	16 32.0%	72 23.4%
	46-55 metų	30 11.6%	3 6.0%	33 10.7%
	55-65 metų	6 2.3%	0 .0%	6 1.9%
	65-75 metų	3 1.2%	0 .0%	3 1.0%
	Viso	258 100.0%	50 100.0%	308 100.0%

Lentelė 129 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius		Viso
		Taip	Ne	
Jūsų išsimokslinimas	Pradinis	35 13.5%	9 18.0%	44 14.2%
	Nebaigtas vidurinis	70 27.0%	15 30.0%	85 27.5%
	Vidurinis	91 35.1%	16 32.0%	107 34.6%
	Spec. vidurinis (profesinis)	41 15.8%	8 16.0%	49 15.9%
	Aukštesnysis (technikumas)	14 5.4%	1 2.0%	15 4.9%
	Nebaigtas aukštasis	1 .4%	0 .0%	1 .3%
	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	1 .4%	0 .0%	1 .3%
	Aukštasis universitetinis	4 1.5%	0 .0%	4 1.3%
	Išsilavinimo neturiu	2 .8%	1 2.0%	3 1.0%
	Viso	259 100.0%	50 100.0%	309 100.0%

Lentelė 130 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

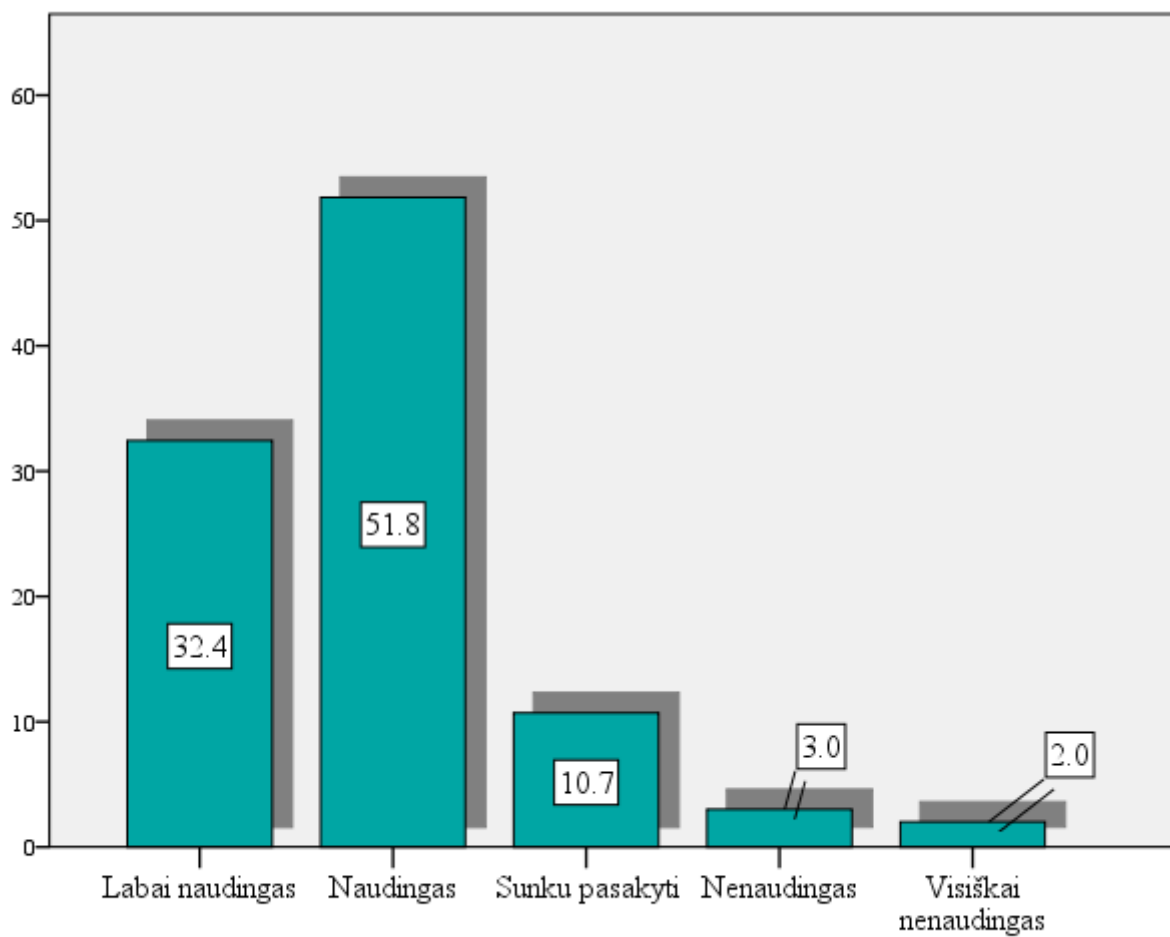
		Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius		Viso
		Taip	Ne	
Jūsų tautybė	Lietuvis	199 77.7%	33 66.0%	232 75.8%
	Rusas	34 13.3%	6 12.0%	40 13.1%
	Lenkas	18 7.0%	5 10.0%	23 7.5%
	Baltarusis	1 .4%	2 4.0%	3 1.0%
	Armėnas	1 .4%	0 .0%	1 .3%
	Ukrainietis	1 .4%	1 2.0%	2 .7%
	Romas	2 .8%	3 6.0%	5 1.6%
	Viso	256 100.0%	50 100.0%	306 100.0%

Lentelė 131 „Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius		Viso
		Taip	Ne	
Kokia Jūsų šeimyninė padėtis	Vedęs/ištekėjusi	75 29.3%	8 16.3%	83 27.2%
	Nevedęs/netekėjusi	138 53.9%	31 63.3%	169 55.4%
	Išsiskyręs/našlys/išsiskyrusi/našlė	43 16.8%	10 20.4%	53 17.4%
	Viso	256 100.0%	49 100.0%	305 100.0%

2. Mokymų naudingumo vertinimas

Paveikslas 13 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (n=309)



Lentelė 132 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

Jūsų amžius		Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas					Viso
		Labai naudingas	Naudingas	Sunku pasakyti	Nenaudingas	Visiškai nenaudingas	
Jūsų amžius	18-25 metų	19	22	10	3	2	56
		19.6%	14.2%	31.3%	33.3%	33.3%	18.7%
	26-35 metų	38	79	11	4	2	134
		39.2%	51.0%	34.4%	44.4%	33.3%	44.8%
	36-45 metų	28	29	8	2	1	68
		28.9%	18.7%	25.0%	22.2%	16.7%	22.7%
	46-55 metų	9	21	1	0	1	32
		9.3%	13.5%	3.1%	.0%	16.7%	10.7%
	55-65 metų	1	4	1	0	0	6
		1.0%	2.6%	3.1%	.0%	.0%	2.0%
	65-75 metų	2	0	1	0	0	3
		2.1%	.0%	3.1%	.0%	.0%	1.0%
Viso		97	155	32	9	6	299
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Lentelė 133 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas					Viso
		Labai naudingas	Naudingas	Sunku pasakyti	Nenaudingas	Visiškai nenaudingas	
Jūsų išsimokslinimas	Pradinis	15	20	4	1	2	42
		15.5%	12.9%	12.5%	11.1%	33.3%	14.0%
	Nebaigtas vidurinis	28	39	14	2	2	85
		28.9%	25.2%	43.8%	22.2%	33.3%	28.4%
	Vidurinis	25	66	7	3	1	102
		25.8%	42.6%	21.9%	33.3%	16.7%	34.1%
	Spec. vidurinis (profesinis)	20	20	4	2	1	47
		20.6%	12.9%	12.5%	22.2%	16.7%	15.7%
	Aukštesnysis (technikumas)	5	8	2	0	0	15
		5.2%	5.2%	6.3%	.0%	.0%	5.0%
	Nebaigtas aukštasis	1	0	0	0	0	1
		1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	1	0	0	0	0	1
		1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
	Aukštasis universitetinis	2	2	0	0	0	4
		2.1%	1.3%	.0%	.0%	.0%	1.3%
	Išsilavinimo neturiu	0	0	1	1	0	2
		.0%	.0%	3.1%	11.1%	.0%	.7%
Viso		97	155	32	9	6	299
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Lentelė 134 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

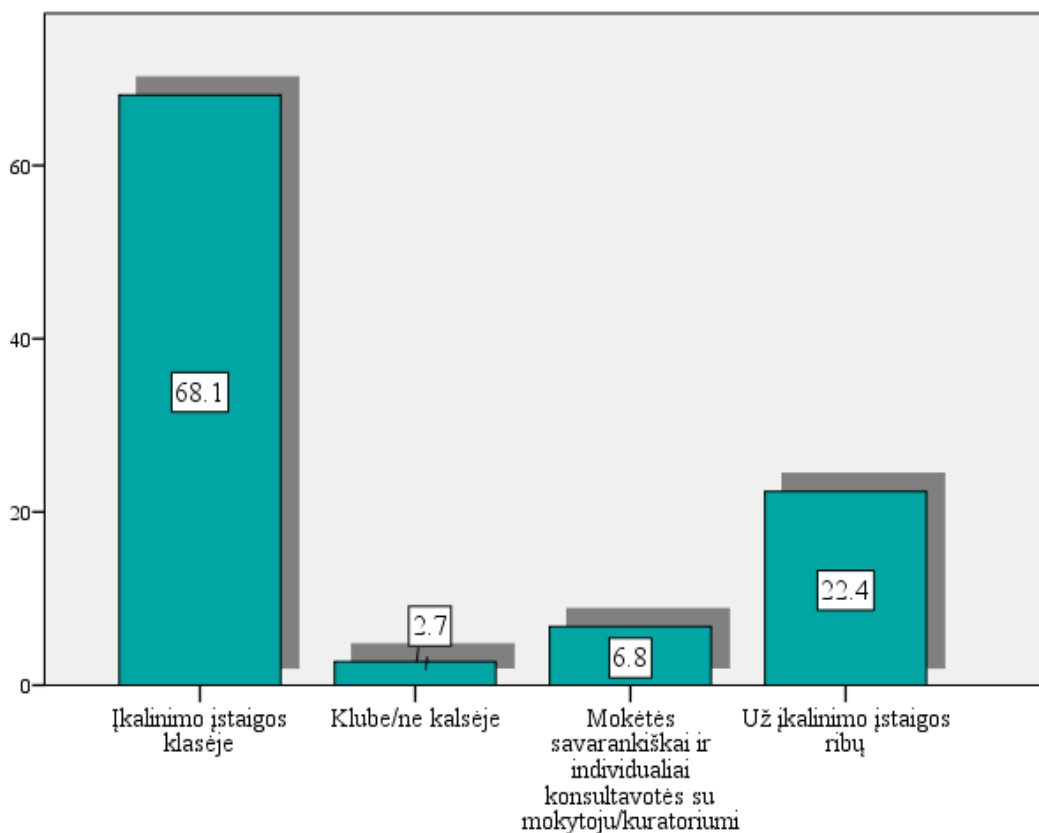
		Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas					Viso
		Labai naudingas	Naudingas	Sunku pasakyti	Nenaudingas	Visiškai nenaudingas	
Jūsų tautybė	Lietuvis	83	113	21	6	2	225
		85.6%	73.4%	67.7%	75.0%	33.3%	76.0%
	Rusas	7	24	6	2	0	39
		7.2%	15.6%	19.4%	25.0%	.0%	13.2%
	Lenkas	5	13	2	0	3	23
		5.2%	8.4%	6.5%	.0%	50.0%	7.8%
	Baltarusis	1	1	0	0	0	2
		1.0%	.6%	.0%	.0%	.0%	.7%
	Armėnas	0	1	0	0	0	1
		.0%	.6%	.0%	.0%	.0%	.3%
	Ukrainietis	1	1	0	0	0	2
		1.0%	.6%	.0%	.0%	.0%	.7%
	Romas	0	1	2	0	1	4
		.0%	.6%	6.5%	.0%	16.7%	1.4%
Viso		97	154	31	8	6	296
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Lentelė 135 „Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas					Viso
		Labai naudingas	Naudingas	Sunku pasakyti	Nenaudingas	Visiškai nenaudingas	
Kokia Jūsų šeimyninė padėtis	Vedęs/ištekėjusi	29	45	6	0	2	82
		30.2%	29.4%	19.4%	.0%	33.3%	27.8%
	Nevedęs/netekėjusi	46	86	21	7	3	163
		47.9%	56.2%	67.7%	77.8%	50.0%	55.3%
	Išsiskyręs/našlys/išsiskyrusi/našlė	21	22	4	2	1	50
		21.9%	14.4%	12.9%	22.2%	16.7%	16.9%
Viso		96	153	31	9	6	295
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

4. Mokymų vyresnio amžiaus žmonėms organizatorius

Paveikslas 14 „Mokymai, kuriuose Jums teko dalyvauti vyko?“ (n=309)



Lentelė 136 „Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo?“

Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo	Atsakymai	
	N	Procentinė dalis
Universitetas	3	.9%
Kolegija	4	1.2%
Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	28	8.2%
Profesinė mokykla	110	32.3%
Suaugusiųjų mokymo centras	30	8.8%
Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža	31	9.1%
Darbdavys – valstybės įstaiga	3	.9%
Darbdavys – privati įstaiga	15	4.4%
Įkalinimo įstaiga	109	32.0%
Nevyriausybė organizacija	8	2.3%
Viso	341	100.0%

Lentelė 137 „Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Jūsų amžius						Viso
	18-25 metų	26-35 metų	36-45 metų	46-55 metų	55-65 metų	65-75 metų	
Universitetas	0	0	1	2	0	0	3
Kolegija	1	1	2	0	0	0	4
Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	13	14	1	0	0	0	28
Profesinė mokykla	19	57	18	14	1	1	110
Suaugusiųjų mokymo centras	2	20	4	1	1	2	30
Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža	4	13	7	4	2	0	30
Darbdavys – valstybės įstaiga	0	1	2	0	0	0	3
Darbdavys – privati įstaiga	0	12	1	2	0	0	15
Įkalinimo įstaiga	20	48	27	12	2	0	109
Nevyriausybinių organizacijų	0	3	3	2	0	0	8
Viso	51	127	64	32	6	3	283

Lentelė 138 „Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Jūsų išsimokslinimas									Viso
	Pradinis	Nebaigtas vidurinis	Vidurinis	Spec. vidurinis (profesinis)	Aukštesnysis (technikumas)	Nebaigtas aukštasis	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	Aukštasis universitetinis	Išsilavinimo neturiu	
Universitetas	0	0	1	1	0	0	0	1	0	3
Kolegija	0	1	1	1	1	0	0	0	0	4
Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	6	15	6	1	0	0	0	0	0	28
Profesinė mokykla	15	33	43	16	3	0	0	0	0	110
Suaugusiųjų mokymo centras	4	12	8	5	1	0	0	0	0	30
Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža	2	9	14	4	1	0	0	0	1	31
Darbdavys – valstybės įstaiga	0	0	0	2	1	0	0	0	0	3
Darbdavys – privati įstaiga	3	0	4	6	0	0	0	2	0	15
Įkalinimo įstaiga	17	33	35	16	5	1	1	0	1	109
Nevyriausybinių organizacijų	0	0	2	2	1	0	0	3	0	8
Viso	39	80	99	45	13	1	1	4	2	284

Lentelė 139 „Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

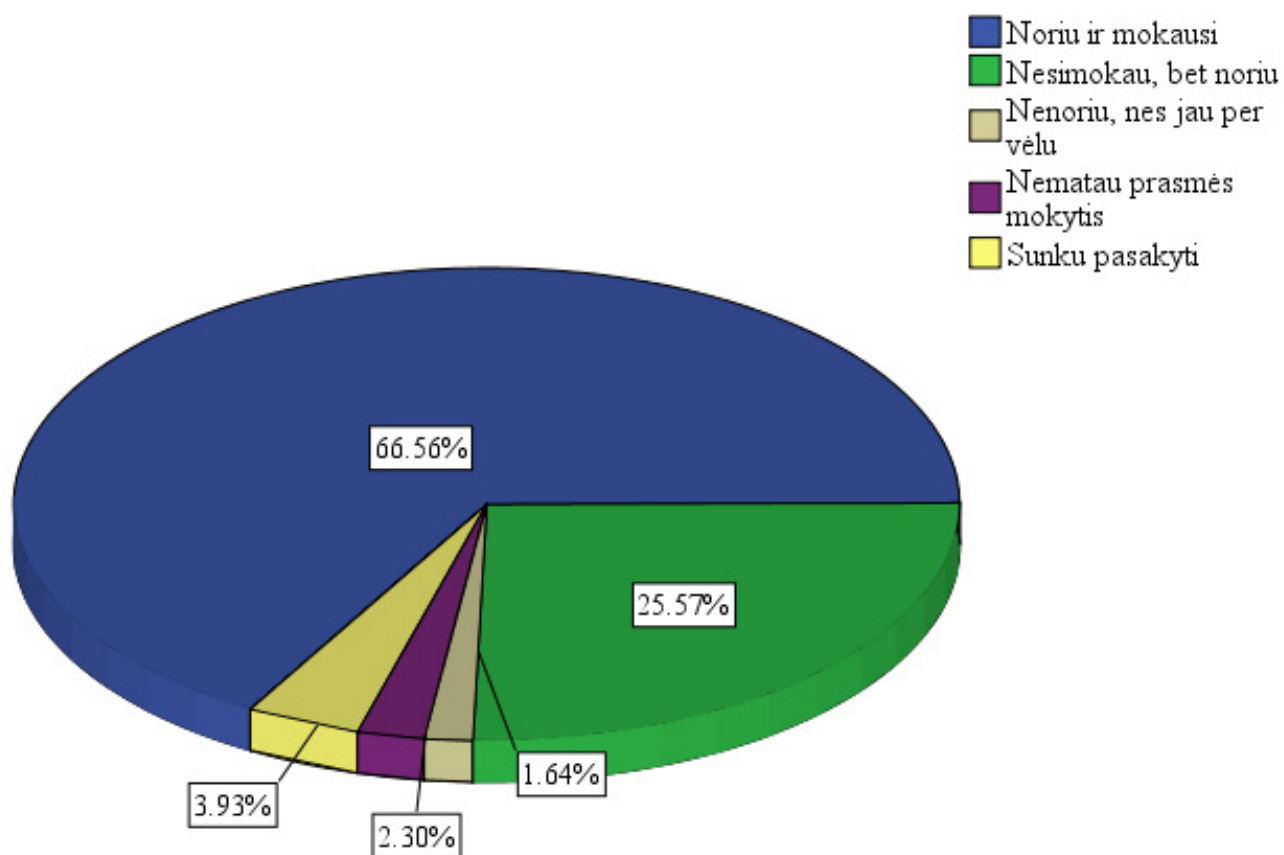
	Jūsų tautybė							Viso
	Lietuvis	Rusas	Lenkas	Baltarusis	Armėnas	Ukrainietis	Romas	
Universitetas	3	0	0	0	0	0	0	3
Kolegija	2	2	0	0	0	0	0	4
Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	21	2	4	0	0	0	1	28
Profesinė mokykla	78	20	10	1	1	0	0	110
Suaugusiųjų mokymo centras	25	3	2	0	0	0	0	30
Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža	24	1	4	0	0	0	1	30
Darbdavys – valstybės įstaiga	2	0	0	0	0	1	0	3
Darbdavys – privati įstaiga	10	0	4	1	0	0	0	15
Įkalinimo įstaiga	81	18	7	0	0	0	1	107
Nevyriausybinių organizacijų	7	0	1	0	0	0	0	8
Viso	215	39	20	2	1	1	3	281

Lentelė 140 „Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Kokia Jūsų šeimyninė padėtis			Viso
		Vedęs/ištekėjusi	Nevedęs/netekėjusi	Išsiskyres/našlys/išsiskyrusi/našlė	
	Universitetas	1	0	2	3
	Kolegija	2	2	0	4
	Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla	6	20	2	28
	Profesinė mokykla	24	66	20	110
	Suaugusiųjų mokymo centras	12	13	5	30
	Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža	8	18	5	31
	Darbdavys – valstybės įstaiga	0	1	2	3
	Darbdavys – privati įstaiga	2	8	4	14
	Įkalinimo įstaiga	29	58	20	107
	Nevyriausybinių organizacijų	3	4	1	8
Viso		77	156	48	281

5. Motyvacija dalyvauti mokymuose

Paveikslas 15 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=309)



Lentelė 141 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?					Viso
		Noriu ir mokausi	Nesimokau, bet noriu	Nenoriu, nes jau per vėlu	Nematau prasmės mokytis	Sunku pasakyti	
Jūsų amžius	18-25 metų	35	20	1	0	1	57
		17.2%	25.6%	20.0%	.0%	8.3%	18.8%
	26-35 metų	92	32	2	4	5	135
		45.3%	41.0%	40.0%	66.7%	41.7%	44.4%
	36-45 metų	44	20	1	1	4	70
		21.7%	25.6%	20.0%	16.7%	33.3%	23.0%
	46-55 metų	24	5	1	1	2	33
		11.8%	6.4%	20.0%	16.7%	16.7%	10.9%
	55-65 metų	6	0	0	0	0	6
		3.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	2.0%
	65-75 metų	2	1	0	0	0	3
		1.0%	1.3%	.0%	.0%	.0%	1.0%
	Viso	203	78	5	6	12	304
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Lentelė 142 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?					Viso
		Noriu ir mokausi	Nesimokau, bet noriu	Nenoriu, nes jau per vėlu	Nematau prasmės mokytis	Sunku pasakyti	
Jūsų išsimokslinimas	Pradinis	27 13.3%	13 16.7%	1 20.0%	2 28.6%	0 .0%	43 14.1%
	Nebaigtas vidurinis	51 25.1%	28 35.9%	2 40.0%	1 14.3%	2 16.7%	84 27.5%
	Vidurinis	71 35.0%	27 34.6%	0 .0%	2 28.6%	6 50.0%	106 34.8%
	Spec. vidurinis (profesinis)	35 17.2%	7 9.0%	2 40.0%	1 14.3%	3 25.0%	48 15.7%
	Aukštesnysis (technikumas)	13 6.4%	2 2.6%	0 .0%	0 .0%	0 .0%	15 4.9%
	Nebaigtas aukštasis	1 .5%	0 .0%	0 .0%	0 .0%	0 .0%	1 .3%
	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	1 .5%	0 .0%	0 .0%	0 .0%	0 .0%	1 .3%
	Aukštasis universitetinis	3 1.5%	0 .0%	0 .0%	0 .0%	1 8.3%	4 1.3%
	Išsilavinimo neturiu	1 .5%	1 1.3%	0 .0%	1 14.3%	0 .0%	3 1.0%
	Viso	203 100.0%	78 100.0%	5 100.0%	7 100.0%	12 100.0%	305 100.0%

Lentelė 143 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?					Viso
		Noriu ir mokausi	Nesimokau, bet noriu	Nenoriu, nes jau per vėlu	Nematau prasmės mokytis	Sunku pasakyti	
Jūsų tautybė	Lietuvis	148	64	5	4	8	229
		74.0%	82.1%	100.0%	57.1%	66.7%	75.8%
	Rusas	29	7	0	0	3	39
		14.5%	9.0%	.0%	.0%	25.0%	12.9%
	Lenkas	18	3	0	1	1	23
		9.0%	3.8%	.0%	14.3%	8.3%	7.6%
	Baltarusis	2	1	0	0	0	3
		1.0%	1.3%	.0%	.0%	.0%	1.0%
	Armėnas	1	0	0	0	0	1
		.5%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%
	Ukrainietis	2	0	0	0	0	2
		1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.7%
	Romas	0	3	0	2	0	5
		.0%	3.8%	.0%	28.6%	.0%	1.7%
Viso		200	78	5	7	12	302
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Lentelė 144 „Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?					Viso
		Noriu ir mokausi	Nesimokau, bet noriu	Nenoriu, nes jau per vėlu	Nematau prasmės mokytis	Sunku pasakyti	
Kokia Jūsų šeimyninė padėtis	Vedęs/ištekėjusi	61	15	1	0	5	82
		30.7%	19.2%	20.0%	.0%	41.7%	27.2%
	Nevedęs/netekėjusi	103	49	3	6	5	166
		51.8%	62.8%	60.0%	85.7%	41.7%	55.1%
	Išsiskyręs/našlys/išsiskyrusi/našlė	35	14	1	1	2	53
		17.6%	17.9%	20.0%	14.3%	16.7%	17.6%
Viso		199	78	5	7	12	301
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

6. Priežastys dėl kurių asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose norėtų mokytis

Lentelė 145 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (n=309)

Motyvai	Atsakymai	
	N	Procentinė dalis
Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje Tai yra švelninanti aplinkybė atliekant bausmę	122	23.8%
Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	36	7.0%
Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	143	27.9%
Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	136	26.5%
Tai smagus laiko praleidimo būdas	40	7.8%
Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką	22	4.3%
Viso	14	2.7%
	513	100.0%

Lentelė 146 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Jūsų amžius						Viso
		18-25 metų	26-35 metų	36-45 metų	46-55 metų	55-65 metų	65-75 metų	
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	16	57	32	16	1	0	122
	Tai yra švelninanti aplinkybė atliekant bausmę	10	15	5	5	1	0	36
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	27	67	32	12	4	1	143
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	29	65	29	12	1	0	136
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	6	23	8	2	0	1	40
	Tai smagus laiko praleidimo būdas	5	10	3	3	0	1	22
	Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką	1	12	1	0	0	0	14
Viso		57	131	67	31	6	3	295

Lentelė 147 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Jūsų išsimokslinimas								Viso	
		Pradinis	Nebaigtas vidurinis	Vidurinis	Spec. vidurinis (profesinis)	Aukštesnysis (technikumas)	Nebaigtas aukštasis	Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)	Aukštasis universitetinis		Išsilavinimo neturiu
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	17	26	46	21	6	0	1	4	1	122
	Tai yra švelninanti aplinkybė atliekant bausmę	5	12	12	4	2	0	0	1	0	36
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	14	44	56	18	6	1	1	3	0	143
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	27	45	40	18	4	0	1	1	0	136
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	3	15	13	6	0	0	0	3	0	40
	Tai smagus laiko praleidimo būdas	4	6	9	3	0	0	0	0	0	22
	Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką	3	5	4	2	0	0	0	0	0	14
Viso		43	81	102	47	15	1	1	4	1	295

Lentelė 148 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Jūsų tautybė						Viso	
		Lietuvis	Rusas	Lenkas	Baltarusis	Armėnas	Ukrainietis		Romas
	Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	98	13	6	1	1	2	0	121
	Tai yra švelninanti aplinkybe atliekant bausmę	29	4	0	0	0	0	2	35
	Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	109	17	15	1	0	0	0	142
	Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	106	13	11	2	0	1	1	134
	Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	34	5	0	1	0	0	0	40
	Tai smagus laiko praleidimo būdas	16	4	2	0	0	0	0	22
	Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką	11	2	1	0	0	0	0	14
	Viso	224	36	23	3	1	2	3	292

Lentelė 149 „Kodėl Jūs norite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Kokia Jūsų šeimyninė padėtis			Viso
	Vedęs/ištekėjusi	Nevedęs/netekėjusi	Išsiskyres/našlys/išsiskyrusi/našlė	
Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje	33	61	26	120
Tai yra švelninanti aplinkybė atliekant bausmę	10	22	3	35
Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti	34	83	25	142
Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį	28	86	21	135
Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus	11	23	6	40
Tai smagus laiko praleidimo būdas	3	15	4	22
Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką	3	9	2	14
Viso	78	163	50	291

7. Priežastys, kodėl asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose nenorėtų mokytis

Lentelė 150 „Priežastys, kodėl asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose nenorėtų mokytis“

	Responses	
	N	Procentinė dalis
Mokytis atrodo jau per vėlu	17	27.0%
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	7	11.1%
Nėra galimybės, nes trūksta vietų	6	9.5%
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	7	11.1%
Per sudėtingos mokymo programos	3	4.8%
Per sudėtingos mokymo programos	4	6.3%
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	16	25.4%
Nėra norimų mokymo programų	2	3.2%
Nesimokau, nes trūksta mokymosi priemonių	1	1.6%
Nesimokau, nes tam nepitaria mano aplinkiniai/bendraminčiai		
Viso	63	100.0%

Lentelė 151 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Jūsų amžius					Viso
	18-25 metų	26-35 metų	36-45 metų	46-55 metų	55-65 metų	
Mokytis atrodo jau per vėlu	2	8	2	3	1	16
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	0	2	4	1	0	7
Nėra galimybės, nes trūksta vietų	1	4	1	0	0	6
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	1	5	1	0	0	7
Per sudėtingos mokymo programos	0	3	0	0	0	3
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0	3	0	0	1	4
Nėra norimų mokymo programų	3	4	6	3	0	16
Nesimokau, nes trūksta mokymosi priemonių	0	1	1	0	0	2
Nesimokau, nes tam nepitaria mano aplinkiniai/bendraminčiai	0	1	0	0	0	1
Viso	7	29	12	6	2	56

Lentelė 152 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Jūsų išsimokslinimas						Viso
	Pradinis	Nebaigtas vidurinis	Vidurinis	Spec. vidurinis (profesinis)	Aukštasis universitetinis	Išsilavinimo neturiu	
Mokytis atrodo jau per vėlu	2	7	5	1	0	2	17
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	0	2	4	0	1	0	7
Nėra galimybės, nes trūksta vietų	1	0	2	3	0	0	6
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	2	3	1	1	0	0	7
Per sudėtingos mokymo programos	0	1	1	0	0	1	3
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	2	1	1	0	0	0	4
Nėra norimų mokymo programų	0	6	8	2	0	0	16
Nesimokau, nes trūksta mokymosi priemonių	0	1	0	1	0	0	2
Nesimokau, nes tam nepitaria mano aplinkiniai/bendraminčiai	0	0	0	1	0	0	1
Viso	7	19	20	7	1	3	57

Lentelė 153 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Jūsų tautybė				Viso
	Lietuvis	Rusas	Lenkas	Romas	
Mokytis atrodo jau per vėlu	11	1	1	3	16
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	5	1	0	0	6
Nėra galimybės, nes trūksta vietų	6	0	0	0	6
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	6	1	0	0	7
Per sudėtingos mokymo programos	1	0	1	1	3
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	3	1	0	0	4
Nėra norimų mokymo programų	13	2	1	0	16
Nesimokau, nes trūksta mokymosi priemonių	2	0	0	0	2
Nesimokau, nes tam nepitaria mano aplinkiniai/bendraminčiai	1	0	0	0	1
Viso	42	6	3	4	55

Lentelė 154 „Kodėl nenorite mokytis, pagilinti jau turimų žinias ir įgūdžių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Kokia Jūsų šeimyninė padėtis			Viso
	Vedęs/ištekėjusi	Nevedęs/netekėjusi	Išsiskyręs/našlys/išsiskyrusi/našlė	
Mokytis atrodo jau per vėlu	1	11	5	17
Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka	2	3	1	6
Nėra galimybės, nes trūksta vietų	0	5	1	6
Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas	1	5	1	7
Per sudėtingos mokymo programos	0	3	0	3
Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku	0	3	1	4
Nėra norimų mokymo programų	5	8	3	16
Nesimokau, nes trūksta mokymosi priemonių	1	1	0	2
Nesimokau, nes tam nepritaria mano aplinkiniai/bendraminčiai	0	1	0	1
Viso	10	36	10	56

8. Dalykai, kurių norėtų mokytis asmenys atliekantys bausmę įkalinimo įstaigose

Lentelė 155 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“

	Atsakymai	
	N	Procentinė dalis
Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	24	2.9%
Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	30	3.7%
Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	16	2.0%
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	22	2.7%
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti)	167	20.4%
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	78	9.5%
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)	61	7.4%
Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	42	5.1%
Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	15	1.8%
Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	20	2.4%
Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)	33	4.0%
Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)	62	7.6%
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	41	5.0%
Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	208	25.4%
Viso	819	100.0%

Lentelė 156 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Jūsų amžius						Viso
	18-25 metų	26-35 metų	36-45 metų	46-55 metų	55-65 metų	65-75 metų	
Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	4	16	3	1	0	0	24
Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	9	16	4	1	0	0	30
Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	4	3	1	6	2	0	16
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	5	7	5	4	1	0	22
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti)	25	86	39	16	1	0	167

Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išskylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	23	40	8	7	0	0	78
Teisnių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)	17	28	11	4	1	0	61
Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	10	19	9	2	1	0	41
Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	5	6	2	1	1	0	15
Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	6	8	1	1	2	2	20

Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti <u>praktiškai</u>)	8	16	4	3	2	0	33
Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti <u>konfliktines situacijas ir pan.</u>)	9	34	9	7	2	1	62
Paklausios darbo rinkoje <u>specialybės ar amato</u>	10	13	8	9	1	0	41
Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	39	98	46	17	5	3	208
Viso	57	133	67	33	6	3	299

Lentelė 157 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

		Jūsų tautybė						Viso	
		Lietuvis	Rusas	Lenkas	Baltarusis	Armėnas	Ukrainietis		Romas
\$tryliktas ^a	Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	18	3	2	0	0	1	0	24
	Buhalterinių žinių(žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	24	3	3	0	0	0	0	30
	Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	12	3	0	0	0	0	0	15
	Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	18	3	1	0	0	0	0	22

Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti)	127	24	11	2	0	2	0	166
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išskylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	65	8	3	1	0	1	0	78
Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)	53	6	2	0	0	0	0	61
Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	27	9	3	0	0	0	3	42
Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	10	4	1	0	0	0	0	15

Meninēs saviraiškos (domējimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	15	3	2	0	0	0	0	20
Sveikatinguma (žinios apie sveiką gyvenimo būda bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)	25	5	2	0	0	0	0	32
Psichologijos (mokējimas bendrauti, suprasti kitus, spřesti konfliktines situacijas ir pan.)	43	11	6	0	0	0	0	60
Paklausios darbo rinkoje specialybēs ar amato	33	4	3	0	0	1	0	41
Užsienio kalbos (mokējimas skaityti, rašyti, suprasti kā kiti sako bei gebēti atsakyti)	162	24	13	1	1	2	3	206
Viso	226	38	23	3	1	2	4	297

Lentelė 158 „Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių?“ (atsakymai socio-demografinėse grupėse)

	Kokia Jūsų šeimyninė padėtis			Viso
	Vedęs/ištekėjusi	Nevedęs/netekėjusi	Išsiskyręs/našlys/išsiskyrusi/našlė	
Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)	5	13	4	22
Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)	6	21	3	30
Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)	3	9	4	16
Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų	5	11	6	22
Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti)	39	96	30	165
Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti iškilančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)	18	49	9	76

Teisnių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)	13	38	10	61
Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	12	26	4	42
Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)	4	8	3	15
Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)	5	10	5	20
Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)	2	24	5	31
Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)	17	36	6	59
Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato	6	22	12	40
Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)	58	118	29	205
Viso	79	165	52	296

VYRESNIO AMŽIAUS (46-74 METŲ) ASMENŲ APKLAUSOS ANKETA

Gerbiamieji,

Grupė Socialinės informacijos ir mokymų agentūros sociologų, Ugdymo plėtotės centro užsakyto atlieka taikomąjį suaugusiųjų švietimo tyrimą.

Prašome atsakyti į visus anketos klausimus. Pažymėkite labiausiai Jūsų nuostatas ir patirtį atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio nėra, įrašykite savąjį. **Jūsų nuomonė mums labai svarbi!**

Anketa yra anoniminė, jos pasirašyti nereikia! Atsakymai bus nagrinėjami tik apibendrintų statistinių tendencijų pavidalu. Iš anksto dėkojame už atsakymus !

Pradžioje keletas klausimų apie Jus:

1. Jūsų lytis:

- ☐ Moteris;
- ☐ Vyras.

2. Jūsų išsimokslinimas:

- ☐ Pradinis (1-4kl.)
- ☐ Pagrindinis (9-10 kl. arba pradinis su profesija)
- ☐ Bendras vidurinis (9-10 kl. su profesija; 11-12 kl.; 11-12 kl. baigta kartu su profesija)
- ☐ Povidurinis (pabaigus 11-12 kl. papildomai/atiskirai įgyta profesija), Spec. vidurinis, technikumai (baigtas iki 1991 metų)
- ☐ Aukštesnysis (baigė aukštesniąją mokyklą nuo 1991 m. iki 2006 metų)
- ☐ Aukštasis (universitetas, kolegija)

3. Ar Jūs dirbate?

- ☐ Taip:
 - ☐ valstybiniame sektoriuje
 - ☐ privačiame sektoriuje
- ☐ Ne

4. Koks pagrindinis Jūsų užsiėmimas šiuo metu:

- ☐ Vadovas (-ė), įmonės savininkas (-ė)
- ☐ Tarnautojas (-ė)
- ☐ Specialistas (-ė)
- ☐ Darbininkas (-ė)
- ☐ Ūkininkas (-ė)
- ☐ Pensininkas (-ė)
- ☐ Bedarbis (-ė)
- ☐ Namų šeimininkė
- ☐ Studentas (-ė)
- ☐ Kita (Įrašykite) _____

5. Jūsų tautybė:

- ☐ Lietuvis
- ☐ Rusas
- ☐ Lenkas
- ☐ Kitokia tautybė (gal galėtumėte parašyti).....

6. Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį yra:

- ☐ Iki 600 Lt.
- ☐ 601- 1200 Lt.
- ☐ 1201—1800 Lt.
- ☐ 1801 ir daugiau Lt.

7. Jūsų amžius:

- ☐ 46-55 metų
- ☐ 55-65 metų
- ☐ 65-75 metų
- ☐ 75 ir daugiau metų

8. Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

Kompetencijos (dalykai kurių teko mokytis)	Dalyvavimo mokymuose dažnis			
	Teko dažnai	Vieną kitą kartą	Neteko	Sunku atsiminti
1. Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti) (kokios.....)				
2. Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti bei išsiųsti e-paštu, internete susirasti reikiamą informaciją ir ją pasinaudoti, bendrauti ir pan.)				
3. Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išskylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)				
4. Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)				
5. Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)				
6. Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)				
7. Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)				
8. Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)				

9. Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)				
10. Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato (kokios (-io).....)				
11. Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)				
12. Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)				
13. Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)				
14. Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų				
15. Ko dar? (parašykite).....				

9. Dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas, nes:

(galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- Padėjo likti konkurentabiliam darbo rinkoje
- Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti
- Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį
- Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus
- Padėjo susirasti kitą darbą
- Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė
- Kas dar? (parašykite)
-
-

10. Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo:

(galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- Universitetas
- Kolegija
- Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla
- Suaugusiųjų mokymo centras
- Darbo rinkos mokymo centras
- Darbo birža
- Darbdavys – valstybės įstaiga
- Darbdavys – privati įstaiga
- Kita valstybinė įstaiga (parašykite, kokia)_____
- Draugija ar asociacija vienijanti pagyvenusius žmones (parašykite, kokia)
- Kita nevyriausybinė organizacija (parašykite, kokia)
- _____
- Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu
- Kita įmonė ar įstaiga (parašykite, kokia) _____

11. Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan)?

- ☐ Noriu ir mokausi
- ☐ Nesimokau, bet noriu
- ☐ Nenoriu, nes jau per vėlu
- ☐ Nematau prasmės mokytis
- ☐ Sunku pasakyti

12. Kodėl Jūs norite/nenorite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

(galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

☐ **Norite, nes:**

- ☐ Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje
- ☐ Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti
- ☐ Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį
- ☐ Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus
- ☐ Noriu susirasti kitą darbą
- ☐ Mokytis skatina mano darbdavys
- ☐ Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš
- ☐ Kodėl dar? (parašykite).....
.....
.....
.....

☐ **Nenorite, nes:**

- ☐ Mokytis atrodo jau per vėlu
- ☐ Mokymuisi trūksta lėšų
- ☐ Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu
- ☐ Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka
- ☐ Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima
- ☐ Arti nėra kur mokytis
- ☐ Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas
- ☐ Per sudėtingos mokymo programos
- ☐ Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku
- ☐ Nėra norimų mokymo programų
- ☐ Kodėl dar? (parašykite).....
.....

13. Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)? (galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- ☐ Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti) (kokios.....)
- ☐ Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti bei išsiųsti e-paštu, internete susirasti reikiamą informaciją ir ja pasinaudoti, bendrauti ir pan.)

- Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti iškilančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)
- Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)
- Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)
- Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)
- Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)
- Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)
- Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)
- Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato (kokios (-io).....)
- Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)
- Būhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)
- Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)
- Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų
- Ko dar? (parašykite).....
.....

Jeigu turite papildomų pastabų, prašytume jas išdėstyti

DAR KARTĄ DĖKOJAME UŽ JŪSŲ ATSAKYMUS!

ANKETA NEGALIĄ TURINTIEMS GYVENTOJAMS

Gerbiamieji,

Grupė Socialinės informacijos ir mokymų agentūros sociologų, Ugdymo plėtotės centro užsakymu atlieka taikomąjį suaugusiųjų švietimo tyrimą. Iki šiol svarbios suaugusiųjų švietimo požiūriu tikslinės grupės, negalią turintys asmenys, mokymosi aspektais nėra reprezentatyviai tyrinėti. Taikomojo suaugusiųjų švietimo tyrimo duomenys svarbūs planuojant ir plėtojant šios socialinės grupės mokymo(-si) iniciatyvas.

Prašome atsakyti į visus anketos klausimus. Pažymėkite labiausiai Jūsų nuostatas ir patirtį atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio nėra, įrašykite savąjį. **Jūsų nuomonė mums labai svarbi!**

Anketa yra anoniminė, jos pasirašyti nereikia! Atsakymai bus nagrinėjami tik apibendrintų statistinių tendencijų pavidalu. Iš anksto dėkojame už atsakymus !

Pradžioje keletas klausimų apie Jus:

14. Jūsų lytis:

- ☐ Moteris;
- ☐ Vyras.

15. Jūsų išsimokslinimas:

- ☐ Pradinis (1-4kl.)
- ☐ Pagrindinis (9-10 kl. arba pradinis su profesija)
- ☐ Bendras vidurinis (9-10 kl. su profesija; 11-12 kl.; 11-12 kl. baigta kartu su profesija)
- ☐ Povidurinis (pabaigus 11-12 kl. papildomai/atskirai įgyta profesija), Spec. vidurinis, technikumai (baigtas iki 1991 metų)
- ☐ Aukštesnysis (baigė aukštesniąją mokyklą nuo 1991 m. iki 2006 metų)
- ☐ Aukštasis (universitetas, kolegija)

16. Ar Jūs dirbate?

- ☐ Taip:
 - ☐ valstybiniame sektoriuje
 - ☐ privačiame sektoriuje
- ☐ Ne

17. Koks pagrindinis Jūsų užsiėmimas šiuo metu:

- ☐ Vadovas (-ė), įmonės savininkas (-ė)
- ☐ Tarnautojas (-ė)
- ☐ Specialistas (-ė)
- ☐ Darbininkas (-ė)
- ☐ Ūkininkas (-ė)
- ☐ Bedarbis (-ė)
- ☐ Namų šeimininkė
- ☐ Studentas (-ė)
- ☐ Kita (Įrašykite) _____

18. Jūsų tautybė:

- ☐ Lietuvis
- ☐ Rusas
- ☐ Lenkas
- ☐ Kitokia tautybė (gal galėtumėte parašyti).....

19. Vidutinės Jūsų pajamos per mėnesį yra:

- ☐ Iki 600 Lt.
- ☐ 601- 1200 Lt.
- ☐ 1201—1800 Lt.
- ☐ 1801 ir daugiau Lt.

20. Jūsų amžius:

- ☐ 18-25 metų
- ☐ 26-35 metų
- ☐ 36-45 metų
- ☐ 46-55 metų
- ☐ 55-65 metų
- ☐ 65-75 metų
- ☐ 75 ir daugiau metų

21. Kokiai ligų grupei priskirtina Jūsų negalia?

- ☐ Infekcinės ir parazitinės ligos
- ☐ Tuberkuliozė
- ☐ Navikai
- ☐ Piktybiniai navikai
- ☐ Endokrininės, mitybos ir medžiagų apykaitos ligos
- ☐ Psichikos ir elgesio sutrikimai
- ☐ Nervų sistemos ligos
- ☐ Akies ir jos priedinių organų ligos
- ☐ Ausies ir speninės ataugos ligos
- ☐ Kraujotakos sistemos ligos
- ☐ Kvėpavimo sistemos ligos
- ☐ Virškinimo sistemos ligos
- ☐ Odos ir poodžio ligos
- ☐ Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos
- ☐ Urogenitalinės sistemos ligos
- ☐ Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos
- ☐ Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai
- ☐ Profesinės ligos ir apsinuodijimai

22. Kokiam lygiui priskiriamas Jūsų neįgalumas?

- ☐ Sunkaus
- ☐ Vidutinio
- ☐ Lengvo

23. Ar per pastaruosius trejus metus Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

Kompetencijos (dalykai kurių teko mokytis)	Dalyvavimo mokymuose dažnis			
	Teko dažnai	Vieną kitą kartą	Neteko	Sunku atsiminti
1.Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti) (kokios.....)				
2.Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti bei išsiųsti e-paštu, internete susirasti reikiamą informaciją ir ją pasinaudoti, bendrauti ir pan.)				
3.Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išskylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)				
4.Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)				
5.Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)				
6.Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)				
7.Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)				
8.Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)				
9.Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)				
10.Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato (kokios (-io).....)				
11.Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)				
12.Buhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būtų padėti pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)				
13.Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būtų paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)				
14.Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų				
15.Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų negalią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)				

16.Ko dar? (parašykite).....				
---------------------------------------	--	--	--	--

24. Dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas, nes:

(galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- ☐ Padėjo likti konkurentabiliam darbo rinkoje
- ☐ Patobulėjote, praplėtėte akiratį, sudarė prielaidas geriau save išreikšti
- ☐ Sudarė prielaidas gauti papildomų darbų ir pagerinti savo materialinę padėtį
- ☐ Turėjote galimybę pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus
- ☐ Padėjo susirasti kitą darbą
- ☐ Aiškiai apibrėžtos naudos nedavė
- ☐ Kas dar? (parašykite)
-
-

25. Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo:

- ☐ Universitetas
- ☐ Kolegija
- ☐ Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla
- ☐ Suaugusiųjų mokymo centras
- ☐ Neįgaliųjų reikalų departamentas prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
- ☐ Darbo rinkos mokymo centras
- ☐ Darbo birža
- ☐ Darbdavys – valstybės įstaiga
- ☐ Darbdavys – privati įstaiga
- ☐ Kita valstybinė įstaiga (parašykite, kokia)
- ☐ Draugija ar asociacija vienijanti negalią turinčius žmones (parašykite, kokia)
- ☐ Kita nevyriausybinių organizacija (parašykite, kokia)
- ☐ Privati įstaiga, užsiimanti gyventojų mokymu
- ☐ Kita įmonė ar įstaiga (parašykite, kokia)

26. Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, reikalingus tiek asmeniniame gyvenime, tiek ir profesinėje veikloje?

- ☐ Noriu ir mokausi
- ☐ Nesimokau, bet noriu
- ☐ Nenoriu, nes jau per vėlu
- ☐ Nematau prasmės mokytis
- ☐ Sunku pasakyti

27. Kodėl Jūs norite/nenorite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

(galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- ☐ **Norite, nes:**
 - ☐ Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje
 - ☐ Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti

- Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį
- Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus
- Noriu susirasti kitą darbą
- Mokyti skatina mano darbdavys
- Dabar visi mokosi, todėl mokausi ir aš
- Kodėl dar? (parašykite).....
-
-
-

○ **Nenorite, nes:**

- Mokyti atrodo jau per vėlu
- Mokymuisi trūksta lėšų
- Mokymąsi sudėtinga suderinti su darbu
- Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka
- Mokymąsi sudėtinga suderinti su šeima
- Arti nėra kur mokytis
- Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas
- Per sudėtingos mokymo programos
- Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku
- Nėra norimų mokymo programų
- Kodėl dar? (parašykite).....
-

28. Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)? (galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti) (kokios.....)
- Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti bei išsiųsti e-paštu, internete susirasti reikiamą informaciją ir ją pasinaudoti, bendrauti ir pan.)
- Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti iškilančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)
- Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)
- Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)
- Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)
- Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)
- Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)
- Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)
- Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato (kokios (-io).....)

- Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)
- Buhalterinių žinių
(žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būt padėtų pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)
- Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būt paskatintų Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)
- Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų
- Įgūdžių ir gebėjimų padedančių pilnavertiškai veikti, atsižvelgiant į Jūsų neglią (pvz. brailio rašto, gestų kalbos ir pan.)
- Ko dar?
(parašykite).....
..
.....
.....

Jeigu turite papildomų pastabų, prašytume jas išdėstyti

DAR KARTĄ DĖKOJAME UŽ JŪSŲ ATSAKYMUS!

ANKETA ĮKALINIMO ĮSTAIGOSE ESANTIEMS GYVENTOJAMS

Gerbiamieji,

Grupė Socialinės informacijos ir mokymų agentūros sociologų, Ugdymo plėtotės centro užsakymu atlieka taikomąjį suaugusiųjų švietimo tyrimą.

Prašome atsakyti į visus anketos klausimus. Pažymėkite labiausiai Jūsų nuostatas ir patirtį atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio nėra, įrašykite savąjį. **Jūsų nuomonė mums labai svarbi!**

Anketa yra anoniminė, jos pasirašyti nereikia! Atsakymai bus nagrinėjami tik apibendrintų statistinių tendencijų pavidalu. Iš anksto dėkojame už atsakymus !

Pradžioje keletas klausimų apie Jus:

29. Jūsų amžius:

- ☐ 18-25 metų
- ☐ 26-35 metų
- ☐ 36-45 metų
- ☐ 46-55 metų
- ☐ 55-65 metų
- ☐ 65-75 metų

30. Jūsų lytis:

- ☐ Moteris;
- ☐ Vyras.

31. Jūsų išsimokslinimas:

- ☐ Pradinis
- ☐ Nebaigtas vidurinis
- ☐ Vidurinis
- ☐ Spec. vidurinis (profesinis)
- ☐ Aukštesnysis (technikumas)
- ☐ Nebaigtas aukštasis
- ☐ Aukštasis neuniversitetinis (kolegijos)
- ☐ Aukštasis universitetinis
- ☐ Išsilavinimo neturiu

32. Jūsų tautybė:

- ☐ Lietuvis
- ☐ Rusas
- ☐ Lenkas
- ☐ Kitokia tautybė (gal galėtumėte parašyti).....

33. Kokia Jūsų šeimyninė padėtis?

- ☐ Vedęs/ištekėjusi
- ☐ Nevedęs/netekėjusi
- ☐ Išsiskyręs/našlys/išsiskyrusi/našlė

34. Ar tai pirmas Jūsų įkalinimas?

- ☐ Taip
- ☐ Ne

35. Ar per pastaruosius keletą metų Jums teko dalyvauti kokiuose nors mokymuose, kuriuose stengėtės pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

- Taip:
 - Bendrojo lavinimo dalykų
 - Profesinio mokymo
 - Aukštojo mokslo
 - Švietėjiškose programose
- Ne

36. Ar dalyvavimas mokymuose Jums buvo naudingas?

- Labai naudingas
- Naudingas
- Sunku pasakyti
- Nenaudingas
- Visiškai nenaudingas

37. Mokymai, kuriuose Jums teko dalyvauti vyko:

- a. Įkalinimo įstaigos klasėje
- b. Klube/ne klasėje
- c. Mokėtės savarankiškai ir individualiai konsultavotės su mokytoju/kuratoriumi
- d. Už įkalinimo įstaigos ribų

38. Pastaraisiais metais mokymus, kuriuose Jums teko dalyvauti, siekiant pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, organizavo:

- Universitetas
- Kolegija
- Bendrojo lavinimo vidurinė mokykla
- Profesinė mokykla
- Suaugusiųjų mokymo centras
- Darbo rinkos mokymo centras/darbo birža
- Darbdavys – valstybės įstaiga
- Darbdavys – privati įstaiga
- Įkalinimo įstaiga
- Nevyriausybinių organizacijų
- Kita įmonė ar įstaiga (parašykite, kokia) _____

39. Ar Jūs norėtumėte mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

- Noriu ir mokausi
- Nesimokau, bet noriu
- Nenoriu, nes jau per vėlu
- Nematau prasmės mokytis
- Sunku pasakyti

40. Kodėl Jūs norite/nenorite mokytis, pagilinti jau turimas žinias ir įgūdžius?

(galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- **Norite, nes:**
 - Skatina nuolat augantys reikalavimai darbo rinkoje
 - Tai yra švelninanti aplinkybė atliekant bausmę
 - Mokydamasis tobulėju, plečiu akiratį, galiu geriau save išreikšti
 - Siekiu daugiau žinių, kad gaučiau papildomų darbų ir pagerinčiau savo materialinę padėtį
 - Mokydamasis galiu pabendrauti su naujais žmonėmis, užmegzti kontaktus
 - Tai smagus laiko praleidimo būdas
 - Mokausi, nes tai geras būdas „prastumti“ laiką

- Kodėl dar? (parašykite)
- **Nenorite, nes:**
 - Mokyti atrodo jau per vėlu
 - Turimų žinių ir įgūdžių pilnai pakanka
 - Nėra galimybės, nes trūksta vietų
 - Trūksta informacijos apie mokymosi institucijas ir programas
 - Per sudėtingos mokymo programos
 - Aš bandžiau mokytis, bet pasirodė per sunku
 - Nėra norimų mokymo programų
 - Nesimokau, nes trūksta mokymosi priemonių
 - Nesimokau, nes tam nepritaria mano aplinkiniai/bendraminčiai
 - Kodėl dar? (parašykite)

41. Kokių dalykų Jūs norėtumėte mokytis, gilinti jau turimas žinias ir įgūdžius, jeigu turėtumėte tam galimybių (mokymai vyktų palankiu Jums laiku bei sąlygomis, turėtumėte pakankamai lėšų ir pan.)? (galite pasirinkti kelis atsakymų variantus)

- Užsienio kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti) (kokios.....)
- Kompiuterinio - skaitmeninio raštingumo (mokėjimas pasinaudoti kompiuteriu – rengti įvairaus turinio dokumentus, juos atspausdinti)
- Verslumo, vadybos, ekonominių žinių (mokėjimas vadovauti kitiems žmonėms, sugebėjimas spręsti išsylančias problemas, sugebėjimas planuoti, organizuoti, dirbti komandoje ir pan.)
- Teisinių žinių, reikalingų kasdieniame gyvenime (savo teisių ir pareigų suvokimas, žinios reikalingos apginant savo, kaip vartotojų teises, žinojimas kur kreiptis ar ieškoti pagalbos iškilus turtiniam ginčui, nelaimei ir pan.)
- Lietuvių kalbos (mokėjimas skaityti, rašyti, suprasti ką kiti sako bei gebėti atsakyti)
- Pilietinio raštingumo (Žinių bei gebėjimų, kurie padėtų efektyviai dalyvauti vietos bendruomenės gyvenime)
- Meninės saviraiškos (domėjimasis literatūra, daile, muzika ir pan.)
- Sveikatingumo (žinios apie sveiką gyvenimo būdą bei gebėjimai jas pritaikyti praktiškai)
- Psichologijos (mokėjimas bendrauti, suprasti kitus, spręsti konfliktines situacijas ir pan.)
- Paklausios darbo rinkoje specialybės ar amato (kokios (-io).....)
- Projektų rengimo (žinios ir gebėjimai apie tai kaip parengti projektą, užpildyti paraiškas paramai gauti, pvz. iš ES struktūrinių fondų)
- Būhalterinių žinių (žinios ir gebėjimai apie finansus ir finansinę apskaitą, kurie gal būtų padėti pradėti savo verslą ar efektyviau planuoti Jūsų pajamas ir išlaidas)
- Tradicinių amatų (žinios ir gebėjimai, kurie gal būtų paskatinti Jus pradėti vystyti tokius amatus, kaip bitininkystė, puodininkystė ir pan.)
- Žemdirbystės/gyvulininkystės ar su žemės ūkiu susijusių dalykų
- Ko dar? (parašykite).....

Jeigu turite papildomų pastabų, prašytume jas išdėstyti

DAR KARTĄ DĖKOJAME UŽ JŪSŲ ATSAKYMUS!

